

OSZK

242.256

BURBANKE: A MINKO'S KEM

F. H. BURNETT

A TITKOS KERT

ATHENÆUM KIADÁS

P.O. Angl.

176 K

OSYK

OSZK

A TITKOS KERT

ÍRTA

FRANCIS HODGSON BURNETT

>A KIS LORD<, >SARAH CREW< STB. SZERZŐJE

FORDÍTOTTA

ADORJAN SÁNDOR

BUDAPEST

AZ ATHENAEUM IRODALMI ÉS NYOMDAI RÉSZVÉNYTÁRSULAT KIADÁSA

OSZK

242.256

M. N. MUZEUM KÖNYVTÁRA
I. Nyomat. Növendékszapló
1925 évi. 20 sz.

ELSŐ FEJEZET.

Senki sem maradt életben.

Amikor Mary Lennoxot új otthonába, Misselthwaite-Manorba nagybátyjához vitték, mindenki azt mondta róla, hogy csúfabb kis leány talán nincs is a világon. És ez igaz is volt. Arca vékony és keskeny, a termete satnya, alacsony, a haja ritka, színtelen és egész valójából valami sanyarúságféle áradt. Haja sárgás, az arca is sárga, mert Indiában született és folyton betegeskedett. Atyja az angol kormányzásnál volt alkalmazva, de egyre dolgozott és maga is szünetlenül betegeskedett; míg anyja azok közé a kiváló szépségek közé tartozott, akiknek mindig mulatságon jár az eszük, és csak vidám emberekkel szeretett szórakozni. Egyáltalán nem vágyakozott az után, hogy kis leánykája legyen és mikor mégis megszületett a kicsiny Mary, mingyárt átadták az ájának és megértették vele, hogyha Mem Sahib kegyében óhajt maradni, a gyermeket annyira távol kell tőle tartania, amennyire egyáltalán lehetséges. Így történt, hogy amikor aztán érzékeny, beteges, csúf gyermekké fejlődött, mindig eldugdosták, s amint nyafogó, vékonyka, kelletlen leánnyá nőtt meg, még jobban elrejtették a világ szeme elől. Nem is igen emlékezett rá, hogy a házban valaki mást is látott volna, mint a sötétarcú áját, vagy a többi bensülött cselédet; s minthogy ezek föltétlenül engedelmességek minden szeszélyének és hagyták, hogy tegyen, amit akar, mert Mem Sahib nagyon mérgelődött, ha a gyermeket sírni hallotta, már hatéves korában olyan zsarnok és önző kis csemete volt, hogy rosszabbat képzelni sem lehetett. Egy fiatal angol nevelőnő, akit azért fogadtak melléje, hogy megtanítsa írni, olvasni, úgy meggyűlölte, hogy három hónap multán ott hagyta állását s az utána jövők még kevesebb ideig bírták ki mellette. Így aztán Mary csak azért tanult meg valahogy írni és olvasni, mert mégis tudni kívánta, hogy mi van képeskönyveibe nyomtatva.

Egy rettentően forró reggelen, amikor mintegy nyolcéves lehetett, nagyon rossz hangulatban ébredt fel és még mérgesebb lett, amikor meglátta, hogy az a cseléd, aki ágya mellett állott, nem az ő megszokott ájája, hanem valami teljesen idegen teremtés.

— Minek jött maga ide? — kérdezte az idegen asszonytól. Nem akarom, hogy maga itt legyen. Küldje ide az én ajámat.

Az asszony megriadtan tekintett rá, de csak annyit bírt dadogni, hogy az ája nem jöhet, és amikor a kis leány dühbe lovagolta magát és az asszonyt megütötte és megrugdalta, a szegény teremtés megrémülten nézett rá és csak azt ismételtette, hogy az ája nem jöhet Missie Sahibhoz.

Ezen a reggelen valami titokzatosság rezgett a levegőben. Semmi sem ment a maga szabályos, megszokott útján, a benszülött cselédség egy része nem volt sehol sem látható, míg azok, akik felbukkantak Mary előtt, hamuszínű arccal, megrémült tekintettel, sietve suhantak ide-oda, nem állottak vele szóba és egyik sem mondta meg neki, hogy az ája miért nem jelentkezik nála. Végre teljesen magára hagyták, mire lement a kertbe és a verandához közel, egy fa alatt játszadozott egyedül. Virágágyat igyekezett formálni; nagy hibiscus- virágokat tüzdelt apró földombocskákba, miközben egyre epéskedve dohogott magában, folyton haragosabbra tüzelte magát és azon töprengett, hogy micsoda csúfnévvel fogja illetni Saidiet, ha majd mégis előkerül.

— Disznó! disznó! disznókölyök! — mondotta, mert benszülöttet semmivel sem lehet olyan érzékenyen megsérteni, mint azzal, hogy disznónak nevezik.

Összeszorította a fogát és ezt a csúfnevet folyton ismételtette, amíg egyszerre észrevette, hogy anyja valakivel kilépett a verandára. Ez a valaki takaros katona volt, akivel a szép asszony sokáig nagyon sajtóságon hangon beszélgetett. Mary ismerte a fiús arcú fiatalembert. Hallotta, hogy egészen kezdő tiszt, aki mostanában érkezett Angliából. A gyermek rábámult, de anyját még jobban megbámulta, mintahogy máskor is ilyen csodálkozó, merev tekintettel nézett anyjára, ha ép alkalma nyílt rá, mert Mem Sahib, legtöbbször nem is beszélt róla másképp mint ezzel a címzéssel, magas, karcsú, szép teremtés volt és rendkívül takarosán öltözködött. Haja valóságos hullámos selyem, finom, kicsiny orra folyton lefitymálta azokat a dolgokat vagy embereket, amelyek vagy akik nem voltak ínyére valók, de a szeme mindig nevetett. Ruhája csupa merő vékony libegő szövet, tele rakva csipkével. Ezen a reggelen úgy látzott, mintha még jobban elborítaná a csipke, mint rendszeren, de a szeme most egyáltalán nem nevetett. Tágra meredten, szinte könnyörögve függött a gyerek-tiszt arcán.

— Hát csakugyan olyan borzasztó! Ó, igazán? — hallotta Mary anyja hangját.

— Rettenetes, -- felelte a tiszt remegő hangja. — Rettenetes Mrs. Lennox. Önnek már hetekkel ezelőtt el kellett volna menekülnie a hegyek közé.

Mem Sahib a kezét tördelte.

— Ó, persze, hogy kellett volna! — kiáltott fel. De itt

maradtam egy ostobaság miatt, itt maradtam, mert egy ebédre hívtak meg. Milyen örültség!

Ebben a pillanatban olyan éles sikoltás hallatszott a cselédház felől, hogy Mrs. Lennox rémülten kapaszkodott a tiszt karjába; Mary is remegett egész testében. A sikoltozás egyre élesedett.

— Mi ez már megint? Mi ez megint? — dadogta Mrs. Lennox.

— Valaki meghalt, — felelte a gyerektiszt. — Ön nem is mondta, hogy a cselédek között tört ki.

— Mert nem tudtam! — kiáltotta Mem Sahib. — Menjünk innen! Menjünk innen! — és elfordulva berohant a házba.

Ezek után Mary megértette már, hogy miért látott reggel annyi titokzatos jelenséget. Kitért a kolera és az emberek úgy hullottak el, mint a legyek. Az ája az éjjel kapta meg a betegséget s a cselédek azért siránkoztak az imént olyan ijesztően, mert ép akkor halt meg a cselédházban. S mielőtt a nap leáldozott, még három cseléd pusztult el, mire a többi rémülten elmenekült. Iszonyat uralkodott az egész vidéken és a halál tombolt minden bungalóban.

A következő nap zűrzavara és rémségei elől Mary elrejtőzködött a gyerekszobába, ahol el is felejtkezett róla mindenki. Senki sem törődött vele, senki sem kívánczolt utána, odakünn pedig nagyon különös dolgok történtek, amelyekről neki semmi-féle sejtelme sem volt. Magára hagyatva el-elsírdogált, vagy elnyomta az álom hosszú órákon keresztül. Csak annyit tudott, hogy sok ember betegedett meg és hogy valamerről egészen szokatlan hangok hallatszanak. Egyszer aztán kisompolygott az ebédlőbe, amelyet teljesen elhagyatottnak talált. De az asztal úgy maradt, megterítve, rajta az elköltött ebéd maradékaival és körülötte összevisszaságban állottak a székek, mintha azok, akik ettek, valaminő oknál fogva hirtelen állottak föl és sietve távoztak volna a teremből. A gyermek úgy megéhezett, hogy evett egy kis gyümölcsöt, süteményt, amit éppen talált és megivott egy pohár bort, amely láthatólag érintetlenül állt az asztalon. A bor édes volt és nem is sejtette, hogy milyen erős. Nagyon hamar elbódult tőle, mire visszament a gyerekszobába és hogy ne hallja a cselédházból kihangzó sikoltozást és siető emberek szünetlen lábdobogását, becsukta magára az ajtót. A bor úgy elálmosította, hogy a szemét nem bírta tovább nyitva tartani; lefeküdt az ágyba és jó ideig nem hallott, nem látott semmit.

S mialatt olyan mélyen aludt, sok minden történt a bungalóban, de se a sikoltozás, se egyéb zaj az ő szobájába be nem hatolt, az ő füléig el nem jutott.

Amikor fölébredt, hanyatt feküdvé bámult a mennyezetre. A házra tökéletes csönd borult. Ilyen csöndet még sohasem figyelt meg. Nem hallott egyetlen hangot vagy lábdobogást sem,

és azon tündött, vajjon nem halt-e meg mindenki kolerában és nincs-e immár vége a világnak? Azon is töprengett, hogy miután az ája meghalt, ki fog most már övele törődni? Bizonyára kap majd új áját és ez majd mond neki új meséket. Hiszen a régít tulajdonképpen már meg is unta. Mary nem is siratta meg. Nem volt valami fogékony gyermek és jóformán nem is törődött senkivel. Megrémítette a sok sikoltozás, ide-oda rohanás és mérges is volt, amiért senkinek eszébe nem jutott, hogy ő is a világon van. Mindenki annyira megrettent, hogy senki sem gondolt arra a gyerekre, akit tulajdonképpen nem is szeretett senki. Amikor a kolera kitört, az emberek csak a maguk sorsával törődtek. Bizonyos, hogy a baj elmúltával újra eszébe jutott volna valakinek, aki aztán meg is keresi.

De egyelőre nem jött senki, a gyermek tovább is fekve maradt és várt; s úgy látszott, mintha a ház egyre némábbá válnék. Ám hirtelen valami neszt hallott a gyékényen s amint letekintett, látta, hogy egy kis kígyó suhan elő és rámeredő szeme úgy ragyog, mint valami drágakő. Nem ijedt meg tőle, mert ártalmatlan piciny állatkának látszott, őt nem bántotta és nyilván nagyon sietett kijutni a szobából. Mary utána nézett és látta, amint az ajtó alá bújt és eltűnt.

— Milyen csodálatos és csöndes minden, — gondolta. Úgy látszik, hogy nincs már a bungalóban senki, csak én meg a kígyó.

De már a következő pillanatban hallotta, amint léptek közeledtek az udvar felől és emberek jöttek fel a verandára. Férfi lépések voltak, és csöndes hangon férfiak beszéltek a verandán. Senki sem ment elibük, senki sem szólt hozzájuk és úgy hallatszott, mintha egyik ajtót nyitogatnák a másik után és benézegetnének a szobákba.

— Micsoda pusztulás! — mondotta az egyik hang. Az a szép, gyönyörű asszony! S azt hiszem a gyermek is. Úgy halottam, hogy volt itt egy gyermek, ámbár senki sem látta.

Mary a gyermekszoba közepén állt, amikor néhány perccel később hozzá is benyitottak. Egészen csúf, mérges nézésű kis leány volt abban a pillanatban, mert nagyon szeretett volna már valamit enni és fölöttébb haragudott, hogy vele éppenséggel senki sem törődik. A belépők között az első egy magas termetű tiszt volt, akit már látott egyízben atyjával beszélgetni. Szomorú, zavart arccal nyitott be, de amikor őt meglátta, valósággal visszahőkölt.

— Barney! — kiáltott föl. — Itt van egy gyerek! Egy gyerek egyedül. Ilyen helyen! Isten bocsássa meg, ki lehet ez?

— Én Mary Lennox vagyok, — mondotta a leány és gögösen kiegyenesedett. Azt gondolta, hogy ez az ember meglehetősen illetlenül viselkedett, amikor az ő atyja bungalóját csak úgy »ilyen helynek« mondja. — Amikor mindenki megkapta a kolerát, én elaludtam és ép most ébredtem föl. Miért nem jön senki?

— Ez az a gyermek, akit nem látott senki, — mondotta társának a tisztt. — Róla nyilván teljesen megfeledkeztek!

— Miért feledkeztek meg rólam? — kérdezte Mary topantva. — Miért nem jön senki?

A Barney nevű fiatalember nagyon szomorú szemmel tekintett rá. Sőt Mary úgy látta, mintha hunyorgatna, hogy kitörő könnyét visszaszoríthassa.

— Szegény kicsike! — mondotta. — Nem maradt itt meg senki, hogy bejöhessen!

Ilyen különös és szomorú módon tudta meg Mary, hogy atyját, anyját elveszítette, hogy meghaltak mind a ketten és elvitték őket az elmúlt éjjelen és hogy a benszülött cselédek közül, akik el nem pusztultak, elmenekültek olyan gyorsan, amint csak lehetett és egyiknek sem jutott eszébe, hogy még egy Missie Sahib is van a világon. Ezért volt a ház olyan nagyon csöndes. S jól sejtette, hogy nem volt már akkor más élő a házban, mint ő maga és a játékos.

MÁSODIK FEJEZET.

Csak azért is — Mary kisasszony.

Mary szívesen el-elnézegette az anyját bizonyos távolságból, mert látta, hogy nagyon szép, de minthogy alig-alig ismerte, nem valószínű, hogy szerette, vagy hogy hiányát fölöttébb érezte volna, amikor elveszítette. És valóban nem is igen vette észre, hogy eltűnt s minthogy rendszerint egyedül szokott lenni azelőtt is, most sem törődött mással, csak önmagával. Ha ezidőtájt már fejlettebb, bizonytalaggal aggasztónak találja, hogy immár teljesen egyedül maradt, de mert még csak gyermekésszel gondolkozhatott s minthogy eddig mindig ellátták mindennel, amire szükség volt, most is csak az érdekelte, vajjon ezentúl is fogják-e kényeztetni, vagy nem. Csak azt szerette volna megtudni, vajjon kellemes emberek közé viszik-e, s hogy a jövőben is meg fogják-e neki engedni, hogy azt tegyen amit akar, amint azt az ája és a többi benszülött cselédek is megengedték.

Azt tudta, hogy annál az angol lelkésznél, akinél legelőször elhelyezték, nem marad állandóan. Nem is szeretett volna ott maradni. Az angol lelkész szegény sorsban élt, őt, majdnem egykorú gyermeke mind kopottas ruhát viselt, egymással folyton veszekedett és egymástól kapkodta el a játékokat. Mary gyűlölte a kényelmetlen bungalót is, amelyben laktak és annyira kellemetlenül viselkedett a gyermekekkel szemben, hogy az első vagy második napon már egyik sem akart vele játszani. A második napon már csúfnevet is kapott, ami felbőszítette.

Ezt a nevet Basil adta neki. Basil afféle eleven, huncut, kék szemű, pisze orrú, hétéves fiú volt, akit Mary legjobban gyűlölt. Egy ízben a leány egyedül játszott egy fa alatt épúgy, mint akkor, mikor kiütött náluk a kolera. Apró földombocskákból és utakból kertet mintázott. Basil meg odaállt és nézte. Nemsokára a fiút is érdekelni kezdte a játék, sőt bele is szólt.

— Miért nem rak ide egy csomó kavicsot, mintha valami sziklafal volna? — kérdezte. — Ide a középre pedig zöld ágakból valami kaput, — s kijelölt egy-egy alkalmas helyet.

— Menjen innen! — kiáltott rá Mary. — Nem szeretem a fiúkat. Menjen el innen!

Basil egy pillanatig haragudott, de aztán elkezdett fintorokat vágni. A testvéreit is így bosszantotta rendszeren. Aztán körültáncolta Maryt és miközben egyre feléje fordította eltorzított pofácskáját, nevetve dalolta:

*Búj, búj, zöld ág, zöld levelecském,
Nyitva van az aranykapu,
Azon megy ki, csak azért is,
Csak azért is — Mary!*

S addig énekelt, amíg a többiek is meghallották és mulattak rajta, s minél jobban mérgeskedett Mary, a gyerekek csak annál buzgóbban fújták a csúfondáros nótát és azután, ameddig csak közöttük volt, nem is nevezték másképpen, mint »Csak azért is — Mary kisasszony«-nak s egymás között is csak ezen a néven emlegették.

— Magát elviszik innen haza, — mondotta neki a hét vége felé Basil. — S mi annak nagyon örülünk.

— Én is örülök, — felelte Mary. — De hová haza?

— Még azt sem tudja, hogy hova mehet haza! — mondotta Basil a maga hét esztendőjének lenéző gúnyosságával. — Hát Angliába! A mi nagyanyánk is ott lakik és odament a mi testvérünk, Mabel is tavalý. De magát nem a nagymamájához viszik. Mert magának nincs is. Maga a nagybátyjához megy. Azt úgy hívják: Mr. Archibald Craven.

— Nem tudok róla semmit, — szepegett Mary.

— Persze, hogy nem tud, — felelte Basil. — Nem tud maga semmit. A lányok soha sem tudnak semmit. A multkor a papa meg a mama beszéltek róla, én hallottam. Vidéken lakik egy nagy, régi, öreg házban, de nem jár hozzá senki, mert hát afféle haragos ember és nem szereti az embereket, és azok nem is akarnak hozzájárni. Olyan púpos, csúf.

— Maga hazudik, — mondá Mary és hátat fordítva neki, befogta a fülét, hogy ne is hallja, mit beszél.

De aztán sokat töprengett azon, amit hallott és amikor ugyanaznap estéjén Mrs. Crawford közölte vele, hogy néhány nap mulva elutazik Angliába nagybátyjához, Mr. Archibald

Cravenhez, aki Misselthwaite Manorban lakik, olyan merev, dacos képet vágott s olyan közömbösséget mutatott, hogy nem tudták, mit gondoljanak felőle. Igyekeztek vele kedveskedni, de amikor Mrs. Crawford meg akarta csókolni, arcát elfordította, Mr. Crawford vállveregetését pedig gögösen merev testtartással tűrte el.

— Olyan sajnálni való szegényke, — mondotta később Mrs. Crawford jóindulattal. — Pedig az anyja milyen bájos teremtés volt. Mindenkihez kedves, barátságos — míg ennek olyan rossz a modora, ahogy már rosszabb el sem képzelhető ilyen apróságnál. A gyermekek »Csak azért is — Mary kisaszonynak« csúfolják és, bár ez csúf dolog, mégis meg lehet valahogy érteni.

— Ha az anyja az ő csinos arcát, kellemes modorát többször mutogatta volna a gyermekszobában, Maryre is ráragadt volna valami az ő kedvességéből. Bármilyen szomorú is, ha halottakról rosszat kell mondanunk, mégis csufság biz az, hogy sokan azt sem tudták, hogy lánya volt.

— Azt hiszem, hogy egyáltalán nagyon ritkán törődött vele, — sóhajtott föl Mrs. Crawford. — Amikor az ája meghalt, nem akadt egy teremtett lélek, aki csak tudomást is vett volna a gyerekről. Jusson eszébe, hogyan futottak szét a cselédek valamennyien s egyedül hagyták ezt a gyermeket abban a teljesen kihalt bungalóban. Mc. Grew őrnagy azt mondta, hogy majd hanyatt esett ijedtében, amikor benyitott a gyermekszobába és ott látta állani a szoba közepén a kis lányt egyesegegyedül.

Mary egy tiszt feleségének felügyelete alatt utazott Angliába. Az illető gyermekét vitte haza iskoláztatni. Nagyon el volt foglalva a saját lányával és fiával, és szinte örült, amikor Londonba érkezve, átadhatta Maryt annak az asszonynak, akit Mr. Archibald Craven, elébe küldött. Ezt az asszonyt, ki Misselthwaite Manor házvezetője volt, Mrs. Medlocknak hívták. Okos, vörösképű, éles, feketeszemű asszonyság volt. Piros ruhát viselt, fekete üveggyönggyel beszegett selyemköpenyt és fekete kalapot, melynek elálló, piros bársonyból készült művirágai fejének minden mozdulatára élénken hajladoztak ide-oda. Marynek egy csöppet sem tetszett, ami könnyen megérthető, mert amúgy is a legnagyobb ritkaság volt, hogy megtetszett neki valaki; azonfelül egészen nyilvánvaló volt, hogy Mrs. Medlock sem sokat törődött ő vele.

— Szavamra! szájalmas kis teremtés, — mondotta. — Pedig azt hallottuk, hogy az anyja valóságos szépség volt. Keveset örökölt ebből a szépségből, úgy-e asszonyom?

— Talán majd megfinomul, ha megnő, — mondotta jóindulattal a tiszt felesége. — Ha nem volna annyira sápadt és kissé derültebben nézne maga elé, az arcvonásokban nem volna sok hiba. A gyermekek néha olyan erősen meg szoktak változni.

— No, ennek ugyancsak meg kell változnia! — mondotta Mrs. Medlock. — Aztán meg ha éppen tudni óhajtja, igazán nehéz volna kitalálni, hogy Misselthwaiteben mitől fog megfinomodni!

Azt hitték, hogy Mary nem figyel rájuk, minthogy kissé távolabb állott tőlük és kinézett annak a családi fogadónak az ablakán, amelyben megszállottak. Nézegette a társaskocsikat, a hintókat, az embereket, de jól hallott mindent, mert fölöttébb kíváncsi volt nagybátyjára, a púposra, és arra a tájra, ahol ezentúl élnie kell. Mi is az, hogy púpos? Ő még effélet nem látott soha. Lehet, hogy Indiában nem is volt effajta ember.

Amióta idegenek házában élt és nem sürgölődött mellette állandóan az ája, olyan különös gondolatok támadtak a fejében, amilyenekről ezelőtt sejtelve sem volt. Csodálkozott, hogy ő tulajdonképpen senkihez sem tartozott még akkor sem, amikor az atyja és az anyja még éltek. A többi gyermek mind az atyjáé és az anyjáé, de ő voltaképpen sohasem volt valakinek a kislánya. Volt ugyan ruhája meg ennivalója, sőt több cselédje is, de azért ő vele magával mégsem törődött senki. Azt nem sejtette, hogy ennek főképp az volt az oka, hogy kellemetlen gyermek volt; kellemetlennek ő maga elég embert talált, de magáról efféle eszébe nem jutott volna soha.

Mrs. Madlockról úgy vélekedett, hogy ilyen visszataszító személyt még soha életében nem látott; rikító vörös arca olyan közönséges és »szép kalapja« még közönségesebb. S amikor másnap megindultak Yorkshire felé, begyesen lépegetett az állomáson keresztül a vasúti kocsihoz és annyira távol Mrs. Medlocktól, amennyire csak lehetett, nehogy valaki azt higgye, hogy ők ketten együvé tartoznak; azt hitte, belebetegednék, ha valaki azt gondolná, hogy ő talán Mrs. Madlock kislánya.

Am Mrs. Medlockot sem a lány magatartása, sem az, amit felőle gondolt, meg nem zavarta. Olyan fajtájú asszony volt, aki nem bírta elviselni, »ha a gyermekek helytelenül viselkednek«. Vagy legalább is úgy nyilatkoznék, ha valaki megkérdezné. Akkor sem vágyódott Londonba menni, amikor testvérének Mária nevű lánya férjhez ment; ezúttal persze még kevésbé; Misselthwaite Manorban nagyon szép fizetése és kényelmes állása volt, amelyet csak úgy tarthatott meg, ha Mr. Archibald Craven parancsait azonnal, ellenmondás nélkül teljesíti. Az úrhoz még egy kérdést sem mert soha intézni.

— Lennox kapitány és vele együtt felesége is meghalt kolerában, — mondta Mr. Craven az ő megszokott szűkszavú, hideg módján. — Lennox kapitány az én feleségem bátyja volt, leányának én vagyok a gyámja. A lányt hazahozták. Önnek személyesen kell Londonba mennie és a lányt idehoznia.

Erre Mrs. Medlock összezsomagolt valami kis málhát és útnak indult.

Mary a vasúti kocsi egyik sarkában guggolt és nagyon siralmasan érezte magát. Semmi olvasni vagy nézegetni valója nem volt és feketekesztyűs sovány két kezét tétlenül pihentette az ölében. Fekete ruhája még sárgábbnak tűntette föl az arcát mint amilyen volt, vékony, világos haja hátul kilógott fekete crêpe-kalapja alól.

— Nyafkább kislányt én még életemben nem láttam, — gondolta magában Mrs. Medlock. (Nyafka az ottani vidék szójárása szerint azt jelentette, hogy el van kényeztetve és szárnalmas.) Sohasem látott kislányt, aki ennyire tétlenül és csöndesen tudott volna ülni, végre is megúnta, hogy szótlanul folyton csak a gyereket őrizze, és száraz hangon, elnyujtva a szavakat, beszélgetni kezdett:

— Talán jó lesz, ha elmondok egyet s mást arról a helyről, ahova megyünk, — mondotta. — Tud-e már valamit a nagybátyjáról?

— Nem tudok, — felelte Mary komoran. Azért volt olyan mogorva, mert eszébe jutott, hogy atyja és anyja egyáltalán nem mondtak neki soha semmit. Egészen bizonyos tehát, hogy a nagybátyjáról sem beszéltek neki egy szót sem.

— Hm! — dörmögte Mrs. Medlock rámeredve a kelletlen, mozdulatlan kis arcra. Néhány pillanatig egyáltalán nem szólt semmit, majd meg újra rákezdte.

— Talán mégis célszerű, ha tud miegymást — a tájékozódás kedvéért. Mert meglehetősen szomorú helyre jut most.

Mary nem szólt rá semmit. Mrs. Medlock zavartan nézett a nyilvánvalóan teljesen közömbös arcra, de aztán mély lélekzetet vett és folytatta.

— A kastély, melyben lakni fog, tagadhatlanul nagy és nagyon régi s Mr. Craven büszke is rá a maga módja szerint, — de azért mégis eléggé szomorú biz az. A kastély megvan úgy hatszázéves, a Csenderes szélén áll, van benne vagy száz szoba, de legnagyobb részük lakatlan és be van csukva. Aztán teli van képekkel, szép, régi bútortal, körülötte egy nagy park terül el, sok nagy fával, némelyiknek az ága egész a földre nyúlik alá. — Pihent egy kissé, aztán ismét lélekzett egy nagyot. — De aztán egyéb nincs is, — fejezte be hirtelen.

Mary saját érdekében figyelni kezdett. Amit hallott, nagyon elütött attól, amihez Indiában hozzászokott. De nem akarta mutatni, hogy érdeklődése fel van keltve. Ez is úgy hozzátartozott az ő szerencsétlen, kelletlen modorához. Tovább is szótalanul üldögélt helyén.

— Nos, — kérdezte Mrs. Medlock — mit szól hozzá?

— Semmit, — felelte Mary. — Az efféle helyekről nekem nincs fogalmam.

Erre Mrs. Medlock kutrán fölnevetett.

— Ó! — mondotta — hiszen ön úgy beszél, mint valami vénasszony. Hát nem törődik vele semmit?

— Egészen mindegy, — felelte Mary — akár törődöm, akár nem.

— Hát ebben igazra van, — mondotta Mrs. Medlock. — Egészen mindegy. Hogy mit fog csinálni Misselthwaite Manornban, azt nem tudom. Sokfélét amúgy sem csinálhat. Ő nem fog veled törődni, az egészen bizonyos. Egyáltalán nem törődik az senkivel.

Hirtelen félbeszakította önmagát, mintha még idejében eszébe jutott volna valami.

— Mert hogy görbe háttal született, — mondotta. — Az tette olyan epéssé. Nagyon megsavanyodott fiatalember volt és amíg meg nem nősült, sem a sok pénzével, sem a kastélyával nem tudott mihez kezdeni.

Mary rátekintett, noha nem akarta mutatni, hogy amit most hallott, az kezdi érdekelni. Az sohasem jutott az eszébe, hogy púpos ember is megnősülhet s azért most meg volt kissé lepve. Ezt Mrs. Medlock észrevette, s minthogy egyébként beszédes természetű asszony volt, most már szívesebben folytatta. Elvégre így mégis csak hamarabb múlik az idő.

— Az asszony édes, bájos teremtség volt s a férje a csillagot is lehozta volna az égről az ő kedvéért. Nem is hitte senki, hogy hozzá megy feleségül, mégis hozzáment; persze az emberek azt mondták, hogy a pénze miatt; de ez nem volt igaz, határozottan nem volt igaz. És amikor aztán meghalt...

Mary összeresztette.

— Ő, hát meghalt? — kiáltott föl, szinte önkénytelenül. Véletlenül ép ekkor jutott ugyanis eszébe egy, »Riquet à la Houpe« című francia mese, amelyet nemrég olvasott. Az a mese is valami púposról meg egy hercegnőről szólott és ezért nagyon megsajnálta Mr. Archibald Cravent.

— Meg bizony, — felelt Mrs. Medlock. — S ez aztán még sokkal szomorúbbá tette, mint amilyen azelőtt volt. Nem törődik az most már senkivel. Nem is akar embereket látni. Legnagyobb részt szerte kóborol a világban és ha Misselthwaitebe jő, bezárkózik a kastély nyugati szárnyába és Pitcheren kívül nem bocsát maga elé senkit sem. Pitcher öreg legény már, de ő gondozta Mrs. Cravent gyermekkorában; s tud is vele beszélni a maga nyelvén.

Mindez úgy hangzott, mintha valami könyvből olvasta volna. Mint valami szomorú mese. A ház, amelyben száz szoba is van, de nagyrészt lecsukva — és ott áll a Csenderes szélén — nem tudta ugyan, hogy mi az a Csenderes, de azért olyan komoran hangzik. Aztán az a púpos ember, aki szintén bezárkózik. Ajkát összeszorítva nézett ki az ablakon és egészen természetesen találta, hogy zuhog az eső és a sűrű, szürke, lucskos lé úgy ömlik alá, hogy szinte hullámokban csapdossa a kocsik ablakait. Ha az a fiatal asszony életben marad, bizonyosan fölvidította volna az egész házat, mert ide-oda futkos

benne, multságokat rendez, szép ruhákat vesz magára, amelyek »teli vannak csipkével«, épúgy, mint az ő anyja ruhái. De hát már meghalt.

— Ne is kívánjon vele beszélni, — mondotta Mrs. Medlock, — mert tized tesztek egy ellen, hogy nem is lesz rá alkalma. És arra se számíton, hogy olyan emberekre is akad nálunk, akikkel majd beszélgetni lehet. Teljesen egyedül kell majd játszadoznia és jómagának kell önmagáról gondoskodnia. Majd megmutatjuk, hogy mely szobákba szabad bemennie és melyeket kell kikerülnie. A kert nagyon nagy. De a házban ne mászkáljon össze-vissza és ne legyen mindenre kíváncsi, mert ezt Mr. Craven nem szereti.

— Egyáltalán nem leszek kíváncsi, — mondotta a kis Mary; s amilyen hirtelen sajnálni kezdte imént Mr. Cravent, most ugyanilyen hamar abbahagyta a sajnálkozást, mert úgy gondolta, hogy éppenséggel nem barátságos eljárás Mr. Archibald Craventől, hogy minden holmiját csak magának tartogatja, mások elől elzárja.

S ismét nekiszorította arcát a vasúti kocsi ablakának és kibámult a sötétbe, ahol úgy zuhogott az eső, mintha soha abbahagyni nem akarná. S olyan sokáig és konokul nézte az esőt, míg a szürkesség mindig sűrűbb, nehezebb lett a szeme előtt, s végre elszundított.

HARMADIK FEJEZET.

|Keresztül a Csenderesen.

Mary hosszú ideig aludt; amikor fölébredt, Mrs. Medlock valamelyik állomáson uzsonnás kosarat vásárolt, amelyben volt forró tea, hideg csirkesült, hideg marhahús és vajaskenyér. Az eső talán még erősebben zuhogott, mint előbb, s akit az állomáson látni lehetett, mind csuromvizes, csillogó esőköpenyt viselt. A kalauz meggyújtotta a kocsiszakaszkó lámpáját, s Mrs. Medlock nagy élvezettel szürcsölte a teát s fogyasztotta a csirke- és marhapecsenyét. Aztán elszunyókált, s Mary addig nézte, hogy miképp bóbiskol és csúszik le oldalt a szép kalapja, míg az eső paskolásának egyhangú zajától a kocsi egyik szögletében ő maga is elaludt. Végre valamelyik állomáson a vonat megállott, mire Mrs. Medlock felköltötte.

— Jól aludt úgy-e? — kérdezte. — De itt az ideje, hogy fölébredjen. Megérkeztünk Thwaite állomásra és még sokáig kell kocsikáznunk.

Mary fölkelte és igyekezett ébrenmaradni, mialatt Mrs. Medlock összeszedte az utitáskákat. A kis leány nem ajánlkozott,

hogy segíteni fog neki, mert Indiában megszokta, hogy a holmik gondozása kizárólag a bensülöttek feladata, s egészen rendjénvalónak találta, hogy a többiek nyugodtan várjanak s ide-oda nézdegéljenek.

Az állomás egészen jelentéktelen volt és a vonatból nem is szállt ki kívülök senki más. Az állomásfőnök dörögő hangon, de jóindulatú kedélyességgel beszélgetett Mrs. Medlockkal, ám a szavakat olyan furcsa módon ejtette ki, hogy Mary nagyon szokatlannak találta és csak utóbb jött rá, hogy az ennek a vidéknek a tájszólása.

— Látom, hogy visszagyüjt má', — mondotta — és elhozta magával ezt a kicsi jányt.

— Az a'! — felelte Mrs. Medlock, szintén ugyanúgy nyujtva a szót, mint az állomásfőnök. — Ott áll a'! — és a fejével úgy valahogy a válla fölött, arrafelé mutatott, amerre Mary állott. — Hát a kigyelmed asszonya mit csinýá'?

— Jó van. A kocsi odakünn várja magukat.

Az állomás külső kis perronján hintó várakozott. Mary megállapította, hogy a kocsi finom és az inas, aki besegítette a kocsiba, helyes, takaros legény. Hosszú esőköpenye, viaszosvászonnal bevont kalapja csillogott a lecepegő esőtől, ahogy itt egyáltalán csuromvizes volt most minden, a pohos állomásfőnököt sem véve ki.

Amikor az inas becsapta a kocsi ajtaját és fölült a bakra a kocsis mellé és elhajtattak, Mary egy puhapárnás kocsi szögletében találta magát, de már nem volt többé kedve aludni. Csak ült és bámult ki az ablakon az útra, amelyen végighajtattak, hogy eljussanak arra a furcsa helyre, amelyről Mrs. Medlock beszélt. Egyáltalán nem tartozott a félénk gyermekek közé és nem aggasztotta, hogy mi vár rá új otthonában, de mégis különösnek tartotta, hogy mit sem tud arról a helyről, ahová megy, arról a kastélyról, amely ott áll valahol a Csenderes szélén és amelyben van közel száz szoba, amelyek legnagyobb része le van zárva.

— Mi az a Csenderes? — kérdezte hirtelen Mrs. Medlocktól.

— Nézzen ki úgy tíz perc múlva az ablakon, — felelte az asszony — és meglátja. Körülbelül öt mérföldet fogunk kocsizni a Missel-Csenderesen keresztül, amíg a kastélyig eljutunk. Sokat ugyan nem látni, mert sötét van, de azért valamit mégis láthat.

Mary nem kérdezett többet, meghúzódott a kocsi sarkában és folyton-folyvást kinézett az ablakon. A kocsi lámpái előre vetették fénykévüket és világuk mellett lassan-lassan meglátta az út mentén álló tárgyak körvonalait. Amint elhagyták az állomást, egy kis városon hajtottak végig, fehérre meszelt téglapületek között és egy kivilágított vendéglőt is felismert. Aztán látta a templomot, a plébániát, az egyik épületben egy

Az állomás egészen jelentéktelen volt...

kirakatot vett észre, amelyben cukrászsütemény, játékszer és egyéb holmi kínálkozott. Aztán ismét a nyílt országútra jutottak ki és ott nem látott egyebet, mint bokrokat és cserjéket. Aztán jó hosszú ideig — legalább ő hosszúnak találta — nem látott semmi figyelemreméltót.

Végre a lovak lassítottak, mintha partnak kapaszkodtak volna és ettől fogva eltűnt minden cserje, meg fa, valóban nem is látott semmi mást, mint mindkét oldalon merő sötétséget. Előrehajolt és úgy szorította rá arcát a kocsi ablakára, míg aztán a kocsi egy nagyot zökkent.

— Ó! — mondotta Mrs. Medlock. — Most már igazán a Csenderesen vagyunk.

A kocsi lámpái előrevetették sárgás fényüket az apró cserjék és alacsony növényzet között vágott köves útra. Szinte úgy tetszett, hogy az itt-ott felbukkanó gyér növényzet abból a sűrű, végelethatalatlan sötétségből bújik ki, amely őket minden oldalról körülvette. Föltámadt a szél és sajátságosan vad, mély, búgó hangon zúgott.

— Ez a tenger, vagy nem a tenger? — kérdezte Mary, útitársára tekintve.

— Ó nem, ó nem, — felelte Mrs. Medlock. — Csakhogy itt már nincsen se rét, se hegy, csak sok, nagyon-nagyon sok mérföldnyi elvadult föld, amelyen nem terem semmi egyéb, mint rekettye, galagonya, magyal, meg kökény, és nem él meg rajta egyéb, mint a vad ponny-ló meg a birka.

— Úgy érzem, mintha a tenger volna, — mondotta Mary. — Most is úgy zúg a szél, mint a tengeren.

— A szél keresztülfúj a bokrokon, attól olyan, — felelte Mrs. Medlock. — Az én nézetem szerint meglehetősen vad, szomorú vidék ez; ámbár vannak olyanok is, akik szeretik, különösen amikor az erika virít.

A kocsi egyre csak gördült, döcögött tovább és tovább, és ámbár az eső megállt, a szél tovább dühöngött, furcsa, szokatlan zúgással. Az út, hol hegynek kapaszkodott, hol völgynek ereszkedett, olykor kis hidakon vezetett át, melyek alatt dűsvízü patakok rohantak tova lármás csobogással. Mary már szinte azt hitte, hogy ez a kocsizás nem ér véget soha, s hogy a végtelen fekete Csenderes mégis csak olyan, mint a határtalan sötét tenger, amelyen az ő kocsijuk az egyetlen száraz darabka s azon ússzák most keresztül a roppant vizet.

— No, ez nekem nem tetszik, — mondotta magában és még jobban összeszorította vékony, keskeny ajkát — nekem egyáltalán nem tetszik.

A lovak ismét partnak kapaszkodtak, s hosszú idő után most látott csak Mary újra valami világosságfélét. Mrs. Medlock ugyanakkor pillantotta meg a világosságot és megkönnyebbülten sóhajtott föl.

— Ah! igazán örülök, hogy már látok egy kis lámpapisló-

gást, — kiáltott föl. — Ez a portás ablakából szűrődik ki. Így hát egy csésze jó meleg teát mindenesetre kapunk.

De bizony még meglehetősen hosszú idő telt el, míg az az emlegetett »nemsokára« bekövetkezett, mert azután, hogy a kocsii keresztülgördült a nyitott rácsos kapun, még mindig hátra volt egy-két mérföldnyi, fassal beszegett út, amely fölött a fák koronái annyira összeértek, hogy úgy rémlett, mintha valami hosszú, sötét alagúton hajtottak volna végig.

Az alagútból tisztásra jutottak, amelynek szélén rengeteg hosszú, bár alacsonyan épült ház állott, melyet kikövezett udvar fogott körül. Mary az első pillanatban azt hitte, hogy az egész házban egyetlen kivilágított ablak sincsen, de nemsokára fölfedezte, hogy a sarokablakok egyikéből mégis árad ki valami tompa fény.

A kastély kapuja hatalmas tölgyfagerendákból készült, melyeket nagy vasszögekkel róttak össze és vaskapcsokkal foglaltak egybe. Ez a kapu roppant öblös csarnokba vezetett, amelynek gyöngye világítása mellett Mary csak annyit látott, hogy falain fegyveres, vértezett férfiak képei függnek, de olyan homályosan rémlettek eléje, hogy egyáltalán nem vágyott őket közelebről megnézni. S amint ott állt a kastély küszöbén, kicsiny, fekete, furcsa alakocskájával, valóban olyan kicsinynek, feketének és furcsának is érezte magát, amilyennek látszott.

Takaros kis öregember állt amellett a szolga mellett, aki a kaput kinyitotta.

— Vezesse a kisasszonyt a szobájába, — mondotta suttogó hangon. — Ő most nem kívánja látni. Holnap reggel Londonba utazik.

— Igenis, Pitcher úr, — felelte Mrs. Medlock. — Körülbelül tudom, hogy mit kell tennem és azt meg is teszem.

— Önnek mindenesetre gondoskodnia kell arról, hogy *őt* valami meg ne zavarja s hogy ne lásson olyasvalamit, amit látni nem kíván.

Erre aztán Mary Lennoxot keresztülvezették egy nagy lépcsőházon, be egy hosszú folyosóba, föl egy rövid lépcsőn, keresztül egy másik folyosón, egy harmadikon is, mindaddig, míg valamelyik ajtó kinyílt és belépett egy szobába, amelynek kandallójában égett a tűz és asztalán föl volt tálalva a vacsora.

Mrs. Medlock nem minden közömbösség nélkül így szólt :

— Nos, most megnézheti : ez az ön otthona. Ez a szoba, meg mellette az a másik ; itt kell élnie, itt kell maradnia. Ezt el ne fejtse !

Ekkép érkezett meg Miss Mary Misselthwaite Manorba s talán még soha életében nem érezte magát annyira telisdedtelinek dacos »csak azért is«-hangulattal, mint most.

NEGYEDIK FEJEZET.

Márta.

Másnap reggel arra ébredt föl, hogy egy cseléd ott térdel a kályha előtt és az elégett szén salakját nagy zajjal kapargálja elő, hogy helyébe új tüzet rakhasson. Mary egy ideig csöndesen feküdt és nézte a lányt; aztán szétnézett a szobában. Soha még ilyen különös és komor szobát nem látott. Szőnyegszövésű kárpit takarta a falakat. A faliszőnyegen, amely egyébként szálas erdőt ábrázolt, tarkaruhás emberek állottak a fák alatt, míg a háttérben egy tornyos kastély körvonalai voltak láthatók. Aztán volt ott még egy csomó mindenféle alak: vadászok, lovak, kutyák meg hölgyek. Mary szinte úgy érezte magát, mintha velük együtt ő is ott volna az erdőben. Egy mélynyílású ablakon át kilátott a szabadba s valami hegyoldalféle rémlett eléje amelyen nem volt semmi lomb s úgy festett, mint valami végtelen, rideg, vörös színben játszó tenger.

— Az ott mi? — kérdezte, kifelé mutatva az ablakon.

Márta, a fiatal cseléd, aki ép fölemelkedett guggoló helyzetéből, szintén kifelé mutatott az ablakon.

— Az ott? — kérdezte.

— Az.

— Az a Csenderes, — mondotta jóindulatú mosollyal. — Tetszik magának?

— Nekem nem, — felelte Mary. — Ki nem állhatom.

— Mert még nem szokott hozzá, attól van az, — felelte Márta és visszatért a kályha elé. — Most még nagyon kopár és maga azt gondolja, hogy mindig így marad. Majd megszereti maga is.

— Maga szereti? — firtatta Mary.

— Persze, hogy persze, — felelte Márta, gondosan megtisztogatva a kályha belsejét — nagyon is szeretem. Mert később aztán nem is kopár. Májusban olyan édes, amikor kinő rajta az erika meg a rekettye, aminek olyan kedves a szaga. Mert olyan szaga van neki, mint az édes méznek és a levegője is roppant friss; és az ég roppant magas fölötte, és a sok méh meg a pacsirta olyan kedvesen zümmög meg énekel. No, mondhatom, hogy el nem mennék másfelé a világ minden kincséért se!

Mary komoly, meghökkent arccal figyelt rá. Azok a bensülött cselédek, akiket Indiában látott, egyáltalán nem hasonlítottak hozzá. Azok szótalanok és aláztosak és nem mernek úgy beszélni a gazdáikkal, mintha velük egyforma emberek volnának. Folyton a szálámot emlegették és kenyéradóikat »a szegények pártfogójá«-nak nevezték, vagy más efféle címmel szó-

...egy cseléd ott térdelt a kályha előtt...

lottak felőlük és hozzájuk. Az indiai szolgálknak csak parancsolgattak, de kérdezni nem kérdeztek tőlük soha semmit sem. Azt, hogy »kérem« vagy »köszönöm«, nem hallották soha, és Mary gyakran arcul is ütötte az áját, ha rosszkedvében volt. Nagyon töprengett most, hogy ez a lány vajjon mit mondana, ha valaki megütné az arcát? Egyébként gömbölyű, piros, kellemes arcú teremtés, de szerénysége mellett is olyan rátartós, hogy Mary azt gondolta, alighanem visszaadná a pofont, még ha valami kislánytól kapná is.

— Furcsa egy cseléd maga, — mondotta kissé gőgösen, amint ott nyujtózott az ágyban.

Márta felült a kuporodásából a sarkára, kezében tartva a kályhatisztító keféjét és nevetett, anélkül, hogy legkevésbé is haragudott volna.

— Ó! tudom én azt, — mondotta. — S ha valami nagyon előkelő dáma jött ide Misselthswaite-ba, még a cselédek közé sem engedtek. Ott dolgoztattak a mosogatólányok között, de már az emeletre nem volt szabad fölmásznom. Azt mondják, hogy nagyon is paraszt vagyok és olyan a beszédem is. De azért bolond egy ház ez, akármilyen nagy kastély. Nincs itt se úr, se asszony, csak Mr. Pitcher és Mrs. Medlock. Mr. Craven, ha ugyan hazajön, nem törődik semmivel, de meg ritkán is van itthon. Mrs. Medlock jó szívvvel fogadott szolgálatba, de azt is megmondta, hogy csak azért szegődttetett, mert ez nem is igazi úri kastély ám.

— Hát maga lesz most az én cselédem? — kérdezte Mary sajátos indiai gőgöskés modorával.

Márta megint nekiállt a kályharács tisztogatásának.

— Én a Mrs. Medlock cselédje vagyok, — felelte nyakasan — ő meg a Mr. Cravené, de el kell végezni minden szolgáló-munkát, amit csak parancsol, meg maga körül is kell, hogy ugrájjak. De valami sokat túlem ne várhasson, aszondom.

— Ki fog engem felöltöztetni? — kérdezte Mary.

Márta ismét felült a sarkára. S amikor zavarban volt, még a rendesnél is parasztosabban beszélt.

— Hát maga-maga; — magátú nem bír?

— Mit mond? Nem értem, mit is mondott?

— Eh! el is felejtettem! — felelte Márta. — Mrs. Medlock megparancsóta, hogy jó legyek magához és azért mégis ilyen furcsát mondtam. Hát azt kérdelem, hogy nem tudja fővenni a ruháját a saját erejítű?

— Nem bizony, — felelte Mary méltatlankodva — nem is öltöztem fel magam soha. Engem mindig az ája öltöztetett föl.

— Hát jó, — mondotta Márta, egyáltalában nem is sejtven, hogy milyen grombaságot mond — de ideje, hogy megtanújjja. Már előbb is megtanúhatta vón! Nem is fog megártani, ha egy kicsit törődik a maga erejével. Az én anyám sokszor mondta, hogy nem érti az úri embereket, miért bolondítják

meg a kölykeiket, — hogy cselédek mosdatják, meg ötöztetik, meg megjárattják, mintha bábuk vónának!

— Indiában egészen más a világ, — vetette oda Mary gögösen. Már idáig is alig győzte türelemmel.

Márta egyáltalán nem volt meghatva.

— Eh, gondolom is, hogy egészen más, — mondotta jóindulattal. — Bizonyosan amiatt, hogy ott olyan feketék a népek ahelyett, hogy tisztességesen fehérek vónának. Amikor mondták, hogy maga megjön Indiából, azt hittem, hogy maga is fekete.

Mary dühösen ült föl ágyában.

— Micsoda! — kiáltott föl. — Micsoda? Maga azt hitte, hogy én benszülött vagyok? Maga — maga disznókölyök!

Márta rámeredt és elvörösödött:

— Mit csúfú engem olyan csúnyán? Nem kéne úgy mérgeskedni. Fiatal dámához nem is illik ilyeneket mondani. Nem bántottam én a feketéket. Amikor nálunk meséltek róluk, mindig azt mondták, hogy ők igen nagyon vallásos népség. Aztán úgy is mondták, hogy azok a mi felebarátaink. Nem is láttam még fekete embert soha és ugyancsak örültem, hogy látok egyet közülök közlől. Amikor reggel ide begyüttem, lassan odamásztam az ágyához, széthúztam a függönyt és jó megnéztem. És hát itt feküdt és felsültem, mert annyit se volt fekete akár én, ámbátorsággal egy kicsit mégis csak sárgás.

Mary még csak nem is igyekezett hangját mérsékelni.

— Maga azt gondolta, hogy én is benszülött vagyok! Hogy mert ilyenent gondolni! Hisz azt sem tudja, hogy mi az a benszülött! Hisz azok mind cselédek és kötelesek azt mondani nekünk: szálám! Ön semmiről sem tud semmit!

Szörnyű dühbe gurult és a parasztleány naív csodálkozásával szemben annyira tehetetlennek érezte magát, olyan rettentő elhagyatottnak s távol minden olyan embertől, aki őt megértse és akit ő is megértsen, hogy arccal a párnára vetette magát és keservesen zokogott. Olyan hosszan és hangosan sírt, hogy a szelíd természetű parasztleány kissé megijedt és nagyon meg is sajnálta. Odalépett ágyához és föléje hajolt.

— No, no, hát ne sírjon má'! — könyörgött a leány. — Igazán, no, ne bőgjön folyvást. Nem gondútam, hogy ezért is megharagudhat. Hiszen nem tudok én semmiről semmit, — ahogy maga mondta, úgy igaz. Ne haraguggyon rám, kisasszony, no. Ne sírjon má'!

Egyszerű, paraszti beszédével, amelyből azonban kihangzott a barátságos jóindulat, csillapító jótékony hatást gyakorolt Maryre, aki lassanként abbahagyta a sírást és egészen megnyugodott. Márta valósággal megkönnyebbült.

— Most már ideje, hogy főkeljen, — mondotta. — Mrs. Medlock megparancsolta, hogy idehozzam a theáját meg a früstökjét a szomszéd szobába, meg aztán az ebéggyét is, azt a szobát is

magának adták. Segíték magának felöltözni is, ha kibújik az ágyból. Ha hátul gombolós a ruhája, úgy sem tudná magátú begombóni.

Amikor Mary végre elhatározta, hogy fölkél, Márta kivette a szekrényből a ruhát, amely azonban egészen más volt, nem az, amelyben előző éjjel Mrs. Medlockkal megérkezett.

— Ez nem az én ruhám, — mondotta — mert az én ruhám fekete.

Aztán alaposan megtekintette a fehér gyapjúkabátot és szoknyát és hűvös elösméréssel mondta :

— Ez a ruha szebb, mint az enyém.

— Hát ezt vegye fő, — felelte Márta. — Mr. Craven parancsóta Mrs. Medlocknak, hogy Londonban ilyet vásároljon. Azt mondta : »Nem akarom, hogy az a gyerek fekete ruhában mászkáljon itt, mint valami árva lélek. Attól ez a ház még szomorúbb lenne. Adjon neki színes ruhát.« Édesanyám azt mondta, hogy ez helyes beszéd. Édesanyám mindent megért, amit más ember mond. Ő se szereti a fekete ruhát.

— Én meg gyűlölöm a fekete ruhát — mondotta Mary.

Az öltözködés mindkettőjüket megtanította valamire. Márta gyakran ki meg begombolta kisebb testvérkéi ruháját, de még olyan gyereket, aki maga is fel tudott volna öltözni, de nem tette, csak állt tétlenül, várva, hogy jöjjön valaki és öltöztesse föl, mintha neki se keze, se lába nem volna, olyant még nem látott soha.

— Miért nem húzza föl a cipőjét maga ? — kérdezte Márta Maryt, amikor ez nyugodtan ült, odatartotta a lábát.

— Mindig az ája húzta fel, — felelte megütődve Mary. — Az volt a szokás.

Ezt gyakran idézgette : »az a szokás.« Ezt szokták mondogatni a benszülöttek mindig. Ha az ember valami olyant kívánt valamelyik benszülöttől, amit annak az őse ezelőtt ezer esztendővel nem tett meg, a benszülött szelíd tekintettel azt felelte rá : »Az nem szokás« — és a dologról többé beszélni sem lehetett.

Miss Marynél pedig az volt a szokás, hogy ő nem tett semmit, csak állt és megengedte, hogy mint valami bábut felöltöztessék ; de még mielőtt készen lett volna, hogy reggelizni menjen, már sejtette, hogy Misselthswaite Manorban sok olyan dologba kell beletanulnia, amiről azelőtt sejtelve sem volt. Így meg kell például tanulnia, hogy saját kezével húzza fel a harisnyáját meg a cipőjét és maga vegye föl azt, amit leejtett. Ha Márta valami előkelő hölgy jól nevelt szobaleánya, akkor sokkal alázatosabb és tisztelettudóbb. S tudja azt is, hogy az ő feladata az ifjú hölgy haját kikefélni, begombolni a cipőjét és fölvenni mindent, amit leejt. Ámde ő bizony egyszerű yorkshirei neveletlen parasztleány létere ott nőtt fel a Csenderes egyik kunyhójában, egész rakás apró testvérkéjével és sohasem is álmodott

egyébről, minthogy ellássa a saját dolgát és gondozza a kicsinyeket, akik vagy ölbeli csecsemők, vagy annyira aprók még, hogy már szerte mászkálnak és belebotlanak mindenbe.

Ha Mary Lennox olyan leány, aki szívesen nevet alkalomadtán, talán mulattatja Márta bőbeszédűsége; de Mary teljes hűvösséggel hallgatta, nem kevéssé csodálkozva modora szabotosságán. Eleinte nem is igen figyelt rá, de amint a leány tovább csacsogott a maga kedélyes modorában, Mary mégis csak megjegyzett magának egyetmást abból, amit hallott.

— Ejha! — mondotta Márta — csak látná őket! Van belőlünk ép egy tucat és apó tizenhat shillinget keres egy héten. Aszondom, van gondja anyának elég, amíg valamennyi kap habzsolni való tejbedarát. Mindig ott mászkálnak a Csenderesen egész nap és anya aszongya, attól híznak a gyerekek. Aszongya, talán legelnek is gyenge füvet akár a vad ponny-csikók. A mi Dickonunk szerzett is magának egy kis ponnyt és aszongya, az az övé.

— Honnan szerezte? — kérdezte Mary.

— Ott találta a Csenderesen anyjostú, amikor még egészen apró vót, oszt megbarátkozott velük, adott nekik néha egy falat kenyeret, meg gyenge füvet szedett nekik. Oszt úgy megszokták, hogy utána mentek és megengedték, hogy lovagójon rajtuk. A Dickon jó gyerek, az állatok mind nagyon szeretik.

Marynek soha valami különösen kedvelt saját állatja nem volt, pedig eléggé vágyódott utána. Ezért kezdett némileg érdeklődni Dickon után, s minthogy eddig a világon senki iránt érdeklődést nem mutatott, lehet, hogy ez az egészséges érzék ébredésének kezdetét jelentette nála. Amikor átment a másik szobába, amelyet számára gyermekszobának rendeztek be, azt látta, hogy az a szoba fölöttébb hasonlít ahhoz, amelyben aludt. Egyáltalán nem volt gyermekszoba, hanem olyan, mint a felnőttké, a falakon komoly képekkel és a bútorzata is csupa nehéz faragott tölgyfa. A szoba közepén nagy asztal, rajta készen állott a kiadós reggeli. De rendszerint kevéssé volt éhes és nagy közönnnyel nézte az első tál ételt, amit Márta eléje tett.

— Nem kell, — mondotta.

— Nem kő ez a jó tejbe dara? — kérdezte Márta hihetetlenül.

— Nem.

— Pedig asse tuggya, milyen jó. Öncsön rá egy kis málnalevet, vagy hintse be cukorral.

— Nekem nem kell, — ismételte Mary.

— Eh! — mondotta türelmetlenül Márta. Nem nézhetem, hogy úgy lefityfirityeli a jó enivalót. Ha a mi gyerekeink nekiűnének ennek az asztanak, öt perc alatt tisztára főfanának mindent.

— Vajjon miért? — kérdezte Mary hidegen.

— Miért? — visszhangozta Márta. — Mert soha életükben

egészen teli nem rakhatják a bendőjüket. Olyan éhesök azok, mint a csikó meg a róka.

— Azt sem tudom mi az: éhesnek lenni, — mondotta Mary a tudatlanok közömbösségével.

Márta megütközve tekintett rá.

— No, pedig nem ártana, ha megtanúrná. Én bizony ugyan-csak megtanútam, — tette hozzá szokott őszinteségével. — Nem is bírom nézni, ha valaki csak ott ül és nézi a friss kenyeret meg a finom itelt. Istók uccse nem bánám, ha ami sok itt fekszik, a Dickon, meg Phil, meg Jane, meg a többinek a köténye alatt vón'!

— Hát vigye el nekik! — ajánlotta Mary

— A' nem lehet, mert nem az enyém, — mondá csökön-yösen Márta. — És ma nincs is kimenőm. Hónaponként csak egy nap vagyok szabad. Olyankor osztán mehetek haza és édes-anyám pihenhet.

Mary megivott egy kevés teát és kis darab piritott kenye-ret evett hozzá izzel.

— No, most vegyen egy meleg kendőt és szaladjon le ját-szani, — mondotta Márta. — Nagyon jó fog esni, meg a gyomrát is rendbe hozza.

Mary az ablakba lépett. Látta a kertet, az utakat, a sok nagy fát, de mindennek olyan szomorú volt az ábrázata és annyira télies.

— Lemenjek? Minek menjek le ilyen csúf időben?

— Hát ha nem megy le, akkor maraggyon itt, — de mit csinyá akkor itt? Mi dóga lehet itt?

Mary körülnézett. Itt igazán nem tudott volna mihez kez-deni. Amikor Mrs. Medlock ezt a szobát gyermekszobának ren-dezte be, eszébe sem jutott, hogy valami mulatságról is kellene gondoskodnia. Így hát mégis jobb lenne, ha lemenne és meg-nézné közelről, hogy milyen a kert?

— De ki jön velem? — kérdezte Mártától.

Márta rábámult.

— Menjen le magába! — felelte a leány. — Tanújja meg, hogy lehet egyesegyedül játszani, mint ahogy megtanújja a többi ojan, akinek se húga, se öccse-bátyja nincsen. A mi Dicko-nunk mindig egymaga csavarog a Csenderesen és órák hosszát el tud játszani egyesegyedű. Úgy barátkozott meg a ponny-lovacskával is. Van ott a Csenderesen egész csomó birka, akivel ösmerős, meg a madár legyün a fáról és eszik a tenyerébű. Ámbár sok ennivalója öneki magának sincs, de azért egy kis kenyérmorzsát, hunmiegy mást mindig talál, amivel a kedves állatyjait ellátja.

A valóságban Dickon említése bírta rá végre, hogy lemen-jen, anélkül, hogy erről önmagának sejtelve lett volna. Bi-zonnyal talál elég madarat, ha ponnyt meg birkát nem is. Aztán ezek valószínűleg másfajta madarak, mint aminőket Indiában látott s ettől remélt egy kis szórakozást.

Márta előszedte Mary felsőkabátját, kalapját, jó erős cipőt adott rá és megmutatta, hogy merre jut ki a kastélyból.

— Ha arra megy, végig az úton, ott van la, az a rácsos kapu a bokrokná', ott jut be a kertbe, — s megmutatta. Tömérdék ott a virág nyáron, de bizony most még egy sincs belőle. — Aztán úgy látszott, mintha habozna egy percig, majd folytatta. — Asztán van ott egy külön kert is, de be van zárva. Tíz esztendeje nem járt benne emberfia!

— Miért nem? — kérdezte Mary önkénytelenül. Már ismét hallott valamiről, aminek az ajtaja be van zárva, akár annak a száz szobának, — ebben a különös házban.

— Mr. Craven zárta be, amikor a felesége olyan hamarjában meghött. Nem akarja, hogy valaki bemenjen abba a kertbe. Becsukta az ajtót, ásott egy gödröt és beletemette a kúcsot. Jaj! — Mrs. Medlock csöngetett, — szaladok!

Amikor Márta elment, Mary végighaladt azon az úton, amely a bokrok mellett a rácsos kapuhoz vezet. De folyton arra a kertre kellett gondolnia, amelyben már tíz év óta nem volt senki. Nem tudta elképzelni, hogy milyen lehet s hogy vajjon van-e még benne élővirág? Amikor a bokros kapun áthaladt, egy terjedelmes parkot látott széles gyepszönyegekkel, kanyargós utakkal, szépen beszegeve nyírott sövényvel. Volt ott sok fa, meg virágágy, meg örökzöld mindenféle különös alakokba csoportosítva és egy hatalmas tó, a közepén régi szürke szökőkúttal, amely azonban most nem működött, aminthogy a virágágyak is üresen állottak. Hát ez nem lehetett az a lezárt kert. Hogy lehet lezárni egy kertet? Amikor a kert arra való, hogy az ember sétáljon benne!

Amint ezen töprengve haladt előre, meglátta, hogy az út végén egy hosszú borostyánborított fal terpeszkedik. Nem lévén ösmerős az angliai szokásokkal, nem tudhatta, hogy amit látott, az kétségtelenül a konyha- meg a gyümölcsöskert. Közelebb ment a falhoz, meglátta, hogy a borostyán között egy zöld ajtó van, még pedig nyitva. Ez tehát nyilván nem az elcsukott kert s bátran megnézheti.

Be is ment és úgy vette észre, hogy van ott egymás mellett több ilyen elkerített kert, egymásba nyílik valamennyi. Látott egy másik zöld ajtót is, azon belül bokrokkal beszegett utakat, amelyek között téli zöldség termett. A falakra dróton húzott gyümölcsfaágak kapaszkodtak, az ágyakban egyes termékek le voltak borítva üvegharanggal. A kert egyébként meglehetősen üres és csúf, gondolta Mary, amint megállt és körülnézett. Biztosan sokkal szebb nyáron, amikor kizöldül minden, de most egy csöppet sem szép.

Egyszerre, ásóval a vállán, egy öreg ember jött át azon az ajtón, amely a szomszédos kertbe vezet. Láthatólag meghökölt, amikor Maryt észrevette és megérintette a sapkáját. Mérges öreg ábrázatján meglátszott, hogy egyáltalán nem örül neki,

hogy Maryt megpillantotta, — de a leánynak sem tetszett a kert és szintén olyan »csak azért is« képet vághatott, mert valószínűleg ő sem találta az öreget valami kellemes látványosságnak.

— Mi ez itt? — kérdezte Mary.

— Ez az egyik konyhakert, — felelte az öreg.

— Hát az ott? s rámutatott a nyitott zöld ajtóra.

— Az? Az a másik, — felelte kurtán. — A falon túl megint egy másik, a falon erről a gyümölcsös az egyik.

— Be lehet menni?

— Hogyne, ha akar. De nincs ott mit látni.

Mary nem felelt. Végigment az úton s keresztülhaladt a másik zöld ajtón. Itt már több fal meredt eléje és látott sok téli zöldséget és üveggarangot, a második falban egy újabb zöld ajtót, ez azonban már be volt csukva. Talán az vezetett abba a titkos kertbe, amelybe már tíz esztendeje be nem léphetett senki: Mary, minthogy különben nem tartozott a félnék gyermekek közé és mindig megtette azt, ami ép eszébe jutott, nekiment a zöld ajtónak és megnyomta a kilincset. Azt remélte, hogy az ajtó nem nyílik ki, mert nagyon vágyódott megtalálni a titokzatos kertet, de egészen könnyedén kinyílt és benn volt egy gyümölcsösben. Ez teljesen körül volt véve fallal. Ezekre a falakra húzták rá sodronnyal a gyümölcsfák ágait; a hidegtől megbarnult fű között volt még sokféle más gyümölcsfa is, de több ajtót már nem látott. Mary kereste mindenfelé és amikor ebbe a kertbe belépett, úgy vette észre, hogy a fal tovább terjed, mint ameddig a gyümölcsös tart, mintha a túlsó oldalán még nyúlna valamerre a messzeségbe. Látta, hogy a fal fölött kimagasodnak a fák koronái, s amint egy ideig mozdulatlanul megállott, észrevette, hogy az egyik fa tetejére felröppent egy mozgékony, piros mellű kis madár, amely hirtelen valami vidám, éles füttydalra gyujtott rá, mintha észrevette volna Maryt és őt hívogatná.

Mary megállt, hallgatta a madarat és a vidám, barátságos kis füttyülgetés valahogy jól esett a szívének, mert még egy fanyar hangulatú kislány is megérezheti, hogy milyen szomorú dolog az a nagy elhagyatottság, az az ormóttan, komor ház és a széles, pusztas Csenderes. És az a nagy, élettelen kert egy kis leány lelkében is felébresztheti azt az érzést, hogy ezen a széles nagy világon ő maradt meg az egyetlen élő emberi teremtésnek. Ha Mary valami szenvedélyes természetű gyermek, aki megszokta már, hogy meleg szeretettel vegyék körül, talán még a szíve is megtört volna ilyen szomorú körülmények között; de azért mint »Azért is — Mary kisasszony« is érezte elhagyatottságát, s így történt, hogy a széles mellű kis madár dalolása úgy meghatotta, hogy kis savanykás arculatját olyas valami kifejezés világította meg, amelyet mosolynak lehetett volna nevezni. A kis madárhoz hasonlót nem látott Indiában soha, de azért nagyon megszerette s elfogta a vágy, vajha ismét találkoz-

hatnék vele. Hátha ez a madárka bent lakott a titokzatos kertben és tudott is fölöle mindent?

Lehet, hogy azért töprengett folyton az elhagyott kert fölött, mert nem tudott mit tenni. De nagyon kíváncsi volt rá, szeretete volna tudni, hogy minő lehet. Mr. Archibald Craven miért ásta el a kert kulcsát? Ha olyan nagyon szeretete a feleségét, miért gyűlölte az asszony kertjét? Azt gondolta, hogy talán sohasem találkozhatik Mr. Cravennel, de ha meglátja is, nem fogja szeretni, Mr. Craven pedig őt nem fogja megkedvelni. Úgy érezte, ha mégis találkoznak, megáll előtte szótalanul, csak ránéz mereven, ámbár nagyon szeretete volna megkérdezni tőle, miért követett el ilyen lehetetlenséget.

— Az emberek közül nem szeret engem senki és én sem szeretek senkit, — gondolta magában. — És én sohasem tudok úgy beszélgetni, mint a Crawford-gyerekek, akik folyton fecsegnek, nevetnek és akkora lármát csapnak.

Eszébe jutott a vörösbegy s az a kedvesség, ahogy fölkapaszkodott a fa tetejére s onnan fütyörészgetett neki s eszébe jutott az is, hogy ő akkor milyen hirtelen megállott az úton.

— Azt hiszem, hogy az a fa a titkos kertben van, érzem, ez egészen bizonyos, — gondolta magában. — Körül van kerítve fallal és ajtaja nincs sehol.

Visszament az első konyhakertbe, amelyben legelőször járt s látta, amint ott az öreg fölássza a föld egy darabját. A közelében megállott és egy kis ideig a maga sajátos hideg modorával nézegette. Az öreg nem vett róla tudomást, mire Mary elszánta magát rá, hogy megszólítja.

— Benn voltam a másik kertben, — mondotta.

— Hát jó, ha bent volt, bemehetett, — felelte mogorván az öreg.

— Aztán benn voltam a gyümölcsösben.

— Annak sincs kutya az ajtajában, hogy megharapta vóna, hát oda is bemehetett.

— De aztán nem volt ajtó azon a kertfalon.

— Micsoda kertfalon? — kérdezte az öreg nyers hangon és abbahagyta egy pillanatig az ásást.

— Azon a falon, amely ott emelkedik a kert túlsó oldalán, — felelte Mistress Mary. — Pedig van benne sok fa, láttam a koronájukat. Egy vörösbegyű madár ült az egyiknek a tetején és dalolt.

Mary nagy meglepetésére a viharvert mogorva ábrázat egyszerre egész más kifejezést öltött. Csöndes mosoly suhant rá, amitől az öreg arc egészen megváltozott. Mary csak nézte és arra gondolt, hogy mennyivel kellemesebb az olyan arc, amely mosolyog. Ez eddig sohasem jutott eszébe.

A kertész a konyhakert gyümölcsfái felé fordult és elkezdett fütyörészni, puhán, halk fütytyentgetéssel. Mary nem bírta

felfogni, hogy egy ilyen mogorva, vén ember hogy tud ennyire kellemesen füttyörészni.

S a következő pillanatban csoda történt. Mary valami finom suhanást hallott közeledni a levegőben, az iménti vörösbegy röppent elő és leült egy rögre, elég közel az öreg kertész munkahelyéhez.

— Hát itt is van, — kuncogott rá az öreg s aztán úgy szólogatott hozzá, mint valami gyermekhez.

— Hát hol vótá', te kis tolvaj, betyár, he? — kérdezte. — Nem láttalak már három naptya! Csak nem jársz máris menyecske után, ilyen korán, te betyár? Még arra ráérsz az idén, te!

A madár féloldalt hajtotta a fejét és meleg, ragyogó kis szemével, amely olyan volt, mint két kis fekete vízcsöpp, ránézett a kertészre. Látszott rajta, hogy egyáltalán nem fél és teljesen bizalmas lábon áll az öreggel. Ide-oda szökellt és csapkodta a rögot csőrével, hogy pondrót, férget keressen. Marynek olyan furcsa érzés támadt a szívében, amint a kedves, vidám madárkát nézegette, aki úgy viselte magát, mint valami ember. Húsos kis teste, finom csőre, karcsú lába nagyon tetszett Marynek.

— Mindig előjön, ha híjja? — kérdezte suttogva.

— Persze hogy jön. Azóta ösmerem, amikor még olyan tátogó, sárgacsőrű fióka volt. A túlsó kertben született és átröpült ide; de még gyengécske vót a szárnya, nem tudott visszaröpüni; hát akkor összebarátkoztunk; aztán amikor mégis vissza tudott röpüni, a többi fióka már elhagyta a fészket, és mert nagyon egyedü' maradt, hát visszajött én hozzám.

— Micsoda fajta madár ez? — kérde Mary.

— Azt se tuggya? Hát ez a vörösbegyű vörösbegy, nincs több ilyen furcsa, barátságos madár az egész világon. Akkurát olyan barátságos, mint a kutya, ha ért hozzá az ember, hogy hogy ke' vele bánni. Na nézze csak, hogy ugrál, hogy néz körü', majd megest ránk néz! Tudja ú jó, hogy most ú rula beszélgetünk.

A legfurcsább látvány volt a világon ez az öreg. Úgy nézte a kis pohos vörösbegyét, mintha ép annyira büszke volna rá, mint amennyire szerette.

— Hiú kis betyár a', — mondotta hunyorgatva. — Szereti hallani, amikor az emberek ú rula beszélnek. Amellett kíváncsi a lelkem, sohasem láttam ilyen kíváncsi állatot és még szemtelenke is. Mindig elgyün megnézni, hogy mit ütetek. Tud ez mindent, még azt is, amit Craven úr, ha törődne vele, soha ki nem tanána. Ez itt a főkertész, aszondom.

A vörösbegy serényen szökellt egyik rögről a másikra, néha meg-megállt és rájuk nézegetett. Mary azt gondolta, hogy a madár fekete vízcsöpp szeme olykor ó rá tapad nagy kíváncsisággal. Valóban úgy is látszott, mintha fürkészőleg

nézne feléje s meg akarna tudni róla mindent, amit csak lehetett. Ez a furcsa érzés egyre erősödött Mary szívében.

— Hát a többi fióka hova röpült? — kérdezte.

— Azt nem lehessen tudni. Az öregek kiszoktassák a fiókákat a fészekből, azok lassankint ide-oda röpködnek, aztán egyszerre csak eltűnnek, észre sem veszi az ember, merre. Emmeg abbú tudta meg, hogy ű már el van hagyva.

Mistress Mary egy lépéssel közelebb ment a vörösbegyhez és erősen ránézett.

— Engem is elhagyott mindenki, — mondotta a madárnak.

Azelőtt soha eszébe nem jutott, hogy tulajdonképpen miért volt a kedélye olyan savanyú és epés, de úgylátszik, hogy most amint ránézett a vörösbegyre és a vörösbegy meg ő rá nézett, rájött erre a titokra.

Az öreg kertész föltolta a sapkáját a kopasz homlokáról és egy percig rámeredt.

— Maga az a kisjány Indiábú? — kérdezte.

Mary igenlően bólintott.

— Akkó nem csudáalom, hogy ojan elhagyott. Mer' még sokkal jobban elhagyott, mint ahogy mondja.

Azzal megint elkezdte ásni a kert zsiros, fekete földjét, mialatt a vörösbegy nagyon szorgalmasan ugrándozott körülötte.

— Magát hogy hívják? — kérdezte Mary.

A kertész megállt munkájában, hogy megfelelhessen.

— Ben Weatherstaff a nevem, — mondotta és némi komor hangszúllyal folytatta tovább: — Én is elhagyott vagyok rendesen, hacsak ű nincs itt velem, — és hüvelykujjával a vörösbegy felé bökött. — Más pajtást nem szereztem magamnak.

— Nekem meg egyáltalán nincs pajtásom, — mondotta Mary. — Nem is volt soha. Az ajám nem szeretett és soha nem volt senkim, akivel játszhattam volna.

Yorkshirei szokás, hogy az ember teljes őszinteséggel elmondja azt, ami a szívében fekszik és az öreg Ben Weatherstaff yorkshirei ember volt, még pedig a Csenderesről való.

— Hát maga akkor jóformán ojan, mint én magam, — mondotta. — Egy fából faragtak, úgy látom, mind a kettőnket. Egyikünk se valami szép és mind a ketten csak ojjan savanyúak vagyunk bévül, mint a mijennek látszunk kívül. Mind a kettőnknek utálatos a természete, mondhatom.

Ez hát elég őszintén hangzott, Mary Lennox pedig soha életében nem hallott önmagáról egy őszinte szót sem. A benszülött cselédek mindig csak szálámoznak és megalázkodnak, akármit tesz is az ember. Sohasem törődött azzal, hogy milyen az arca, de azt mégsem hitte volna, hogy ő ép olyan csúf, mint Ben Weatherstaff s azt sem gondolta, hogy mielőtt a vörösbegy megjött, olyan savanyú képet vágott. Azt meg

éppen nem bírta elképzelni, hogy neki is »utálatos« a természete. Egészen rosszul érezte magát miatta.

Hirtelen éles kis füttyöt hallott közvetlen közelből, mire figyelmesen körültekintett. Néhány lépésnyire állott egy fiatal almafától, annak egyik ágára röppent a vörösbecy és most nekifohászzkodott és valami dalt csattogott el. Ben Weatherstaff jóízűen nevetett.

— Vajjon miért füttyörész ez itt most? — kérdezte Mary.

— Ügylátszik elhatározta, hogy magáva' megbarátkozik, — felelte Ben. — Vigyen el az ördög, ha magát meg nem szerette.

— Igazán? — kérdezte Mary és lábujjhegyen, óvatos lassúsággal ment a fához még közelebb.

— Akar az én pajtásom lenni? — kérdezte a vörösbecy-től egészen olyan hangon, mintha valami gyermekhez szólana. Akar-e? lesz-e? És ezt sem olyan keményen, sem azzal az indiai kis fenhéjázással nem mondta, mint ahogy egyébként beszélni szokott, hanem puhán, kedvesen, hízeltő lágyassággal, aminek hallatára Ben Weatherstaff éppolyan meglepetéssel tekintett rá, mint az imént Mary az öregre, amikor olyan melegen füttyentett a vörösbecyre.

— Nini, — kiáltott föl az öreg, — hát maga olyan jóságos gyermekszóval is tud beszélni, nem csak úgy, mint egy mérges nőszeméj! Most majd úgy beszélt, mint ahogy Dickon szokott beszélni a Csenderesen a vadállatokkal.

— Hát ön ösmeri Dickont? — kérdezte mohón Mary, gyorsan az öreghez fordulva.

— Ösmeri azt mindenki. Dickon szerteszét csavarog mindenfelé. Még a fekete szeder meg az avarfű is ösmeri. Fogadni mernék, hogy a róka meg is mutatja neki, hogy hova bújtatta el a kölykeit, a pacsirta meg el se titkolja előtte, hogy hova rakott fészket.

Mary szeretett volna még többet is kérdezni. Majdnem olyan mértékben szeretett volna Dickonról megtudni sok mindent, mint a titkos kertről. De ugyanebben a pillanatban a vörösbecy befejezte a maga kis dalát, a tollát fölborzolta, a szárnyát kiterjesztette és elröppült. Látogatását elvégezte s volt neki egyéb dolga is.

— Átröppült a falon! — kiáltott föl Mary, aki jól megfigyelte. Beröppült a gyümölcsösbe és túlröppült a másik falon is, abba a kertbe, amelynek ajtaja nincs.

— Ott lakik, — mondotta az öreg Ben. — Onnan jött nyilván. Amikor udvarolgat némelyik vörösbecy né menyecskének, akkor állandóan a rózsafákon lakik.

— Rózsafákon? — kérdezte Mary — hát vannak ott rózsafák?

Ben Weatherstaff elővette az ásóját és ismét nekifogott a murkának.

— Legalább tíz évvel ezelőtt vótak, — dörmögte.

— Be szeretném látni, — mondotta Mary. — Merre van a zöld ajtó? Hiszen valahol mégis kell ajtájának lenni!

— Vót is, tíz évvel ezelőtt, de most már nincs.

— Nincsen! — kiáltott Mary. — De kell lenni!

— Nincs, ha mondom, és nem is találhatja meg senki és nincs is hozzá senkinek semmi köze. Ne legyen olyan kotnyeles és ne üsse bele az orrát mindenbe, ami nem is a maga dóga. Nohát, nekem meg most egyéb dógom van. Menjen játszani. Én már nem érek rá többet.

S rögtön abbahagyta az ásást, vállára vette az ásót, elment és rá sem nézett többé Maryre és azt sem mondotta, hogy befellegzett.

ÖTÖDIK FEJEZET.

Sírás a folyosón.

Mary Lennox napjai meglehetősen egyformán teltek eleinte. Szőnyegkárposztos szobájában minden reggel arra ébredt, hogy Márta ott térdel a kályha előtt és tüzet rak; minden reggel elköltötte reggelijét a gyermekszobában, amelyben semmi szórakoztatót nem talált: és minden reggel kibámult az ablakon, végignézve a végtelen Csenderesen, amely úgy terpeszkedett neki sikhak, dombnak, mintha az égnek is neki akart volna kapaszkodni, s miután nézte egy darabig, rájött, hogy ha nem megy ki a kertbe, idebent nem tud mihez fogni, hát inkább kiment. Azt nem is sejtette, hogy ennél okosabbat nem is tehetett volna, azt pedig még kevésbé tudta, hogy amikor nekibuzdult és gyorsabban járt vagy föl s alá futkosott az utakon és a fasorok között, akkor ezzel fölpezsdítette lusta vérét, és amidőn gyors mozgása révén szembe szállt a széllel, amely csak úgy dült eléje a Csenderesről, megédzette, megerősítette egész szervezetét. Pedig csak azért futkosott, mert fázott és alaposan gyűlölte a szelet, amely úgy megfűtta az arcát és úgy szegeződött vele szembe, mint valami láthatatlan óriás, amely nem akarja engedni, hogy folytassa az útját. De az a mély lélekzetvétel, amire így kényszerült s az a nyers, friss levegő, amely a széllel együtt megtöltötte a tüdejét, jót tett minden ízének, piros színt adott az orcájának, s únottan néző tekintetét fölvillogtatta, bárha ő maga minderről nem is tudott semmit.

De amikor már egynéhány napot töltött így el a szabad levegőn, egy reggelen arra ébredt föl, hogy már tudja azt is, mit jelent éhesnek lenni s mikor leült a reggelihez, a tejbedarát

sem toltta el már magától nagy lenézéssel, hanem előkapott egy kanalat és addig szedegette magába, amíg egészen ki nem ürült a tál.

— Elég jó fal maga máma, hajja! — mondotta Márta.

— Mert ma minden olyan jóízű, — felelte Mary, aki egyébként egy kicsit maga is meg volt lepve nagy étvágyától.

— A csenderesi ájer hejrehozza a bélit meg a gyomrát, — felelte Márta. — Még szerencséje is van, hogy ahogy megjön az étvágya, van is mit enni hozzá. A mi zsellérházunkban tizenkét bendő van s alig akad mit rakni belé. Csak menjen ki játszani mindennap a friss levegőre, attól kap egy kis húst a gyenge csontjára és akkor nem is lesz többet olyan sárga.

— Én nem szoktam játszani, — mondotta Mary — nincs hozzá semmim.

— Nincs semmije! — kiáltott Márta. — A mi gyerekeink bottal meg kavicssal játszanak. Azzal szaladgálnak meg dobálódznak, aztán nézik, hogy ki hogy tud górálni és megnéznék mindent tövirül hegyire.

Mary nem dobálózott, csak nézegett. Egyebet nem is igen tehetett. Köröskörül járt a kerteken és járkált a park farsoraiban. Néha megkereste Ben Weatherstaffet, noha többször látta, hogy az öreg annyira elmerül munkájába s annyira buzgólkodik, hogy ő rá rá sem néz munkaközben, vagy nagyon rosszkedvű. Egy ízben, amikor egyenesen feléje ment, az öreg föltette vállára az ásót és odébb ment, mintha szándékosan kerülné.

Mary különösen egy úton szeretett járkálni: azon a hosszú ösvényen, amely a teljesen fallal körülvett kert mellett húzódott végig. Az út mindkét oldalán üres virágágyak terpeszkedtek; a falat sűrűen elborította a felfutó borostyán. S volt egy darabja a falnak, amelyet a borostyán majdnem bokros sűrűséggel födött be. Úgy látszott, mintha ezt a részt a többinél is régebben hanyagolták volna el; a fal hosszán, ennek az egy résznek a kivételével, itt-ott még észre lehetett venni a rendező kéznek némi nyomát, egy-egy kis ritkítást a borostyánon, de itt teljesen vadul és akadálytalanul burjánzott az örökzöld folyondár.

Mary néhány nappal azután vette ezt észre, hogy Ben Weatherstaffel beszélgetett és nagyon csodálkozott rajta. Megállt, nézdegélt és észrevette, hogy egy elszabadult borostyánágot minő nagy ívekben lenget a szellő. Amint így ide-oda jártatta tekintetét, egyszerre csak valami vörös foltot látott meg és éles cirpelés ütötte meg fülét, és íme, a fal tetején ott berzenkedett Ben Weatherstaff vörösbegeye, kinyujtotta a nyakát és kicsiny fejét féloldalt hajtva, ránézett...

— Ó! — kiáltott föl Mary — maga az, maga itt van? — S egyáltalán nem jutott eszébe, hogy milyen különös, hogy

úgy szólítja meg a kis madarat, mint valami embert, mintha azt is elvárná tőle, hogy felelni is fog.

Felelt is. Csipogott és cirpelt, aztán ide-oda billegett a falon, mintha ekkép mindenféle történetkéket mondott volna el. S Mistress Mary azt képzelte, hogy teljesen megérti, amit a madár mesél, bár nem szóval beszél. De egészen úgy hangzott, mintha ilyeneket mondana :

— Jó reggelt! Úgy-e milyen kedves ez a szél? Úgy-e milyen kedvesen süt a nap? No hát, ugráljunk és csiripeljünk együtt mind a ketten! Gyerünk! Gyerünk!

Mary elkezdett nevetni, amint a madár egyet ugrott és ahogy aprókat röpült a fal hosszán, ő is futott utána és vele. Az a szegény vékony, sápadt, csúf Mary — most szinte csinosnak látszott.

— Be kedves! Be kedves! — kiáltozott Mary, s amint futott a fal hosszában, ő is füttyült, cirpelt és csipogott, úgy, hogy már alig tudta mit csináljon. De a vörösbegyét láthatólag mulattatta a dolog, mert szorgalmasan visszacsipogott és cirpelt és rá-ránézett. Végre kiterjesztette a két szárnyát, felröpült egy fa tetejére és onnan egy egész hosszú dalt eresztett meg.

Erről eszébe jutott első találkozása a vörösbeggyel. Akkor a vörösbegy fölropült egy fa tetejére, ő meg ott maradt a gyümölcsös kertben. Most a másik oldalán volt a gyümölcsösnek és a fal túlsó felén állott az úton és most ezen a falon is túl, mögötte ugyanaz a fa bólogat feléje.

— Ez az a kert, — mondotta magában — amelybe senki sem szabad bemenni. Ebben a kertben lakik a madár. Be szeretném látni, minő lehet az a kert!

Gyorsan végigfutott a sövényen, be a gyümölcsösbe s amikor megállt a falnál, látta, hogy az a fa, amelynek tetején a vörösbegy dalolgat, túl van a falon; a madár ép befejezte a dalt és csőre hegyével rendbehozta tollazatát.

— Ez az a kert! — mondotta. — Biztosan tudom, ez az!

Végigmert a fal mellett, nagyon tüzetesen végignézett mindent, de nem látott most sem egyebet, mint azelőtt, ajtót nem talált sehhol. Újból végignyargalt a gyümölcsösön, végig a borostyánfödte fal mellett, majd meg visszajött, de ajtót nem látott sehhol, aztán lenyargalta a másik felét, de ajtót fölfedezni nem bírt arra sem.

— Nagyon különös dolog, — mondta magában. — Ben Weatherstaff azt mondja, hogy nincs ajtó és valósággal nincs is. Pedig egészen bizonyos, hogy volt ajtó, mert Mr. Craven elásta a kulcsot.

Ezen aztán sokat gondolkozott és kezdett a kérdés iránt erősen érdeklődni, úgyhogy már nem sajnálta, hogy eljött Misselthwaite-Manorba. Indiában nem törődött semmivel, mert sokkal melegebb is volt, semhogy bármi iránt érdeklődjék.

Úgy látszik, mintha a Csenderes friss szellője szétfújta volna fiatal agyából a pókhálót és fölébresztette volna tunya szenderéből. Majdnem az egész napot a szabadban töltötte s amikor este leült vacsorárai, éhes volt, álmos, de nagyon jól érezte magát. Sohasem haragudott már azért, hogy Márta fecsegett előtte. S úgy vette észre, hogy meg is szerette, kedve szottyant egyetmást meg is kérdezni tőle. S kérdezett is, mihelyt megvacsorázott és odakuporodott a kályha tüze elé.

— Miért haragudott Mr. Craven a kertre? — kérdezte Mártától.

Mártát ezúttal nem engedte elmenni és a lány szívesen maradt nála. Nagyon fiatal volt még és megszokta, hogy otthon az ő kis kunyhójuk mindig telve volt öcskösökkel meg húgocskákkal és azért únta a nagy cselédszobát lenn a lépcsőház alatt, ahol a szolgák és a finomabb cselédek kicsúfolták az ő falusias beszédmodorát, ahol valósággal lenézték, vele szóba alig állottak s egymás között sugdolóztak. Márta szeretett beszélgetni és ez a különös kislány, aki Indiában élt, és akit »feketéek« szolgáltak ki eddig, érdekes is volt.

Leült ő is a szőnyegre, anélkül, hogy erre engedelmet kapott volna.

— Most is arra a kertre gondú? — kérdezte. — Persze, hogy arra. Én is ippeg úgy vótam vele, amikor először hallottam rúla.

— Miért haragudott rá? — faggatta Mary konokul.

Márta maga alá húzta a lábát és egész kényelmesen helyezkedett el:

— Hajja, hogy zöndörög odakünn a szél? Ha most künn járna a Csenderesen, meg sem tudna állani a lábán ettül a nagy széltű.

Mary egyáltalán nem tudta, hogy mi az, hogy »zöndörög«, de amint megfigyelte a szélfúvást, mégis megértette. Bizonyosan az az üvöltő dúdolás, amit a ház körül dühöngő orkán okoz, amint valami láthatatlan óriásként ostromolja a házat, minden részét megtámadja s úgy rázza ajtaját, ablakát, mintha valamennyit be akarná törni. Ámbár azt is tudta mindenki, hogy erre a szél még sem képes, s azért nagyon kellemes biztonságban, kényelmesen jól érezték magukat a meleg tűzhely előtt.

— De miért haragudott úgy rá? — kérdezte Mary, miután már eleget hallgatta, miként zöndörög odakünn. Mert úgy látszik elhatározta, hogy amit erről Márta tud, azt ő is meg fogja tudni.

Márta aztán föltárta mindazt, amit tudott.

— Hát, — mondotta — Mrs. Medlock azt gondúja, hogy erről jobb nem beszélni. Aminthogy sok olyan dolog van itt, amiről beszélni nem szokás. Mr. Craven ezt így rendelte el. Az ő bajával, aszondja, ne bajlódjanak a cselédek. De a kert dolga, az valami egészen más! Éz a Mr. Craven feleségének a kertje volt, akkor csinálták, amikor megházasodtak, azért az asszony

rendkívül szerette a kertet és abban ők ketten ültettek együtt minden virágot. Soha semelyik kertésznek oda belépni szabad nem volt. Ők ketten csak maguk szoktak oda bemenni, az ajtót mindig becsukták maguk mögött és hosszú órákon át voltak odabenn, olvastak és beszélgettek. Az asszony szinte olyan volt, mint egy kis leány és volt a kertben egy öreg fa, ennek néhány ága lenyúlt egész a földig, arra az asszony rózsát futtatott fel és ott szokott üldögelni. De egy nap, amikor ráült a faágra, az ág hirtelen letört, az asszony leesett és másnapra meghalt. Az orvosok azt hitték, hogy a férje meg fog bolondulni és belehal. Azért haragszik a kertre. Azóta senkinek sem szabad bemenni a kertbe és azt sem akarja, hogy az emberek beszéljenek róla.

Mary nem kérdezett többet. Belenézett az izzó zsarátnok közé és hallgatta, hogy »zöndörög« odakünn. Úgy látszott, hogy most még sokkal erősebben »zöndörög«, mint azelőtt.

Ebben a pillanatban nagyon üdvös változás állott be lelkében. Aminthogy valósággal, amióta Misselthwaite Manorra érkezett, négyféle előnyös tulajdonság támadt benne. Olyasmit érezett, mintha megértette volna a vörösbegyét és a vörösbegy is megértette volna őt; megtanult nyargalászni a szélben, amitől felpszdült a vére; életében először szerzett magának egészséges étvágyat és éhséget és most megtanulta azt is, hogy mikép lehet az ember valaki más miatt nagyon szomorú. Így fejlődött.

De amint most hallgatta a szélvihart, hallott valami egyebet is. Nem tudta első pillanatban, hogy mi lehet, mert alig bírta tisztán kivenni, hogy nem a szélvihartól ered-e? Nagyon sajtáságos hang volt, teljesen olyan, mintha valahol egy gyermek sírna. Néha ugyan a szél is úgy nyöszörgött, akár a gyerek-sírás, de ebben a pillanatban Mistress Mary szinte egészen biztos volt affelől, hogy a sírás az épületen belülről hallik, nem kívülről. Fölkapta a fejét és rátekintett Mártára.

— Nem hallja, hogy itt sír valaki? — kérdezte.

Márta egyszerre zavartan nézett maga elé.

— Nem, nem, — felelte — csak a szél. Néha valósággal úgy vonít, mintha valaki eltévedt volna a Csederesen és most ott kínlódna. Van a szélnek sok mindenféle hangja.

— De, figyeljen csak! — mondotta Mary — hisz idebenn sír a házban, valahol a folyosó túlsó végén!

Ugyanebben a pillanatban valahol a lépcsőházban valószínűleg kinyitottak egy ajtót, mert a szél dühöngve tódult be, erőszakos csapással lökte be az ő szobájuk ajtaját és lámpájukat eloltotta, mire mind a ketten fölugrottak, de ugyanakkor a folyosó túlsó végéről egész tisztán hallatszott a sírás.

— Hallja? — kérdezte Mary. Hát nem mondtam? Itt valaki sír, még pedig gyermek.

Márta odafutott az ajtóhoz, betette, a kulcsot is ráfordította, de közvetlenül előtte mindketten hallották, amint a

folyosón nagy csattanással csuktak be egy ajtót, amire aztán elcsöndesült minden zaj s néhány pillanatra még a »zöndörgés« is szünetelni látszott.

— Mégis a szél volt, — mondotta Márta csökönyösen. — S ha még sem az volt, akkor a kis Betty Butterworth, a konyhaszolgáló leánya sírt. Annak mindennap fáj a foga.

De volt a beszédében valami zavarodottság, úgyhogy Mary nagyon keményen és figyelmesen nézett rá. Nem is hitte, hogy Márta ezúttal igazat mondott.

HATODIK FEJEZET.

„Itt valaki sírt — sírt!“

Másnap ismét úgy esett az eső, mintha csöbörből öntötték volna s mikor Mary kitekintett az ablakon, azt látta, hogy a Csenderes teli van köddel és vízpárával. Aznap nem lehetett kimenni.

— Mit csinálnak maguk otthon a zsellérházban, — kérdezte Mártától — amikor úgy esik az eső, mint ma?

— Legtöbbnyire össze-vissza egymásba botlanak a gyerekek, — felelte Márta. — Ej, különben mindenki másféleképp tölti az időt. Anya nagyon szelíd természetű asszony, de néha egészen megvadul a zajtól. A legnagyobb kimegy a tehénistállóba, ott játszik. Dickon egyáltalán nem törődik az esővel. Aszongya, hogy egész másképp látja a világot amikor esik, mintha süt a nap. Egyszer egy rókalyukból kihalászott egy kis rókakölyköt, már jóformán meg is fulladt s hazahozta az ölében, az inge alatt, hogy melegeggyen meg. Az anyja megdöglött, a többi kölykét elsodorta, megölte az áradat. Ez a kis róka most is otthon van nálunk. Aztán talált egy elfulladt kis hollót, azt is magával hozta és otthon megszeliidítették. Aztán elnevezte Kormosnak, mert hogy olyan fekete s ez most mindenütt utána ugrál és ott röpköd fölötte, akárhova megyen.

Eljött az az idő, amikor Marynek semmi kifogása nem volt az ellen, hogy Márta bizalmasan fecsegen előtte. Sőt érdekesnek is találta és egészen elszomorodott, amikor elhallgatott és kiment a szobából. Azok a történetek, melyeket még Indiában hallott az ájától, egészen másfélék voltak és fölöttébb különböztek azoktól, melyeket Márta elmondott az ő kis házukról, ahol négy parányi szobácskában tizennégyen éltek együtt és rendszerint nem volt elég ennivalójuk. Szinte látta, hogy a sok gyerek mint hempereg és játszik egymással, akár egy csomó szelid kutyakölyök. Márta különösen az anyjáról és Dickonról beszélt mindig nagy szeretettel. Valahányszor olyan történetet

mondott el, amelyben »anya« is szerepelt, mindig elérzékenyedtett egy kissé.

— Ha volna egy hollóm vagy egy rókakölykem, tudnék velük játszani, — mondotta Mary. — De nekem nincs semmim.

Márta megütődve tekintett rá.

— Tud maga kötni? — kérdezte.

— Nem tudok, — felelte Mary.

— Hát hímezni?

— Azt se.

— Hát olvasni?

— Azt igen.

— Hát akkor miért nem olvas vagy tanul valamit? Hisz olyan szép, amikor az ember valamit könyv nélkül megtanult.

— Nincs nekem semmi könyvem. Amim volt, mind ott maradt Indiában.

— Igazán kár. De talán Mrs. Medlock megengedi magának, hogy bemenjen a könyvtárba, van ott akár ezer könyv is.

Mary nem kérdezte meg, hogy hol van a könyvtár, mert egészen sajtáságos ötlete támadt. Föltette magában, hogy neki- indul s megkeresi egymaga. Mrs. Medlockkal nem sokat törődött. Úgy tudta, hogy Mrs. Medlock rendszerint lent ül a földszinten kényelmesen a maga házvezetői szobájában, ahol lehető keveset zavarják, ha ugyan egyáltalán észébe jut valakinek, hogy megzavarja. Annyi bizonyos, hogy senki sem törődött a cselédekkel valami különösen s ha az úr távol volt, fényesen éltek lenn, a tágas konyhában a csillogó üstök és rézedények között, vagy a cselédek külön termében, ahol naponta négyszer- ötször is bőségesen lakomáztak, sőt ha távol tudták maguktól Mrs. Medlockot, nagy multságokat is csaptak.

Mary étkezéseit rendszeren fölhoradták; Márta szolgálta ki, de azontúl senki sem törődött vele a legkevésbé se. Mrs. Medlock mindennap vagy minden másodnap meglátogatta, de soha meg nem kérdezte, hogy mivel foglalkozik és nem is ajánlotta neki, hogy foglalkozzék ezzel vagy azzal. Mary azt kezdte képzelni, hogy valósággal ez a módja annak, ahogy az angolok a gyermekekkel bánni szoktak. Indiában mindig vele volt az ája, aki kiszolgálta, vele vagy mögötte ment mindenüvé és mindenben rendelkezésére állott. Nagyon sokszor terhére is volt ez az örökkön együttlevés. Most pedig nem járt utána senki, megtanult felöltözni egymaga, mivel úgy látta a Márta tekintetéből, hogy lustának és ostobának gondolná, ha mindent úgy kérne el tőle és megkívánná, hogy öltöztessék mint valami bábút.

— Hát magának nincs esze? — mondotta egyszer Márta — amikor megállt és várta, hogy a kis cseléd kezére húzza kesztyűjét és be is gombolja. — A mi kis Zsuzsink kétszer olyan fürge, mint maga, pedig csak négyesztendős. Néha olyan jámbor arcokat vág, amint bámulva előrenyújtja a fejét!

Mary ezután egy teljes óra hosszat duzzogott, de amellet sok mindenféle új gondolata is támadt.

Ezen a reggelen, amikor Márta végre is elkészült a kályha kitisztításával és lement a lépcsőn, Mary körülbelül tíz percig állt az ablakban. Töprengett azon az új ötleten, amely a könyvtár fölemlítésekor villant meg agyában. Sokat nem törődött az egész könyvtárral, mert eddig életében nagyon kevés könyvet olvasott; de a könyvtár eszébe juttatta azt a száz szobát, amely a kastélyban mind el van csukva. Nem is igen hitte, hogy valamennyi be van zárva, de ha van is, annál jobban óhajtotta volna tudni, hogy mi lehet bennök? Vajjon volt-e igazán száz? Miért is ne indulna neki és miért ne olvassná meg, hogy tulajdonképpen hány ajtó nyílik a folyosókra? Ez legalább valami szórakozást nyújtana, ha már úgy sem mehet a szabadba. Arra soha senki meg nem tanította, hogy valamire engedélyt is kell esetleg kérnie, aminthogy egyáltalán nem ösmert semminő tekintélyt s eszébe se jutott, hogy bármihez is kérje Mrs. Medlock beleegyezését, bárha véletlenül találkozónék is vele.

Kinyitotta a folyosóra vezető ajtót, kiment és megkezdte vándorútját. Hosszú folyosón ment végig előbb, aztán bekanyarodott egy másik folyosóba. Mind a kettőből megint több apró folyosó nyílt. Egyik ajtó a másik mellé sorakozott, a falakon képek függtek. Némelyik kép elkormosodott különös tájakat ábrázolt, de a legtöbb festmény urak és hölgyek arcképe volt. Mind furcsa díszruhákba, bársonyba, selyembe volt öltöztetve. Aztán egy hosszú csarnokba jutott, amely szintén ilyenféle arcképekkel volt tele. Arról sejtelve sem volt, hogy egyetlen házba ennyi kép lehet összehalmozva. Lassan végigment előttük, megnézte az arcokat s úgy rémlett neki, mintha hasonlítának egymáshoz és mintha ők is vizsgálódva meresztenék rá szemüket. Az volt az érzése, hogy azon tündönek, vajjon ez a kis, Indiából jött leány mit csinál itt az ő házukban? Volt közöttük néhány gyermek is, — kis leányok merev, bokáig érő széles szoknyában és fiúk bő újjú ruhákban, csipkegallérral, hosszú hajjal, nagy széles fodorral a nyakuk körül. Minden gyerekarckép előtt megállt és azon töprengett, hogy vajjon hogy hívhették őket, hova lettek és miért viseltek olyan furcsa ruhát? Volt közöttük egy vékony termetű kis leány is, aki némileg hasonlított ő hozzá! Ruhája zöld brokát és egyik újján zöld papagály ül. Szeme különösen éles nézésű.

— Vajjon hol lehet most? — kérdezte magában Mary. — Bár itt volna!

Az bizonyos, hogy kevés kis leány töltötte még el egy délelőttjét olyan sajátságos módon, mint Mary. Úgy tetszett, mintha az egész roppant házban más élőlény nem volna, mint az ő kicsiny személye, amint egyik folyosóról a másikba vándorol, lépcsőn le, lépcsőn fel, hol szűk, hol széles csarnokokon át, nem találkozva sehol senkivel, mintha ebben a házban nem is járt

volna még kívülről senki. [Mint hogy ez a temérdek szoba mégis megvolt, bizonyos nem építették hiába, tehát valamikor lakhattak emberek benne, noha ő már el sem tudta ezt képzelni.

Amikor a második emeletre följutott, ott is megpróbálkozott minden ajtó kilincsével, de ahogy Mrs. Medlock mondta, valóban be volt csukva valamennyi; egyet kivéve, amely a nyomásnak azonnal engedett; a nem remélt siker kissé megdöbbsentette, de azért betolta az ajtót, amely súlyos volta mellett is egészen könnyen fordult meg sarkában. Széles hálószobába jutott. A falakat himzett kárpit borította, a berakott művű bútorzathoz hasonlót már Indiában is látott. Az ólomkarikás széles ablak Csenderesre nyílt. A kandalló fölött egy merevtartású fiatal leány-arckép ötlött a szemébe. Ez a többenél s különösebben tekintett rá.

— Talán ép ez volt az ő hálószobája, — gondolta Mary. — De olyan furcsán néz rám, hogy szinte megzavar.

Aztán egyik ajtót a másik után nyitogatta ki. S annyi szobát látott már, hogy egészen belefáradt és készséggel elhitte, hogy volt belőle legalább száz, ámbar arra nem gondolt, hogy megolvassa. Mindegyikben volt régi kép és régi, különös jelene-
teket ábrázoló szőnyegkárpit. Azonfelül a legtöbben látott egészen furcsa, sajtóságos díszítéssel ellátott bútorokat is.

Az egyik szobában, amely nyilván valamelyik főúri hölgy szalónja lehetett, himzett selyem függönyök csüngtek az ablakok mellett, egy kisebb szobában pedig vagy száz darab kis, elefántcsontból kifaragott elefántfigurát látott. De azért bizonyos tekintetben valamennyi különbözött egymástól s némelyiknek a hátára ki volt faragva a nyereg, vagy a palankin is. Mary sok elefántcsontfaragványt látott Indiában és az elefántok szokásait és felszereléseit is meglehetősen ösmerte. Bement a kis szobába, fölállt ott egy zsámolyra, játszott a faragványokkal. Amikor aztán megelégette a játékot, szépen visszatette az elefántokat a helyükre és becsukta a kis szoba ajtaját.

Egész vándorlása alatt, sem a folyosókon, sem a termekben élő lényel nem találkozott. De ebben a szobában mégis látott valamit. Ép amint a kisebb szoba ajtaját becsukta, a háta mögött valami finom kis neszezést hallott. Félreugrott ijedtében és óvatosan széjjelnézett s úgy vette észre, hogy a nesz a kandalló mellett álló kerevet felől hallik. A kerevet sarkában egy bársonypárna feküdt. A lyukból, amely közepén tátongott, egy kis egérfejecske nyúlt ki. Két apró szeme megremülve meredt előre.

Mary az ajtóból, ahol állott, nem látta jól, azért óvatosan végigtipegette a szobán, hogy közelebről is megnézze, mi lehet ott? és akkor rájött, hogy az, ami feléje csillogott, két megrémült szem és hogy ez a szempár egy kis szürke egérkéé, amely kirágta a párnát és abban készített magának kényelmes fészket. Hat még picinyebb egérke feküdt szorosán egy-

máshoz simulva mellette, aludt valamennyi. S bár senki más élő a száz szobában kívülök nem volt, ezen a hét kis egéren egyáltalán nem látszott, hogy valami nagyon elhagyottnak érezné magát.

— Ha nem félnének tőlem, elvinném őket magammal mind, — mondá Mary.

Most azonban már eleget járkált mindenfelé, belefáradt, nem akart tovább menni és azért visszafordult. Kétszer-háromszor el is tévedt, úgyhogy újra meg kellett fordulnia, hogy ismét járja a folyosókat, lépcsőket és termeket, míg nagynehezen újból odatalált a saját szobája folyosójára, bár attól kissé még messzire, annak ellenkező végén volt, vagy legalább azt hitte, de úgy képzelte, hogy most másfelől jutott haza.

— Attól tartok, hogy ismét eltévedtem, — mondotta Mary, amint benyitva egy ajtón, olyan keskeny folyosón találta magát, amelynek falait kárpitok borították. — Már igazán nem tudom, hogy merre menjek! S olyan nagyon csöndes itt az egész világ!

S amint ott állt és ezeket a szavakat elmondta, a csöndet sajátságos hang szakította meg. Síró hang volt, de nem hasonlatos ahoz, amelyet a múlt éjjel hallott; de egészen kurta, gyermekes, nyöszörgő, afféle erőltetett nyafogás hallatszott elő valahonnan.

— Most már sokkal közelebbről hallatszík, — mondotta Mary némi szívdobogással. — S ez csakugyan sírás.

Kezével önkénytelenül megtámaszkodott a kárpiton, de ijedten visszaugrott, mert keze nyomása alatt a kárpit engedett, mögötte egy ajtó nyílt ki és egy másik folyosót látott, amelyen Mrs. Medlock közeledett feléje kezében egy nagy csomó kulccsal és nagyon mogorva ábrázattal.

— Mit keres itt? — ripakodott Maryre és megfogva karját, maga előtt tolta. — Mit mondtam önnek?

— Eltévedtem a folyosókon, — magyarázta Mary. — Nem tudtam már, hogy merre menjek és hallottam, hogy itt valaki sír.

Mary ebben a pillanatban már gyűlölte Mrs. Medlockot, de erre az indulatra a következő pillanatban még fokozottabb mértékben nyílt alkalma és volt oka.

— Ön egyáltalán nem hallott semmi effélet, — mondotta a házvezetőnő. — Menjünk innen azonnal vissza az ön szobájába, különben megpofozom.

S megfogva Mary karját, hol húzta, hol maga előtt tolta egyik folyosóról a másikra, végig valamennyin, amíg el nem jutottak az ő szobája ajtajáig.

— Most pedig maradjon a saját szobájában, — szólalt meg — amint önnek megparancsoltam, mert ha nem, amint azt különben már megmondottam, rá fogom zárni az ajtót. Az úr okosabban tette volna, ha nevelőnőt fogad, amint akarta is.

Úgy látszik, hogy önre jó lesz szigorúan vigyázni. Nekem pedig van egyéb dolgom is elég.

Ezzel kiment a szobából, erősen becsapva maga után az ajtót. Mary pedig leült a kandalló elé és egészen elsápadt a haragtól. Nem sírt, csak a fogát csikorgatta.

— Pedig mégis sírt ott valaki, — igenis sírt — igenis sírt! — motyogta magában.

Most már másodszor hallotta a sírást; valahogy mégis nyitjára jön ő majd ennek a dolognak. Egyébként is sok mindent megtudott ezen az egy napon. Úgy tetszett, mintha valami nagy utazást tett volna meg s az egészen bizonyos, hogy meglehetősen jól töltötte el az időt, játszott a csontelefántokkal s látta a bársonypárnában a kis szürke egeret apró kölykeivel.

HETEDIK FEJEZET.

A kert kulcsa.

A történet után két nappal Mary, amint fölébredt, gyorsan fölült ágyában és hívta Mártát.

— Nézzen ki Csenderesre! nézzen a Csenderesre!

Az eső megszűnt, az éjjel támadt szél elsöpörte nyomtalanul a ködfelhőt. Azóta a szél is elállt s ragyogó, mélységesen kék égbolt borult Csenderes fölé. Mary soha, soha életében ilyen szép kék égről még csak nem is álmodott. Indiában az égbolt mindig olyan forró volt, hogy szinte szikrázott; itt azonban hűvös, tiszta kék az ég s úgy ragyog, mint némelyik feneketlen tó mozdulatlan tükre s roppant magasan itt-ott feltűnedezett rajta egy-egy kis hófehér felhőgomoly. S az óriási messzeségig ellátszó Csenderes színe sem volt már olyan komoran vöröses-fekete vagy szomorúan szürke mint azelőtt, hanem valami lágy kék rezgés úszott fölötte.

— Haj! — kiáltott föl Márta vidám hunyorgatással — vége a viharoknak! Ilyenkor így szokta! Úgy eltűnik egy éjszaka, mintha soha itt nem lett volna és soha többé vissza nem akarna gyünni. Az attú van, hogy jön a tavasz. Még ugyan nagyon messzire jár, de azért csak gyün.

— Én pedig azt hittem, — mondotta Mary — hogy Angliában vagy folyton esik az eső, vagy mindig sötét van.

Márta felült a sarkára fekete tisztogató keféi közé és úgy nevetett, mint azon az első reggelen.

— Szó se lehet arról — mondotta. — Yorkshire a világ legnap sütősebb földje, amikor süt a nap. Úgy-e mondtam, hogy előbb-utóbb megszereti a Csenderest? Várjon csak egy kicsikét, amikor az arany színű magyal kezd virágozni, aztán a rekettye

lesz teli virággal, aztán virágzik az erika, aztán teli van a világ piros harangvirággal, ezer pille röpköd szanaszéjjel, zümmög a tömérdek méhecske, a pacsirta pedig úgy röpköd és úgy csattog! Akkor majd megkívánja, hogy kimenjen a Csenderesre napkeltekor és künn tanyázzon egész nap mint Dickon.

— Nem mehetnék el egyszer én is a Csenderesre? — kérdezte Mary elgondolkozva — s kitekintett az ablakon a messzi kékségbe. Olyan új, annyira óriási volt a kék égbolt és istenien szépséges színű.

— Nem tudhassa az ember, — felelt Márta. — Maga, amióta csak megszületett, akkora gyaloglásra még soha a lábát nem használta, úgy nézem. Nem bírna meg öt mérföldet. Pedig a mi zselléházunk ide legalább öt mérföld.

— Nagyon szeretném látni az önök házát.

Márta egy pillanatig rábámult és csak aztán kapta elő a kályhakefét és folytatta munkáját. Az jutott eszébe, hogy a Mary sápadt, keskeny arca most már távolról sem olyan savanyú, mint amilyen megérkezésének első napján volt. Sőt némileg hasonlított a kis Zsuzsihoz, amikor ez nagyon megkívánt valamit.

— Majd megkérdem anyát, — mondotta. — Ő olyan fajta asszony, aki mindenre tud valami okosat. Ma úgyis kimenőm van, megyek haza. Eh, úgy örülök, még Mrs. Medlock is szereti anyát. Talán megbeszélhetnék a dógot együtt.

— Én már is szeretem az ön anyját, — mondotta Mary.

— Azt elhiszem, — helyesle Márta — folytatva a tisztogatást.

— Pedig még nem is láttam.

— Az igaz, még nem látta.

Márta újra a sarkára guggolt s az orrát kezefejével megdörzsölgette, mintha zavarná valami; de csakhamar tisztában volt azzal, amit mondani akart.

— Hát bizony, anya nagyon okos, nagyon dógos, nagyon tiszta egy személy és ezért szereti is mindenki, ha látta, ha nem. Amikor nekem kimenőm van és mehetek haza, csak úgy repülök végig a Csenderesen.

— Dickont is szeretem, — vélte Mary — pedig őt sem láttam még.

— Hát, — mondotta Márta erős hangsúllyal — hiszen megmondtam, hogy Dickont szereti a nyúl, szereti a vad bürge, a ponny, talán még a róka is. Csak azt szeretném tudni, — tette hozzá kis vártatva és rámeredt Maryre — mit mond majd Dickon, ha magát meglátja?

— Engem nem fog szeretni, — felelte Mary, régi, merev, hűvös kis tempójával. Hisz engem senki sem szeret.

Márta ismét gondolkozva tekintett rá.

— Hát magamagát szereti? — kérdezte olyan fürkésző hangon, mintha erre a kérdésre komolyan várt volna feleletet.

Mary habozott egy pillanatig, gondolkozva, hogy mit feleljen.

— Éppenséggel nem, — igazán nem. De erre még eddig nem gondoltam soha.

Márta kuncogott egy kissé, mintha valami kellemes emlék jutott volna eszébe.

— Egyszer tőlem is ezt kérdezte anya. Ép a mosóteknőnél dolgozott, én meg ott lefetyeltem mellette és rosszat mondtam mindenkiről, amikor egyszerre anya hátrafordul és aszongya: »Izgága kölök! Csak jár itt a szája és folyton azt csacsogja, hogy ezt nem szereti, azt sem szereti. Hát magamagát szereti-e?« Arra én nevettem egyet és mingyárt megokosodtam.

Nagyon vidám hangulatban ment el, aminthogy folyton nevetett akkor is, amikor Marynek a reggelit hozta. Őt mérföldet kell végiggyalogolnia a Csenderesen, segíthet anyjának a mosásban, kenyérsütésben, amitől egészen boldog volt.

Mary, amikor megtudta, hogy Márta már nincs a házban, még elhagyatottabbnak érezte magát. Olyan hamar, amint csak lehetett, igyekezett kijutni a kertbe s ott tízszer egymásután körülfutotta azt a nagy, nagy gyepszőnyeget, amelynek közepében a szökőkút áll. Pontosan megolvasta, hogy hányszor tette meg futva ugyanazt az utat s utána sokkal jobban érezte magát. A verőfény mindent megváltoztatott. A roppant magas, mélységesen kék égbolt épúgy ráborult Misselthwaitre, mint a Csenderesre s Mary fölbámult rá csodálkozó szemmel, elgondolva, hogy vajjon minő érzés lehet az, ráfeküdni valamelyik kis hófehér felhőgomolyra és elúszni rajta a nagy messziségbe! Bement az első konyhakertbe, s ott találta Ben Weatherstaffot, amint két másik kertésszel dolgozott. Az idő megjavulása őt is jobbkedvűvé tette. Magától szólott Maryhez.

— Gyün a tavasz. Érzy a szagát?

Mary, szimatolózott egy kicsit, s azt gondolta, hogy érzy :

— Érzek valami kedves, friss, nedves szagot, — mondotta.

— Ez a fekete fődtű' van, — felelte az öreg, folytatva az ásást. — Az ember is szívesen ültet ilyenkor hummi egyet-mást, hadd nőjjon ki. Van abban sok öröm. Azért rossz a tél, mert az ember nem tuggya, mit csinyájjon. A virágoskertben elsatnyul minden a sötétségtű. A nap aztán megest főmelegítse. Nem-sokára meglátyja, hogy búvik ki a sok zöd szálacska a fekete fődbű.

— Aztán mi lesz belőlük? — kérdezte Mary.

— Sáfrányvirág, meg hóvirág, meg nárcisz. Nem látott még ilyent soha?

— Soha. Indiában, ha vége van az esőnek, a forróság roppant nagy s minden merő víz és minden zöld. Azt hiszem, hogy egy éjszakán át kinő minden.

— Na, ezek nem nőnek ki egy éjszaka. Erre még várhat egy darabig. Lassan bújnak ki, aztán meglátja az ember az egyik-

nek a csücskét előbb, a másikat később és egyik levele úgy kunkorodik ki lassacskán a másik után. Csak figyejjen rá jól,

— Figyelni fogok, — felelte Mary.

Nem sokkal azután halk suhogást, szárnycsapást hallott s rögtön tudta, hogy ismét jelentkezik a vörösbecy. Nagyon vidám és fürge röpködéssel jött s olyan közel szállt le Mary lábához, olyan barátságosan tipegett körülötte, majd oldalt fordítva a fejét, olyan huncutul pislogott rá, hogy Mary megkérdezte Ben Weatherstaffot :

— Mit gondol, emlékszik rám ?

— Hogy emlékszik-e ? — felelte az öreg méltatlankodva. — Ösmer ez a kertben minden káposztagyökeret, nemhogy embert ! Hacsak egyszer meglátott egy kislányt, már tud is róla mindent. Ő előtte nem lehet ám eltitkolni semmit se !

— Abban a sötét kertben, ahol ő lakik, ott is úgy kibújnak a virágok a földből ? — fürkészt Mary.

— Micsoda kertben ? — kérdezte Ben Weatherstaff, egyszerre mogorván.

— Abban, ahol azok a rózsafák állanak, — mondotta Mary, aki nem bírta leküzdeni kíváncsiságát, annyira vágyódott valami közelebbit hallani a kert felől. — Elhalt ott minden virág, vagy ahogy a nyár eljön, újja föltámad ? Terem-e még ott rózsza egyáltalán ?

— Hát kérdezze meg ütet, — felelt Ben Weatherstaff és a vörösbecy felé rántott egyet a vállán. — Mert hát azt csak ű tuggya. Nem volt abban tíz esztendő óta senki más.

Tíz esztendő hosszú idő, gondolta magában Mary, mert hiszen ő is tíz évvel ezelőtt született.

Elgondolkozva, lassan továbbsétált. Kezdte megszeretni ezt a kertet, épúgy, mint ahogy megszerette a vörösbecyét, meg Dickont, meg Márta anyját. Sőt most már valamennyire Mártát is szerette. Eképpen már elég sok embert szeretett, különösen minthogy azelőtt éppenséggel nem szeretett senkit sem. A vörösbecyre pedig úgy gondolt, mint valami személyes ösmerősére. Elment az ő megszokott sétaútvára, amely a borostyánföde fallal párhuzamosan húzódott a kerten át, ahonnan láthatta annak a bizonyos fának a tetejét, s amikor másodszer is nekiindult ennek az útnak, Ben Weatherstaff vörösbecyének a segélyével csodálatos és rendkívül érdekes dolog történt vele.

Hallott valami ciripelést és csicsergést az út baloldaláról, s amikor arra tekintett, egy üres virágágyban meglátta a vörösbecyét, aki ott úgy tett, mintha giliszta után kapirgálna a földben, nehogy Mary azt higye, hogy ő utána jár. De Mary nagyon jól tudta, hogy a madár igenis ő utána jött erre, és ennek olyan hihetetlen mértékben örült, hogy szinte megremegett belé.

— Hát maga mégsem felejtett el engem ! — mondotta a

madárnak. — Úgy-e nem! Maga a legkedvesebb madárka az egész világon!

A madár meg cirpelt, meg fecsegett és hízelt és kellett magát, ugrándozott és csavargatta a farkát és csipogott. Egészen úgy viselkedett, mintha beszélgetett volna, A bögye olyan volt, mint egy bársonymellényke, kicsike mellét fölfújta domborúra és attól olyan csinos lett, annyira szép és nagy, mintha azt akarta volna mutogatni, hogy íme, milyen az emberi lényhez képest is fontos, sőt az emberhez hasonló személyiség lehet egy vörösbegy, ha akar. Mary teljességgel elfeledte még azt is, hogy életében valaha »csak azért is« hangulatai is voltak, úgy örült, hogy a madár megtúrte, hogy lépésről-lépésre közelebb menjen hozzá, mialatt folyton arra törekedett, hogy lehetőleg olyan hangon beszélgesse a madárral, aminőt egy vörösbegy meg tud érteni.

Ó! ha csak remélhetné is, hogy a madár egészen közel bocsátja magához! A világ minden kincséért hozzá nem nyúlna, de máskép, a legparányibb mértékben sem ijesztené meg. Valóságos személynek nézte a madarat, de a legkedvesebbnek és a legcsinosabbnak az egész világon. Annyira boldoggá tette ez a közelség, hogy szinte még lélekzeni sem mert.

A virágágy nem volt teljesen üres. Hiányoztak ugyan belőle az évelők, mert azokat télire elhelyezték az üvegházakba, de némi alacsonyabb bokrok még a helyükön voltak s amint a vörösbegy ott szökdécselt közöttük, látta amint egy helyen egészen frissen föl volt hányva a föld. A földhányás előtt megállt a vörösbegy és kukacot keresett. Ezt a földet nyilván valami kutya kaparta itt ki, és pedig eléggé mélyen.

Mary odanézett, nem is gondolva arra, hogy a kis gödör vajjon mikép támadt, s amint beletekintett, észrevette, hogy el van benne valami ásva. Valami rozsdás réz vagy vaskarikának látszott s amint a vörösbegy elröppent onnan és föl szállt egy közeli fa tetejére, kinyújtotta a kezét és kiemelte a gyűrűt. Pedig az valamivel több volt mint gyűrű; karikára akasztott régi kulcs került a kezébe, amelyet nyilván már hosszabb ideje ástak el ide.

Mistress Mary fölegyenesedett és az ujjairól alálógó gyűrűre úgy meredt rá, mintha megijedt volna tőle.

— Lehet, hogy ezt a kulcsot tíz évvel ezelőtt ásták itt el, — suttogta önmagának. — Hátha ez a titkos kert kulcsa!

Az utat megmutatja a vörösbegy.

Jó sokáig nézdegélte a kulcsot. Forgatta jobbról-balra és gondolkozott fölötte. Amint már korábban említettem, Mary nem azok közé a gyermekek közé tartozott, akik engedélyt szoktak kérni, vagy tanácsért folyamodnak idősebb emberekhez, ha valami kérdés merül fel lelkükben. Ő csak arra gondolt, hogyha ez a kulcs valóban az elzárt kert kulcsa s ő megtalálja a kert ajtaját, akkor ő azon bemegegy, megnézi, mi van a kert falain belül s megtudja, hogy mi lett a rózsafákból. Azért volt nagyon kíváncsi a kertre, mert nagyon sokáig volt elcsukva és mert tudni akarta, hogy olyan hosszú idő alatt mi történhetett benne? Azonfelül azt gondolta, hogyha megtetszik neki a kert, akkor odajár mindennap és becsukja maga mögött az ajtót, ott csinál magának valaminő játékot, azzal teljesen egyedül elmulat s akkor senki sem fogja tudni, hogy ő hol van, mert mindenki azt hiszi azontúl is, hogy az ajtó be van csukva és a kulcsa el van ásva. Ez a gondolat nagyon tetszett Marynek.

Az ő életviszonyai mellett, melyek arra kárhoztatták, hogy minden szórakozás nélkül, egészen egyedül töltse az idejét olyan házban, amelynek száz szobája titokzatosan el van zárva, érthető, ha tétlenségre kárhoztatott agya elkezdett dolgozni és képzelődése mohón ragadta meg a kínálkozó alkalmat. Kétségtelen, hogy ebben jelentékeny része lehetett a Csenderes erős, friss, nyers levegőjének is. Ahogy meghozta az étvágyát és küzködése a széllel felpeszditette a vérét, úgy följazotta idegrendszerét is. Indiában mindig túlságos nagy volt a meleg, elfárasztotta a lustálkodás és nem is törődött semmivel, de ezen a helyen igyekezett széjjelnézni és egyre újabb események után vágyódott. Lassanként teljesen abbahagyta a »csak azért is« észjárást, ámbár nem is sejtette, hogy miért is hagyta abba.

Zsebébe tette a kulcsot és tovább is föl és alá járt. Úgy látzott, hogy nem járt ezen helyen más, mint ő maga, így aztán ballaghatott lassan, nézegette a falat, vagy inkább azt a borostyánt, mely a falat elborította. A borostyán azonban csúfondárosan eltakart mindent. Bárminő fürkészően nézegetett is, nem látott egyebet sűrűn burjánzó, vastagon egymásra halmozódott örökzöld levélnél, ami fölöttéb elkedvetlenítette. Régi dacosságából ismét feltámadt benne valami, amint nézte a falat és a fölötte kimagasodó falombokat. Mégis csak butaság, gondolta magában, hogy az ember olyan közel van a kerthez és nem juthat beléje. Eltette a kulcsot a zsebébe, visszament a kastélyba és elhatározta, hogy amikor csak a kertbe megy,

mindig magával viszi a kulcsot, hogy amint az ajtót megtalálja, rögtön hasznát is vehesse.

Mrs. Medlock megengedte Mártának, hogy otthon maradjon éjszakára, de a leány kora hajnalban már ismét a helyén volt, még pirosabb arccal és még vidámabb hangulatban, mint azelőtt.

— Reggel négykor már fökeltem, — mondotta. — Ah! ojjan szép most a Csenderes, teli van madárral, a nyulak is ugrálnak már szerte-széjjel és a nap fe'jön és gyönyörű! Nem is gyöttem gyalog. Egy ember fővett a szekérébe, aminek roppant örütem.

Alig győzte elmondani, hogy mi minden történt azon az egy napon s hogy ő mennyit mulatott. Anya nagyon örült, amikor meglátta és ő elvégzett otthon minden mosást meg sütést. Sőt még a gyerekeknek is süttött egy-egy fonatos kalácsot és meghintette égett cukorral.

— A gyerekek, amikor hazajöttek, olyan pirosak voltak a Csenderes levegőjétől, mint a pipacs. A szellérház megtelt a friss kalács szagával, pedig az olyan kedves! Aztán raktunk jó meleg tüzet, úgy hogy táncoltak örömükben. És a mi kis Dickonunk azt mondta, hogy a mi házikónk olyan nagyszerű, hogy ellakhatna benne akár a király is.

Este valamennyien odaültek a kályha köré, Márta és anyja nekiálltak a foltozásnak. Rendbehozták a kiszakadt ruhákat és betömték a kilyukadt harisnyákat és Márta mesélt nekik arról a kis leányról, aki megjött Indiából, ahol merő »fekete« cselédsége volt, mivelhogy Márta csak feketének tudta elképzelni az ottaniakat s addig mesélt nekik, amíg úgy belemerült, hogy szinte a saját harisnyáját sem tudta fölvenni.

— Ó, nagyon-nagyon hallgatták, ha magáru' mesétem, — mondotta Márta — mindent szerettek volna tudni a feketékrű', meg arról a hajóru' amelyen maga meggyütt. Alig győztem nekik eleget mesényi.

Mary gondolkozott egy kissé.

— Majd mesélek még sokkal többet, mielőtt ismét szabadnapja lesz, — mondotta Mary — akkor aztán igazán lesz otthon mit elmondania. Azt gondolom, hogy tetszeni fog a gyerekeknek, ha elbeszéli, hogy szoktak nyargalni elefánton, meg tevén és hogy a tiszték hogy vadásznak tigrisre.

— Jaj istenem! — kiáltott föl boldogan Márta. — Hisz attól egészen tudós lesz a gyerek! Igazán elmondja, miss! Olyan gyönyörű lesz, mintha ott lettünk volna mi is abban a vadállat-menaszériába, amit egyszer Yorkban mutogattak pénzért.

— India egészen más, mint Yorkshire, — mondotta Mary elgondolkozva. — Eddig én erre nem is gondoltam. Édesanyja és Dickon is szerették hallani, amit elmesélt?

— Micsoda! Dickonnak a szeme majd kiugrott a fejébű'!

úgy hallgatta, meg forgatta is hozzá a szemit, — felelte Márta. — De anya nagyon csodákozott, hogy magát ojan egészen egyedű' hagyják. Azt kérdezte : »Mr. Craven nem szerzett melléje valami nevelőnt, vagy más effélet?« Én azt mondtam, hogy : nem, bár Mrs. Medlock gondút rá, de mégis azt gondúta, hogy arra ráér még két vagy három esztendő mulva is.

— Nekem nem kell nevelőnő, — mondotta hegyesen Mary.

— De anya azt gondúja, hogy magának jó vóna tanulni valamit a könyvekbű' és volna valaki, aki magáva' töröggjön ; és még azt is mondta anya : »No, Márta, csak gondolja el, ha egyedű kéne élni egy o'an nagy kastéjba, és ott mászkáhatna mindenfelé és sehol sincs anya. Hát legalább magának legyen rá gongya, hogy ne únja magát a szegényke és meg is ígertem, hogy lesz rá gondom.

Mary komolyan, hosszan tekintett a leányra.

— Maga máris nagyon kedves, — mondotta — és én nagyon szeretem a beszédét hallgatni.

Erre Márta kiment a szobából, de csakhamar visszatért, valamit rejtegetve a köténye alatt.

— No, találja ki, — mondotta — mit hoztam magának ajándékba ?

— Ajándékba nekem ! — kiáltott föl Mistress Mary. Hogyan ajándékozhat valamit az a zsellérház, amelyben tizennégy éhes ember lakik együtt !

— Egy talyigás házaló jött a Csenderesen át — mesélte Márta — és megállott a mi ajtónk előtt is. Árult bögrét, fazekat, játékot, lim-lomot, de anyának nem volt pénze, hogy vásároljon. De amint már elindult, Elizabeth Ellen elkezdett kajabálni : »Van neki ugrókötele, kék meg piros fogóval !« Anya aztán hamarosan odakurjantott : »Ájjon meg, tésúr ! Mennyiért adja az ugrókötelet?« Arra azt felelte a tésúr, hogy »két penni« ; anya aztán elkezdett kutatni minden zsebében, de nem talált semmit. Aztán nekem szólt : »Márta, maga elhozta a fizetését, amint ez egy jó leányhoz illik és van ugyan minden penni számára négy helyem is, de mégis lecsípek belőle két pennit és vásálok annak a kisjárnak egy ugrókötelet,« — és megvásárolta, és most itt van, la.

Azzal kivette a köténye alól és büszkén megmutatta : jó erős, puha, vékony kötél, a két végén pirosan és kéken csikozott fogókkal, de Mary Lennox soha még ilyen ugrókötelet nem látott. Nagyon tétova ábrázattal nézdegélte.

— Mire való az ugrókötel? — kérdezte kíváncsian.

— Mire? — kiáltott föl Márta. Hát egész Indiában még sose látott ugrókötelet? Amikor látott búven elefántot meg tigrist, meg tevét! Nem csuda, hogy ott olyan sok a fekete ember. Hát erre való — ide nézzen.

S kipattanva a szoba közepére s megragadva két kézzel a két fogót, nekilátott s ugrott, megint ugrott és folyton ugrott,

Mire Mary arra fordította a fejét és rábámult, és azok a furcsa képek a falon szintén rábámultak s nyilván nem bírták megérteni, hogy ez a közönséges kis paraszt leány mer itt ugrálni az ő orruk alatt? De Márta rájuk sem nézett. Mary arcán annyi kíváncsiság és érdeklődés tükröződött, hogy Márta végtelenül mulatott rajta s tovább ugrált és meg sem állott, amíg el nem érte a száz ugrást.

— Tovább is ugorhatnék, — mondotta, amikor végül megállt — tizenkétéves koromban fölvittem ötszázig, de azóta meghíztam és már rég nem is gyakorútam.

Mary izgatottan állt föl székéről.

— Kedves multság lehet, — mondotta. — Az ön mamája igazán jó asszony. Mit gondol, én is megtanulhatom ezt az ugrálást?

— Próbálja meg, — felelte Márta és átadta az ugrókötelet. — Talán eleinte nem viszi fel százig, de ha szorgalmasan csinálja, még többet is összehoz. Anya is aszondja. Meg azt is mondta: »Ennél jobb játékot az a jány nem is kaphat. Nincs is ennél hasznosabb. Csak hadd ugrájjon véle a friss levegőn, attól majd kinyúlik, meg is erősödik keze-lába!«

Egész bizonyos, hogy Mary kezében-lábában, amikor az ugrándoást elkezdte, sok erő nem lehetett. Nem is bánt vele valami ügyesen, de annyira megszerette, hogy abba se akarta hagyni.

— Öltözzék föl és menjen a kertbe ugrálni, — mondotta Márta. — Anya azt üzeni, hogy maga annyit legyen a levegőn, amennyit csak bír, még ha egy kicsikét esik is, csak ötözzék fő jó melegen.

Mary felöltözött és karjára vette az ugrókötelet. Már az ajtót is kinyitotta, amikor eszébe jutott valami és visszatért.

— Márta, — mondotta — ez mégis az ön fizetéséből való. Ezt az ön két pennijéből vásárolták. Köszönöm. — Ezeket a szavakat kissé mereven mondotta, mert nem volt hozzászokva, hogy bárkinek is hálálkodjék, vagy tudomást vegyen arról, ha valaki tett érte valamit. »Köszönöm«, — mondotta ismételten s feléje nyujtotta kezét, mert eszébe se jutott, hogy valami egyebet is tehetne.

Márta megfogta Mary kezét, megrázta egy kissé, mert az efféléhez ő sem volt hozzászokva. Aztán elnevette magát:

— Eh! magának olyan asszonyos a tempója. Ha a mi Elizabeth Ellenünk lett vón' a hejjen, az megcsókolt vóna.

Mary most még merevebb lett.

— Meg akar engem csókolni?

Márta erre megint nevetett.

— Dehogy, jut is eszembe. Ha maga gondút vóna rá magamagátú, az más. De nem, hát nem! No most szalaggyon ki azzal a kötélvel!

Mary egy kissé zavartan ment ki a szobából. Ez a yorkshirei

nép olyan különös, Márta pedig elég gyakran ejtette már zavarba. Eleinte nem is igen tűrte a modorát, de most már egész más szemmel nézte.

Az ugrókötél valóban csodálatos találmánynak bizonyult. Elkezdett ugorni és meg is számolta; megpihent, aztán kezdte elülről az ugrálást meg a számolást mindaddig, míg az arca kipirosodott és úgy mulatott a játékkal, mint ahogy amióta a világon van, nem mulatott még soha. A nap süttött és fújt egy kis szél, — nem az a nyers szél, de egy kis friss szellő, amely az újonnan fölázott föld illatát is elhozta magával. Körülugrálta a szökőkutas kertet, aztán végigszökdécselt az egyik ösvényen fel is, alá is. Végre beugrált a konyhakertbe s látta, hogy ott ásogat Ben Weatherstaff, körülötte meg a vörösbegy tipeg. Körülugrálta őket, mire az öreg különös arckifejezéssel tekintett reá. Nagyon szerette volna tudni, vajjon tudomást vett-e róla? Valósággal megkívánta, hogy a kertész lássa meg az ő ugrálását s vegyen róla tudomást.

— Istenuccse! — szólt végre Ben Weatherstaff — hisz végre maga is gyerek, van benne gyerekvér is talán, nem peniglen aluttej, vagy mi más? Kiugrálta a kis pofájára a pirosságot, ojan igaz, ahogy Ben Weatherstaff a nevem. Nem is hittem vón', hogy erre is képes!

— Még nem ugráltam így soha, — felelte Mary. — Ép most kezdtem. Nem vittem többre húsznál.

— Csak csinyájja, — mondotta Ben. — Ettől lesz erős a réten a csikó is. Nézze, hogy megbámújja magát ú is, — tette hozzá, fejével a vörösbegy felé intve — tegnap is folyton maga után futott. Ma is megteszi, biztos. Most arra lesz kíváncsi a kis betyár, hogy mi az az ugrókötél? Mert ijét ú még nem látott. Ah! — kiáltott rá a madárra — ha sokat pislogsz még olyan kíváncsian, bele fogsz vakúni!

Mary körülugrálta a kertet, körül a gyümölcsöst is, olykor megpihengetve néhány pillanatig. Végül ráment a saját kedvenc sétahelyére, hogy megpróbálja, vajjon végig tudja-e ugrálni anélkül, hogy megpihenni kényszerüljön? Meglehetősen hosszú volt az út s lassan indult neki, de alig ért a közepéig, annyira elfulladt, hogy meg kellett pihennie. Nem nagyon bántotta a dolog, mert akkor már harmincat számlált. Megállt és egy kicsit nevetett is jókedvében, amikor egyszerre ott terem közelében a vörösbegy s rászállva egy borostyánhajtásra, kedélyesen himbálózik rajta. Eddig is mögötte tipegett és most vidáman rácirpelt. Amikor aztán Mary a vörösbegy felé szökdelt, észrevette, hogy a zsebében minden ugrásánál megmozdul valami súlyos tárgy, s amint meglátta a vörösbegyét, elnevette magát.

— Tegnap maga megmutatta, hogy hol a kulcs, — mondotta Mary. — Hát ma azt mutassa meg, hogy hol az ajtó, különben azt kell hinnem, hogy nem tudja.

A vörösbegy elröppent a borostyánhajtásról és fölszállt egy

magas fa koronájára s ott olyan éleset trillázott, mintha azt akarta volna kierőszakolni, hogy most mindenkinek ő reá kell nézni. Alig lehet elképzelni a világon olyan kedves látványt, mint amikor a vörösbegy így mutogatja magát, — pedig legtöbbször így szokta magát mutogatni.

Mary Lennox elég gyakran hallott az ájától olyan meséket, amelyekben a legnevezetesebb dolgok varázslat folytán történtek meg s gyakran mondotta is, hogy ez az eset tulajdonképpen varázslat volt.

Ebben a pillanatban valami kedves kis szélroham, mely talán valamivel erősebb volt a többinél, támadta meg a borostyánfalat s így ahogy megingatta a fa koronáját, megzilálta a falra gyülemlt borostyánhajtásokat is. Mary lehetőleg meg akarta közelíteni a vörösbegyét és szorosán ott állt a borostyánkárpit előtt s amint hajtásai ide-oda hullámoztak, egyszerre odaugrott és közéjük kapott a kezével. Ezt pedig azért tette, mert a sok borostyánlevél alatt egy nagy gömbölyű gombot látott meg. Ez a gomb egy ajtó gombja volt. Mary nekitámadt a sok borostyánlevélnek, széttolta és húzogatta, ráncigálta, ahogy csak bírta. A borostyán itt olyan sűrűn burjánzott, hogy mint valami vastag szőnyegfüggöny, benőtt, elfödött mindent s úgy egybekapcsolódott fiatal hajtásaiban, hogy alig lehetett rajta áthatolni. Mary keze reszketett az izgalomtól, a szívét a gyönyör és a feszült várakozás szinte hangosan megdobogtatta. A vörösbegy abbahagyta a dalolást meg a csicsergést és oldalt fordított fejjel figyelt és nézett, mintha époly izgatott lett volna, mint Mary. De mi lehet az, amit a tenyere alatt érzett? Hideg, mint a vas, és az ujja kitapogatott rajta valami üreget is.

Az az ajtó zárja volt, amely már tíz év óta le volt zárva. Mary hirtelen benyúlt a zsebébe, elővette a kulcsot és úgy látta, hogy teljesen beleillik a zárba. Erre fordított rajta egyet. Bele kellett kapaszkodnia mind a két kezével, de a kulcs mégis csak megfordult a zárban.

Aztán mélyen felsóhajtott, végignézett a hosszú úton, kémlelve, nem jár-e arra valaki? Úgy tetszett, mintha nem sétálna arra senki, soha. Erre még egy nagyot lélekzett, mert már nem bírt magán uralkodni, féltreolta az alálengő borostyánfüggőnyt s lassan-lassan kinyitotta az ajtót . . .

Keresztülsuhant rajta és becsukta maga mögött, háttal nekitámaszkodott, körültekintett és az izgalomtól zihálva, csodálkozva, gyönyörködve nézett körül.

De már akkor a titkos kert kerítésén *belül* állott.

A legkülönösebb ház, amelyben valaha élő ember lakott.

Az ember nem is gondolhatott volna ki ennél drágább, titokzatosabb helyet. A kert falát olyan sűrűségben, hogy szinte összeszövődöttnek látszott, még most leveletlen futórózsa ágai borították el teljesen. Mary Lennox azonnal fölismerte, hogy ez mind csak rózsaaág lehetett, minthogy tömérdek rózsát látott Indiában. A talajt sűrűn befödte a téltől még barnás vastag gyep, amelyből sok bokor emelkedett ki, bizonytalán szintén rózsabokor, ha majd kihajt. A bokrok tömérdek magastörzsű rózsafával váltakoztak, annyira széjjelterpeszkedett ágakkal, hogy nagy lombos fáknak is beillettek volna. Azonfölül állt a kertben még sok másféle magas fa is, s az egész kertet az tette különösen furcsává és bájosná, hogy a futórózsa telikúszta a nagy fák ágait. Ezekről egyrészt hosszú szálakban csüggött alá, valóságos függönyt alkotva, mely a legkönnyebb szellőtől is kecsesen ingadozott előre-hátra; másrészt egyes ágaival átkapcsolódott a szomszédos fákra s amint közben ismét oldalágakat hajtott, a fák egymással úgyszólván rózsahidakkal voltak egybefűzve. A rózsaaágak még nem hajtottak se rügyet, se levelet, s Mary nem tudta, vajjon van-e még bennük élet, vagy nincs, de szürke meg barna finom ágai és kacsái együtt, mint valami homályos színű takaró, elfödtek mindent, a falakat, a fákat; azok a hajtások, amelyek megkapaszkodni nem bírtak, még a barna gyepet is elborították és a fűben futottak tovább és szétágaztak a földön. S ez a fákról alálengő sok barna rózsaaág-függöny adott a kertnek olyan titokzatos külsőt. Mary eleve is azt gondolta, hogy ez a kert, amelyet olyan hosszú időn át magára hagytak, minden bizonytalán egészen el fog ütni a többi-től; és valóban meggyőződött, hogy ennyire más, szokatlan külsejű kertet még soha életében nem látott.

— Milyen csöndes ez a kert! — suttogta magában. — Milyen csöndes!

Aztán várt egy pillanatig és megfigyelte a csöndet. A vörösbegy, amely felröppent a maga fájának csúcsára, szintén hallgatagon üldögélt. Még a szárnyát sem rebbentette meg; mozdulatlanul csücsült és ránézett Maryre.

— Nem csoda, hogy ennyire csöndes, — suttogta Mary újból. — Tíz év óta én vagyok az első ember, aki itt megszólal.

Elmozdult az ajtótól és olyan puhán lépegetett, mintha attól kellene félnie, hogy valakit fölébreszt. Örült, hogy csupa gyepen lépegethet és hogy lépése zaját a fű elnyelte. Ide-oda

ment a barna rózsaaág függönyök alatt, föl-föltekintve a finom hajtásokra, melyekből a függönyök képződtek.

— Vajjon élettelen-e már ez a sok rózsza? — kérdezte magában. — Vagy élettelen az egész kert? Bár ne volna!

Az ő helyén Ben Weatherstaff bizonyos első pillantásra is meg tudta volna mondani, hogy van-e még életere ezekben a növényekben; de ő csak azt látta, hogy a szétterpeszkező szürke és barna ágakon és hajtásokon nincs egyetlen rügy vagy bimbó sem.

De végre mégis csak *bent* volt a csodálatos kertben és a borostyánfüggöny alatt bejöhet ide, amikor csak neki tetszik; ennek az örömét úgy élvezte, mintha egy egész külön világot fedezett volna föl a saját maga gyönyörűségére.

A négy falon belül pazarul omlott alá a verőfény és Misselthwaite e különös darabkája fölött a magas kék égbolt még szelídebben és fényesebben terpeszkeedett széjjel, mint akár a Csenderesen is. A vörösbegy lerebbent a fa tetejéről s mögötte ugrált, vagy egyik bokorról a másikra röpködött körülötte. Nagyon buzgón csiripelt hozzá és olyan komoly képet vágott, mintha mutogatott volna valamit. Mary mindent olyan különösnek és csöndesnek talált, úgy érezte magát, mintha egyszerre százmérföldnyi távolságban volna mindenkitől, de azért még eszébe sem jutott, hogy most teljesen egyedül van és elhagyott. Csak egyetlen kétség zavarta, nagyon szeretne volna tudni, vajjon ez a tömérdek rózsaaág él-e és ha az idő felmelegszik, lesz-e levele, bimbója? Nagyon sajnálta volna, ha a kertet kihaltnak találja a tavasz. De ha él a kert, milyen bámulatos lesz, ha egyszerre mindenfelől kinyílik az a sok rózsza!

Amikor bement a kertbe, az ugrókötél a karján csüggött és most az az ötlete támadt, hogy körülugrálja az egész kertet, megállva ott, ahol valamit meg akar tekinteni. Itt-ott gyepes utak kanyarogtak és némelyik sarokban egy-egy lugas állott, alattuk teljesen bemohosodott kőpadokkal és nagy virágunnákkal.

Amint egy ilyen lugas alá ért, abbahagyta az ugrálást. Itt valamikor virágágy lehetett s úgy rémlett neki, mintha kiütközne valami a fekete földből: sok-sok finom, apró, zöld pontocska. Eszébe jutott, amit erről Ben Weatherstafftól hallott, s letérdelt, hogy a jelenséget tüzetesebben megtekinthesse.

— Csakugyan megannyi piciny hajtás, és *talán* csupa hóvirág vagy nárcisz lesz belőle, — suttozta Mary.

Egészen mélyen lehajolt az apró hajtásokhoz s magába-szívta a nedves föld illatát. Nagyon tetszett neki ez az illat.

— Talán már másutt is ütközik valahol a virág, — mondotta magában. — Végignézem az egész kertet, hátha találok még valamit?

Most már nem ugrálva, de rendesen járva folytatta útját. Földreszegzett tekintettel, lassan indult meg. Belenézett a

szegélyező virágágyakba s amíg körüljárt, rajta volt, hogy egy darabkát se hagyjon megtekintés nélkül. Talált is több helyen olyan fölbukkanó apró zöld kis szálcakákat, melyeknek látásától ismét fölöttébb kellemes izgalom fogta el.

— Tehát mégis él ez a kert, — mondotta magában lassan. — Még ha a rózsák el is haltak volna, él itt azért elég növényzet.

A kertészethez egyébként éppen semmit sem értett, de a fű olyan sűrű tömegben volt már együtt némelyik helyen, különösen ott, ahol az apró zöld hajtások kibújni igyekeztek, hogy azt gondolta, nem lehet itt elegendő helyük arra, hogy kifejlődjenek. Addig keresett aztán, amíg talált egy megfelelő hegyes darab fát, letérdelt és egy helyen addig piszkálta, kavarta, tologatta a földet az új hajtások és a fű körül, amíg egy takaros, teljesen megtisztított földsvot kapott számukra.

— No, — mondotta, miután az első munkájával elkészült, — most legalább könnyebben vehetnek lélekzetet. Ilyen tisztogatást csinálók én még sokat. Megteszek mindent, amit csak tehetek. S amit ma el nem végezhetek, elvégzem holnap.

S ment egyik helyről a másikra és mindenütt piszkálta, ásta, kaparta, tisztogatta a földet s annyira örült ennek a munkájának, hogy ettől fogva már egészen tervszerűen járt egyik ágytól a másikhoz, egyik fa tövétől a másikhoz. A munkának egészen nekimelegedett, elannyira, hogy előbb ledobta a kabátját, aztán kalapját tette le s anélkül, hogy maga bármit is tudott volna róla, folyton mosolygott a pázsitra és a piciny zöld hajtásokra.

A vörösbegyét lázas izgalom nyugtalanította. Rendkívül örült, amikor észrevette, hogy valamilyen kertimunka folyik az ő külön kertjében. Ott, ahol Ben Weatherstaff dolgozott, gyakran látott ő már ilyesmit és tudta, hogy ahol kertészkednek, ott a fölászott földből a legsodálatosabb dolgok kerülnek felszínre. S most íme, itt talál egy kis teremtest, aki félakkora sincs, mint Ben Weatherstaff s mégis olyan okos, hogy bejött az ő kertjébe és már kerteszkedik is.

Mistress Mary addig dolgozott, amíg azt gondolta, itt az ideje, hogy elfogyassa villásreggelijét. Sőt ez kissé későn jutott tulajdonképen eszébe s amikor fölvette kabátját és kalapját és karjára akasztotta az ugrókötelet, nem sejtette, hogy két-három órahosszat dolgozott. És az egész idő alatt boldognak érezte magát. Egész tucat, sőt később sok tucat apró zöld hajtáska tekintett föl rá vidáman, sokkal tisztábban és élesebben, mint akkor, amikor még mindenféle gaz meg fű fojtogatta őket.

— Délután visszajövök, — mondotta Mary, körülnézve új birodalmában, mintha a fákat és a rózsabokrokat akarta volna valaminő módon biztatni.

Aztán könnyű lépéssel végigfutott a fűvön, egy lökessel kinyitotta az öreg ajtót és kisuhant a borostyánfüggöny alól. Az arca úgy kipirosodott, a szeme olyan élénken ragyogott és a

villásreggelijét olyan étvággal fogyasztotta el, hogy Márta el volt ragadtatva.

— Megevett két darab húst és két beng rizskókot! — mondotta Márta. — Eh! hogy fog örülni anya, ha megtudja, mijjen jó magának az ugrókötél!

Mistress Mary, amint hegyes fadarabjával ásogatott, több olyan fehér gyökeret is kikapart, amelyek formára a hagymához hasonlítottak. Ezeket gondosan visszadugdosta a helyükre, a földet körülöttük megtisztította és lenyomkodta, s most azon töprengett, vajjon Márta meg tudná-e mondani, hogy mik azok?

— Márta, — mondotta Mary — mik azok a fehér gyöke-
rek, amelyek majdnem olyanok, mint a hagyma?

— Azok gumók, — felelte Márta. — Sok mindenféle tavaszi virág nő ki abbú. A legkisebből hóvirág nyő meg sáfrányvirág; a nagyobból nárcisz meg ásonkilla. A legnagyobból lilium meg piros nőszírom. Eh! mind nagyon kedves. Dickon egész csomót tenyésztt belőlük a mi kertünkben.

— Dickon mindent tud a virágokról? — kérdezte Mary, új ötlettől megkapottan.

— A mi Dickonunk még a téglafalba is képes virágot ütetni. Anya aszongya, hogy Dickon susogással csajja ki a virágot a földbe!

— Sokáig megél a virághagyma? Elél évekig meg évekig, akkor is, ha senki sem ápolja? — kérdezte Mary aggódva.

— Hát vannak, amejjek segítenek magukon, ha kő, — felelte Márta. — A szegény nép is így jut virághagymához. Ha nem zavarják, magától elszaporodik a föld alatt és szaporodik, ahogy akar. Van a parkban egy hej, ahol ezerszámra terem a hóvirág, Yorkshirében, amikor itt a tavasz, náluknál szebbet nem lehet látni errefelé. Pedig senki se tuggya, hogy ki üttette őket ide.

— Bár itt volna már a tavasz! — mondotta Mary. — Nagyon szeretném látni, mi minden terem Angliában!

Amint befejezte ebédjét, odakuporodott kedves helyére, a kandalló elé.

— Nagyon, nagyon szeretném, ha volna egy ásóm! — mondotta Mary.

— Mit akar maga azzal az ásóva? — kérdezte Márta nevetve. — Csak nem akar tán földet ásni? No, ezt elmondom anyának.

Mary belenézett a tűzbe és töprengett egy kissé. Óvatosnak kell lennie, ha titkos birodalmát meg akarja magának tartani. Nem tesz ugyan semmi rosszat, de ha Mr. Craven megtudja, bizonyos dühbe jön, új kulcsot csináltat és örökre elzárja előle a kertet. Ezt igazán nem bírná elviselni.

— Olyan furcsa, nagy, elhagyott hely ez, — mondotta magában csöndesen, amikor ezek az aggodalmak a fejében

motoszkáltak. — A ház elhagyott, a park elhagyott, és minden kertje olyan elhagyott. A legtöbb része el van zárva. Én Indiában jóformán semmit nem csináltam, mégis hányan törődtek velem, — benszülöttek és szolgák jöttek-mentek, — néha játszott a katonazene — az ája mesélt. Itt meg nem beszél velem senki, csak ön meg Ben Weatherstaff. Pedig önnek dolga is van, Ben Weatherstaff meg nem áll mindig szóba velem. Azt gondoltam, ha volna egy kis ásóm, én is úgy ásnék valahol, mint ahogy ő szokott, s csinálnék magamnak egy kis kertet, ha kapnék tőle néhány virággyökeret.

Márta arca egészen megvilágosodott.

— No lám! — kiáltott föl. — Hiszen ép ezt mondta anyja is szórul-szóra. Aszondta: »Ojjan sok hej van ott, miért nem adnak neki belőle egy darabkát? Még akkor is, ha egyebet sem termelne benne, mint petrezselymet meg hónaposretket! Fölásná, kigereblyézné, és egész boldog vóna vele.« Hát ezt mondta, bizony.

— Ezt mondta? — kérdezte Mary. — Nagyon okos asszony az ön édesanyja!

— Hát! Azt is szokta mondani, hogy »az olyan asszony, aki tizenkét gyereket nevel, egyebet is megtanul, mint az ábécét. A gyerek a legjobb mestere az anyjának.«

— Mibe kerül egy ásó, egy olyan kicsi? — kérdezte Mary.

— Hát, — felelte Márta némi gondolkodás után — láttam Thwaiteban egy bótot, ott árulnak ijjen apró kertszerszámokat; egy ásó, kapa meg gereblye együtt belekerül két shillingbe. És elég erős kis szerszámok, lehet velük jól dógózni.

— Van énnekem több pénzem is — mondotta Mary. — Mrs. Morrison adott öt shillinget és Mr. Craven rendeletére Mrs. Medlocktól is kaptam pénzt.

— Hát azt gondújja Mr. Craven, hogy ez köll magának? — kiáltotta Márta.

— Mrs. Medlock azt mondja, hogy minden héten költ-hetek egy shillinget. Minden szombaton kapok tőle pénzt. Eddig nem tudtam, hogy mit csináljak vele.

— Szavamra! ez már valóságos gazdagság, — mondotta Márta. — Vásálhat ebből mindent, amit csak a világon megkíván. Hát, jutott az eszembe valami — tette hozzá rövid gondolkodás után, rátéve ajkára az egyik ujját.

— Mi jutott eszébe? — kérdezte Márta kíváncsian.

— A thwaitei boltban árulnak egy-egy pennyért olyan sok kis csomag virágmagot, amelyekbű a mi Dickonunk kiválogathatná a legszebbeket és azokat el lehetne ítetni. Csupa mulatságból naponta többször is el szokott menni Thwaitebe. Tud-e maga nyomtatott bötűt írni?

— Irni tudok, — felelte Mary.

Márta megcsóválta a fejét.

— A mi Dickonunk csak nyomtatást tud olvasni. Ha

tudna nyomtatott bötüvel írni, megírhatnók neki, hogy a kertiszerszámokkal együtt vásálja meg a virágmagokat is.

— Ó! ön igazán kedves lány! — kiáltott föl Mary. — Igazán, nagyon jó. Nem is hittem, hogy ennyire kedves. Biztosan tudok én nyomtatott betüvel is írni, ha megpróbálok. Kérjen Mrs. Medlocktól tintát, tollat és néhány levélpapírt.

— Van nekem, — mondá Márta. — Nemrég vettem, hogy vasárnaponként írhasak anyának. Mingyárt elhozom.

Kifutott a szobából, Mary pedig odaállt a kandalló elé és nagy örömeben összedörzsölgette két vékony kis kezét.

— Ha meglesz az ásóm, föláshatom, termékennyé, omlóssá tehetem a földet és ültethetek bele amit akarok. S ha megkapom a virágmagot és csinálhatok vele virágágyat, akkor már nem lesz élettelen a kert: föléled akkor az egész kert!

Ezen a délutánon már nem ment vissza a kertbe, mert amikor Márta meghozta az írószerszámokat, föl kellett az időt használnia, hiszen hogyha egyszer Márta az asztalt leszedte és leviszi a tálakat és az edényeket a konyhába elmosogatni, ott Mrs. Medlock meglátja, mingyárt ad neki valami más munkát és akkor aznap nem jön vissza többé. Ezért aztán érthető nyugtalansággal várta Márta visszajövetelét s azt hitte, hogy nagyon sokáig kellett rá várnia. Egyébként nem volt könnyű feladat Dickonnak levelet írni. Mary nem sokat tanult életében, mint-hogy nevelőnői nem szerették és azon voltak, hogy minél kevesebbet legyenek vele együtt. Hát küzdött a feladattal, de aztán rájött, hogy mégis tud nyomtatott betüvel is írni. Márta a következő levelet mondotta tolla alá:

Kedves Dickonom!

Remélem, hogy ez a levelem olyan jó egészségben találja, mint aminőben vagyok magam is, amikor írom. Miss Marynek van sok pénze; azért maga menjen el Thwaitebe, és vásároljon ott az ő számára egy csomó virágmagot, és hozzá kerti szerszámokat, hogy virágágyat csinálhasson. Válassza ki a legszebbeket, olyanokat, amelyek hamar kinőnek, mert ő még efféléit nem csinált soha, eddig Indiában élt, és az egészem más dolog. Csókolom anyát és magukat mind. Miss Mary megígérte, hogy még sokat mesél, és amikor megint szabadnapos leszek, hallhat tőlem eleget az elefántokról, a tevékről és az urakról, akik oroszánt meg tigris vadásznak.

Szerető testvére

Martha, Phoebe Sowerby.

— No, most tegye be a pénzt a borítékba s megkérem a mézszárosgyereket, hogy vigye magával. Jó barátja Dickonnak, — mondotta Márta.

— De hogy kapom meg a holmit, amit Dickon vásárol?
— kérdezte Mary.

— Majd elhozza Dickon. Úgyis szívesen járkál erre.

— Ó! — kiáltott föl Mary — hisz akkor beszélhetek is Dickonnal! Azt hittem, hogy sohasem fogok vele találkozni!

— Hát szeretne vele találkozni? — kérdezte hirtelen neki-vidulva Márta.

— Hogyne! Még sohasem láttam olyan fiút, aki rókákkal meg hollókkal barátkozik. Igazán szeretném látni.

Márta egyszerre fölkapta a fejét, mint akinek ép most jutott eszébe valami.

— Képzeld csak, — mondotta — majd elfelejtettem! Pedig azt hittem, hogy ma reggel már elmondtam mindent! Megkérdeztem anyát, ő meg azt felelte, hogy majd ő kérdezi meg Mrs. Medlocktól.

— Azt gondolja talán, hogy... — szakította félbe Mary.

— Ahogy kedden mondtam. Aszondta, kérdezzem meg magát, volna-e kedve egyszer átkocsizni a Csenderesen a mi házukba, ott megkóstolna egy kis forró lángost, megenne egy kis vajaskenyeret, meginna egy pohár frissen fejt tejet.

— Anya azt hiszi, hogy Mrs. Medlock megengedné? — kérdezte aggódva Mary.

— Ó, persze hogy azt hiszi. Ő nagyon jól tuggya, hogy anya milyen dógos asszony s mennyire tisztán tartja a házat.

— És ha átmegegyek a Csenderesen, beszélhetek az ön anyjával és Dickonnal is? — kérdezte Mary és mélyen elgondolkozott. — Azt hiszem, hogy az ön anyja nem olyan, mint az indiai anyák.

A kertimunka és a délután sok izgalma nagyon csöndessé és gondolkozóvá tette. Márta egész az ozsonna idejéig együtt maradt vele, kényelmesen üldögéltek együtt, de nem sokat beszélgettek. De közvetlenül azelőtt, hogy Márta lement a konyhába a teás tálcáért, Mary kérdezett tőle valamit:

— Márta, a konyhaszolgálónak ma is fáj a foga?

Márta láthatólag megütődött a kérdésen.

— Hogy jut eszébe ilyes valamit kérdezni?

— Mert amikor olyan sokáig vártam önre, hogy visszajön, kinyitottam az ajtót és végigmentem a folyosón, megnézni, hogy jön-e már. És akkor hallottam, hogy valaki a messzeségben sír, és épúgy sír, mint akkor éjszaka. Ma még a szél sem fúj, úgy-e, hát nem lehet azt mondani, hogy a szél sivített.

— Ó! — felelte Márta nyugtalanul. — Mit járkál maga és hallgatózik a folyosókon? Ha Mr. Craven megtudná, nagyon megharagunna, és akkor nem lehessen tunni, hogy mit csinálna!

— Én nem hallgatóztam, — felelt Mary — csak vártam önre, és — hallottam... Még pedig ezúttal harmadszor.

— Hah! — kiáltott fel Márta, — Mrs. Medlock csönggett és hirtelen kirohant a szobából.

— Ez a legkülönösebb ház, amelyben valaha élő ember lakott, — mondotta Mary álmosan és fejét ráhajtotta a karosszék oldalpárnájára. A friss levegő, az ásás meg az ugrókötel olyan kellemesen elbágyasztották, hogy csakhamar elaludt.

TIZEDIK FEJEZET.

Dickon.

A nap már majdnem egy hete ontotta alá sugárözönét a titkos kertre. Mary mindig a Titkos kertnek nevezte magában, amikor rágondolt. Szerette úgy nevezni, s még jobban szerette azt, amikor az ajtó becsukódott mögötte és belül volt a régi öreg falon és senki sem tudhatta, hogy ő most hol lehet. Úgy érezte magát, mintha kimenekült volna a világból valami tündérhelyre. Az a kevés könyv, amit elolvasott és szívesen olvasott, csupa meséskönyv volt és sokat regélt afféle titkos kertekről. Néha az emberek ilyen titkos kertbe vonultak vissza és ott aludtak száz esztendőn át egy végtiben, amit ő tulajdonképpen buta dolognak tartott. Neki eszéágába sem jutott aludni, sőt ellenkezőleg, minél több ideje lakott Misselthwaiteben, annál fürgébb lett. Gyorsabban és többet tudott futni mint azelőtt, és az ugrásban már száznál is többet számlált. Azok a gumók a titkos kertben is eleget álmétkodtatták. Olyan takaros tiszta kis helyet támasztott körülöttük, hogy annyi lélekzetet vehettek, amennyit csak akartak, és ha Mistress Mary a sötét föld alá láthatott volna, meglepődve tapasztalhatta volna, milyen buzgón mozgolódnak és dolgoznak. A verőfény most hozzájuk férközhetett, megmelegíthette őket, az eső meg, amikor aláhullott, egyszerre rájuk talált, amitől aztán életerő töltötte el valamennyit.

Mary különös, akaratos kis teremtés volt s most, amint talált valamit, ami iránt érdemesnek tartotta érdeklődni, teljesen neki adta magát. Állandóan és kitartóan ásott és gyomlált s munkája szinte óránként jobban érdekelte, ahelyett, hogy beleúnt volna. Úgy hatott rá, mint valami érdekesítő játék. Sokkal több kibújó zöld hajtáskát fedezett föl lassanként, mint amennyit egyáltalán várt. Folyton bujkáltak elő a földből mindenfelől, s Mary meg volt győződve, hogy nem múlik el nap, hogy új csomókat föl ne fedezzen; pedig nagyon sok közöttük olyan parányi volt, hogy vékony, halaványzöld levelecskéje alig látszott. Számuk annyira megsokasodott, hogy Marynek eszébe jutott, amit Márta mondott a »sok ezer hóvirágról«, amely folyton szaporodik és terjed. Ezeket a hajtásokat is magukra hagyták tíz esztendő óta és

ezek is ezerszámra szaporodtak, úgy látszik, mint akár a hóvirág. Sokat töprengett Mary azon, hogy vajjon meddig fog tartani, amíg a piciny hajtások megmutatják, hogy ők bizony megannyi virágszál. Néha ásás közben megállt és elképzelte, milyen lesz majd a kert, ha megteleik sok ezer bájos virító virággal.

A verőfényes hét alatt mind bizalmasabb lett Weatherstaffal is. Gyakran úgy lepte meg, mintha a föld alól pattant volna melléje. Az igazság azonban az volt, hogy Mary attól tartott, ha messziről meglátja, fölkapja a vállára az ásót és otthagyja; azért közelítette meg olyan lassan, amint csak tehette. Az is igaz, hogy az öreg kertész már nem húzódott most úgy tőle, mint eleinte. Talán még tetszett is neki, hogy Mary megelégszik az olyan öreg ember társaságával. Lehet, hogy azért is volt iránta némileg udvariasabb. Nem is igen tudta, hogy amikor Mary eleinte megszólította, olyan hangon beszélt vele, mint ahogy a bensülöttekhez szokás, nem is gondolt arra, hogy egy mogorva öreg yorkshirei ember nincs ahoz szokva, hogy a gazdáját mindig szálámozza és folyton parancsszóra tegyen ezt-azt.

— Olyan maga mint a vörösbecy, — mondotta egy reggelen, amikor fölkapta a fejét és meglátta, hogy Mary mellette áll. — Észre sem veszi az ember, már itt van s azt sem tuggya, hogy merről jött.

— Nagyon megbarátkozott velem a drága, — mondotta Mary.

— Persze, ü már ojjan, — dörmögött Ben Weatherstaff. — Folyton a nőszemélyek körül ugrál és csapja a szelet. Semmit úgy nem szeret, mint berzengetni a tollát és mutogatni magát, úgy teli van a begye hiúsággal, amilyen teli van a friss tojás héjja.

Az öreg kertész ritkán beszélt sokat s akárhányszor egyáltalán nem felelt Marynek, legföljebb valami dörmögéssel, de ezen a reggelen szokatlanul beszédes hangulatban volt. Főlegyen esedett munkájából, egyik lábát rátámasztotta az ásóra és így nézegetett Maryre.

— Mióta van itt maga? — kérdezte végre tőle.

— Azt hiszem, úgy egy hónapja, — felelte a leány.

— Kezd magának használni ez a Misselthwaite. Egy kissé kövérebb már, mint volt és már nem is olyan sárga. Amikor először jött le a kertbe, úgy festett, mint egy csúful megtépázott fiatal csóka. Akkor azt gondútam, úgy magamba', hogy én még ilyen csúf, savanyúképű fiatal leányt sose láttam.

Mary sohasem volt hiú, a saját külsejével nem is törődött és a kertész őszintesége egyáltalán nem bántotta.

— Tudom, hogy meghíztam, — felelte Mary — a harisnyám jobban feszül, azelőtt sok volt rajta a ránc. Nézze, Ben Weatherstaff, megjött a vörösbecy.

Valóban előröppent a vörösbecy s Mary azt gondolta,

hogy a kis madár nagyon megszépült. Piros mellénye úgy ragyogott mint a selyem, szárnyával csapkodott, farka tollait megberzengette és kecses élénkséggel ugrált össze-vissza. Úgy látszik erősen elhatározta, hogy Ben Weatherstaffel ma kellően megcsodáltatja magát. De Ben-t ma kötekedő kedvében találta.

— Ah! hát itt vagy, te híres! — szólott oda neki. — Persze, néha szóba állsz velem is, ha okosabb mulatságot már nem találsz. Már megint bepirosítottad a mellényedet és megpucóttad a szárnyadat. Bizonyosan valami vörösbecy asszonyságnak csaptad megint a szelet valahol a Csenderesen és elmartad mellőle a többi legényt!

— Ó! nézze csak; nézze csak! — kiáltott Mary.

A vörösbecy észrevehetőleg a legjobb, legvállalkozóbb hangulatban volt. Mindig közelebb és közelebb hüppögött Ben Weatherstaffhoz és olyan nagyon kedvesen pislogott föl rá. Aztán fölröppent a hozzá legközelebb álló bokor tetejére s onnan csattogott feléje — egyenest neki — egy kis dalt.

— Azt hiszed, te kis huncfut, hogy engem megfőzöl? — mondotta Ben összeráncolva homlokát olyan erősen, hogy Mary észrevette rajta, hogy most csúnyán akar nézni az öreg — azt hiszed, hogy nem bír teveled már senki, persze, hogy te azt hiszed!

A vörösbecy kiterjesztette két szárnyát, Mary alig akarta elhinni, amit saját szemével látott. A madár odaröpült Benhez és fölült ásója nyelének a végére.

— No, hát engem megfógtál, — mondotta olyan lány hangon, mintha egészen kicserélték volna. — Ez tudja, hogy kell elbolondítani az embert, ez igazán tudja. Ért hozzá, igazán ért hozzá.

S megállt az öreg, nem is mert mozdulni, szinte a lélekzetét is visszafójtotta, amíg a vörösbecy ismét meglebbentette a két szárnyát és elröpült. Ben aztán rámeredt az ásója nyelére, mintha valami varázslatot vett volna rajta észre, aztán megint elkezdett ásni és egy darabig nem szólt semmit.

Mínthogy azonban csak úgy magában nevetgélgni látszott néha, Mary nem félt tőle és újból megszólította:

— Van önnek saját külön kertje? — kérdezte tőle.

— Nincs nekem. Nem házasodtam meg és a kapu mellett együtt lakok Martinnal.

— Ha volna, — folytatta Mary — mit ültetne belé?

— Káposztát, babot meg hagymát.

— De ha virágoskertje volna, — makacskodott Mary — milyen virágot termelne?

— Gumót, meg édesszagú virágot, de leginkább rózsát.

Mary arca felragyogott.

— Szereti a rózsát?

Ben Weatherstaff kiásott egy nagy darab rögöt és félreódította mielőtt válaszolt.

— Hát persze hogy szeretem. Egy fiatal úri dámától tanultam meg, aki maga is értett a mesterséghez, hogy kell bánni a rózsával. Volt neki egy helye, ahol tömérdek rózsát nevelt fel és úgy szerette őket, mintha megannyi gyerek, vagy vörösbecy lett vón'. Láttam, néha meg is csókolta a rózsákat. — Aztán ismét ásott egy darabot és piszkálta a földet. — Van annak már vagy tíz esztendeje.

— És hol van most az az úridáma? — kérdezte Mary feszült kíváncsisággal.

— Az égben, — felelte Ben és mélyen belenyomva az ásót a földbe, hozzátette: — legalább a tiszteletes aszondja.

— És mi történt a sok rózsával? — kérdezte Mary egyre fokozottabb kíváncsisággal.

— Magukra maradtak.

— Meghaltak? Meghal a rózsza, ha teljesen magára hagyja az ember? — fürkészett tovább szívósan.

— Hát én szerettem azokat a rózsákat, meg azt a dámát is és ő nagyon szerette a rózsát, — mondotta Ben Weatherstaff kelleetlenül. — Egy ideig évente egyszer-kétszer meg is tisztítottam. Körülástam, a gyomtól megszabadítottam; aztán széjjelnőtt vadul valamennyi, de a földjük jó, hát talán él még belőle néhány.

— Ha még semmi levele nincs és a fája szürke vagy barna, hogy lehet meg tudni, él-e a rózsza, vagy elhalt-e már? — kérdezte Mary.

— Várja meg, amíg rájön a tavasz; — amíg napsütés gyün az esőre és esik a napsütés után, oszt' meglátja.

— De hogyan, de hogyan? — kiáltotta Mary megfélekezve arról, hogy óvatosságát tovább is megóvja.

— Nézze meg az ágak hajtásait és ha látja, hogy a barna héj itt-ott földuzzad egy kicsit, figyelje meg, hogy megváltozik-e eső után és hogy milyen lesz akkor. — Hirtelen elhallgatott és erősen rátekinített Mary kíváncsi arcára. — De mit törődik maga egyszerre olyan sokat a rózsákkal? — kérdezte erősen megnyomva a szókat.

Mistress Mary érezte, hogy arcát elborítja a pirosság. Szinte megijedt, hogy felelnie kell.

— Hát... hát szeretnék ültetni, szeretném, ha volna egy kis kertem, — mondotta dadogva — Én... nem csinálhatok semmit... Nincsen nekem semmim és nincs is senkim...

— No, ez igaz, — mondotta lassan Ben Weatherstaff, még mindig rátekinve. — Magának igazán nincs.

S ezt olyan sajátságosan mondta, hogy Marynek úgy rémlett, mintha megsajnálta volna. Ő maga ugyan sohasem tartotta magát szánandónak és helyzetét sem tartotta aggasztónak, de olykor türelmetlen és haragos volt, mert nem szerette az embereket és nem szeretett semmit. De egy idő óta meg-

változott, szebbé lett a világ. S ha senki rá nem jön, hogy neki van egy titkos kertje, abban mindig öröme fog telni.

Még vagy tizenöt percig voltak együtt és ezalatt Mary annyi kérdést intézett hozzá, amennyit csak meg mert kockáztatni. Ben mindenikre megszokott, furcsa dörmögő hangján felelt, de azért nem látszott haragudni, mert nem kapta föl az ásót és nem is hagyta őt ott. S amikor ismét megemlítette a rózsákat és azt, hogy egyik fajtájukat különösen szereti, erről óhajtott valamit tüzetesebben tudni.

— Megnézi-e mostanában is a rózsafákat? — kérdezte.

— Ebben az esztendőben nem lehetett. Nem engedte a köszvényem.

Mindezt az ő megszokott halk, mély hangján mondotta, de egyszerre mintha megharagudott volna Maryre, ámbár a lány el nem tudta képzelni, hogy erre vajjon mivel adott okot?

— Hallja! — mondotta szigorúan. — Ne kérdezzen már olyan sokat. Még sohasem láttam olyan jánygyereket, aki annyi mindenfélét kérdez össze-vissza. Menjen játszani. Beszéltem én már ma eleget.

S ezt olyan mogorván mondotta, hogy Mary belátta, semmi értelme sincs, hogy egy pillanatig is tovább maradjon mellette. Lassú ugrásokkal táncoltatta az ugrókötélét végig a fal mellett és nem csak arra gondolkozott, amit hallott, de azon is, hogy milyen különös dolog: megkedvelte ezt az embert, noha elég sokszor volt hozzá meglehetősen goromba. Szerette az öreg Ben Weatherstaffet. Valósággal szerette. Mindig is arra törekedett, hogy beszélgethessen vele. Az igaz, hogy szentül meg volt győződve, hogy az öreg kertész a világ minden virágjáról tudott mindent.

A titkoskert körül húzódott egy hosszú, babérral szegélyezett út, amely egy rácsos kapuhoz vezetett. Ezen át ismét be lehetett jutni a parkba, illetőleg egyik erdős részébe. Úgy gondolta, hogy végigugrál ezen az úton, benéz az erdőbe, hátha megláthat néhány szökdécselő nyulat. Nagyon élvezte az ugrókötél nyújtotta mulatságot; amikor elért a kis rácsos kapuhoz, kinyitotta és bement rajta, mert valami halk füttyentésszerű hangot hallott, amelyről szerette volna megtudni, hogy honnan ered.

Fölöttébb különös látvány tárult eléje. Még a lélekzetét is visszafojtva állott meg, amikor megpillantotta. Az egyik fának támaszkodva egy fiú ült, valami kezdetleges sípon füttyentgetve. Egyébként nagyon furcsa, mintegy tizenkét-éves gyerek volt. Öltözéke tiszta, orra merészen pisze, az arca olyan piros, mint a pipacs, nagy, kerek szeme pedig olyan derülten kék, aminőt Mary fiúnál nem látott soha. Azon a fán, amelynek nekitámaszkodott és melynek kérgében erősen megkapaszkodott, egy barna kis mókus lógott, figyelt a fiúra; egy közeli bokorból egy fácánkakas nyújtogatta a fejét és látható

érdeklődéssel pislogatott a füttyentgetőre. Szinte közvetlenül előtte csücsült két házinyúl, élénken mozgatva izgékony orrát s ebben a pillanatban úgy látszott, mintha valamennyien közelebb igyekeznének a fiúhoz férközni, hogy minél jobban hallhassák azokat a különös hívogató füttyöket, melyeket sípjából kicsalt.

Amikor a fiú meglátta Maryt, kezével intett neki és olyan puha, halk hangon, amely szinte síjja füttyéhez hasonlított, így szólt:

— Ne mozduljon! Elijeszti őket!

Mary mereven megállt. A fiú abbahagyta a sípolást és lassú mozdulatokkal fölállt. Olyan óvatosan emelkedett föl és egyenesedett ki, hogy alig lehetett észrevenni, de amint fölállt, a mókus néhány lassú ugrással a fa ágai közé szökkent, a fácán behúzta a fejét a bokorba, a nyulak ráállottak mind a négy lábukra és elugráltak, de egyáltalán nem úgy tűntek el, mintha valamitől megijedtek volna.

— Én vagyok a Dickon, — mondotta a fiú. — Tudom, hogy maga Miss Mary.

Mary is rájött, hogy valamikép ő is kitalálta első pilanatra, hogy a fiú nem lehet más mint Dickon. Nem is lehetett más, aki úgy megbűvölte a nyulat és a fácánt, akár az indusok a kígyót. Széles, piros, kanyargó vonalú szájával úgy mosolygott, hogy a mosolygása bevilágította egész arcát.

— Azért állottam fő olyan lassan, — magyarázgatta — mert a gyors mozgás megijesztette vón' őket. Az embernek lassan kő mozdúni és csöndesen kő beszéni, ha ijen állatok vannak körülé.

Nem úgy beszélt a lánnyal, mintha most látná először, hanem mintha már régen nagyon jól ösmerné. Mary eddig nem igen érintkezett fiúkkal s magatartása kissé merev maradt, mert egy kissé zavarban is volt.

— Megkapta a Márta levelét? — kérdezte.

— Azért gyöttem, — felelte a fiú és barátságosan bólogatott rozsdavöröshajú fejével.

S onnan, ahol előbb ült és sípolt, egy csomagot hozott el.

— Meghoztam a kerti szerszámokat. Van benne egy kis ásó, egy gereblye, kapa és villa. Eh' és jó valamennyi. Még egy kis lapát is. A botosné, akitől a virágmagot vettem, tett hozzá egy csomag búzavirág és fehér pipacsmagot is.

— Lesz szíves megmutatni a magokat? — kérdezte Mary.

Mary szeretett volna úgy beszélgetni, mint Dickon, aki gyorsan és könnyedén ontotta a szót. Mary jól látta, hogy a fiú egyáltalán nem érezte magát feszélyezettnek, ámbár azzal a piros arcával, rozsdavörös hajával és kopottas ruhájával, egészen közönséges csenderesi gyerek volt. S amikor közelebb lépett hozzá, olyan sajátságos, friss illatott árasztott magából, mintha egész szervezete merő erikából, pázsitból és falevélből

állana. Ez nagyon tetszett Marynek s amikor ránézett piros, furcsa arcára, nagy kék szemére, egészen elfelejtette, hogy eleinte félt tőle.

— Ülünk le egy fatörzsre és nézzük meg, — mondotta Mary.

Leültek és Dickon elővett oldalzsebéből egy tömzsi, barna papírba takart kis csomagot. Kioldotta a csomag zsinégét és a nagy zacskóból egy egész csomó kisebb, takaros zacskót vett ki, amelyek mindenikén csinos kis színes virágkép ékeskedett.

— Van itt egész csomó rezeda és pipacs, — mondotta Dickon. — A rezeda a legédesebb illatú virág, amint elkezd nőni és ahogy a pipacs megterem mindenütt, ép olyan könnyen kisarjadzik a rezeda is, kivirágzik ez már attól is, ha füttyörész neki, aztán meg nagyon szép is.

Erre hirtelen abbahagyta a magyarázgatást és mosolyogva forgatta pipacspiros arcát mindenfelé.

— Hol az a vörösbegy, amék úgy hívogat bennünket? — kérdezte.

A csipogás egy sűrű őszirózsabokor felől hangzott, mely teli volt piros bimbóval és Mary mingyárt gondolta, hogy melyik madártól ered.

— Igazán bennünket hív? — kérdezte Mary.

— Persze, — mondotta Dickon a legtermészetesebb hangon — valaki olyant hívogat, akivel jó barátságban van. Mintha azt mondaná: »Itt vagyok, nézz rám! Szeretnék egy kissé beszélgetni!« Ni, ott ül a bokron. Vajjon kié?

— Ben Weatherstaffé, — felelte Mary — de azt hiszem, hogy már engem is ismer egy kissé.

— Hogyne ismerné! — felelte Dickon az előbbi lassú hangon. — Sőt még szereti is. Nagyon szereti magát. Majd elmond ez nekem egy perc alatt mindent, meglátja.

S azzal olyan lassú mozdulatokkal, aminőket már megfigyelt Dickonnál, óvatosan megközelítette a rózsabokrot és majdnem egészen olyanformán füttyentgetett, mint maga a vörösbegy.

A madár némán figyelt néhány pillanatig, aztán majdnem ugyanolyan hangon cirpelt vissza, mintha a kérdésre felelt volna.

— Ah, nagyon jó barátja magának, — mondotta Dickon nevetve.

— Igazán? — kérdezte Mary élénken. Nagyon szeretett volna efelől egészen bizonyos lenni. — Gondolja igazán, hogy szeret engem?

— Nem jönne olyan közel magához, ha nem szeretné, — felelte Dickon. — A vörösbegy gondosan megválogatja az ő barátjait és a népeket jobban ki tudja csúfolni mint az ember. Nézze csak, most megen magáého beszél. »Miért nem diskurál velem?« — aszongya.

S egészen úgy látszott, mintha az valósággal úgy volna. S teljesen úgy izgett-mozgott és csicsereggett, mint a vörösbegy a bokron.

— Megért ön mindent, amit a madarak beszélnek? — kérdezte Mary.

Dickon vigyorgása kiszélesedett, amíg nagy, piros, kacskaringós szája csupa mosolygás lett; s megdörzsölte hozzá a kócos fejét.

— Azt hiszem, hogy igen; azt hiszem, hogy igen, — mondotta. — Nagyon sokáig éltem velük együtt a Csenderesen... Megfigyeltem őket, hogy törik magukat keresztül a tojáshéjon; hogy kezdenek csipogni, enni, hogyan tanulnak meg röpködni, mikép tanulnak meg énekelni, úgyhogy szinte úgy éreztem végül, hogy madár vagyok én is. Néha azt képzelem, hogy szárnyam nő, máskor meg úgy érzem, mintha róka, nyúl, vagy mókus vagy méh volnék.

Aztán nevetett, visszaült a fatörzsre és tovább fecsegett a virágmagvakról. Elmondta, hogy milyen virágok nőnek majd ki ezekből a magvakból; s elmondta azt is, hogy melyiket hogyan kell elültetni, ápolni, öntözni, gyomlálni.

— Hát ide nézzen, — mondotta hirtelen és ránézett Maryre. — Majd elültetek belőle először magam. Hol is van a maga kertje?

Mary összekulcsolta a két kezét és leejtette az ölébe. Nem tudott mit felelni és egyideig nem is szólt semmit. Erre nem gondolt soha. Nagyon nyomorultnak érezte magát és úgy rémlett neki, hogy először elpirul, aztán elsápad.

— Csak van magának valahol egy kis darab kertje? — kérdezte Dickon.

S Mary valóban elvörösödött előbb, aztán egészen elhalványodott. Dickon észre is vette és zavarba jött, hogy most mit tegyen?

— Hát nem akar róla beszélni? — kérdezte. — Vagy nem kapott egy kis földet kertnek?

Mary még szorosabbra összekulcsolta a két kezét és ránézett Dickonra.

— Én nem ismerek egyetlen fiút sem — mondotta halalkan. — Meg tud-e őrizni egy nagy titkot, ha elmondom? Mert ez nagy titok. Nem bírom elképzelni, mit csinálnék, ha valaki megtudná. Azt hiszem, hogy belehalnék! — Ez utóbbi szavakat remegvén ejtette ki.

Dickon még nagyobb zavarba jött és a tenyerével erősen dörzsölgette a kobakját, de azért vidáman felelte:

— Én minden titkot hűen megőrzök. Ha meg nem őrizném a többi fiú titkát rókalyukakról, madárfészkekről, állatok barlangjáról, csúf élet vón' az a Csenderesen. No, ahogy mondtam, megőrzöm a titkot, meg én.

Mistress Mary nem tette szándékosan, de mégis megtette, kinyújtotta a kezét és megragadta a Dickon karját.

— Van nekem egy lopott kertem, — mondotta gyorsan. — Nem az enyém. De a másé sem. Senkié. Nem tud róla senki, nem törődik vele senki, nem gondolja senki, sohasem jár bele senki. Talán el is halt már benne minden növény, meg virág. Én nem tudom...

Marynek kezdett melege lenni és olyan dacosnak érezte magát ebben a pillanatban, aminő talán még soha életében nem volt.

— De én nem bánom! nem bánom! Senkinek sincs joga hozzá, hogy elvegye tőlem a kertemet, ha eddig senki sem törődött vele, én meg törődök. Azok megtúrták, hogy a kert elhaljon és elzárták az egész világ elől! — fejezte be kis felsikoltását s két kezével eltakarta az arcát, keservesen föl-zokogott, — szegény kis Mistress Mary.

Dickon különös kék szeme mindig nagyobb és nagyobb karikává nőtt.

— Eh-h-h! — mondotta, úgy kanyargatva ezt az egy hangot, hogy abban ép annyi csodálkozás, mint rokonérzés nyilatkozott meg.

— Én nem tudok mit csinálni, — mondotta Mary. — Nincs nekem semmim. Magam fedeztem föl a kertet és magam mentem bele. Úgy jutottam hozzá, mint a vörösbegy, s a vörösbegtől nem lehet elvenni a kertet.

— Hát hol van? — kérdezte Dickon fojtott hangon.

Miss Mary fölugrott a fatörzsről. Érezte, hogy ismét elfogja az ellenmondás ösztöne és a csökönység, de már nem figyelt rá. Gógós és fenhéjázó kis indus volt ebben a pillanatban, aggódó és forróvérű egyszerre.

— Jöjjön velem, megmutatom, — mondotta.

Végigvezette a babérszegte ösvényen és eljutottak arra az útra, amely mellett a borostyános fal húzódott tova. Dickon szóltalanul ment utána, megzavart, résztvevő arckifejezéssel. Úgy viselkedett, mintha valami elrejtett madárfészket kellene föl kutatni, és lehetőleg nesztelenül lépegetett. Amikor megközelítették a falat és Mary félrehárította a borostyánlombot, szinte visszahőkölt. Meglátta az ajtót, Mary nyomban lassan kinyitotta és együtt léptek be rajta. Mary megállott és kezével egy félkört írva le, merészen így szólt:

— Ez az. Ez a titkoskert, és az egész világon én vagyok az egyetlen, aki azt kívánja, hogy a kert támadjon újból életre.

Dickon körülnézett, egyre csak nézett, nézett...

— Eh! — mondotta szinte suttogva — nagyon fura, takaros egy helyecske! Olyan, mint valami ember, aki még alszik.

TIZENEGYEDIK FEJEZET.

A pacsirtafészek.

Dickon néhány percig mozdulatlanul állott Mary mellett, aki folyton a fiút figyelte, aztán elkezdett puha lassúsággal körüljárni, még könnyebb léptekkel, mint ahogy Mary járta körül a kertet, mikor legelőször toppant a négy fal közé és bejutott a kertbe. Dickon láthatólag észrevett mindent, a szürke fákat és az ágaikról lecsüggő szürke indákat; a sok egymásba bonyolódott kúszónövényt a falakon és a fűben; az örökzöld lugasokat a szögletekben és bennük a kőpadokat és virágurnákat.

— Azt hiszem, hogy ezt a kertet még nem láttam soha, — mondotta végül suttogva.

— Hallott-e valaha róla egyáltalán? — kérdezte főnhangon Mary, mire Dickon intett neki.

— Ne beszéljünk olyan hangosan, mert valaki meg találja hallani és majd csodálkozik rajta, hogy mit is keresünk mi itt?

— Jaj! el is felejtettem! — mondotta Mary megrémülve és rátapasztotta kezét a szájára. — Hallott valamit erről a kertől? — kérdezte újból, amikor ijedtségéből fölocsudott.

Dickon igenlően intett.

— Márta mondott el róla annyit, hogy még ebben a kertben sohasem járt senki. Mi aztán azon törtük a fejünket, hogy vajjon milyen lehet ez a kert?

Elhallgatott és amint körültekintett, szeretettel nézett a sűrű kúszónövényből fonódott hálózatra, mely a falat elborította és kerek szeme ragyogott az örömtől.

— Eh! micsoda fészekrakás lehet itt a tavasszal! — mondotta. — Egész Angliában nincs ennek párja, olyan nyugodt hely a fészkek számára. Amikor senki az indákhoz, a rózsákhoz, a fákhöz még csak közel sem lép. Nem csodálnám, ha a Csenderes minden madárpárja itt fészkelne.

Mistress Mary ezúttal ismét önkénytelenül fogta meg Dickon karját.

— Kivirít majd itt a rózsa? — kérdezte suttogva. — Meg tudná mondani? Attól félek, hogy már elhalt valamennyi.

— Ej, dehogy! Nem halt el, legalább is nem mind! — felelte Dickon. — Nézze csak!

S ezzel odament a legközelebbi rózsafához, amely már öreg, nagyon öreg lehetett, fáját csupa szürke héj fődte, de szinte függönyszerű tömegben hordta magán a tömérdek ágat és hajtást. Kivett a zsebéből egy kis kurta, vastag kést és egyik ágát kinyitotta.

— Van ezen tömérdek kiszáradt ág, amit le kell metszeni, — mondotta. — De van sok jó öreg ág is, amely tavaly új

hajtást eresztett. Itt van egy ilyen új hajtás, — s megérintette késével az ágat, amely a metszés helyén barnászöld színt mutatott és nem kemény, száraz szürkét.

Mary nagy kíváncsisággal és tisztelettel szintén megérintette az ágat.

— Hát ez él? — kérdezte. — Valósággal él?

Dickon széles mosolyra kanyarította a száját.

— Úgy lélezkik, akár maga vagy én, — felelte s Marynak eszébe jutott, hogy Mártától már hallotta egyízben, hogy a Csenderesen azt szokás mondani az elevenre, hogy erősen lélezkik.

— Úgy örülök, hogy lélezkik! — kiáltotta Mary, már amennyire suttogva kiáltani lehet. — Be szeretném, ha valamennyi lélekezne! Menjünk végig a kerten és olvassuk meg, hány fa lélezkik közöttük.

Mary szinte lihegett a kíváncsiságtól, és Dickon most már épolyan kíváncsi lett. Megnézték egyik fát, egyik bokrot a másik után. Dickon, kését kezében tartva, olyan dolgokat mutogatott, amelyeken Mary alig győzött eleget álmélnodni.

— Tömérdek a vad hajtás, — mondotta Dickon — de a legerősebbek ismét újakat hajtottak. A leggyöngébbek elhaltak, de az életrevalók tovább nőttek és tovább lombosodtak, úgyhogy valóságos csoda. Ide nézzen! — s föltámasztott egy vastag, szürke, kiszáradtnak látszó ágat. — Az ember azt hinné, hogy ez már teljesen kiszáradt, én nem hiszem. Mingyár megvágom és akkor meglátjuk.

Azzal letérdelt és közel a törzshöz kettévágta késével a vastag ágat.

— No lám! — kiáltott föl lelkendezve. — Hát nem mondtam? Ez az ág is zöld még belül, nézze meg csak!

Mary már a figyelmeztetés előtt is ott térdelt mellette és olyan nagyon nézett, ahog csak bírt.

— Ha csak egy parányi zöld is van benne és annyira leves, mint ez itt, akkor lélezkik, — magyarázta Dickon. — Ha az ág, mint ez, amelyet levágtam, könnyen törik, akkor vége. Ez hatalmas fa itt, teli van olyan ággal, amely mind lélezkik, és ha lemetszik róla a fölösleges hajtásokat, teli lesz bimbóval — és fölnézve az ágak sűrűjébe és fölemelve a lombzat egy részét, így folytatta: — ha aztán vigyázunk a metszésnél és gondosan megássuk a tányérját, egész zuhatag rózsa fog itt teremni.

Igy mentek egyik bokortól a másikhoz, egyik fától a másikhoz. Dickon erővel és ügyesen kezelte kését, frissen vágta meg az eleven és az elszáradt ágakat, gyorsan megállapítva mindenikről, melyikben van még életerő és melyik pusztult el teljesen. Alig telt el egy félóra, Mary már magáról is azt hitte, hogy meg tudja állapítani, milyen jövőt jósolhat az egyes ültetvényeknek, és amikor Dickon olyan száraznak látszó ágat metszett meg, amelynek vágása csak egy parányi csillogó nedűt mutatott,

fölkiáltott örömeiben. Az ásó, kapa, gereblye is nagyon erősen szerepelt, Dickon amint megforgatta a földet, megmutatta, hogyan kell bálni az ásóval és miközben eltakarította a gyomot, hogy a hant friss levegőhöz jusson, megtanította a gereblye használatára is.

Jó ideig dolgozgattak már kitartó buzgósággal a legnagyobb rózsaaág körül, amikor Dickon meglátott valamit, ami a legnagyobb csodálkozásra ragadta.

— Nini! — kiáltott föl, rámutatva egy megtisztított virágra — hát ezt ki csinálta?

— Én, — felelte Mary.

— Micsoda? Hiszen azt hittem, hogy maga semmit sem ért a kertészkedéshez!

— Nem is értek, — felelte Mary, — de ez a sok pici hajtás úgy el volt temetve a sok száraz gyom között, hogy azt gondoltam, így nem tudnak szegénykék lélekzeni. Hát szereztem nekik egy kis szabad levegőt. Azt sem tudom, hogy micsodák.

Dickon letérdelt, megnézte a kis zöld hajtásokat és szélesen mosolygott.

— Nagyon jó, — mondotta — a kertész sem csinálhatta volna meg jobban. Úgy megszaporodnak most ezek, akár a nyúl. Ez itt hóvirág, ez sáfrányvirág, ez meg nárcisz; ej, be gyönyörű lesz, ha kivirít!

Ő elkezdett nyargalászni egyik megtisztított helytől a másikhoz.

— Hiszen maga temérdekot dolgozott már, egy ilyen kisjány! — mondotta, végignézve Maryn.

— Mert már kövérebb lettem, — felelte Mary — és sokkal erősebb is vagyok, mint azelőtt. Azelőtt hamar elfáradtam. Most akármennyit árok is, soha el nem fáradok. Amint megforgatom a földet, nagyon szeretem a szagát beszívni.

— Az nagyon egészséges lehet magának, — mondotta Dickon, bölcsen bólogatva. — Nincs kedvesebb, mint a friss, egészséges földszag, hacsak nem a friss zöldség szaga eső után. A Csenderesen is mindig kimegyek, ha esik az eső, lesem amint rácsöppen az erikára és akkor szagolok és szagolok. Anya azt mondja, hogy a sok szagolástól mozog úgy az orrmányom, mint valami nyúlé.

— És nem hül meg soha? — kérdezte Mary álmélkodva. Ilyen furcsa, ilyen kedves fiút nem látott még, amióta a világon él.

— Nem én, — felelt a fiú vigyorogva. — Soha életemben még náthás sem voltam. Nem nagyon babusgáltak, amíg fölneveltek. Úgy szaladgáltam a Csenderesen, mindenféle időjárásban egyformán, akár a nyúl. Anya aszongya, hogy tizenkét éven át annyi friss levegőt szipákoltam magamba, hogy a náthának nincs több helye az orromban. Olyan szívós vagyok én, mint a tuskés gyökérbot.

S azalatt, hogy beszélt, folyton dolgozott, mögötte Mary szorgalmasan segített neki a gereblyével meg a lapáttal.

— Van itt munka elég, — mondotta, miközben elégtelen tekintet körül.

— Eljön-e máskor is segíteni? — kérdezte könyörögve Mary. — Hiszen én is dolgozom, amennyit csak tudok. Ások, gereblyézek, megteszek mindent, amit csak kíván. Ó, kérem Dickon, jöjjön el!

— Együvök, ha kívánja, mindennap, akár süt a nap, akár esik, — mondotta Dickon nagyon komolyan. — Ilyen nagyszerű mulatság nincs is több a világon; így elbúni és fölébresztteni egy kertet, aki alszik.

— Ha eljön megint és segít nekem fölébresztteni a kertet, — mondotta Mary — én . . . én mindent megteszek önért, amit csak akar, — fejezte be kérését nagyon gyámoltalan hangon. De mit is lehet ajánlani egy ilyen fiúnak?

— Hát megmondom, hogy mit akarok, — felelte Dickon derült vigyorgással. — Hízzon meg, dógozzon annyit, hogy éhes legyen, mint egy kölyökróka, aztán meg fogja tanulni, hogy úgy beszélgesen a vörösbegyvel, mint én. Eh! nagyszerűen fogunk mulatni.

És ismét elkezdett mindenfelé járni, nagyon komoly ábrázattal vizsgálgatva a falakat, bokrokat, meg a fákat.

— Ne csinájjunk itt ojan kertet, amijen a kertész kertje, ahol minden olyan egyenes meg rendes, meg figurás, nem bánja? — mondotta. — Kedvesebb, ha úgy marad, ahogy van, lógjon az inda meg a futórózsa, hadd fújja a szél a felfutófüggönyt és kapaszkoggyon egymásba a sok vad hajtás.

— Ne legyen olyan, amilyen régen volt, — felelte Mary aggódva — mert akkor nem lesz olyan, mint egy titkos kert, az egészen más.

Dickon megállt, erősen dörzsölgette rozsdavörös fejét és némileg zavartan nézegetett körül.

— Az egészen biztos, hogy most titkos a kert, de valaki más is járt itt tíz év óta a vörösbegyven kívül.

— Hiszen az ajtó be volt zárva és a kulcs el volt temetve, — felelte Mary — nem jöhetett ide be senki.

— Az igaz, — szólt Dickon. — Furcsa egy hely ez. De mégis látom itt egy és más dolognak a nyomát, ami alig lehet tizesztendő.

— De hát hogyan volt az lehetséges? — kérde Mary.

— Haj! hogyan volt lehetséges! — dörmögte Dickon. — Amikor az ajtó be volt csukva és eltemetve a kulcsa.

Mistress Mary úgy sejtette, hogy akármilyen sokáig él, soha el nem felejtí azt a reggelt, amikor észrevette, hogy kertjében ütközik az élet. Valóban hitte is, hogy a kert újjáéledése ezen a reggelen indult meg. Amikor pedig megkezdte az egyes ágyak megtisztítását és virágmagok ültetését, eszébe jutott, hogy mit dalolt neki Basil, amikor bosszantani akarta.

— Van-e itt olyan virág, amelynek olyan a formája, mint a harangnak? — kérdezte.

— A gyöngyvirágé olyan, — felelte Dickon, eltakarítva ásójával néhány göröngyöt — meg a kerti harangvirágé is.

— Ültessünk abból is.

— Van itt gyöngyvirág elég, láttam. Nagyon is sűrűn vannak együtt, majd inkább szétültetjük őket, van belőlük bőven. A többinek két esztendő is kell, amíg magból virág lesz. De hozhatok néhány dugványt belőlük a mi zsellérházi kertünkből. De miért kívánja őket?

Arra Mary elmondta, milyen gyerekek a Basil, a bátyjai meg a húgai, s hogyan haragudott rájuk, amiért »Csak azért is — Mary kisasszony«-nak csúfolták.

— Körülugráltak és kiénekeltek engem, azt dalolták:

Búj, búj zöld ág, zöld levelecske,
Nyitva van az aranykapu,
Azon megy ki csak azért is,
Csak azért is — Mary.

— Azért jutott eszembe, mert szerettem volna tudni, hogy nő-e itt is ezüstharang?

Mary elkomorult egy kissé és kapáját a rendesnél erősebben vágta a földre.

— Pedig én nem is voltam olyan nagyon »csakazértis«, mint ők.

— Eh, — mondotta Dickon, fölktorva a zsiros fekete földet és beszíva a hant erős illatát — nem is kell ott »csak azért is«-kodni, ahol annyi a virág meg más efféle, s annyi barátságos vad szaladgál össze-vissza és rak fészket és dalogtat és fütyöntget, igaz?

Mary mellette térdelt és úgy tartotta neki oda a virágmagokat, rátekintett és abbahagyta a komorkodást.

— Dickon, — szólalt meg Mary, — maga csakugyan olyan kedves, mint aminőnek Márta mondotta. Én magát nagyon megszerettem, és maga már az ötödik. Sohasem hittem volna, hogy valaha öt embert is meg fogok szeretni.

Dickon fölült a két sarkára, ahogy Márta is szokta, amikor a kandalló rácsát tisztogatta. Olyan furcsán és kedvesen tekintett föl, — gondolta magában Mary, amint ránézett kerek kék szemére, piros arcára és boldogan pisze orrára.

— Csak öt embert kedvelt meg maga? Hát a többi négy ember kicsoda?

— A maga mamája, meg Márta, — és ahogy számlálta, fel-felbillentette egy-egy ujját — meg a vörösbeigy, meg Ben Weatherstaff.

Dickon erre úgy elkezdett kacagni, hogy kénytelen volt befogni kezével a száját, nehogy a nevetés harsogása kihallassék.

Erre aztán Mary különös cselekedetet követett el. Előrehajolt és olyant kérdezett tőle, hogy maga is elcsodálkozott volna, ha gondolkozik rajta, mert csak még álmodni sem merte volna, hogy ilyesmit megkérdezhet valakitől.

— Hát maga, Dickon, megkedvelt-e engem?

— Hát persze! — mondotta becsületes őszinteséggel Dickon. — Persze hogy! Nagyon megkedveltem, meg a vörös-begy is úgy megszerette, én legalább azt hiszem.

— Ez hát kettő, — mondotta Mary, kettő, aki engem szeret.

Arra megint elkezdett dolgozni, még buzgóbban és még vidámabban. De Mary, amikor meghallotta, hogy a nagy udvar órája megkondult, hirdelve az ebéd idejét, összerázkódott és elszomorodott.

— Nekem már mennem kell, — mondotta kedvetlenül és magának is, nemde?

Dickon vigyorgott.

— Én nagyon könnyen megebédelhettek abból, amit magammal hozok, — mondotta. — Anya mindig dug valami harapni-valót a zsebembe.

Elővette levetett kabátját és egyik zsebéből egy durva kék-fehér zsebkendőbe burkolt csomagot húzott ki. A csomagból kivett két jó darab, egymásra fektetett szelet kenyeret, amelyek közé valami be volt ékelve.

— Legtöbbnyire csak kenyeret kapok, — mondotta, — de ma van közte két szelet finom kövér szalonna is.

Mary azt gondolta magában, hogy az nagyon sajtáságos kis ebéd, de Dickon láthatólag meg volt vele elégedve.

— Most csak fusson és ebédeljen, — mondotta. — Én is megeszem, amit hoztam. De még dolgozni akarok egy darabot, mielőtt haza megyek.

S ezzel leült a fűbe és hátát egy fának támasztotta.

— Lehívom a vörös-begyét és odaadom neki a szalonna héjját, hadd csipkedje. Szörnyen szeretik a zsíros falatot.

Mary alig bírta magát rászáni, hogy otthagyja Dickont. Valahogy attól tartott, hogy amint ismét künn lesz a parkban, az erdei tündérlátomány, amelyben része volt, teljesen eltűnik előle. Sokkal szebbnek látszott, semhogy valóság lehessen. Lassan ment az ajtó felé, de feleúton megállt és visszasietett.

— Történjék bármi is úgy-e, nem mondja el senkinek? — kérdezte.

A fiú pipacspiros arculatja egészen meg volt dagadva az első falat szalonnáskenyértől, amit szájába tömött, de azért tudott még bátorítólag mosolyogni is.

— Ha valami fagyöngyhajtás mellett megmutatna egy rigófészket, — mondotta — azt hiszi, hogy elárulnám bárkinek is a világon? Nem én! Olyan biztos a titka nálam, akár a rigófészek.

S Mary teljesen nyugodt is volt.

TIZENKETTEDIK FEJEZET.

„Kaphatnék egy darab földet?”

Mary olyan gyorsan futott a kastélyba, hogy szinte a lélekzete is elakadt, amikor szobájába ért. A haja belehullott a homlokába, két orcája meg égett a pirosságtól. Az ebéd már ott várta az asztalon és Márta is várt reá.

— Kicsit megkésett! — mondotta a leány. — Merre vót?

— Beszéltem Dickonnal, — felelte Mary. — Beszéltem Dickonnal!

— Tudtam, hogy eljön, — mondotta örömmel Márta — no, hogy tetszik magának?

— Azt gondolom, — nagyon szép fiú — felelte Márta határozott hangon.

Márta kissé csodálkozni látszott, de észrevehetőleg örült is.

— No, — mondotta — annyi bizonyos, hogy a legjobb fiú a világon, de arra még sohasem gondoltunk, hogy szép fiú! Az orra túlságosan pisze.

— Az a szép, hogy pisze!

— Meg a szeme is nagyon kerek, — jegyezte meg némileg bizonytalan hangon Márta. — Ámbár szép kék.

— Az a szép, hogy kerek és épolyan kék, mint az ég a Csenderes fölött.

Márta sugárzott az örömtől.

— Anya aszongya, hogy attúl olyan kék a szeme, mert folyton-folyvást az eget nézi meg a madarakat. De a szája nagyon nagy, vagy nem nagyon nagy?

— Én nekem tetszik az a nagy szája, — felelte Mary csökönyösen. — Bár az enyém is olyan volna.

Márta vinnyogott örömében.

— Mindenképpen furcsa képe van neki, — mondotta. — De tudtam előre, hogy azért nem fogja csúnyának látni. Hát a kertészszerszám meg a sok virágmag hogy tetszett?

— Honnan tudja, hogy meghozta?

— Eh! Arra nem is gondoltam, hogy el nem hozza. Ha Yorkshirében egyáltalán meg lehetett kapni, biztos volt, hogy megszerzi. Nagyon meg lehet benne bízni.

Mary kezdett szepegni, hogy Márta esetleg súlyos kérdésekre tér át, de nem tette. Nagyon érdekelte a kertészszerszámok minősége és a virágmag és Mary csak egy pillanatig ijedt meg, amikor Márta azt akarta tudni, hogy a magvakat hová ültették el.

— Hová kért hozzá földet? — kérdezte Márta.

— Eddig egyáltalán nem kértem, — felelte Márta némi habozással.

— No, én kérnék a főkertésztől. Az nagy úr, Mr. Roach a neve.

— Még nem is láttam. Csak kertészlegényeket láttam meg Ben Weatherstaffet.

— Ha én volnék a maga helyén, — tanácsolta Márta, — megkérném Ben Weatherstaffet. Egyáltalán nem olyan rossz ember, amilyennek látszik, akárhogy mormog is. Mr. Craven engedi is, hogy azt tegyen ami neki jólesik, mert már akkor is itt volt, amikor Mrs. Craven még élt és gyakran meg is neveltette. A lady nagyon kedvelte az öreget. Ő tán találna a maga számára helyet valamelyik szögletben; távol a rendes munkától, hogy útban ne legyen.

— Ha az a hely senkinek az útjában nem volna s nem is olyan, amely bárkinek is kellene, úgy-e, *nem lehetne* ellene kifogást tenni senkinek? — kérdezte Mary aggódva.

— Nem is volna rá semmi ok. — Hiszen nem ártana vele senkinek.

Mary olyan gyorsan megette az ebédjét, amint csak lehetett, fölállt az asztaltól, hogy berohanjon a szobájába és fölvegye a kalapját, amikor Márta megállította.

— Mondanom kell még valamit. De azt hittem, megvárom míg megebédel. Mr. Craven ma reggel megérkezett és azt hiszem, hogy beszélni akar önnel.

Mary elhalványodott.

— Ó, minek? Vajjon minek? — kérdezte. — Hiszen amikor ideérkeztem, nem is akart rám nézni! Hallottam, amikor Pitcher mondotta.

— Hát Mrs. Medlock azt gondolja, — magyarázta Márta — hogy talán anya az oka. Anya ép Thwaite városba ment, amikor találkozott vele. Eddig még sohasem beszélt vele, de Mrs. Craven kétszer-háromszor volt nálunk a zsellérházban. Ezt Mr. Craven elfelejtette már, de anya nem és olyan merész volt, hogy meg is állította. Hogy aztán mit mondott neki magárú, azt én nem tudom, de valahogy beadta neki, hogy mielőtt holnap elutazik, előbb beszéljen magáva!

— Ó! — kiáltott föl Mary, — hát már holnap elutazik? Jaj, de örülök!

— Hosszabb időre utazik el. Nem is jön haza, csak az ősszel vagy a télen. Utazni akar idegen országokban. Legtöbbször utazgat.

— Ó, be örülök, — nagyon örülök! — mondotta Mary hálásan.

Ha elmarad télig, vagy akár csak őszig is, lesz elég idő rá, hogy új életre támadjon a titkoskert. S még ha megtudja is és elveszi tőle a kertet, legalább addig kellőleg kiélvezheti.

— És mit gondol, mikor kíván velem...

Kérdését azonban nem fejezhette be, mert az ajtó kinyílt és belépett Mrs. Medlock. Ünnepi fekete ruháját és főkötőjét

viselte, gallérját terjedelmes, férfiarcképpel díszített melltű fogta össze. Ez a kép Mr. Medlockot ábrázolta kiszínezve, aki már több éve meghalt. E melltűt rendszerint csak akkor viselte, amikor kiöltözött. Egyébként nagyon ideges és izgatott volt.

— Haja egészen borzas, — mondotta gyorsan. — Menjen és kefélje ki. Márta segítsen és öltöztesse föl legszebb ruhájába. Mr. Craven küldött ide, hogy vezessem önt dolgozó szobájába.

Mary arcáról eltűnt minden pirosság. Szíve hangosan dobogott s úgy érezte, mintha természete egyszerre megváltoznék és ismét merev, egyszerű, hallgatag gyermekké válnék. Mrs. Medlocknak nem is felelt, csak megfordult és bement Mártával együtt a hálószobába. Amíg ruháját levette és fehér öltözékét fölvette és a haját is rendbe hozták, folyton hallgatott s amikor teljesen elkészült, szóvalánul követte Mrs. Medlockot, végig a folyosón. Vajjon mit akar neki mondani? Kénytelen volt Mr. Cravennél jelentkezni, de éppenséggel nem vonzódott hozzá és bizonytalán Mr. Craven sem szereti őt. Tisztában volt már Mr. Cravennel.

Elvezették a háznak abba a részébe, amelyben még sohasem járt. Mrs. Medlock végre bekopogtatott egy ajtón s amikor egy hang belülről azt mondta »Szabad!« — együtt mentek be. Egy úr ült a kandalló előtt egy karszékben s Mrs. Medlock megszólította.

— Itt van uram, Miss Mary.

— Jól van, ön elmehet, a kis leányt hagyja itt. Majd csöngetek, ha vissza kell kísérenie, — mondotta Mr. Craven.

Amikor Mrs. Medlock betette maga mögött az ajtót, ott állt a szegény kis Mary tehetetlenül, összetéve két kis sovány kezét. Az előtte ülő férfiún csak azt látta, hogy nem annyira púpos, mint inkább meg van a háta kissé görbülve és fekete hajába már sok ősz szál vegyült.

Mr. Craven magas válla fölött feléje fordította fejét és rászólt:

— Jöjjön ide.

Mary odalépett.

Nem volt csúf ember. Sőt kellemesnek is lehetett volna mondani, ha nem annyira szomorú. Úgy tekintett Maryre, mintha látása megzavarná, meggyötörné és nem tudná, hogy mit tegyen vele.

— Jól érzi magát? — kérdezte tőle.

— Jól, — felelte Mary.

— Gondját viselik mindenben?

— Ó igen.

Mr. Craven, amint újból végignézett rajta, bosszúsán dörzsölte meg homlokát.

— Ön nagyon sovány, — jegyezte meg.

— Majd meghízom, — felelte Mary olyan mereven, amint csak lehetett.

Egy úr ült a kandalló előtt egy karszékben...

Milyen szerencsétlenség látszik ennek az embernek az arcán! Fekete szeme meg sem látta őt, úgy révedezett, mintha a meszeségbe tekintene és nagy megerőltetésébe kerülne, hogy rá is gondoljon.

— Megfeledkeztem önről, — mondotta. — De hogy is jutott volna eszembe! Akartam küldeni valami nevelőnőt vagy óvónőt, vagy valami effélét, de elfelejtettem.

— Kérem szépen, — szólalt meg Mary — kérem... de erre valami szorongás támadt a torkában, úgy, hogy nem tudott többet mondani.

— Mit akar mondani? — faggatta Mr. Craven.

— Már nem vagyok olyan kicsi, hogy óvónőre volna szükségem, — mondotta Mary — és... nagyon kérem, ne küldjön még nekem nevelőnőt.

Mr. Craven megdörzsölgette homlokát és komolyan nézett reája.

— Sowerbyné is ezt mondta, — jegyezte meg szórakozottan.

Ez felbátorította kissé Maryt.

— Az a... az a Márta anyja? — kérdezte hebegve.

— Igen, azt hiszem, — felelte Mr. Craven.

— Pedig ő ért a gyermekekhez, — mondotta Mary. — Van neki tizenkettő. Nagyon ért hozzá.

Mr. Craven fölállott székéből.

— Hát mit szándékozik tenni?

— Szeretnék játszani a szabadban, — felelte Mary reménykedve, hogy hangja nem remeg feltűnően — Indiában sohasem volt hozzá kedvem. De itt jó étvágyam támad tőle és még erősebb leszek.

Mr. Craven ránézett.

— Mrs. Sowerby is azt mondta, hogy ez lesz a leghasznosabb. Lehet, hogy igaza van. Azt gondolja, hogy előbb meg kell erősödnie, csak aztán szerezzünk nevelőnőt.

— Sokkal jobban érzem magam, ha játszom és a Csenderesről fúj a szél.

— Hol szokott játszani? — kérdezte Mr. Craven.

— Mindenfelé, — dadogta Mary. — Márta anyja küldött egy ugrókötelet. Azzal ugrálok és futkosok — és nézegetem, hogy a növények hogy bújnak ki a földből. Nem teszek én kárt semmiben.

— Ne nézzen rám olyan ijedten! — mondotta szomorú hangon. Olyan gyerek mint ön, nem is tehet kárt semmiben. Játshatik, ahogy akar.

Mary megfogta a torkát, mert attól tartott, hogy Mr. Craven meglátja azt a valamit, ami úgy fojtogatja benne a szót. S most egy lépést is tett feléje.

— Megengedi? — kérdezte remegve.

Megrémült kicsiny arca láthatólag elszomorította Mr. Cravent.

— Ne legyen úgy megijedve, — mondotta. — Hisz nincs miért. Én a gyámja vagyok, ámbár nagyon ügyetlen gyám lehetek. Sem időm, sem érzékem nincs hozzá. Nagyon beteges vagyok, szerencsétlen és szórakozott; de azért szeretném, ha ön boldog lenne és jól érezné itt magát. A gyermekekhez nem értek semmit, de Mrs. Medlocknak kötelessége gondoskodni arról, hogy semminek hiányát ne érezze. Azért hívtam, mert Mrs. Sowerby ajánlotta, hogy beszéljek önnel. Neki a leánya beszélt önről. Azt ajánlja, hogy szaladgáljon sokat, legyen a friss levegőn és ne zavarja multságában senki.

— Ő nagyon ért a gyermekekhez, — mondotta Mary újból önkénytelenül.

— Az egészen bizonyos, — helyeselte Mr. Craven. — Kissé csodálkoztam, hogy a Csenderesen megszólított, de hivatkozott arra, hogy Mrs. Craven is nagyon kegyes volt iránta. — Kissé keservesnek látszott, hogy elhalt felesége nevét ki kellett mondania. — Különben nagyon tiszteltreméltó asszony. Most hogy önt láthattam, be kell ösmernem, hogy Mrs. Sowerby nagyon okosan beszélt. Játsszék a szabadban annyit, amennyit csak akar. Van itt hely elég és járhat, ahol akar és mulathat ahogy jól esik. És szeretne-e még valamit? — tette hozzá, mintha valami hirtelen ötlete támadt volna. — Akar-e játékokat, könyvet, babát?

— Kaphatnék-e... — dadogta Mary, — kaphatnék-e egy darabka földet?

— Földet? — ismételte Mr. Craven. — Hogy érti azt?

— Virágot ültetni, — hogy aztán fölneveljem és megfigyeljem, hogyan fejlődnek, — mondotta Mary szepegve.

Mr. Craven egy pillanatig ránézett és gyorsan végigvonta kezét a szemén.

— Hát... annyira szereti a kertet? — kérdezte lassú hangon.

— Indiában semmit sem törődtem vele, — felelte Mary. — Ott mindig olyan fáradt voltam, ott mindig olyan nagy a meleg. Ott is csináltam kis virágagyakat, melyekbe virágot dugdos-tam. De itt egész más a kert.

Mr. Craven fölállt s lassan járkált fel, le a szobában.

— Egy darabka földet, — mondotta magában és Mary azt gondolta, hogy ez valamilyen emléket ébresztett föl benne. S amikor megállott és újból megszólalt, tekintete szelíd volt és jóságos.

— Kaphat annyi földet, amennyit csak akar, — mondotta. — Eszembe juttatott valakit, aki szintén nagyon szerette a földet és aki szintén szerette nézni, hogy a növény miként fejlődik. Ha meglát valahol valami olyan földet, amit megkíván, — folytatta mosolyogva — foglalja el gyermekem és ültesse teli.

— Vehetek akárhonnan, ha másnak nem kell?

— Akárhonnan, — felelte Mr. Craven. — No! most már menjen, nagyon elfáradtam. — Csöngetett Mrs. Medlockért. — Isten megáldja. Én egész nyáron át oda leszek.

Mrs. Medlock olyan hamar benn termett, hogy Maryre azt a benyomást tette, mintha már künn várakozott volna a folyosón.

— Mrs. Medlock, — szólította meg Mr. Craven — most, hogy beszéltem a kislánnyal, megértettem, hogy Mrs. Sowerby mit gondolt. Jó volna, ha mielőtt tanulni kezdene, kissé megerősödne. Adjon neki egyszerű, tápláló ételeket. Aztán hadd nyargalásson a kertben. Ne sokat vigyázzon rá. Szabadságra van szüksége meg friss levegőre és sok ugrálásra. Mrs. Sowerby meg fogja néha látogatni, s öneki is szabad elmennie néha a zsellérházba.

Mrs. Medlock arcán meglátszott a meglegedettség. Nagyon megkönnyebbült, amint meghallotta, hogy nem kell »sokat« vigyáznia Maryre. Eddig amúgyis feszélyezte, hogy olyan kevéssé törődött vele, amilyen keveset csak mert. Azonfölül Márta anyját különben is nagyon rokonszenvesnek tartotta.

— Köszönöm, uram, — felelte. — Susan Sowerbyvel együtt jártunk iskolába és ő épolyan okos asszony, mint amilyen jószívű, amint arról személyesen is meggyőződhetett. Nekem nem született gyermekem, neki lett tizenkettő, és nincs is azoknál se jobb, se egészségesebb gyermek semerre. Miss Mary nem tanulhat ott semmi rosszat. És ha gyerekről volt szó, mindig meghallgattam a Susan Sowerby véleményét. Ő olyan, hogy úgy mondjam: józan asszony, jól fejeztem ki magamat...

— Megértettem. Most vigye magával Miss Maryt és küldje be Pitchert.

Amikor Mrs. Medlock a saját szobája folyosóján elbocsátotta Miss Maryt, csak úgy röpült vissza szobájába. Márta várt reá, mert amint az ebéd edényeit levitte a konyhába, ő is sietett vissza.

— Megkapom a kertemet! — kiáltotta Mary. — Ott csinálhatom meg, ahol akarom. És még sokáig nem lesz nevelőnőm! Édesanyja eljöhet hozzám látogatóba és énnekem is szabad elmenni a maguk házába! Azt mondta, hogy az olyan kislány, mint én, nem tehet semmi rosszat, és tehetek, amit akarok, és akárhol!

— Eh! — mondotta Márta örömmel, — hisz ez nagyon kedves. Hát nem kedves?

— Márta, — szólalt meg Mary ünnepélyes komolysággal — Mr. Craven csakugyan nagyon szép ember, csak az arca olyan szomorú és a homloka tele van ráncsal.

Aztán olyan gyorsan, ahogy csak bírt, rohant le a kertbe. Sokkal tovább maradt el, mint ahogy akart és tudta, hogy Dickonnak már ötkor haza kell indulnia, hogy az ötmérföldes

utat megtehesse. Amikor a borostyánfüggöny alatt besurrant a kertajtón, nem találta Dickont ott, ahol elhagyta. A kertész-eszközök rendben egymás mellé egy fa alá voltak lerakva. Oda-futott, körülnézett, de Dickont nem látta semerre. Elment, a titkoskert üres maradt, csak a vörösbegy jelentkezett, ép akkor röpiült be a fal fölött, ráguggolt az egyik rózsafára és figyelte, Mary mit csinál.

— Elment, — mondotta Mary szomorúan. — Ó!... hátha... hátha csak valami erdei tündér volt?

De a legmagasabb törzsű rózsafáról valami fehér folt integett feléje. Egy darabka papiros, a valóságban annak a levélnek egy darabkája, melyet ő Márta diktálása nyomán Dickonnak írt. Hosszú tüskével volt a rózsafához tűzve és Mary rögtön kitalálta, hogy azt csakis Dickon tehette oda. Néhány nyomtatott betűfajta látszott rajta és valami, ami rajz akarhatott lenni. Hamarjában nem ismerte föl, hogy mi is lehet? De aztán lassanként rájött, hogy a rajz fészket ábrázol, amint egy madár ül a szélén. S alatta nyomtatott betűkkel ez az egyetlen szó: »Visszagyüvök.«

TIZENHARMADIK FEJEZET.

„A nevem Colin.“

Mary amikor visszament a házba vacsorázni, magával vitte a rajzot és megmutatta Mártának.

— Eh! — mondotta Márta nagy büszkén — sohasem hittem volna, hogy a mi Dickonunk ilyen ügyes! Ez itt egy rigó, amint a fészek szélén ül és kétszerakkora, mint a valóságban.

Ebből aztán megértette Mary, hogy a rajz tulajdonképpen üzenet akar lenni. Azt üzeni, hogy nyugodt lehet, titkát nem fogja elárulni. A kert volt a fészek és Dickon rajta a rigó. Ó, hogy szerette érte azt a furcsa, kedves fiút!

Remélte is, hogy már másnap visszajő, és előre örülve a holnapi napnak, úgy aludt el.

De az ember sohasem tudhatja, hogy mit hoz az időjárás, különösen Yorkshirében, tavasz közeledtekor. Mary arra ébredt föl, hogy az ablakokat sűrűn verdesi a szapora eső. Nagy heveséggel szakadt, a szél pedig dühösen »zöndörgött« a háznak minden sarkán és bedudált a vén ház kürtőin. Mary fölült ágyában és nagyon el volt miatta keseredve.

— Ez az eső olyan dacos, olyan »csak azért is« természetű, mint amilyen én voltam azelőtt, — mondotta magában. — Azért szakad úgy, mert én napos időt kívántam.

Visszadobta magát párnájára és beleásta az arcát. Nem sírt, de haragudott a hevesen csapkodó esőre, haragudott a szélre és az egész »zöndörgésre«. Nem is tudott többé elaludni. A zivatar szomorú zaja ébren tartotta, mert szomorú volt ő maga is. Ha jól érezte volna magát, az eső egyhangú zaja csöndes álomba ringatja. De mennyire »zöndörgött«, és hogy ömlött az eső és csapkodta a tetőt!

— Úgy hangzik, mintha valaki eltévedt volna a Csendere-sen s most össze-vissza kóborol és sír, — mondotta.

Ébren heverészett, egyik oldaláról a másikra dobálódzott, amikor valamilyen hangra egyszerre fölült az ágyában és hallgatózva fordította fejét az ajtó felé. Figyelt, mind élesebben figyelt.

— Ez már nem a szél, — suttogta magában. — Így nem fúj a szél. Ez egészen más. Ez sírás, ilyen én már itt máskor is hallottam.

Szobája ajtaja nyitva volt, a hang a folyosóról hallatszott be, nagyon gyötrelmes, bár gyöngé sírás hangja. Figyelt néhány pillanatig és megállapításában biztosabb és biztosabb lett. Az az érzése támadt, hogy öneki okvetlen meg kell tudnia, hogy ki sír. Ez a vágyódása szinte erősebb volt, mint az, amellyel a titkoskert és az elásott kulcs után kutatott. Talán azért volt ennyire merész, mert az eső amúgy is fölizgatta. Kiugrott ágyából és odaállt az ajtó küszöbére.

— Meg fogom tudni, hogy mi az, — mondotta. — Most alszik mindenki, és Mrs. Medlockkal nem törődöm, egyáltalán nem törődöm!

Ágya mellett állott egy gyertya, azt kezébe vette és nesztelenül kiosont a szobából. A folyosó hosszan és sötéten táton-gott előtte, de sokkal izgatottabb volt, semhogy ügyelt volna rá. Igyekezett visszaemlékezni, merre kell elfordulnia a hosszú folyosón, hogy eljusson abba a kurtábbik részbe, amely a kárpit-ajtóhoz vezet, ahhoz, amelyben megjelent Mrs. Medlock, amikor egy napon erre eltévedt. A sírás hangja arról hallatszott. Tehát arrafelé indult, kezében a lobogó lángú gyertyával; szíve olyan erősen dobogott, hogy szinte hallani vélte. A messzi sírás szünet-lenül tartott és vezette útjában. Néha egy-egy pillanatra elhallga-tott, de aztán csakhamar újból megkezdődött. Vajjon ezen a sarkon jobbra kell-e fordulnia? Megállt és gondolkozott. Helyes, jobbra. Végigmegy itt, aztán balra befordul. Eltalálta, — előtte állt a kárpitozott ajtó.

Nagyon lassan kinyitotta az ajtót, aztán becsukta maga mögött és ott állt a benső folyosón, most már egész tisztán hallotta a sírást, bár most már nem volt annyira erős. A fal másik feléről hallatszott, a baloldalon, és néhány lépésnyire egy ajtót látott, amelynek széléről némi világosság szűrődött

elő. Abban a szobában sir valaki, és ez a valaki feltétlenül nagyon fiatal lehetett.

Odament hát ahhoz az ajtóhoz, benyitott és egyszerre bent volt íme a szobában!

Tágas, nagyon szép, régi bútorokkal fölszerelt szobában találta magát. A kandallóban még pislogott némi parázs, a hatalmas, ósdi, brokátfüggönyös ágy mellett égett az éjjeli mécs, az ágyon egy fiú feküdt és keservesen sirt.

Mary egy pillanatig azon töprengett, hogy vajjon valóság-e amit lát, vagy ismét elaludt és álmodik, anélkül hogy tudná.

A fiú elefántcsontszínű arca éles, finom vonású, szeme aránytalanul nagy. Sűrű, vaskos haja nagy fürtökben lóg homlokára, arca emiatt is keskenyebbnek látszott. Beteges ugyan a színe, de mintha nem annyira a fájdalom, mint inkább a méreg és a harag rikatta volna meg.

Mary, gyertyájával a kezében, megállt az ajtónál s még a léleketét is visszafojtotta. Aztán lassanként közelebb tipegett. A világosság biztonnal fölkelte a fiú figyelmét, mert hirtelen fölemelte fejét a párnáról, rábámult s olyan tágra meresztette a szemét, hogy szinte rendkívül nagynek látszott.

— Ön kicsoda? — kérdezte végül ijedt suttogással. — Ön talán kísértet?

— Nem én, — felelt Mary szintén nagyon halkán, mintha a saját hangjától is félne. — Hát ön kísértet?

A fiú csak bámult, bámult, egyre csak bámult. Mary kénytelen volt észrevenni, hogy minő különös szeme van ennek a fiúnak, agátszürke, és arcához képest azért is fölöttébb nagy, mert szempillája sötétfekete.

— Dehogy, — felelt a fiú néhány pillanatnyi szünet után. — Az én nevem Colin.

— Micsoda Colin? — kérdezte Mary hebegve.

— Colin Craven. Hát ön kicsoda?

— Az én nevem Mary Lennox. Mr. Craven az én nagybátyám.

— Nekem pedig a papám.

— A papája! — dadogta Mary. — Soha senki sem mondta eddig, hogy neki fia is van. Vajjon miért nem mondták meg?

— Jöjjön ide, — mondta a fiú, folyton rajta tartva ijedt kifejezésű tekintetét.

Mary egészen az ágy mellé lépett, mire a fiú kinyújtotta a kezét és megérintette.

— Ön valóban él, úgy-e? — kérdezte. — Néha olyan eleven álmom van, hogy azt hiszem, ébren vagyok. Ön is ilyen álom talán...

— Fogja meg a köntösömet és meglátja, milyen vastag és meleg, — mondotta Mary. — És ha megengedi, én egy kicsit megcsipem és akkor érezni fogja, hogy én valósággal élek. Egy perccel ezelőtt én is azt hittem önről, hogy álom.

— Honnan jött ide? — kérdezte a fiú.

— A magam szobájából. A szél úgy fútt, hogy nem tudtam tőle aludni, aztán hallottam, hogy valaki sir és meg akartam tudni, hogy kicsoda. Hát miért sírt?

— Mert én sem tudtam aludni és fájt a fejem. Mondja csak még egyszer, hogy is hívják önt?

— Mary Lennox vagyok. Hát nem mondta önnek senki, hogy én ideköltöztem?

A fiú még mindig dörzsölgette ujjai között Mary köntösének a csücskét, melyet megfogott és már kevésbé hitte, hogy álom.

— Nem, — felelt a fiú. — Nem merték megmondani.

— Miért nem? — kérdezte Mary.

— Mert attól féltem volna, hogy ön engem meglát. Én pedig nem akarom, hogy az emberek engem meglássanak és beszéljenek rólam.

— Miért? — kérdezte Mary tőle, folyton mélyebb titkokat sejtve.

— Mert én mindig ilyen vagyok, mint most, és folyton feküdnöm kell. A papa sem akarja, hogy az emberek beszéljenek rólam. A cselédeknek nem is szabad énrólam beszélni. Ha élve maradok, akkor púpos leszek, de nem maradok életben. A papa attól fél, hogy olyan leszek, mint ő.

— Jaj, de különös egy ház ez! — mondotta Mary. — Milyen különös ház! Itt minden olyan titokzatos. Sok szoba el van zárva; kertek is vannak, melyeket bezártak. És ön, ön is be van zárva?

— Nem én. De mindig a szobámban maradok, mert nem akarom, hogy kivigyenek. Az engem nagyon elfáraszt.

— Meg szokta látogatni a papája? — fürkészte Mary.

— Néha. De rendszeren csak olyankor, ha alszom. Nem szeret engem látni.

— Miért? — kérdezte Mary, szinte akarata ellenére.

A fiú arcán némi bosszús árny suhant végig.

— A mamám meghalt, amikor én születtem s azért nagyon szomorú, amikor engem lát. Ő azt hiszi, hogy én ezt nem tudom, de én hallottam, amikor mondták. Szinte gyűlöl.

— Gyűlöli a kertet is, mert ő meghalt, — mondotta Mary félig önmagának.

— Micsoda kertet? — kérdezte Colin.

— Ó! hát... hát azt a kertet, amit az ön mamája úgy szeretett, — felelte Mary dadogva. — És ön mindig itt szokott enni?

— Majdnem mindig. Néhányszor elvittek a tengerpartra, de ott nem szeretek lenni, mert az emberek úgy megbámulnak. Azelőtt egy vasövet viseltem, hogy a hátamat kiegyenesítse, de jött egy híres orvos Londonból, megvizsgált s azt mondta, hogy az butaság. Megparancsolta, hogy vegyék le az övet és

engem vigyenek ki a friss levegőre. De én nem szeretem a friss levegőt és nem akarok kimenni.

— Én sem mentem ki eleinte, amikor idejöttem, — mondotta Mary. — Miért néz rám olyan furesán ?

— Azért, mert ez az álom is olyan, mintha valóság lenne, — felelte a fiú nyögdecselve. — Néha, ha kinyitom a szemem, nem is hiszem el, hogy nem alszom.

— Pedig egyikünk sem alszik, — mondotta Mary; s amint körültekintett a magasmennyezetű szobán, amint ránézett a pislogó tűzű kandallóra, a sötét szögletekre, így folytatta: — Ámbár olyan ez, mint az álom; aztán most éjfél is van, és alszik a házban mindenki, csak mi ketten vagyunk ébren. De mi teljesen éberek vagyunk.

— Nem is akarom, hogy ez álom legyen, — mondotta a fiú akaratosan.

Marynek egyszerre valami más jutott eszébe.

— De ha ön nem szereti, hogy más meglássa, inkább szeretné talán, hogy én is elmenjek ?

A fiú még mindig fogta a köpeny csücskét, most meghúzta egy kissé.

— Dehogy, — mondotta. — Ha most elmenne, akkor biztosan azt hinném, hogy álom volt. Ha ön igazi valóság, akkor üljön le erre a zsámolyra és beszéljessen velem. Szeretném, ha saját magáról mondana valamit.

Mary letette gyertyáját az asztalra az ágy mellé s maga leült a párnás zsámolyra. Szívesen maradt ebben az elrejtett, titokzatos szobában és szívesen beszélgetett ezzel a titokzatos fiúval.

— Hát mondja, mit kíván rólam hallani ?

A fiú tudni akarta, hogy Mary mióta van Misselthwaiteban; tudni akarta, hogy a szobája melyik folyosóra nyílik; tudni akarta, hogy mivel tölti az időt; hogy vajjon szereti-e vagy nem a Csenderest, s hogy hol lakott azelőtt, mielőtt eljött Yorkshiriba. Mary minden kérdésre és még többre is megfelelt, a fiú pedig hanyattfekve ágyában, figyelte mit mond. Részletezen akart hallani indiai tartózkodásáról és az Oceánon át tett utazásáról. Mary megfigyelte, hogy Colin betegsége alatt nem tanult annyit, mint hasonló korban más gyermekek szoktak. Egyik ápolónője még egészen kicsiny korában megtanította olvasni s ő azóta sokat olvasott és gyönyörű könyvek képeit szokta nézegetni.

Atyja ugyan ritkán látogatta meg, amikor ébren volt, de azért bőségesen ellátta mindenféle csodálatos játékkal, hogy mulasson velük. De úgy látszik, hogy egyáltalán nem mulatott ezekkel a játékszerekkel. Megkaphatott mindent, amit csak kívánt és nem is tett soha egyebet, mint amihez kedve volt.

— Mindenki köteles azt tenni, amit én akarok, — mondotta teljes közömbösséggel. Ha én haragszom, akkor beteg

vagyok. Senki sem hiszi, hogy énbelőlem még ember lesz valaha.

Úgy beszélt ezekről a dolgokról, mintha teljesen megszokta és egyáltalán nem érdekelte volna. Úgy látszott, szívesen hallja Mary hangját. Amint a lány fecsegett, a fiú bágyadtsága mellett is látható érdeklődéssel hallgatta. Olykor Mary azt hitte, hogy Colin elszunnyadt. De aztán egyik kérdése egészen új fordulatot adott beszélgetésüknek.

— Ön hány éves? — kérdezte a fiú.

— Tíz, — felelte Mary gyorsan — s kissé elfeledkezve magáról, hozzátette: — Tehát ép annyi mint ön.

— Honnan tudja? — faggatta a fiú meglepetten.

— Mert amikor ön megszületett, becsukták a kertajtót és a kulcsát elásták. Az pedig tíz év óta van bezárva.

Colin felkönyökölt s feléje fordult.

— Micsoda kertet csuktak be? Ki csukta be? Hova ásták el a kulcsot? — kérdezte hirtelen támadt nagyfokú érdeklődéssel.

— Hát... azt... azt a kertet, amelyre Mr. Craven úgy haragszik, — felelte Mary idegesen. — Ő csukta be az ajtót. S hogy a kulcsot hová ásta el, azt nem tudja senki.

— Milyen az a kert? — fürkészte Colin kíváncsian.

— Tíz év óta senkinek sem szabad abba a kertbe belépnie, — felelte Mary óvatosan.

De az óvatosság már elkésett. A fiú ebben nagyon hasonlított Maryre. Neki sem volt semmi dolga, ami figyelmét leköti s így a rejtelmes kert gondolata épúgy megragadta, mint Maryt. Egyik kérdést vetette föl a másik után. Merre van az a kert? Sohasem kereste az ajtót? Nem is kérdezte meg a kertészt?

— Nem akarnak azok tudni semmiről, — felelte Mary. — Azt hiszem, hogy megtiltották nekik.

— Majd megmondják nekem, — jegyezte meg Colin.

— Gondolja? — kérdezte Mary szorongva. — Mert ha az emberek elkezdenek erről beszélni, isten tudja, mi lehet belőle!

— Már mondtam, hogy itt mindenki köteles azt tenni, amit én akarok. Ha meg nem halok, egyszer úgymint minden az enyém lesz itt. Ők azt nagyon jól tudják. Hát megmondanak nekem mindent.

Marynak nem sok sejtelme volt arról, hogy őt magát mennyire elkényeztették, de most tisztán látta, hogy ez a titokzatos fiú eléggé el van kényeztetve. Azt hiszi bizonyosan, hogy az övé az egész világ. Milyen különös egy fiú és mennyire közömbösen beszél a saját haláláról.

— Hát azt hiszi, hogy meg fog halni? — kérdezte részben kíváncsiságból, részben számítva arra, hogy elfelejti az egész kert-történetet.

— Azt. Amióta csak az eszemet tudom, — mondotta

ismét épolyan közömbösen mint az imént — az emberek mind azt mondják, hogy nemsokára meghalok. Eleinte, amikor mondták, azt hitték, hogy nagyon kicsi vagyok, nem értem, mit beszélnek; később meg azt hitték, hogy nem hallom. De hallottam nagyon jól. A doktor a papám unokatestvére; teljesen szegény ember, s ha én meghalok és a papa is meghalt, egész Misselthwaite az övé lesz. Azt hiszem, hogy nem nagyon bánna, ha meghalnék.

— Szeretne megnőni? — faggatta Mary.

— Nem szeretnék, — felelte a fiú rosszkedvű, fáradt hangon. — De meghalni sem szeretnék. De amikor itt fekszem betegen, akkor mindig eszembe jut, hogy meghalok s akkor sírok, sokat sírok.

— Hallottam én már önt sírni háromszor is, de nem tudtam, hogy ki sír úgy, — mondotta Mary. — Hát emiatt sírt? — Nagyon szerette volna, ha a fiú elfeledkezik a kertről.

— Azt hiszem, hogy azért, — felelt Colin. — De beszéljünk valami másról. Beszéljen valamit arról a kertről. Nagyon szeretné látni?

— Szeretném, — felelte Mary egész csendes hangon.

— Én is, — mondta Colin határozottan. — Azelőtt talán semmit sem szerettem volna látni, de ezt szeretném. Ki akarom ásatni azt a kulcsot. Ki akarom nyittatni azt az ajtót. Azt akarom, hogy tolják abba a kertbe a székemet. Ott szívhatok friss levegőt. Ki fogom én nyittatni azt az ajtót.

Egészen izgatott lett, különös szeme úgy fénylett, mint a csillag és sokkal áthatóbban tekintett szerte mint azelőtt.

— Ők tartoznak nekem engedelmeskedni, én odavitetem magamat és önt is magammal viszem.

Mary összekulcsolta a két kezét. Így meg elromlik minden, — minden! Dickon nem jön vissza soha többé. És ő maga sohasem fogja magát annak a rigónak képzelni, amelyik ott ül a fészke szélén.

— Ó kérem, ne, ne, ezt ne tegye! — kiáltott fel.

Colin úgy bámult Maryre, mintha attól tartott volna, hogy megőrült.

— De miért ne? — kérdezte — hisz az imént még azt mondotta, hogy szeretné látni?

— Szeretném is, — felelte szepegeve Mary s majdnem sírva fakadt, — de ha mással nyittatja ki az ajtót és idegenekkel odaviteti magát, akkor az már nem lesz titkoskert többé soha!

Colin előbbre hajolt.

— Titkos? — kérdé. — Hogy érti azt? No, mondja.

Mary felelt is, de egyik szava szinte belebotlott a másikba.

— Nézze, kérem... lássa, kérem, — dadogta, ha a kertről senki más nem tud, mint mi, ... ha van ott valami ajtó... elbújva a borostyán alatt, ... ha ugyan van, ... és mi megtaláljuk, aztán besurranhatnánk együtt és becsukhatnánk az

ajtót magunk mögött és senki sem tudná, hogy mi bent vagyunk s azt mondhatnánk, hogy az a mi magunk kertje és meg is tartanánk magunknak . . . és mi olyanok volnánk mint a rigó, aki ott ül a fészke szélén és ott játszanánk együtt egész nap és ültetnénk meg nevelnénk virágot és életre keltenők a kertet . . .

— Hát meghalt? — kérdezte a fiú.

— Ha senki sem gondolja, akkor nemsokára meghalhat, — folytatta Mary. — A gumó ugyan életben marad, de a sok rózsa . . .

— Mi az a gumó? — vetette közbe Colin gyorsan.

— Az a jácint, a lilium meg a hóvirág. Ezek most dolgoznak a föld mélyében és halaványzöld hajtáskákat dugnak ki a földből, mert jön a tavasz.

— Hát jön a tavasz? — kérdezte Colin. — Milyen a tavasz? Ha az ember beteg és mindig a szobában fekszik, akkor nem tudhatja.

— Az olyan, hogy a nap megsüti az esőt, az eső meg ráhull a napra és a növények dolgoznak és előtolakosznak a föld alól, — felelte Mary. — Ha a kert titkos marad és mi belemehetünk és meglehetjük, hogy a virág minden nap hogyan fejlőd és nő, megnézhetjük azt is, hogy mennyi rózsa maradt még életben. Érti? Ó, érti-e már, hogy milyen nagyon sokkal kedvesebb lesz, ha titkos marad?

A fiú visszaesett párnájára és sajtósárga arckifejezéssel, szótlánul feküdt egy ideig.

— Énnekem még soha nem volt titkom, — mondotta végül — kivéve azt az egyet, hogy már nem sokáig élek. Ők nem tudják, hogy én ezt tudom, tehát az titok. De ez a másik fajtájú titok kedvesebb.

— Ha nem nyitattja ki velük a kertet, — folytatta védekezését Mary — akkor én talán . . . szinte azt mondhatnám, biztosan ki fogom találni, hogy mikép juthatunk be a kertbe. És aztán, . . . ha az orvos azt kívánja, hogy ön menjen ki kerek kocsiján a szabad levegőre, és ha ön mindig megteheti azt amit akar, . . . talán . . . talán akad egy arra való fiú, aki eltolja odáig s akkor magunk mehetünk be a kertünkbe és az mindig titkoskert marad.

— Ez . . . igazán . . . szép volna, — mondotta Colin nagyon lassan, álmodozva tekintve szét. — Szeretném is . . . Olyan jó volna friss levegőt szívni a titkoskertben!

Mary kezdett szabadabban lélekezni és már némileg nyugodtabb is volt, mert a titkosság gondolata megtetszett Colinnek is. Most már biztos volt abban, hogyha olyannak írja le a remélhető kertet, mint aminőnek ő a valóságban látta, annyira megkedvelteti Colinnal, hogy meg fogja tiltani, hogy bárki is bemenjen az ő kertjükbe.

— Hát elmondom azt is, hogy milyennek képzelem azt a kertet és hogy milyennek fogjuk találni, ha majd egyszer be-

lépünk, — mondotta Mary. — Olyan régóta van elcsukva, hogy azóta bizonyosan össze-vissza nőttek benne a virágok, fák és egyéb növények.

Colin mozdulatlanul feküdt és figyelte, miket mond a kertől Mary, hogy a futórózsák valószínűleg fölkapaszkodtak a fákra, átkúsztak egyikről a másikra és hajtásaikat alácsüggesztették s ott tömérdek madár rakott talán fészket, mikor a kert annyira elhagyott. Aztán elmondta, hogy milyen a vörösbegy és Weatherstaff, és a vörösbegyről olyan sokat mesélhetett, mert most már nem volt mitől tartania, hogy egész folyékonyan csevegett. A vörösbegy nagyon megtetszett Colinnak, mosolygott is, amint hallgatta és a mosolytól egészen megszépült az arca, úgy hogy Mary most gondolt rá először, hogy a fiú azzal a nagy szemével, sűrű és homlokára hulló hajfürtjeivel szebb, mint ő.

— Nem is tudtam, hogy ilyen madár is van a világon, — mondotta. — De ha az ember folyton a szobában van, nem is tud semmit. S milyen sok szépet tud ön! Szinte azt hinné az ember, hogy ön már benn is volt abban a kertben!

Mary nem tudta hamarjában, hogy erre mit feleljen, nem is felelt rá semmit. Colin nyilván nem is várt megjegyzésére feleletet és a következő pillanatban ő szolgált némi meglepetéssel.

— Mingyárt mutatok önnek valamit, — mondotta. — Látja azt a rózsaszínű selyem függönyt ott a kandalló mellett a falon?

Mary eddig nem vette észre, de most föltekintett és puha selyem függönyszerű lepelt látott, amely észrevehetőleg valami képet takart el.

— Látom, — felelte Mary.

— Lóg mellette egy zsinór, — mondotta Colin. — Menjen, húzza meg azt a zsinórt.

Mary fölkel, megint valami titkot sejtve s megtalálta a zsinórt. S amint meghúzta, a függöny a tartókarikákon felre húzódtott, leplezetlenül hagyva a képet, egy mosolygó leány arcképet. Világosszöke haját kék szalag tartotta együvé s vidám, bájos nézésű szeme szakasztott mása volt a Colin szomorú tekintetű szemének: agárszürke és sötét szempillái miatt kétszetre nagyobbnak látszott, mint aminő valósággal volt.

— Az az én mamám, — mondotta Colin és hangjából halk panasz csendült ki. — Nem is tudom, miért halt meg. Néha haragszom is reá, hogy meghalt.

— Milyen különös! — mondotta Mary.

— Ha ő nem halt volna meg, azt hiszem, én sem volnék folytonosan beteg, — motyogott magában. Talán akkor ember vált volna én belőlem is. Meg a papám sem volna olyan szomorú, amikor engem lát. Meg talán a hátam is erős volna. Húzza vissza a függönyt, kérem.

Mary engedelmeskedett, aztán visszakuporodott a zsámolyra.

— A mamája sokkal szebb mint ön, — mondotta Mary — de a szeme épolyan, legalább a formája meg a színe. Miért van mindig függönnyel letakarva?

Colin kelleetlenül fészkelődött.

— Én csináltattam rá a függönyt, — felelte. — Néha nem szeretem, hogy úgy rámnéz. Mindig mosolyog, pedig én néha olyan beteg és nyomorult vagyok. Aztán a kép az enyém és nem akarom, hogy mindenki nézze.

Néhány pillanatig hallgatott, aztán Mary szólalt meg ismét.

— Vajjon mit tenne Mrs. Medlock, ha megtudná, hogy itt voltam? — fürkészte Mary.

— Azt tenné csak, amit én neki parancsolnék, — felelte Colin. — És én megmondom neki, hogy önnek ezentúl minden nap be kell jönnie hozzám beszélgetni. Nagyon örülök, hogy bejött hozzám.

— Én is örülök, — mondotta Mary. — Bejövök olyan gyakran, amint csak lehet; de — tette hozzá némi töprengés után — naponta mégis addig akarom keresni a kertajtót, amíg megtalálom.

— Kell is, — mondotta Colin, — aztán majd elmondja nekem.

Mozdulatlanul feküdt néhány percig, mint azelőtt, aztán ismét megszólalt.

— Azt hiszem legjobb lesz, ha ön is titok marad, — mondotta. — Nem beszélek róla senkinek, amíg meg nem tudják. Az ápolónőt kiküldhetem, amikor csak akarom, ha egyedül akarok maradni. Ösmeri Mártát?

— Hogyne, nagyon jól, — felelte Mary. — Ő szolgál ki engem.

Colin a fejével a külső folyosó felé intett.

— Itt alszik a szomszéd szobában. Az ápolónő elment a testvéréhez s olyankor Márta marad itt helyette. Majd Mártával üzenem meg, hogy mikor jöjjön be.

Most értette meg Mary, hogy miért vágott Márta olyan rémült arcokat, amikor a sírás felől faggatta.

— Márta már régen ösmeri önt? — kérdezte Colint.

— Régen; gyakran van nálam. Az ápolónő nagyon szeret elmenni és olyankor mindig Márta jön hozzám.

— Most már eleget voltam itt, — mondotta Mary. — Menjek el már? Olyan álmos a szeme.

— Szeretnék elaludni, mielőtt ön kimegy, — felelte Colin félénken.

— Húnyja be a szemét, — mondotta Mary, közelebb húzva zsámolyát — majd elaltatom úgy, ahogy az ája altatott el engem Indiában. Símogatom és ütögetem egy kicsit a kezét és egész csendesen énekelek egy altatódalt.

— Talán jó is lesz, — mondotta a fiú álmosan.

Mary megsajnálta Colint és nem akarta, hogy a szegény itt feküdjék álmatlanul; föléje hajolt és az egyik kezét cirógatva és ütögetve, hindosztán nyelven valami kis dalocskát dúdolt hozzá.

— Milyen kedves, — mondotta a fiú mind álmosabb, halk hangon s amikor Mary ismét rápillantott, szeme lecsukódott, hosszú fekete szempillája szinte az arcára nyúlt le, elaludt. Mary óvatosan fölállt, fogta a gyertyáját, lábujjhegyen, teljesen zajtalanul kitipeggett.

TIZENNEGYEDIK FEJEZET.

Az ifjú rája.

A Csenderest másnap reggel is vastag köd borította be s az eső is szakadt szüntelenül. A szabadban tartózkodni teljes lehetetlenség volt. Márta annyira el volt foglalva, hogy Mary nem beszélhetett vele, de délután megkérte, hogy jöjjön be hozzá és maradjon vele. Márta magával hozta harisnyakötését is, mert amikor egyéb dolga nem volt, mindig kötött.

— Hát mi a baj? — kérdezte amint leült. — Úgy látom, hogy el akar valamit beszélni.

— Akarok is. Tudom már, hogy ki sírt a minap.

Márta térdére ejtette a kötését és rémülten tekintett reá.

— Azt maga nem tudhassa! — kiáltott föl. — Az lehetetlenség!

— A múlt éjjel megint hallottam a sírást, — folytatta Mary. — Hát felkeltem megtudni, hogy ki sír. Colin volt. Megtaláltam.

Márta az ijedtségtől csupa láng lett.

— Eh! Miss Mary! — mondotta félig sírva. — Azt rosszul tette! Jaj, be rosszul tette! Engem nagy bajba kever. Pedig én nem mondtam el semmit, ennek a levit mégis én iszom meg! Elvesztem a hejjem, mit mond majd anya!

— Nem veszíti el a helyét, — nyugtatta meg Mary. — Colin örült, hogy nála voltam. Beszélgettünk együtt, sokat beszélgettünk és ő nagyon örült, hogy nála voltam.

— Örült? — kiáltotta Márta. — Biztosan örült? Maga nem tudja, hogy ő milyen, amikor valamiér' megharagszik. Pedig már nagy fiú és úgy sír mint egy pójás, ha meg dühös, akkor úgy visít, hogy rémes. Az ember azt se tuggya, hogy mejik lábára ájjon.

— De egy csöppet sem haragudott, — mondotta Mary. — Megkérdeztem, hogy elmenjek-e, de nem engedett el. Kérdezett

tőlem mindenfélét, én meg ott ültem egy széles zsámolyon és meséltem neki Indiáról, a vörösbegyről meg a kertekről. Megmutatta a mamája arcképét. Aztán mielőtt eljöttem, egy kis dallal elaltattam.

Márta szinte lihegett zavarában.

— Alig tudom elhinni, amit beszél, — tiltakozott még mindig. — Miért nem ment mingyá' az oroszlanýbarlangba? Máskor rohamot kap, ha valaki ránéz és fölsíkítazza az egész házat, úgy haragszik, ha megnézi valami idegen.

— Én reám nem haragudott, hogy ránéztem. Amíg nála voltam, folyton reá néztem, ő meg én reám nézett. Csak úgy bámultuk egymást! — mondotta Mary.

— Most már nem tudom, mit csinájak! — kiáltott fel izgatottan Márta. — Ha Mrs. Medlock megtudja, azt fogja hinni, hogy én nem fogadtam szót, eljárt a szám, visszakerget anyához.

— De Colin nem mond el Mrs. Medlocknak semmit. Egyelőre ez a mi titkunk marad, — jelentette ki Mary határozott hangon. S Colin azt mondja, hogy neki mindenki engedelmeskedni tartozik.

— Hát ez úgy van, maga rossz gyerek! — és Márta aggályoskodva dörzsölgette kötényével homlokát.

— Mrs. Medlock is köteles szót fogadni, — mondotta Colin. — S azt akarja, hogy látogassam meg mindennap és beszélgessek vele. És önnel fogja megüzenni, hogy mikor menjek be hozzá.

— Velem! — kiáltott föl Márta. — Elvesztem a hejjem, biztosan elvesztem a hejjem!

— Nem veszítheti el, ha engedelmeskedik Colinnak, amikor mindenki köteles neki engedelmeskedni, — okoskodott Mary.

— Hát maga aszongya, hogy Colin úrfi még szívesen is látta magát? — kérdezte Márta tágrameresztett szemmel.

— Azt hiszem, hogy meg is kedvelt, — felelte Mary.

— Akkor maga ütet megbabonázta! — mondotta Márta határozott hangon és nagyot sóhajtott hozzá.

— Azt gondolja, hogy megvárásoltam? — fürkészte Mary. — Hallottam én Indiában valamit a varázslatról, de én nem tudom, hogy kell csinálni. Én csak bementem az ő szobájába s amikor megláttam, úgy meg voltam lepve, hogy megálltam és rábámultam. Arra ő megfordult és én rábámult. Arra ő azt gondolta, hogy én valami kísértet vagyok vagy álom, én meg azt gondoltam, hogy talán ő az. Olyan különös is volt, ahogy úgy együtt voltunk késő éjszakán, pedig nem is ismertük egymást. Aztán kikérdeztük egymást. S amikor én azt kérdeztem, hogy kimenjek-e, ő azt mondta, hogy ne menjek.

— Vége a világnak! — hebegte Márta.

— Tulajdonképpen mi baja van neki? — kérdezte Mary.

— Azt senki sem tudja egész biztosan, — felelte Márta. —

Mr. Craven nem szereti látni se. A doktor azt ajánlotta, vigyék valami szanatóriumba. Ez attól van, hogy Mrs. Craven meghalt, ahogy elmondtam magának. Azért nem szereti látni a gyermeket. Nagyon el van keseredve s azt mondja, semhogy még egy olyan púpos legyen a világon, mint ő, jobb ha meghal.

— Hát Colin púpos? — kérdezte Mary. — Nem vettem észre.

— Most még nem, — felelte Márta. — De olyan rosszul indult. Anya aszongya, hogy annyi baj és kavarodás volt ebben a házban, hogy az bizony megronthat akármilyen gyereket. Attól félték, hogy nagyon gyöngé a háta és folyton csak arra vigyáztak, folyton ágyban tartották és nem engedték meg, hogy járjon. Egyszer aztán rátettek egy vaskarikát, de az úgy feldörzsölte, hogy egészen beteg lett tőle. Arra megnézték egy híres orvossal és az levétette a karikát. A másik orvossal nagyon gorombán beszélt, de azért egész udvarias hangon. Azt mondta, hogy túlságos sokat doktoroskodnak rajta és nem hagyják eléggé azt tenni, amit akarna.

— Azt hiszem, hogy nagyon el van a fiú kényeztetve, — mondotta Mary.

— Ez a legrosszabb fiú a világon! — felelte Márta. — Nem mondom, hogy soha sincs semmi baja. Meghűlt, köhögött és kétszer-háromszor majd belehalt. Egyszer nagyon lázas volt és feküdt tüdőgyulladásban is. Eh! volt vele Mrs. Medlocknak baja elég. Egészen elvesztette a fejét és mikor azt hitte, hogy Colin nem hallja, az ápolónőhöz fordult: »Nagyon valószínű, hogy most meghal, és ez lesz a legokosabb, ő is jól jár vele, meg mindenki más is.« De amikor odafordult, látja, amint Colin ránéz azzal az ő nagy szemével, olyan okosan, mint akár maga Mrs. Medlock, aki nem tudta elgondolni, hogy most mi lesz? De Colin csak annyit mondott: »Adjon egy kis vizet és ne beszéljen annyit.«

— Azt hiszi, hogy meg fog halni? — kérdezte Mary.

— Anya azt mondja, hogy mitől éljen az olyan gyerek, aki nem szív egy csöpp friss levegőt sem és aki folyton csak hanyatt fekszik, nem mozoghat semmit, csak folyton képeskönyveket néz és orvosságot eszik. A gyerek nagyon gyöngé, dühös, ha kiviszik a szobából, mert nagyon hamar meghül, és aszongya, hogy attól mingyá' megbetegszik.

Mary leült és belebámult a kandalló tüzébe.

— Azt hiszem, — mondotta halkán — hogy nagyon jót tenne neki, ha kimenne a kertbe és nézné, hogy nő ott minden. Nekem jót tett.

— Akkor volt a legrosszabb rohama, — folytatta Márta — amikor egyszer kivitték a szökőkút mellé, a rózságy közelébe. Valami ujságban olvasta egyszer, hogy némelyik ember megkapja a »rózsalázt«, s amikor tüszentett néhányat, véletlenül arra ment egy új kertész, aki még nem ismerte, és kíváncsian

ránézett. Erre rettenetes dühbe jött és azt mondta, hogy a kerész azért nézett úgy rá, mert ő púpos lesz. S aztán úgy sírt egész éjjel, hogy lázas lett.

— Ha énram egyszer megharagszik, én soha többé be nem megyek hozzá.

— De azért ha akarja és hivatja, — mondotta Márta — mégis be kell hozzá mennie.

Néhány perccel később felcsendült a csengő, mire Márta összegöngyölte a kötését.

— Attól tartok, az ápolónő megint azt akarja, hogy én legyek ott helyette — mondotta Márta. — Bárcsak jókedvében találnám az úrit.

Alig volt künn tíz percig, rohanvást jött vissza, teljesen megzavart ábrázattal.

— No, maga csakugyan megbabonázta, — mondotta. — Ott ül a díványon és képesvönyveket néz. Azt mondta, hogy az ápolónő menjen el valahová hat óráig. Én meg legyek ott nála a másik szobában. S amint az ápolónő elment, rögtön behívott engem és azonta: »Szeretném, ha Mary Lennox idejönne beszélgetni, ön pedig el ne feledje, hogy erről senkinek se szabad tudni.« No, most hát fusson ahogy bír.

Mary szívesen sietett, hogy a hívásnak eleget tegyen. Nem vágyott ugyan Colin után olyan mértékben, mint Dickon után, de azért örömet ment Colinhoz is.

Amikor a szobába belépett, a kandallóban javában lobogott a tűz, és most, a nappali világosságnál látta, hogy a szoba valóban nagyon szép. Sok eleven színt mutatott az egész berendezés: az élénk festmények, a bútorok, a szőnyegek, a könyvek, amelyek együtt kényelmessé és kellemessé tették a szobát, noha az idő olyan szürke és esős volt. Colin maga is valami festményhez volt leginkább hasonló. Bársonyruha volt rajta és egy széles brokátpárnára támaszkodva ült a kereveten. Az arca két oldalán egy-egy piros folt izzott.

— Jöjjön be, — mondotta. — Egész reggel mindig önre gondoltam.

— Én meg önre, — felelte Mary. — Nem is képzelem, hogy Márta mennyire meg van ijedve. Attól fél, hogy Mrs. Medlock azt fogja hinni, hogy ő beszélt nekem önről s akkor őt elküldi a szolgálatból.

Colin elkomorodott.

— Menjen, hívja ide, — mondotta. — Itt van a szomszéd-szobában.

Mary kiment és csakhamar visszajött Mártával. Colin még mindig mogorva képet vágott.

— Kötelessége önnek megtenni azt, amit én parancsolok? Igen vagy nem? — kérdezte tőle.

— Kötelességem megtenni mindent, amit ön, uram, parancsol, — felelte Márta elpirulva.

— Kötelessége Mrs. Medlocknak, hogy nekem engedelmessédjék?

— Mindenkinek az a kötelessége, — mondotta Márta mintegy mentegetőzve.

— Hátha én önnek azt parancsolom, hogy Miss Maryt hívja be hozzám, hogy küldheti önt el Mrs. Medlock, ha ezt megtudja?

— Kérem, uram, ne mondja meg neki, — könyörgött Márta.

— Én fogom *őt* elküldeni a szolgálatból, ha erről csak egy szót is mer beszélni — mondotta fenhéjazóan Craven úrfi. — S mondhatom, annak nem fog örülni.

— Köszönöm, uram, — mondotta Márta, meghajtva magát. — Én hűen fogom teljesíteni kötelességemet.

— Amit én parancsolok, az az ön kötelessége, — mondotta Colin még úribb hangsúlyozással. — Nem fogok önről megfeleledkezni. Most elmehet.

Amint az ajtó Márta mögött becsukódott, Colin észrevette, hogy Mary némi csodálkozással tekint rá.

— Miért néz rám olyan különösen? — kérdezte tőle. — Mire gondol?

— Két dolog jutott eszembe.

— És pedig? Üljön le és mondja el.

— Az egyik az, — mondotta Mary, leülve egy öblös karszékben — hogy élt Indiában egy kis fiú, aki tulajdonképpen rája volt. A ruhája tele volt tűzdelve gyémánttal, rubinnal, smaragddal. Úgy beszélt az embereivel éppen, mint ön az előbb Mártával. Mindenkinek meg kellett tennie mindent, amit parancsolt, egy pillanat alatt. Azt hiszem, hogy megölték volna őket, ha nem engedelmessédeknek.

— Aztán meséljen a rájáról is, — kérte Colin — de előbb mondja el, mi az a másik, ami eszébe jutott.

— Arra gondoltam még, — felelte Mary — hogy mennyire más ön, mint Dickon.

— Ki az a Dickon? Be furcsa egy név!

Mary azt gondolta, hogy Dickonról beszélhet bátran és elmondhat róla mindent, anélkül hogy a titkos kertet említenie kelljen. Ő is szívesen hallgatta, ha Márta beszélt róla. Aztán meg nagyon szívesen is foglalkozott vele. Úgy érezte, mintha ezzel közelebb férközhetett volna hozzá.

— Márta öccse. Tizenkétéves — mondotta Mary. — Nem hasonlít a világon senkihez. Meg tudja büvölni a rókát, a mókust, a madarakat, épúgy, mint az indiai benszülöttek megbüvölik a kígyót. Van valami sípja, azon puhán, lágyan sípol és az állatok odamennek hozzá és hallgatják.

Colin mellett állt egy nagy asztal néhány vaskos könyvvel, azok közül egyet kikeresett, fölnyitotta és Mary elé tartotta.

— Itt van egy kígyóbüvölő-kép, — mondotta. — Jöjjön, nézze meg.

A gyönyörű könyvben egy pompásan színezett kép egy kígyóbüvölő-jelenetet ábrázolt.

— Meg tudja ezt csinálni? — kérdezte kíváncsian.

— Játszott a sípon és az állatok odagyültek melléje és hallgatták, — mondotta Mary. — De ő azt nem nevezi büvölésnek. Azt mondja, hogy attól van, hogy sok időt tölt a Csenderesen és jól ismeri az állatok tempóját. Azt is mondja, hogy annyira szereti az állatokat, hogy azt képzei néha saját magáról is, hogy valami madár vagy házinyúl. Azt hiszem, hogy a vörösbegyét ki is kérdezte. Olyan halkán csiripeltek egymásnak, mintha beszélgettek volna.

Colin nekivetette hátát a párnának, a szeme egyre jobban kitágult és az a két piros folt az arcán égővörösé vált.

— Beszéljen még róla valamit — mondotta.

— Ismer minden madártojást és fészket — folytatta Mary. — Tudja azt is, hogy hol van a rókalyuk, hol fészkel a borz meg a vidra. De amit róluk megtud, nem mondja meg senkinek, nehogy a többi gyerek megtudja és megzavarja az állatokat. Ismer az mindent, ami a Csenderesen él és megterem.

— Úgy szereti a Csenderest? — kérdezte Colin. — Hogy lehet szeretni azt a nagy, üres, szomorú pusztaságot?

— Az a legszebb hely a világon, — tiltakozott Mary. — Nő rajta ezer bájos virág és sűrög-forog rajta sokezer apró teremtés, szorgalmasan rakja fészket valamennyi, lyukakat furkál, házacskát épít és folyton csipog, fütytyent vagy brekeg egyik a másikhöz. Dolgozik és furcsálkodik mind ahány, a földben, a fákon meg a réten. Ez az ő világuk.

— Honnan tudja mindezt? — kérdezte Colin s felkönyökölve, feléje fordult.

— Igaz, hogy én csak egyszer kocsiztam át rajta, sötét este, — mondotta Mary, itt hirtelen ráemlékezett megérkezésére — s akkor azt hittem, hogy a Csenderes utálatos. De előbb Márta mondta el, hogy milyen is, aztán meg hallottam Dickontól. Ha Dickon mesél róla, az ember azt hiszi, hogy lát, hall mindent, mintha ott volna a réten, amikor süt a nap és a reketyevirág olyan édesen illatozik, mint a méz, és tele van minden méhekkal meg pillangókkal.

— Ha az ember beteg, akkor nem lát semmit, — mondotta Colin nyugtalanul; olyan volt az arca, mintha valami messzi hangra figyelne, de nem értené meg, hogy mi?

— Nem is láthat, amikor mindig a szobában marad...

— Én nem mehetek a Csenderesre, — mondotta a fiú szomorúan.

Mary hallgatott egy pillanatig, aztán mondott valami merészet:

— De kimehetne — néha.

Colin rémült mozdulatot tett.

— Én menjek a Csenderesre! Az lehetetlenség! Hiszen meg fogok halni!

— Honnan tudja, hogy meg fog halni? — kérdezte Mary haragosan. Nem szerette azt a modort, amellyel Colin a halálról beszélt. Egyáltalán nem találta kedvesnek. Sőt úgy tűnt fel előtte, mint valami neme a henecegésnek.

— Ó! eleget hallottam, egyebet alig hallottam, — mondotta Colin mogorván. — Mindig erről suttognak körülöttem, és azt hiszik, hogy én nem hallom. Meg azok szeretnék is.

Mistress Maryben egyszerre föltámadt a csak azért is-hangulat. Összeszorította a két ajkát keményen:

— Ha szeretnék, hogy meghaljak, — mondotta — azért se hálnék meg! És ki szeretné?

— A cselédek. Aztán persze dr. Craven, aki akkor megkapná Misselthwaite-et és gazdag lenne, pedig most szegény. Nem meri bevallani, az igaz, de mindig jókedvű, amikor azt látja rajtam, hogy rosszul vagyok. Amikor tüdőgyulladásban feküdtem, egészen kigömbölyödött az arca. Azt hiszem, hogy még a papám is szeretné.

— Azt én nem hiszem, — mondotta Mary makacs hangszózással.

Erre Colin megfordult és ismét rátekintett.

— Nem hiszi?

Visszadólt párnájára s úgy feküdt ott hanyatt, mintha nagyon gondolkozott volna valamin. Arra hosszú szünet következett. Lehet, hogy mind a két gyermek olyan dolgon gondolkozott, amiről a gyermekek rendszerint nem szoktak gondolkozni.

— Nagyon megszerettem azt a híres londoni orvost, — mondotta végül Mary — mert levétette a vasgyűrűt. Ő is mondta, hogy önnek meg kell hálnia?

— Nem mondta.

— Hát mit mondott?

— Ő nem suttogott, — felelte Colin. — Talán tudta, hogy én haragszom a suttogásért. Hallottam, amint fenhangon így szólt: »A gyerek megél, ha kedvet kap az élethez. Vidítsák föl!« S ezt úgy mondta, mintha haragudott volna valamiért.

— Én megmondom, hogy ki tudná önt felvidítani, — mondotta Mary elgondolkozva; úgy látszott, mintha Mary ezt a kérdést mindenáron meg igyekeznék valamiképpen oldani. — Azt hiszem, hogy Dickon tudná. Dickon mindig kedves dolgokról beszél. Soha nem beszél halálról vagy betegségről. Folyton felnéz az égre, lesve a madarakat, hogyan röpködnek, vagy a földre bámul és nézi, hogy sarjad a növény. Olyan nagy, kerek, kék szeme van s olyan tágra nyitja, amikor szertenézdégél. S azzal a széles szájával olyan nagyokat nevet; a képe meg mindig piros, olyan piros, mint a cseresnye.

Székét közelebb húzta a kerevethez, egész arckifejezése megváltozott, mialatt emlékezetébe idézte azt a kanyargós, nevető száját és kerekézésű szemét.

— Figyeljen rám, — mondotta. — Ne beszéljünk többet a halálról. Én azt nem szeretem. Beszéljünk arról, ami él, meg Dickonról. Aztán átnézzük az ön képeskönyveit.

Ennél okosabbat nem is mondhatott volna. Dickonról beszélni annyit jelentett, mint a Csenderesről beszélni, meg arról a zsellérházról, amelyben heti tizenhat shillingből megélt tizennégy lélek, — és a gyerekekről, akik a rét fűvén úgy meggömbölyödtek, mint a vad pónik. És Dickon anyjáról — meg az ugrókötélről — és a verőfényes Csenderesről — és a finom halaványzöld szálaeskákról, amelyek előkukucskálnak a fekete földből. És Mary olyan módon tudott minderről beszélni, mint maga az élő valóság, s ahogy azelőtt soha életében nem beszélt. Colin pedig olyan módon szölongott közbe és figyelt a Mary beszédjére, mint azelőtt még soha. S arra mind a ketten elkezdtek nevetni semmiségek fölött, ahogy a gyerekek nevetni szoktak, amikor boldogok. S végül úgy nevettek és olyan lármát csaptak, mintha mind a ketten egészen rendes, egészséges tíz-esztendőös teremtések lettek volna, nem pedig egy kis konok, szívtelen lány és egy beteg fiú, aki azt hiszi, hogy neki meg kell hálnia.

Olyan vígan mulattak csakhamar, hogy megfeledkeztek a képeskönyvről és az idő haladásáról is. Egész hangosan kacagtak Ben Weatherstaff meg az ő vörösbegeye fölött, és Colin egészen elfelejtve, hogy neki gyöngye a háta, hirtelen fölült a díványon, mintha egyszerre eszébe jutott volna valami.

— Tudja-e, hogy miről felejtkeztünk meg teljesen? Arról, hogy mi tulajdonképpen unokatestvérek vagyunk.

Annyira különösnek látszott, hogy olyan sok mindenféléről beszéltek már, de erről az egyről elfelejtkeztek, hogy belejutottak a vidámságnak abba a sodrába, melyben a gyermek már mindenem tud kagani. S a legnagyobb vidámság közepette egyszerre csak kinyílik az ajtó és belép dr. Craven és Mrs. Medlock.

Dr. Craven annyira megijedt attól, amit látott, hogy hátrahőkölt és beleütődött Mrs. Medlockba.

— Nagy Isten! — kiáltott föl Mrs. Medlock, annyira ki-meresztett szemmel, hogy a szemgolyói szinte kibújtak a fejből. — Nagy Isten!

— Hát ez mi? — kérdezte dr. Craven előrelépve. — Mit jelentsen ez?

Erre Marynek megint volt oka, hogy a gyerekrája eszébe jusson. Colin úgy felelt, mintha az orvos csodálkozását és Mrs. Medlock rémületét észre se vette volna. Annyira sem zavarodott vagy ijedt meg, mintha valami vén kutya meg macska jött volna be hozzá.

— Ez itt az én unokatestvérem, Mary Lennox, — mon-

dotta. — Én hívtam be, hogy beszéljünk. Én őt nagyon szeretem. S ezentúl mindig be fog hozzám jönni, és beszélgetünk, amikor csak érte küldök.

Dr. Craven szemrehányó tekintettel fordult Mrs. Medlock felé.

— Ó! uram, — dadogta a derék hölgy — én igazán nem tudom, hogyan történhetett. Cseléd erről nem beszélt, az egészen bizonyos, nagyon szigorúan meg volt tiltva.

— Nem is mondott neki senki semmit, — mondotta Colin. — De meghallotta, hogy sírok és rám talált. Nagyon örülök neki. Ne legyen buta, Medlock.

Mary látta, hogy dr. Cravennek nem tetszett a dolog, de tisztában volt azzal is, hogy betegével ellenkezni nem mer. Dr. Craven leült Colin mellé és megtapogatta ütőerét.

— Attól tartok, hogy túlságosan föl van izgatva. Az izgatottság megárrhat önnek, fiam, — mondotta az orvos.

— Akkor volnék igazán izgatott, ha Maryt elvinnék, — felelte Colin, mialatt a szeme erősebben kezdett fényleni. — Most jobban vagyok. Öneki köszönhetem, hogy jobban vagyok. Az ápolónő hozza ide az ő teáját is, amikor az enyémet hozza. Azt akarom, hogy együtt teázzunk.

Dr. Craven és Mrs. Medlock zavartan néztek egymásra, de nyilvánvalónak látszott előttük, hogy itt nem lehetett tenni semmit.

— Talán most jobb színben is van, — kockáztatta meg Mrs. Medlock. — Ámbár — folytatta némi töprengés után — mielőtt Miss Mary bejött, talán még jobban volt.

— Mary már a múlt éjjel is itt volt. Sokáig beszélgettünk. Aztán énekelt nekem egy hindosztán dalt és elaltatott vele — mondotta Colin. — Amikor fölébredtem, sokkal jobban voltam. Kértem a reggelit. Most meg kérem a teámat. Mondja meg az ápolónőnek, Medlock.

Dr. Craven nem maradt sokáig. Mondott az ápolónőnek, amikor bejött, néhány szót és óvatosságra intette Colint. Nem szabad sokat beszélnie, nem szabad elfelejtenie, hogy beteg; nem szabad meglepedkeznie arról, hogy nagyon hamar elfárad. Mary úgy látta, hogy Colinnak egész csomó kellemetlen dologról tilos meglepedkeznie.

Colin ijedősen függesztette hosszúszempillás szemét dr. Craven arcára.

— De én el *akarom* felejteni, — mondotta. — És Mary segít nekem, hogy el is felejtsem. Azért akarom, hogy velem legyen.

Dr. Craven egyáltalán nem látszott vidámnak, amikor a szobából kiment. Furcsa tekintetet vetett arra a kis lányra, aki ott ült egy nagy széken. Mary, amint az orvos belépett, ismét szótalán, merev lett, és Craven doktor egyáltalán nem találta valami vonzónak. De az bizonyos, hogy a fiú sokkal derül-

tebbnek látszott; s az orvos nagyot sóhajtott, amikor a folyosón végiment.

— Mindig akkor akarnak engem etetni, amikor én nem akarok enni, — mondotta Colin, amint az ápolónő behozta a teát és letette a kerevet mellé. — Most ha ön eszik, én is eszem. A piritóskenyér még meleg, itt van hozzá vaj is; jó lesz. Aztán meséljen valamit a rájákról.

TIZENÖTÖDIK FEJEZET.

Fészekrakás.

Egy heti esőzés után ismét tiszta kék lett a magas égboltozat és egész melegen ömlött alá a verőfény. Mistress Mary, bár nem nagyon remélte, hogy Dickont meglátja és bemehet a titkoskertbe, mégis egész boldognak érezte magát. Az esős idő nem volt nagyon unalmas. Mindennap órákon át volt együtt Colinnal és mesélt neki a rájákról, a kertekről, Dickonról meg a zsellérházról. Együtt nézegették a gyönyörű könyveket és képeket, néha Mary föl is olvasott valamit Colinnak, néha meg Colin olvasott föl valamit Marynek. S amikor Colin jókedvű volt, akkor Mary azt gondolta, hogy nem is látszik meg rajta, hogy beteg, ámbár az arca nagyon színtelen és folyton a kereveten gunyaszt.

— Ön ravasz kis fiú, hogy úgy otthagya az ágyát és leült beszélgetni és képeskönyveket nézni, mint akkor éjszaka, — mondotta egy alkalommal Mrs. Medlock. — De hát erről nincs mit beszélni, mert valóságos szerencse ránk. Azóta rohama sem volt, nem is sírt egyszer sem, amióta összebarátkoztak. Az ápolónő nemrég azt mondta, hogy nem bírja ki és elmegy; de most meg azt mondja, hogy nem bánja, megmarad, mert ön egészen megváltozott, — tette hozzá egy kissé nevetve.

Mary, amikor Colinnal beszélgetett, lehető óvatossággal kerülte a titkos kertet. Szeretett volna egyetmást megtudni a Colin észjárása felől, de úgy sejtette, hogy ezt előbb ki kell tapasztalnia, még pedig nem úgy, hogy egyenesen kikérdezze. Elsősorban, amikor már kezdett vele szívesebben barátkozni, azzal óhajtott tisztában lenni, hogy vajjon olyan fiú-e, akire rá lehet valamilyen titkot bízni? Egyáltalán nem hasonlított Dickonhoz, de azt eléggé mutatta, hogy neki is nagy öröme telnék egy olyan kertben, amelyről senki a világon nem tud semmit. De azért teljesen még sem bízhatott benne, minthogy még nem ismerte elég régen. A másik dolog, amivel tisztában szeretett volna lenni, a következő: Ha már meg is lehet bízni Colin titoktartásában, — még pedig tökéletesen meg lehet

bízni — mikép lehetne őt levinni a kertbe anélkül, hogy azt bárki is megtudhassa? A híres orvos azt mondta, hogy friss levegőre kellene őt vinni, Colin meg azt mondta, hogy a titkoskert friss levegőjére szívesen menne. Meglehet, hogy ha sokat volna a friss levegőn, megismerkednék Dickonnal meg a vörös-beggyel, s látná, hogy nő a kert, nem gondolna olyan sokat a meghalásra. Mary is észrevette önmagáról, amikor újabban a tükörbe nézett, hogy egészen más teremtés lett belőle és alig hasonlít már ahhoz a kis lányhoz, aki akkor volt, amikor Indiából megérkezett. Most talán már szebb is lett. Ezt a változást még Márta is észrevette.

— Magát meghizlalta a csenderesi ájer, — mondotta egyízben. — Se nem ojan sárga, se nem ojan kócos. Nem ojan má' a haja, mint a szénabogja. Abban is van már egy kis zsír, attú lett szebb.

— Úgy változott meg, mint én, — felelte Mary, — erősebb lett és kövérebb. Biztos, hogy kövérebb.

— Biztos, — mondotta Márta és megsimogatta kissé Mary haját. — Maga most már félig se ojan csúf, mint amijen vót, és egy kicsit már az orcája is piros.

S Mary azt gondolta, hogy ha vele olyan jót tett a kert meg a szabad levegő, használni fog Colinnak is. Másrészt ha annyira megharagudott, amikor valaki megnézte, talán dühös lesz Dickonra is.

— Miért haragszik, ha idegen néz önre? — kérdezte Colintól egyízben.

— Azt én nem szerettem soha, — felelt a fiú, — már kis-koromban sem. Amikor elvittek a tengerpartra és ott feküdtem a kocsiiban, mindenki odajött, rám bámult, a hölgyek megszólították az ápolónőt és elkezdtek egymással suttogni, akkor mindig tudtam, hogy mit beszéltek: azt, hogy én már nem élhetek sokáig. Aztán némelyik hölgy megsimogatta az arcomat és azt mondta: »Szegény gyermek!« Egyszer egy hölgynek, amikor úgy tett velem, meg is haraptam a kezét és nagyon sikoltoztam. Aztán megijedt tőlem és elszaladt.

— Talán azt hitte, hogy ön megveszett, mint valami kis kutya, — mondotta Mary nem minden méltatlankodás nélkül.

— Bánom is én, mit gondolt, — felelte Colin mogorván.

— Hát akkor miért nem sikoltozott és miért nem harapott meg engem, amikor önhöz legelőször bejöttem? — kérdezte Mary és mosolygott is hozzá egy kissé.

— Mert azt hittem, hogy ön kísértet, vagy álom, — felelte.

— Az ember nem haraphatja meg a kísértetet vagy az álmát, és ha sikoltozik, ezek bizony nem törődnek vele.

— Hát akkor haragudna-e, ha... egy fiú is úgy megnézné? — kérdezte Mary bizonytalan hangon.

Colin hátradólt párnájára és komolyan töprengett.

— Egy fiú van, — mondotta aztán lassan, mintha minden

szót külön megfontolna — egyetlen fiú van, akire nem haragudnék, azt hiszem. Ez a fiú az ön ismerőse, aki tudja, hol lakik a róka, Dickon.

— Tudtam, hogy őrá nem haragudna.

— A madarak se haragusznak rá, a többi állatok sem, — folytatta Colin még mindig mélyen elgondolkozva — talán azért nem haragudnék én sem. Dickon olyanfajta fiú lehet, mint valami állatbűvölő, és én olyan fiú-állat vagyok.

És Colin elnevette magát és Mary is elnevette magát, és aztán nagyon sokat kacagtak azon a furcsa ötleten, hogy íme, itt egy ilyen fiú-állat él a maga baranlangjában.

De Mary ezután meg volt nyugtatva, hogy Dickon miatt nem kell semitől sem félnie.

A legelső verőfényes napon, amint az égbolt ismét tiszta kék volt, Mary nagyon korán reggel kelt föl. A napsugár keresztülszűrődött a függönyön s olyan vidámságot terjesztett, hogy Mary kiugrott az ágyból és futott az ablakhoz. Fölhúzta a függönyt, kinyitotta az ablakot s egyszerre beözönlött a pompás illatú friss levegő. A Csenderes kék lett és az egész világ úgy festett, mintha valami varázslat szállotta volna meg. Apró, finom füttyök hallatszottak innen-onnan, mindenhonnan, mintha ezer madár kezdett volna hangszerelni, hogy valami óriási hangversenybe foghasson. Mary kidugta mindkét kezét az ablakon, hogy a nap rájuk süthessen.

— A nap meleg, meleg! — mondotta. — Ez kicsalja, ki, ki a kis zöld hajtásokat és erőt ad a gyökereknek, a gumóknak, hogy úgy dolgozhassanak a föld alatt, ahogy csak bírnak.

Odatérdelt az ablakba és annyira kihajolt, amennyire csak bírt, mélyen magába szíva a friss levegőt, s fölkacagott, mert ép az jutott eszébe, hogy Dickon orráról azt mondta az anyja, hogy úgy mozog, mint a nyúl orra.

— Most még biztosan nagyon korán van, — mondotta magában — mert az apró felhők még mind rózsaszínűek, és én még ilyenek nem láttam az eget soha. Még nincs ébren senki. Még a lovászyerekeket sem hallom.

Hirtelen egy ötlete támadt és ettől nagy nyugtalanságot érzett egyszerre mind a két lábában :

— Nem várhatok tovább! Megyek, megnézem a kertet.

Egy idő óta föl tudott öltözködni maga is és öt perc alatt készen is volt. Tudta, hogy van a folyosón egy kis oldalajtó, harisnyásan odafutott, lerohant a lépcsőn és a csarnokban fölvette cipőjét. Kioldotta a nagy ajtó láncát, a reteszét félretolta, az ajtót kitarta, egy ugrással lerohant a lépcsőn és egyszerre ott állt a nagy gyepágyon, amely egészen kizöldült és amelyre csakúgy ömlött a meleg napsugár s fölötte szinte hömpölygött a sok csicsérgés, füttyentés, dalolás, a közeli bokrok és fák tömérdek madarának reggeli köszöntője. Mary olyan boldog volt, hogy

elkezdett örömében tapsolni, fölnezt az égre, amely olyan gyönyörű kéken mosolygott alá és amellet rózsaszínű is volt, meg gyöngyházfényű és teli tavaszi ragyogással, hogy azt hitte, most ő is kénytelen füttyenteni meg dalolni, és egyszeriben megértette, hogy miért csapnak olyan kedves zajt a verebek, a vörösbegyek meg a pacsirták. Körülfutott a bokrokon, végig az ösvényeken, neki a titkoskertnek.

— De megváltozott minden! — gondolta magában. — A gyepek kiszöldültek, a fák bimbóznak, bújik a sarj kifelé mindenütt, mutatkoznak az apró hajtások és a levelecskék. Dickon biztosan eljön délután!

A meleg eső csodákat művelt azon a hosszú virágágyon, amely az alacsonyabb fal mellett húzódott végig. A kis gyökerekről apró hajtások hajladoztak kifelé, a jácintok hagymáiból piros és sárga fejecskék bújtak elő, bimbózás és sarjadzás tünetei mutatkoztak mindenfelé. Mistress Marynek hat hónappal ezelőtt még sejtelme sem volt arról, hogy kél új életre egy egész világ, most pedig teljes mértékben gyönyörködhetett benne.

Amikor a falnak ahoz a részéhez ért, ahol a borostyánfüggöny mögött a titkoskert ajtaja rejtőzködött, valami különös hangot hallott, amely szinte megdöbbenetett. Egy holló káromását hallotta, — s valóban a falon egy kékesfekete tollazatú holló guggolt, aki, amikor Mary fölnezt rá, nagyon bölcs tekintettel nézett rá vissza a magasból. A lány még sohasem látott hollót ilyen közélről s egy kissé nyugtalanította is, de a madár a következő pillanatban szétterjesztette szárnyait és elröpült. Mary abban reménykedett, hogy a madár nem röpült be a titkoskertbe s amikor benyitott, ott látta mégis nagy csodálkozására egy almafának aláhajló ágán ülve, alatta pedig valami hosszúfarkú, vörös kis állat guggolt és mind a ketten látható érdeklődéssel néztek egy guggolva dolgozó alakot, akinek vörösrozsaszínű fejről megismerte, hogy Dickon.

Mary a pázsiton keresztül röpült hozzá.

— Ó! Dickon! Dickon! — kiáltott feléje. — Hogy tudott eljönni olyan korán! Hisz a nap is csak most kelt föl!

Dickon nevetve állt föl, borzasan és jól nekimelegedve; a szeme úgy kéklett, mint egy-egy darabka kék ég.

— Eh! — mondotta, — én még hamarabb fölkeltem ám! Hogy is maradhattam volna az ágyban! Amikor egyetlen csodás tündérmese az egész világ. Minden dolgozik, zümmög, kapirgál, csiripel, fészket rak, édes szagokat terjeszt, — akkor az ember maradjon hanyattfekve! Amikor a nap fölbukkant, a Csenderes szinte kurjongatott az örömtű' s én már künn voltam a réten és futottam, mint a bolond, folyton kiabálva és dalolva. Jöttem egyenest ide. Nem is tudtam volna elmaradni. Amikor itt fekszik a kert és miránk vár.

Mary a halántékára tapasztotta a kezét, mert hisz ő is futva jött a kertbe.

— Ó, Dickon! Dickon! — mondotta. — Olyan boldog vagyok, alig tudok lélekzeni.

Amikor a kis bolyhosfarkú állat látta, hogy Dickon valami idegennel beszél, fölállt helyéről és odatelepedett melléje; a mogorva fekete holló pedig leröppent a fáról és elhelyezkedett Dickon vállán.

— Ez az a kis rókakölyök, — mondotta és megborzolgatta a kis vörös állat fejét. — A neve Captain. Ez meg Soot. Soot velem együtt röpült végig a Csenderesen, Captain meg úgy futott mellettem, mintha a kutya kergette volna. De mind a kettő úgy örült, mint én la!

De egyik állat sem látszott félni Marytól. Amikor pedig Dickon elkezdett járnai a kertben, Captain lassan kocogott mellette, Soot pedig nyugodtan ott maradt a vállán.

— Ide nézzen! — mondotta Dickon. — Nézze, hogy kivirított ez itt, meg ez, meg ez! Hát még ez!

Dickon letérdelt a virágágy mellé, Mary is odalépett és megbámulták a nárcisz fiatal, bíborpiros, narancssárga és aranyszínű hajtásait. Mary egészen közel hajolt hozzájuk és egyiket a másik után megcsókolta.

— Igy nem is lehet embert megcsókolni, — mondotta, amint fölemelkedett. — Olyan egészen más a virág!

Dickon kissé zavartan nézett rá, de mosolygott.

— Eh! — mondotta, — én nagyon sokszor ugyanígy csókolom meg anyát, amikor hazamék a Csenderesről és ű ott áll az ajtóban, rásüt a nap és olyan kedvesen, vidáman néz rám.

Össze-vissza futkostak a kert egyik részéből a másikba és annyi csodát láttak, hogy gyakran kellett arra is gondolniok, hogy túlságos hangosan beszélgettek. Dickon olyan rózsafákon kiütköző zöld levélhajtásokat mutogatott Marynek, amelyekről azt hitték, hogy rég élettelenek. A talajon is tizezernyi új zöld piciny sarjadékra figyelmeztette. Kíváncsi fiatal orrukkal egész közel hajoltak a röghöz, amelyből csakúgy áramlott a tavasz meleg lehellete; s addig ástak, kapirgáltak és nevettek együtt, míg Mary haja ép olyan kócos lett, mint a Dickoné és arca is majdnem éppannyira pipacspiros.

Úgy látszott, hogy ezen a reggelen együtt van a kertben a világ minden elképzelhető csodája és ezek közepette olyan gyönyörűség töltötte el őket, mint még soha, mert soha még ennyi csodát egyszerre nem láttak. Hirtelen valami vörösmellű madár röppent keresztül a falon, nekivágva egy sűrűen benőtt szögletnek, szájában valami hosszan lecsüngő szálat hordva. Dickon egyszerre némán megállt s megérintette Maryt, mire mindketten olyan csöndesekké váltak, mintha templomban állának mélységes áhitattal.

— Meg se moccanjunk, — mondotta a fiú. Még a lélekzetünket se lehessen hallani. Amikor nemrég láttam asszonyra vadászni, tudtam, hogy fészket akar rakni. A Ben Weatherstaff

vörösbegeye. Most rak fészket. Itt marad köztünk, ha el nem riasztjuk.

Lassan lekuporodtak a fűbe és ott maradtak mozdatlanul.

— Úgy tegyünk, mintha nem is vóna itt, — mondotta Dickon. — Mingyárt vége vón' a barátságának, ha észrevenné, hogy odanézőnk. Majd megváltozik, ha elkészült a fészekkel. Most be akarja rendezni a házát. Most félénkebb, mint máskor, és minden csekélységért megharagszik. Nincs is ideje, hogy beszélgessen vagy látogatóba járjon. Olyan csöndben kell lennünk, mintha mi is fű, meg fa, meg csupa bokor vónánk. Aztán, ha egész csöndben maradunk, majd én csiripelek neki és ő meg fogja érteni, hogy mi nem akarjuk zavarni.

Mistress Mary egyáltalán nem volt bizonyos abban, hogy vajjon képes lesz-e annyira fűhöz, fához, bokorhoz hasonlóvá válni, mint Dickon. De Dickon ezt a furcsa kívánságát olyan egyszerűen mondta el, mintha teljesítése a világ legkönnyebb feladata volna, és Mary néhány pillanatig nagyon gondosan figyelt rá, mintha azt várná, hogy nemsokára teljesen elzöldül és zöld levelek és ágak fognak kinőni a derekából. Dickon bámulatraméltó csöndességben csücsült a helyén s amikor beszélt, azt olyan puhán, fuvallatszerűen tette, hogy talán meg sem lehetett hallani, de azért Mary mégis meghallotta.

— A tavasszal együtt jár a fészekrakás, igen, velejár, — magyarázta a fiú. — Mondhatom, hogy az így volt mindig, amióta csak a világ áll. Azt űk már akkor, amikor a világ kezdődött, így gondolták ki, így is csinálják mindig, és az ember legokosabban teszi, ha bele nem szól. Az ember, ha ijenkor túlságosan kíváncsi, sokkal könnyebben elveszitheti madárbarátját, mint bármilyen más időben.

— De ha vörösbegyről beszélünk, mindig kénytelen vagyok odanézni, — mondotta Mary olyan puhán, amennyire csak lehetséges volt. — Beszéljünk valami másról, úgysis szeretnék önnek valamit elmondani.

— Ű jobb is szereti, ha valaki másról beszélnek, — mondotta Dickon. — Hát mit akar elmondani?

— Hát... hallott-e már valami Colin nevű fiúról? — suttogta Mary.

Dickon hirtelen feléje fordult.

— Hát maga? — kérdezte.

— Beszéltem is vele. A héten mindennap együtt voltunk. Ű kívánta, hogy legyek vele. Azt mondja, hogy ha nála vagyok, elfelejtkezik a betegségről meg a halálról, — felelte Mary.

Dickon arcát olyan mértékben öntötte el a megkönnyebbülés, amilyenben eltűnt róla előbb támadt megrökönyödése.

— Ennek örülök, — mondotta. — Igazán örülök. Mingyá' jobban is vagyok tüle. Nekem úgy sem lett vón' szabad róla beszélnem, és titkot őrizni nem szeretek.

— A kert titkát sem őrzi meg? — kérdezte Mary.

— Nem beszélek most róla soha, — felelte Dickon. — De anyának mondtam annyit: »Anyám, van egy titkom. Nem rossz-aság-titok, tudhassa. Olyanféleképpen nem rossz, mint el nem árulni egy madárfészket.« Ezért maga nem haragszik, úgy-e?

Mary mindig örömet hallott valamit »anyáról«.

— Hát ő mit mondott hozzá? — kérdezte és egyáltalán nem félt attól, amit majd hallani fog.

Dickon boldogan mosolygott.

— Amit mondott, egészen rávall, elnevette magát, megbúbolta a fejemet és aszongya: »Eh, kölyök, csak tartsa meg magának a titkát; ismerem már azokat a titkokat tizenkét esztendő óta.«

— Honnan tudja, hogy Colin milyen? — kérdezte Mary.

— Azt mindenki tudhassa, hogy Craven úrfi ojan kis nyomorék gyerek; meg azt is, hogy Craven úrfi nem szereti, ha erről beszél valaki. A népség sajnálja Craven úrfit, mert Mrs. Craven ojan szép fiatal dáma vót és az urával ojan nagyon szerették egymást. Mrs. Medlock, valamikor csak Thwaite-be megy, mindig megáll minálunk beszélgetni anyával, előttünk gyerekek előtt is, mert tuggya, hogy nekünk nem jár a szánk. Hát maga hogy talált rá? Márta nagy kínban volt legutóbb, amikor hazagyütt. Aszondta, hogy maga hallotta sírni a fiút és ojanokat kérdezett tőle, hogy nem tudta már mit feleljen.

Mary aztán elmondta, hogy akkor éjjel milyen zivatar volt és hogy a szélvihartól fölébredt és mert nem tudott elaludni, meghallotta a sírást és egy szál gyertyával elindult a folyosókon, hogy megkeresse, ki sír, addig-addig kereste, amig rátalált arra az ajtóra, amelyen a világosság kiszűrődött és belépett abba a szobába, amelyben a négyoszlopos mennyezetes ágy áll. Amikor leírta a fiú keskeny, elefántcsontszínű arcát és sajátságos tekintetű, hosszú fekete pillás szemét, Dickon csóválta a fejét.

— Olyan szeme lehet, mint az anyjéé volt, csak hogy azé mindig nevetett, aszondják. Azt is mondják, hogy Mr. Craven azért nem bír a fiára nézni, amikor ébren van, mert a szeme annyira hasonlít az anyjééhoz és amellet olyan szörnyen szomorú a maga nyomorúságába!

— Mit gondol? Szeretné az apja, hogy meghaljon? — suttogta Mary.

— Azt tán nem, de jobb szeretné, ha nem vóna a világon. Anya aszongya, hogy ennél keservesebb gyerek nincs tán az egész világon. Azért van, hogy nem is nagyon bánnák, ha nem maradna életben. Mr. Craven megvásárolna számára mindent a világon, amit pízér csak kapni lehet, de legjobb szeretné ha elfelejtené, hogy egyáltalán a világon van. De leginkább attól rémüldözik, hogy egy napon felfedezi rajta a saját maga púpját.

— Ettől Colin maga is annyira fél, hogy nem akar felülni,

— mondotta Mary. Azt mondja, hogy amint észreveszi, hogy kezd kinőni a háta, abba menten biztosan belebolondul és akkor halálra sírja magát.

— Eh! — kiáltott föl Dickon, — hát ne fekiüggyön mindig hanyatt és ne gondújjon ilyeneket! Attú' semmiféle gyerek meg nem gyógyúhat, ha fojton ilyeneken jár az esze.

A kis róka közvetlenül ott hasalt Dickon mellett, néha rá is nézett, mintha arra akarta volna kérni, hogy veregesse meg kissé a hátát; Dickon le is hajolt hozzá, lágyan megsímogatta a nyakát és nagyon gondolkozott hozzá. Egyszerre csak fölkapta a fejét és körülnézett a kertben.

— Amikor először gyüttünk ide be, — mondotta — szürke volt itt a mindenség. Hát nézzen széjjel most és mongya meg, lát-é valami változást?

Mary szertebámult és még a lélegzetét is visszatartotta.

— Jé! — kiáltott föl. — A szürke fal egészen más! Olyan, mintha zöld köd feküdt volna rá. Mintha zöld fátyollal takarták volna be.

— Hát bizony, — mondotta Dickon. — És ez folyton zödebb meg még zödebb lesz lassankint. Nem tanája ki, hogy mit gondúlok?

— Azt hiszem, hogy valami jó lehet, — felelte Mary kíváncsian. — Bizonyosan olyas valami, ami Colinnak lesz jó.

— Azt gondútam, hogyha ő is itt vóna s nem gondúna arra, hogy mikor görbű' meg a háta; ő is arra gondúna, hogy bimbózik-e má' a rózsafa, aztán attú' egészséges lenne, — magyarázta Dickon. — Biztos, hogyha velünk vóna, jókedvű lenne és egész szépen megúne a fa alatt az ő kis kocsiába!

— Ezt én is így gondolom. Amikor beszélgettem vele, folyton ez járt az én fejemben is, — mondotta Mary. — Csak azon töprengtem, mikép lehetne őt idehozni titokban, hogy meg ne lássa senki, de meg, hogy ő se árulja el a titkunkat senkinek. Azt gondútam, hogy maga el bírná tolni a kocsiját idáig. Az orvos azt mondta, hogy a friss levegő jót tenne neki és ha azt parancsolná, hogy mi hozzuk le, nem merne vele ellenkezni senki se. Az idegenek miatt nem akar a szobájából kijönni, de velünk talán szívesen jönne. Azt is megparancsolhatná, hogy erre ne járjon semmi kertész és így a titkunkat nem tudná meg senki.

Dickon ugyancsak keményen gondolkozott, mialatt Captain hátát vakargatta.

— Biztos, hogy jó vóna neki, — mondotta. — Itt aztán nem gondúhatna arra, hogy jobb lett von', ha meg sem születik. Most két gyerek lesi itt, hogy fejlődik a kert és új vón' a harmadik. Akkor két fiú meg egy kis jány lesné a tavaszt. Jótállok érte, hogy ez hamarább meggyógyítaná, mint a patika.

— Olyan sokat volt a szobában és feküdt folyton hanyatt, hogy egészen belezavarodott, — mondotta Mary. Sok mindent

összeolvasott a könyvekből, de egyebet aztán nem is tud semmit. Azt mondja, hogy ő olyan beteg, hogy elfelejti amit tanult; utál kimenni a szobából és haragszik a kertre is, a kertészekre is. De ha erről a kertről mesélek neki, ezt szereti, mert ez titkos. Sokat még nem mertem elmondani, de azt mondta, hogy nagyon szeretné látni.

— Valahogy majd elhozzuk, egészen biztosan! — mondotta Dickon. — A kocsit én eltolom idáig. Vette észre, hogy a vörös-begy meg a párja mennyit dolgoztak, amióta itt ülünk? Nézze csak, hogy keres helyet a fészeknek, meg annak a sok szálnak, amit eddig egybegyűjtöttek.

S erre olyan puhán füttyentett, ahogy szokott, mire a vörös-begy kíváncsian rátekintett, csőrében tartva egy hosszú szál szénát. Dickon aztán úgy beszélt hozzá, mint Ben Weatherstaff, de mégis inkább jóindulatú tanácsadás hangján.

— Csak rakógy oda, ahova akarsz, jó lesz ott! Hszen már akkor is tudtá' te fészket rakni, hé, mikor még ki se bújtá' a tojásbú'! Hát csak fogj hozzá bátran, öreg! Ne vesztegesd az időt soká!

— Jaj be szeretem hallani, hogy beszél a madárral! — mondotta Mary boldogan mosolyogva. — Ben Weatherstaff mindig szidja a szegénykét, meg kicsúfolja, arra aztán ugrál és amikor ránéz, úgy tesz, mintha értené, de azért úgy látom, őt is szereti. Ben Weatherstaff azt mondja, hogy ez a vörös-begy olyan hiú, hogy ha ő nem figyelne rá, talán meg is dobálná kavicssal.

Dickon nevetett és folytatta a kioktatást.

— Tudhatod, lelkem, — mondotta a vörös-begynek — hogy mi nem bántunk. Hiszen mi is afféle vadállatok vagyunk, mint te. Mi is fészket rakunk, mint te. De aztán ne fecsegsd ki a mi dolgunkat senkinek, hallod!

S ámbár a vörös-begy nem felelt, mert szénaszálat tartott a csőrében, Mary meg volt győződve róla, hogy amint sötét szemével rájuk nézett s aztán a szénaszállal elröpült a kert sűrűbb sarka felé, megfogadta magában, hogy a gyerekek titkát a világon senkinek elmondani nem fogja.

TIZENHATODIK FEJEZET.

„Nem megyek! — mondotta Mary.

Egész délelőtt annyi dolgozni valót találtak, hogy Mary a villásreggelihez csak jól elkésve jutott s úgy sietett vissza a kertbe, hogy Colinról teljesen megfeledkezett. De az utolsó pillanatban mégis eszébe jutott.

— Mondja meg Colinnak, hogy még nem mehetek be hozzá, — kérte Mártát — mert nagyon sok dolgom van a kertben.

Márta erre fölöttébb ijedt képet vágott.

— Eh, Miss Mary — mondotta — nagyon dühös lesz, ha ezt megmondom neki.

De Mary egyáltalán nem félt úgy tőle, mint a többiek és nem is volt olyan önfeláldozó természet.

— De nem mehetek, — felelte. — Dickon vár rám, — és ezzel el is futott.

A délutánt még vidámabban és dolgozabban töltötték el, mint a délelőtti órákat. Kiirtottak a kertből majdnem minden gyomot és a legtöbb rózsát és fát körülisztították, vagy körülásták. Dickon hozott magának egy külön ásót és megtanította Maryt minden kerti szerszámának a használatára, úgyhogy lassankint egészen biztosan tudták, hogyha a titkoskert nem is lesz olyan, mint a »kertész kertje«, de rendezett vadonnak, amelyben gyönyörű fák és virágok teremnek, egészen bizonyosan beválik, még mielőtt a tavasz elmúlik.

— Lesz itt alma meg cseresnyevirág özönével, — mondotta Dickon teljes erővel dolgozva. — A fal mellett virágzani fog az őszi barack meg a szilva, még a gyepek is teli van világgal.

A kis róka meg a holló ép olyan vidáman és fürgén viselkedett, mint ők, a vörösbegy meg a párja pedig hol kiröpültek a kertből, hol visszaszálltak. A holló néha megrebbentette a szárnyát és elröpült a park valamelyik fájának a tetejére. De valahányszor visszatért, mindig odament Dickon mellé és vele együtt lépegetve, károgott néhányat, mintha valaminő kalandját mondaná el és Dickon épúgy beszélt aztán hozzá, mint a vörösbegyhez. Egyízben, amikor Dickon annyira elmerült a dolgába, hogy nem felelt neki azonnal, Soot fölrepült a vállára és csőrével gyöngéden megbökte a fülét. Amikor Mary kissé meg akart pihenni, Dickon leült vele egy fa alá, aztán kivette sipját és olyan lágyan füttyengetett rajta, hogy csakhamar két mókusz kúszott le valamelyik fáról és miután elhelyezkedett a kert falán, hallgatózott.

— Mennyivel erősebb maga most, mint amilyen azelőtt vót, — mondotta Dickon, miközben figyelte, hogy milyen fürgén jár Mary kezében az ásó. — De már a képe is egészen más ám.

Mary szinte tüzelt a munkától és a jókedvtől.

— Hízok, napra-napra kövérebb vagyok, — mondotta dicsekedve. — Mrs. Medlock megígérte, hogy bővebb ruhát szab rám. Márta azt mondja, hogy a hajam is vastagabb lett; már nem olyan vékony és kócos.

A nap már lemenőben volt és mély aranszín sugárözönét egészen ferdén lövelte a fák alá, amikor elváltak.

— Holnap nagyon szép időnk lesz, — mondotta Dickon.

— Itt leszek a dologná' már hajnalba'.

— Én is, — felelte Mary.

S olyan gyorsan futott vissza a házba, ahogy a lába csak bírta. Nagyon vágyott már mesélni Colinnak Dickon rókájáról meg hollójáról, és arról, hogy a tavaszi idő mit művelt. Biztosan tudta, hogy Colin örömet fogja hallgatni. Ezért aztán kelletlen meglepetés gyanánt hatott rá, hogy amikor szobájába nyitott, azt kellett látnia, hogy Márta fölöttébb fájdalmas arckifejezéssel várja.

— Mi baj? — kérdezte Mary. — Mit üzent Colin, amikor elmondta neki, hogy nem mehetek be hozzá?

— Eh! — felelt Márta, — bár inkább bement volna hozzá. Majd megkapta megint azt a borzasztó rohamot. Keservesen kellett dőgozni, csakhogy lecsillapítsuk. Fojton az órát nézte.

Mary összeszorította az ajkát. Nem volt hajlandó Colin iránt olyan engedelmességet mutatni, mint a ház többi népe és nem látta jogosultnak, hogy egy gyerek rosszkedvűsége miatt le kelljen mondania legnagyobb élvezetéről. Azt nem is sejtette, hogy vannak beteg és ideges emberek is a világon, akik nem tudnak magukon annyira uralkodni, hogy magukviselésével és hangulatukkal ne tegyenek másokat is beteggé és idegessé. Amikor neki Indiába megfájult a feje, megtett minden lehetőt arra, hogy mindenki másnak is fájjon a feje, vagy legalább is valami hasonló baja legyen. S akkor meg volt győződve, hogy azért egészen helyesen járt el; most pedig arról volt meggyőződve, hogy Colin magaviselete teljességgel helytelen.

Amikor Mary bement Colinhoz, ágyban találta. Hanyattfeküdt s amikor a leány belépett, feléje sem fordult. Ez kezdetnek elég rosszul festett s Mary merev tartással közeledett az ágyhoz.

— Miért nem kelt föl? — kérdezte tőle.

— Fölkeltem reggel, mert azt hittem, hogy bejön hozzám, — felelte a fiú és még mindig nem tekintett rá. — De délután ismét visszafeküdtem az ágyba. Fájt a hátam, a fejem is fájt és nagyon fáradt voltam. Miért nem jött be?

— Dickonnal együtt dolgoztam a kertben, — mondotta Mary.

Colin mogorva arccal, de mégis méltóztatott Maryre tekinteni.

— Meg fogom tiltani, hogy az a fiú idejöjjön, ha ön elmegy vele, ahelyett, hogy bejöjjön hozzám beszélgetni, — mondotta.

Maryt egyszerre valami mélységes harag fogta el. Tudott ő úgyszólván jönni, hogy alig lehetett rajta észrevenni. Csak sanyarú lett az arckifejezése, makacsul nézett és aztán nem törődött semmivel a világon.

— Ha ön kikergetteti Dickont, soha ebbe a szobába be nem teszem többé a lábamat, — felelte csendesen.

— Majd eljön, ha én megparancsolom! — mondotta Colin.

— Szó sincs róla! — felelte Mary.

— Majd én megmutatom! Ide fogom hurcoltatni!

— Csak rajta, tisztelt rája úr! — mondta gögösen Mary. — Hát hurcoljanak ide, de arra nem kényszeríthet senki, hogy ha itt vagyok is, szoba álljak önnel. Le fogok ülni, összeszorítom a fogamat és ki nem csikarnak belőlem egyetlen hangot sem. Azt előre megmondhatom. Mindig le fogok nézni a padlóra.

Olyan kedves volt ez a két gyerek, amint így ráripakodott egymásra! Ha kis uccai csavargók lettek volna, már rég egymás hajának esnek és marakodnak. De így is majdnem egészen ott tartottak már.

— Ön egy igazi önző! — kiáltott rá Colin.

— Hát ön micsoda? — felelte Mary. — Ilyet mindig csak az önző emberek mondanak. Mindenki önző nekik, ha meg nem teszi, amit kívánnak. Ön sokkal önzőbb mint én. Ön a legönzőbb gyerek a világon.

— Nem is igaz! — vágott közbe Colin. — Olyan önző biztosan nem vagyok, mint az ön szépséges Dickonja! Elviszi magával játszani egész napra a sárba, pedig tudhatná, hogy akkor én itt maradok egymagam. Ő az önző, nahát, tudja?

Mary szeme szikrázott.

— Ő a legkedvesebb fiú a világon, tudja? Dickon olyan, mint valami angyal!

Lehet, hogy ez kissé buta mondás volt, de mit bánta azt most Mary?

— Szép kis angyal! — mondotta Colin ingerülten. — Közönséges zselléházi, csenderesi paraszt!

— Különb, mint egy közönséges rája! — vágott vissza Mary. — Ezerszer különb!

Mint hogy kettejük közül a leány volt az erősebbik, ő volt előbb hajlandó a kibékülésre is. Az bizonyos, hogy Mary még soha életében nem veszekedett magához rangban hasonlóval, de úgy érezte, anélkül, hogy tudta volna, hogy egy kis ellenszegülés csak javára lesz Colinnak. Colin elfordította fejét a párnán és egy csepp könny gördült végig az arcán. Kezdett a fiú nagyon szomorú lenni és nagyon sajnálta már önmagát. — Ő, mást nem is sajnált.

— Én nem vagyok olyan önző, mint ön, mert én mindig

beteg vagyok és egészen biztos, hogy a hátamon már nő a púp, — mondotta. — Azonfelül meg is fogok halni.

— Szó sincs róla! — ellenkezett Mary haragosan.

Colin tágrameresztett szemmel, méltatlankodva nézett rá. Ő még ilyent nem hallott soha. Rendkívül dühös lett, de egy kissé örült is az ellentmondásnak, ha ugyan ez a két érzelem megférhet valahogy egymás mellett.

— Szó sincs róla? — kiáltott föl. — De van! Igen is, hogy meghalok! Mindenki azt mondja!

— Én nem hiszem! — mondotta Mary csökönyösen. — Ezt ön csak azért mondja, hogy az emberek megsajnálják. Sőt azt hiszem, hogy henceg vele. Én nem is hiszem! Ha ön jó fiú volna, akkor talán igaz volna, de ön utálatos egy fiú!

Colin, noha úgy fájt a háta, egyszerre fölült az ágyában.

— Menjen ki innen! — üvöltötte feléje és fölkapva párnáját, feléje hajította. — Annyi ereje sem volt, hogy a párna elérje a leánykát, leesett elibe a padlóra, de Mary arca azért olyan torz lett tőle, akár egy diótörő.

— Már megyek is! — mondotta. — S nem jövök ide vissza soha többé!

S ment az ajtó felé, de amikor a küszöbíg ért, visszafordult és így szólt:

— Pedig sok érdekes dolgot akartam önnek elmondani. Dickon hozott magával egy kis rókát meg egy hollót, azokról beszéltem volna. De most nem mondok egy szót sem!

Ezzel kiment s amint betette maga mögött az ajtót, ott látta az ápolónőt, mintha hallgatózott volna, de egész bizonyos, hogy jóízűen nevetett. Erős, ügyes asszonynak látszott, aki valószínűleg egyáltalán nem volt kiképezett ápolónő, mert a betegetől irtózott és minden ürügyet fölhasznált arra, hogy magát Mártával, vagy bárki mással helyettesíthesse. Mary sohasem szerette az ápolónőt s most megállt előtte és merően nézte, hogy miért vihog úgy a markába.

— Hát ön mit nevet? — kérdezte tőle.

— Azt nevetem, hogy milyen furcsa két ilyen veszekedő gyerek! Nagyszerű jelenet volt, amint azzal a betegesen elrontott gyerekekkel egy másik szállt szembe, aki éppen úgy el van kényeztetve, mint ő maga.

Az ápolónő megint belekacagott zsebkendőjébe és így folytatta:

— Ha lenne neki egy olyan harapós természetű testvére, akivel jól kivesszekedhetné magát, talán meg is gyógyulna tőle.

— Meg kell neki halni?

— Én nem tudom, de nem is bánám, — mondotta az ápolónő. — A hisztéria meg a méreg rontja meg az életét.

— Mi az a hisztéria? — kérdezte Mary.

— Majd megtudja, ha kisír magának egy rohamot; annyi

bizonyos, hogy ön adott neki eleget ahhoz, hogy hisztérikus rohamot kapjon tőle és én annak nagyon örülök.

Mary visszament szobájába és egészen másképpen érezte magát, mint akkor, amikor a kertből bejött. Haragudott és rosszkedvű volt, de Colint egyáltalán nem sajnálta. Azt tervezte, hogy elmond neki sok mindent s így lassanként előkészíti és próbára is teszi, hogy vajjon a nagy titkot rá lehet-e bízni. Már kezdett megbarátkozni azzal a gondolattal, hogy beavatja a titokba, de azóta véleményét megváltoztatta. Többé nem mond el neki semmit, most már ott maradhat a szobájában, nem fog kijutni a friss levegőre soha és meg is halhat, ha ép akar! Annyira el volt keseredve és úgy megkeményedett a szíve, hogy még Dickonról is megfeledkezett, meg arról a zöld fátyolról is, amely ráborult a kertfalra, meg arról a meleg szelőlőről is, amely a Csenderesről áramlott elő.

Márta várt rá a szobában; arcáról a harag és a kelletlenség egyszerre eltűnt és merő kíváncsiság lett, amint meglátta, hogy az asztal közepén egy kinyitott faládikó áll, teli takaros csomagokkal.

— Ezt Mr. Craven küldte önnek, — mondotta Márta. — Úgy látszik van benne néhány képeskönyv.

Marynek eszébe jutott, mit kért tőle, amikor nála volt. »Mit küldjek, babát, játékot, könyvet?« Fölnyitotta a csomagot, miközben azon töprengett, vajjon küldött-e csakugyan babát s ha küldött, miképpen is fog vele játszani? De babára nem akadt. De talált a ládában több olyanféle szép könyvet, amilyent Dickonnál látott s kettő közülök kertészkönyv volt, teli képekkel. Azonfelül két-három játékszer is volt a csomagok között, továbbá egy pompás arany névbetűs írókészet, mely egy aranytollat és tintatartót foglalt magában.

S minden ajándéktárgy annyira szép, hogy a bosszankodás mind kipárolgott a fejéből.

— Írott bötűt jobban tudok írni, mint nyomtatottat, — mondotta — de ezzel a tollal legelőször is megírom egy levélben Mr. Cravennak, hogy mennyire hálás vagyok iránta.

Ha most jó barátságban volna Colinnal, rögtön futna hozzá és megmutatná, milyen szép ajándékot kapott, megnézné együtt a képeskönyveket, olvasnának valamit a kertekről, megpróbálnák a játékokat, neki is volna benne öröme és eszébe sem jutna a meghalásra gondolni, meg arra, hogy nő-e már a púp a hátán? De hát úgy viselkedett az imént, hogy ő azt nem tudja elviselni. Ő maga is megijedt, mert Colin is olyan ijedten adott elő mindent. Mindig azt mondja, hogyha csak egy kis pontocskát vesz észre a hátán, mingyárt tudja, hogy a púp kezd kinőni rajta. Hallotta egyszer, amint erről suttogva beszélgettek egymással Mrs. Medlock és az ápolónő s attól fogva annyit gondolt rá, hogy rögeszméjévé vált. Mrs. Medlock azt mondta, hogy atyja púpja is gyermekkorában kezdett kinőni.

Colin nem is beszélt arról senki mással, csak Maryvel, elmondta, hogy a »rohamok« nagyrészt akkor jöttek rá, amikor hisztériás félelem fogta el esetleges púpossága miatt. Mary akkor, amikor ezt hallotta, nagyon megsajnálta Colint.

— Biztosan olyankor szokott ezzel a rögeszmével foglalkozni, — gondolta magában Mary — amikor megharagszik valamiért, vagy nagyon ki van merülve. Ma pedig nagyon mérges volt. Meglehet, — nagyon könnyen meglehet, hogy ma egész délután is ezen töprengett.

Csöndesen megállt, lenézett a padlóra és gondolkozott.

— Azt mondtam, hogy soha többé be nem megyek hozzá, — s hosszas töprenkedés után így folytatta: — de azért talán, igazán csak talán mégis elmegyek hozzá, meglátogatom, — ha kívánja, — esetleg már holnap reggel. Esetleg megint hozzám akarja vágni a párnát, de azért, — azt hiszem, — mégis bemegyek hozzá.

TIZENHETEDIK FEJEZET.

A roham.

Mary, minthogy aznap nagyon korán kelt föl és sokat dolgozott a kertben, fáradt és álmos volt, úgyhogy mihelyt Márta bevitte vacsoráját és megette, örült, hogy lefekhetett. Amint fejét lenyugtatta párnájára, így szólt magában:

— Még reggeli előtt lemegyek, dolgozom Dickonnal, aztán — úgy gondolom — mégis bemegyek hozzá.

Éjfél tájban úgy rémlett neki, hogy valami rettenetes sikoltozást hall... Egyszerre fölébredt és gyorsan kiugrott az ágyból. Mi lehet? — mi lehet az a rémség? De már a következő pillanatban tisztában volt vele, hogy mi lehet. Ajtók csapkodása, ide-oda futkosó léptek zaja hallatszott be a folyosóról, valaki pedig egyre csak sirt és jajgatott félelmetesen, megszakítás nélkül.

— Ez Colin, — mondotta Mary. — Rájött a roham, amit az ápolónő hisztériának nevezett. Szörnyűség!

S amikor hallotta azt a borzasztó sírást, teljesen megértette, hogy a személyzet annyira félt ezektől a rohamoktól, hogy inkább teljesítette a beteg minden kívánságát, semhogy hallgatnia kelljen. Befogta a fülét, de egészen beteg lett tőle, úgy reszketett.

— Nem tudom, mit tegyek... nem tudom, mit tegyek, — mondogatta ismételten. — Nem bírom hallgatni.

Egy pillanatig arra is gondolt, hogy talán lecsillapíthatná, ha bemenne hozzá, de aztán eszébe jutott, hogyan kergette ki

Colin a szobájából s attól félt, hogyha ismét meglátja, még rosszabbul lesz. De hiába fogta be a fülét mindkét tenyerével, folyton hallotta a sikoltozást. S annyira izgatott lett, hogy egyszerre elfogta a düh s attól tartott, hogy megkapja a rohamot ő maga is s aztán ő fogja épúgy rémitgetni Colint, mint ahogy most Colin ijeszti őt. Eddig még a más ingerültségéről sejtelve sem volt, csak a saját magáéről; fölugrott és lábával dobbantott.

— El kellene már hallgattatni! Valaki rászólhatna, hogy hagyja már abba! Csak megverné valaki! — kiáltott föl.

Ebben a pillanatban futólépések közeledtek a folyosón végig, ajtaja kinyílt és belépett az ápolónő. Ezúttal egyáltalán nem volt nevető hangulatban. Sőt nagyon haloványnak látszott.

— Egészen hisztériássá sírta magát, — mondotta hadarva. — Még valami kárt tesz magában. Nem bír vele senki. Jöjjön, legyen jó gyermek, próbálkozzék meg vele ön. Hisz önt szereti!

— Ma reggel kikergetett a szobájából! — felelte Mary, nagyot dobbantva lábával.

Úgy látszott, hogy ez a dobbantás megtetszett az ápolónőnek. Mert attól tartott, hogy a jajgatás hallatára Mary is sírva fakad és fejét a takarója alá rejtí.

— Ez jó, — mondotta. — Önben megvan a kellő erély. Menjen be hozzá és szidja össze. Olyant mondjon neki, hogy el ne felejtse egyhamar. Jöjjön, gyermekem, siessen, ahogy csak tud.

Mary csak utólag jött rá, hogy ez az ötlet ép olyan fura volt, mint aminő keserves, — mert az mégis csak nevetséges, hogy ez a sok felnőtt ember annyira megrémült, hogy őt, a kis leányt hívták segítségül és legfőképpen azért, mert őt éppen olyan rossz gyerekek tartották, mint magát Colint.

Végigrohant a folyosón s minél közelebről hallotta a sikoltozást, haragja annál erősebben lobogott. Már egészen gonosznak érezte magát, amikor a Colin ajtaján benyitott, — vagy inkább fölrántotta az ajtót és egyenest odapattant a négyoszlopos ágy elé.

— Hallgasson! — rivalt rá. — Hallgasson! Utálatos kölyök! Mindenki utálja! Legjobb volna, ha mindenki elmene-külne ebből a házból, ön meg sikoltozhatna itt magában addig, amíg bele nem hal! És bele is fog halni rögtön és én kívánom is, hogy haljon meg!

Valami szende szép leány se nem gondolt, se nem mondott volna effélet, de az bizonyos, hogy ez a kitörés a lehető legszen-
rencésében hatott arra a hisztériás fiúra, akinek effélet mon-
dani, vagy egyáltalán ellentmondani eddig senki sem merészelt.

Akkor ép arccal feküdt a párnán, amelyet mind a két öklével püfölt, de amikor meghallotta Mary éles, dühöskés hangját, valósággal visszapattant a párnáról és egyszerre feléje fordult. Arca kifejezése szörnyű volt, piros és fehér egyszerre, duzzadt, ő maga lihegett, zokogott, de azzal a nekivadult kis Mary nem törődött egy szemernyit sem.

Akkora púp sincs, mint egy gombostű, kivéve, hogy a csigolyák csücske kiáll, meg is tapogathatja, mert a teste nagyon sovány. Nekem is kiállt a csigolyám csücske, épúgy mint önnek, amíg kövérebb nem lettem és egy kissé kiáll még most is. Nincs önnek annyi púpja sem, mint egy gombostű és ne is emlegesse többé, mert én kinevetem!

Azt csak Colin maga tudta volna megmondani, hogy milyen hatást gyakorolt rá ez a néhány, haragosan odavetett gyermekes szó. Ha lett volna valakije, akivel beszélgethetett volna az ő titkolt rettegéseiről, sőt ha önmagának is föl merte volna vetni a nehéz kérdést s ha van gyermektársasága s nem fekszik folyton egyedül ebben a nagy, rideg házban, szíva azt a fojtott légkört, amelyben él, körülvéve tudatlan emberektől, akik ép annyira rettegnék tőle, mint amilyen kevésbé törődnek vele, rájött volna talán arra, hogy betegségét és félelmét jórészt önmaga okozta magának. De hát itt feküdt nap-nap után elhagyatottan és nem gondolt egyébre, mint önmagára, betegségére, fájdalmára, hosszú órákon, meg napokon, meg hónapokon, meg éveken át. S íme most, amikor ez a kis kellemetlen, haragos leány nyakasan a szemébe vágta, hogy egyáltalán nem olyan beteg, mint amínőnek magát gondolja, egyszerre azt érezte, hogy Mary igazat mondhatott.

— Azt nem tudtam, — szolt az ápolónő — hogy púposnak képzeli magát. A háta gyöngé, mert sohasem akar felülni. Én megmondhattam volna már régen, hogy nincs a gerincén semmiféle kinövés.

Colin nyelt egy nagyot és kissé feléje fordult.

— Igazán nincs? — kérdezte szenvedélyesen.

— Igazán, uram.

— Na látja! — mondotta Mary és ő is nyelt egy nagyot.

Colin ismét elfordult és mélyen fűsöhajtott, mire a zokogása is megszűnt, bár a könnye még mindig pergett alá az arcán és megnedvesítette a vánkost. Ez a sírás azonban ezúttal annak volt a jele, hogy a szíve nagyon megkönnyebbült. Egyszerre ismét megfordult és amint az ápolónőre tekintett, egy csöpp rájaszerű sem volt a nézésében.

— Hát... azt gondolja, hogy... én még felnőhetek... lehet ember belőlem... s nem kell meghalnom? — kérdezte az ápolónőt.

Az ápolónő nem volt sem túlságosan okos, sem lágyszívű, de amit a híres londoni orvostól hallott, azt el tudta mondani.

— Persze, hogy nem kell és ha engedelmeskedik, megfogadja a jó tanácsot, nem mérgeskedik folyton és kijár a szabadba friss levegőt szívni, akkor egészen bizonyosan emberré cseperedik.

Colin rohama elmúlt, de a sok sírás elgyöngítette és ez a gyöngeség — úgy látszik — egészen megszelidítette. Egy kissé félénken Mary felé nyújtotta kezét és a leány, ki ekkora szintén

tülesett a maga idegrohamán, ugyancsak ellágyult és ő is kezét nyújtott a fiúnak, szinte mintha kibékülésük egy pillanatnyi közös indulat hatása alatt támadott volna.

— Hát . . . hát kimegyek önnel, Mary, ha akarja, — mondotta — és nem gyűlölöm többé a szabad levegőt, ha . . . Ép idejében hallgatott el, mert eszébe jutott, amit megígért, már pedig azt akarta éppen mondani: »ha van a titkoskertben elég szabad levegő.« Nagyon szeretnék kimenni a szabadba, ha Dickon eljön és tolja a kocsikát. Úgy vágyom már látni Dickont, meg a rókát, meg a hollót.

Az ápolónő rendbehozta a feldúlt ágyat és megrázta a párnákat. Aztán főzött egy csésze húslevest s adott belőle Marynek is, aki a kiállott izgalmak után a forró, jó levestől valósággal felüdült. Mrs. Medlock és Márta szó nélkül kisurrantak a szobából és miután most már minden rendes és csöndes volt, az ápolónő is úgy pislogatott szét, mintha ő is nagyon örömet ajánlotta volna már magát. Erős fiatal asszonyszemély létere nagyon nehezen mondott volna le alvásától és szinte tüntetőleg ásitott Mary előtt, aki odatolta a nagy zsámolyt a négyoszlopos ágy mellé és Colin kezét fogta.

— Most már menjen ön is a szobájába és feküdjék le, — mondotta az ápolónő. — Ő is majd elalszik lassanként s akkor én is lefekszem itt a másik szobában.

— Akarja, hogy elénekeljem azt a dalt, amit az ajától tanultam? — súgta Colinnak Mary.

— Nagyon szeretném, — felelte Colin. — Olyan kedves kis dal. Elalszom tőle egy perc alatt.

— Majd én elaltatom, — mondotta Mary az ásitó ápolónőnek. — Ön már elmehet, ha akar.

— Jól van, — mondotta az ápolónő némi ellenvetés gyanánt — de ha egy félóra alatt el nem aludna, hívjon be.

— Jó, jó, — felelte Mary.

Az ápolónő egy pillanat alatt eltűnt s amint kiment, Colin ismét megfogta Mary kezét.

— Majd elszóltam magam, — mondotta — de még idejében hallgattam el. Most már nem akarok beszélni, aludni szeretnék. De azt mondta, hogy szép dolgot mondhatna el, ha akarna. Talán . . . talán azt gondolta, hogy megtalálta a titkoskert bejáratát?

Mary rátekintett a fiú szegény fáradt kis arcára, megdagadt szemére és megesett rajta a szíve.

— Meg . . . megtaláltam, — felelte — azt hiszem, hogy megtaláltam. Ha most szépen elalszik, elmondok holnap mindent.

Colin keze megremegett.

— Ó, Mary! — sóhajtott föl. — Ó, Mary! Ha én oda bejuthatnék, talán életben maradnék, felnőnék, ember lehetne belőlem! Nézze, ha olyan jó volna, hogy ahelyett, hogy elénekelné

az ája dalát, inkább elmondaná, mit látott, úgy, ahogy az első nap elmondta, milyennek képzelte, — én attól olyan jól el tudnék aludni!

— No jó, — mondotta Mary. — Húnyja be a szemét.

Colin mozdulatlanul feküdt, Mary fogta a kezét és elkezdet beszélni lassan, nagyon puha hangon.

— Azt hiszem, a kertet már nagyon rég teljesen magára hagyták és attól nagyon kedvesen összevissza nőtt ott minden. Azt hiszem, hogy a sok rózsza elkezdett kúszni és mászni és kapaszkodni és ellepte sok helyt a falakat, a földet, a faágakat, és olyanféleképpen terjedt el, mint a szürke, ködös levegő. Sok elpusztult a rózsák közül, de sok meg életben maradt és amikor megjön a nyár, egész függönyök meg vízesések támadnak ott is, valamennyi csupa-csupa rózsza. Azt hiszem, hogy a kert földje teli van jácint, meg hóvirág, meg lilium, meg gyöngyvirág, meg nőszirm-gyökérral és valamennyi most furakodik fölfelé, ki a sötétségből. A tavasz most már itt is van és . . . talán . . . talán . . .

Hangjának lágy dorombolásától a fiú lélekzete egyre szabályosabb és csöndesebb lett; Mary folytatta:

— Talán kidugják fejüket a fű között . . . talán már látható is egy egész csomó piros nőszirm, vagy aranyszínű Margitvirág. Meglehet, hogy a fákon és a bokrokon már mutatkozik a tömérdek kis bimbó, kibomlik a tömérdek zöld levelecske . . . és talán . . . a szürke köd is megváltozott s most már olyan, mint valami zöld fátyol, amely elterjed, beföd mindent . . . szétterpeszkedik az egész kerten. Aztán eljönnek a madarak és megnezik a kertet . . . ahol olyan biztonságban és csöndességben lehetnek. És talán . . . talán . . . talán . . . — folytatta leheletnyi lágysággal és csöndességgel — a vörösbegy is megtalálta párját . . . és most ép fészket rak.

És Colin elszunnyadt.

TIZENNYOLCADIK FEJEZET.

„Ne töccsük az időt!”

Természetes, hogy Mary másnap nem ébredt föl nagyon korán. Sokáig aludt s amikor Márta behozta a reggelit, elmondta, hogy Colin ugyan egészen nyugodt, de beteg, lázas, mint rendesen, ha előző estén sokat sírt. Mary lassan reggelizett, de figyelt minden szóra.

— Aszongya, — folytatta Márta — nagyon szeretné, ha maga sziveskedne ütet minél hamarabb meglátogatni. Pedig jó leteremtette az este, — úgy-é? Ezt nem is merte volna meg-

tenni véle senki más emberfia. Eh! szegény gyerek! Amióta a csipája csak kinyílt, folyton csak kényeztették. Anya aszongya, hogy nincs rosszabb a gyerekre nézve, mintha mindent tehet, amit csak akar, vagy semmit meg nem tehet, amit akar. Nem is tuggya, hogy mejik a rosszabb. De maga is ojan vót ám, mint a mérges pujka! Colin aszondta, amikor bementem hozzá: »Kérem, mongya meg Miss Marynek, legyen ojan jó, gyűjön el hozzám egy kicsikét beszélgetni. De igazán gyűjön!« Bemén hozzá, Miss?

— Előbb lefutok Dickonhoz, — mondotta Mary. — De nem... előbb mégis bemegyek Colinhoz és elmondom neki, — már tudom is, hogy mit mondok, — tette hozzá egy hirtelen ötlettől megkapva.

Kalap volt a fején, amikor Colin szobájába belépett és a fiú egy pillanatra lehangoltan tekintett rá. Még feküdt, arca szánsalmasan halvány, szeme körül mély, sötét karikák.

— Nagyon örülök, hogy bejött, — mondotta Colin. — Fáj a fejem és fáj az egész testem. Elmegy valahová?

Mary odament hozzá és ágyához támaszkodott.

— Nem maradok sokáig, — felelte Mary. — Megyek Dickonhoz, de visszajövök. Colin, aztán mondok valami biztosat a titkoskertről.

Colin arca fölragyogott s halvány pirosság öntötte el.

— Ó, biztosat! — kiáltott föl Colin. — Egész éjjel úgyis arról álmodtam. Még azt hallottam, amikor a szürke falról beszélt, amely átváltozott zölddé és azt álmodtam, hogy olyan helyen voltam, amely körül volt véve kicsiny bimbókkal és zöld leveleskéekkel és mindenütt lógott a sok apró fészek teli kedves, csöndes madárral. Addig itt maradok az ágyban és órájuk fogok gondolni, amíg ön visszajön.

Mary öt perc múlva már Dickon mellett volt a kertben. Dickon ezúttal is elhozta magával a rókát meg a hollót, azonfelül két szelid mókust is.

— Ma reggel pónin jöttem, — mondotta. — Jó kis lovacska az, az — Ugri! Ez a kettő meg zsebemben jött velem. Az egyiket úgy hívják: Nut, a másikat meg úgy, hogy Shell.

Amint azt mondta, »Nut«, az egyik mókus kimászott a zsebéből, fölfutott a jobb vállára és ott lecsücsült; s amikor azt mondta, »Shell«, a másik mókus a balvállán helyezkedett el.

Amikor aztán leültek a fűbe és Captain letelepedett eléjük, Nut és Shell is lehetőleg közel férközött, hogy az orrukat hozzájuk érinthessék. Soot a legközelebbi faágra röppent, hogy onnan figyelhesse őket, — Mary azt gondolta, hogy ennyi gyönyörűséget már alig lehet elbirni, de amikor a történeteket elmondta, Dickon furcsa arca megváltoztatta véleményét. Azt látta rajta, hogy a fiút jobban meghatotta Colin szomorú helyzete, mint őt magát. Dickon előbb feltekintett az égbe, aztán körülnézett a kertben.

— Hát csak figyelje ezt a sok madarat, teli van velük a világ, mind egymásnak cirpel és füttyenget. Nézze, hogy röpködnek, hívogatják egymást, hogyan fülelnek egymásra. Amint a tavasz megjön, kedves egymáshoz minden, ami él és lélezkedik. A levelek is olyan szépen kanyarodnak kifelé és ez a fájın szag mindenütt, — és nagyokat szívottak azzal az ő furcsa pisze orrával. — S az a szegény fiú ott fekszik egyedül, elhagyva s addig gondolkozik, amíg csak sírva nem fakad. Ej, nahát! És nahát! Hát hozzuk ide azt a gyereket, hadd halljon, hadd lásjon, hadd szagójjon egy kis finom illatot ú is, szíjja a friss levegőt és süssön a nap a lelke közepéig És ne töccsük az időt sokáig!

Dickon, amikor belemelegedett, mindig úgy beszélt, amint otthon megszokta, jó parasztosan, de máskor vigyázott a szóra, meg a kiejtésére is, hogy Mary könnyebben megértse. De Mary szerette a Dickon beszédmodorát, sőt igyekezett azt el is tanulni és most is olyan módon felelt rá.

— Nahát ne is töccsük! Aszondom, hogy nahát! — Amire Dickon nagyon vidáman mosolygott, mert mindig nagyon örült, amikor hallotta, mint utánozza őt Mary. — Ú már úgysis nagyon megkedvelte magát. Szeretné magát látni, meg Cap-taint, meg Sootot. Ha visszamék a házba, kikérdem, hogy maga begyühet-é hozzá hónap reggel; — osztán hozza magával a kis állatokat is, — és osztán — ha maj' több lesz a zödség meg a bimbó, lehozzuk útet és maga meg idetójjá a kocsikát és megmutasson neki mindent, mindent!

Amikor kis beszédét befejezte, valósággal büszke volt rá. Eddig soha ennyit parasztosan nem beszélt, de a kiejtést nagyon jól megjegyezte magának.

— De Colin úrfival is így beszéljen, — mondotta Dickon kuncogva. — Attú' ú majd nevet és nincs egészségesebb dolog a betegre, mint egy jó kis nevetés. Anya is aszongya, hogy naponta egy félórás röhögés még a tüdőgyulladást is meggyógyítja.

— Nahát, még ezen a szent napon megtróbalom, gyógyítja-e útet az én beszédem, — mondotta Mary és ő is kuncogott hozzá.

A kert immár abba az állapotba jutott, amikor minden nap és minden éj megtermi a maga csodáját, mintha valami varázslat folytán új meg újabb szépségeket bűvölne elő a földből, a fákon és a bokrokon. Nehéz volt mindezt a szépséget itt hagyni, különösen minthogy Nut éppen most kúszott rá a Mary ruhájára, Shell lefutott az almafáról és melléje ült, figyelő tekintetét rászögezve. De azért Mary mégis visszament a házba és amint leült Colin mellé, a fiú elkezdett szaglászni, bár nem olyan gyakorlott módon, ahogy Dickon szokott.

— Olyan szaga van önnek, mintha csupa virág volna, meg friss levegő! — kiáltott föl vidáman. — Mitől olyan illatos? Szinte egyszerre hűvös és meleg és édes ízű.

— Telifútt a csenderesi szél, — mondotta Mary. Attú'

gyün e, hogy az ember guggol a fűbe' a fa alatt, meg ott csücsü' Dickon, meg Captain, meg Soot, meg Shell. Ez a tavasztú is gyün, meg a naptú', meg az ájertú' — aztán finoman szaglik minden.

S mindezt olyan teli szájjal mondta, ahogy csak bírta. Amire Colin nagyot nevetett.

— Hát ön mit csinál? — kérdezte Maryt. — Így még nem beszélt eddig soha. De furcsán hangzik!

— Azt akarom, hajja maga is, miben az igazi beszédész, — mondotta Mary diadalmasan. — Ojan az én szájam, mint a Dickoné, meg a Mártáé, ha akarom. Megérti-é, ha hajja? Peniglen maga is afféle idevalósi, hogy nem szégyenli ki a szömit.

S arra ő is elkezdett nevetni és kacagtak együtt mind a ketten és úgy belejöttek a vidám röhöncsölésbe, hogy abba se tudták hagyni: zengett tőle a szoba úgy, hogy mikor Mrs. Medlock közeledett, egyszerre csak megdöbbenen hőkölt vissza és megállt a folyosón hallgatózni.

— Nahát és nahát és nahát! — dörmögte magában s ép olyan tájszólásfélével, mint a gyerekek folytatta: »De hun veték? hun vették?«

S annyi mindenféle megbeszélni valójuk akadt! Úgy látszott, hogy Colin a végtelenségig elhallgatná mindazt, amit Mary el tud mondani Dickon, meg Captain, meg Soot, meg Shell csodáiról, meg arról a póniról, amelynek Ugri a neve. A lovacska afféle kis sovány, tarka állat, nagy csomó sörénnyel a szeme fölött, mozgékony bársony orral; szikárságát nyilván annak köszönhette, hogy merőben a Csenderes fűvén élt, de azért szívós, apró lábain olyan kemény inakkal és izmokkal akár az acéldrót. Amint Dickont meglátta, nyerített egy kicsit, hozzáügetett, vállára tette a fejét és apró fúvásokkal, horkantásokkal és nyerítésekkel — mondott neki valamit, amire viszont Dickon beszélt a lovacska fülébe s ez ismét horkantott és nyerített rá. Dickon odatartotta a ló homlokát, hogy Mary símogassa meg, mire a póni az ő bársonyos orrával megcsókolta a leány nyakát.

— Mindent megért a lovacska, amit neki Dickon mond? — kérdezte Colin.

— Úgy látszik, — felelte Mary. — Dickon azt állítja, hogy ember meg állat mindig megérti egymást, ha igazi jó barátok, de csak akkor, ha igazán igaziak.

Colin néhány percig szótlanul feküdt és fölnezett a mennyezetre, de Mary látta rajta, hogy gondolkozik valamin.

— Én is szeretnék barátkozni, — mondotta végül, — de hát kivel? Eddig nem volt kivel barátkozni és az embereket ki nem állhatom.

— Hát engem kiállhat? — kérdezte Mary.

— Ó! hogyne, — felelte Colin. — Akármilyen különös, de önt még szeretem is.

— Ben Weatherstaff azt mondja, hogy én olyan vagyok mint ő, — mondotta Mary. — Azt mondja, hogy jót áll érte, mind a kettőnknek egyforma csúf természetünk van. Azt hiszem, hogy még ön is őhöz hasonló. Körülbelül egyformák vagyunk mi hárman, — ön, én, meg Ben Weatherstaff. Azt állítja, hogy egyikünkre sem nagyon érdemes ránézni, mert valósággal olyan fanyarak vagyunk, mint aminőknek látszunk. De azt hiszem, hogy most, amióta a vörösbegyet és Dickont ismerem, nem vagyok már olyan fanyar, mint azelőtt.

— Ön is érezte azt, hogy nem szereti az embereket? — kérdezte Colin.

— Ó! igen, — felelte őszintén Mary. — Önt is gyűlöltem volna, ha előbb látom, mint a vörösbegyet meg Dickont.

Colin kinyújtotta kezét és megérintette Maryt.

— Mary, bár ne mondtam volna soha, hogy ki akarom Dickont kergettetni. Nagyon megharagudtam önre, amikor azt mondta, hogy Dickon olyan mint egy angyal s ki is nevettem miatta, de — meglehet, hogy csakugyan olyan.

— No, kissé furcsa is ilyent mondani, — vallotta be nyiltan Mary — hiszen olyan pisze, a szája is jó nagy, a ruhája csupa kopottság és olyan teli szájjal beszél, — de ha valamegyik angyal eljönne Yorkshireba és itt élne a Csenderesen, — ha ugyan van yorkshirei angyal, — az is ismerne minden növényt, kicsalná a virágot a földből és az is tudna beszélni az erdei állatokkal épúgy, ahogy Dickon tud, az állatok arról is megéreznék, hogy ő az ő igazán igazi barátjuk.

— Ha Dickon nézne rám, azt nem bánám, — mondotta Colin. — Én meg szeretném is már látni.

— Örülök, hogy ezt mondta, — felelte Mary — mert... mert...

Ebben a pillanatban érett meg benne az a gondolat, hogy most, ép most van az ideje annak, hogy beszéljen. Colin megérezte, hogy most fog valamit hallani.

— Mert — miért? — kiáltott föl kíváncsian.

Mary annyira aggódott, hogy otthagya székét, odament ágyához és megfogta mind a két kezét.

— Bizhatok-e önben? Dickonban azért bíztam meg, mert a madarak is megbíznak ő benne. De bizhatok-e önben, — igazán, — igazi igazán? — kérdezte majdnem könnyörögve.

Mary arca olyan ünnepélyes volt, hogy Colin szinte csak suttogva felelte:

— Bizhat — bizhat!

— Nos hát, Dickon eljön holnap reggel önt meglátogatni és elhozza magával az ő szelíd állatait is.

— Ó! — ó! — kiáltott föl Colin nagy gyönyörűséggel.

— De mondok még valamit, — folytatta Mary s szinte belesápadt a nagy izgatottságba. — És most jön a java. A titkos-

kerthez vezet egy ajtó. És ezt én megtaláltam. Az ajtó ott van a fal borostyán fölfutója alatt.

Ha Colin erős, egészséges gyerek, ezt a híradást kétségkívül azzal fogadja, hogy torkaszakadtából kiáltja: »Éljen! éljen! éljen!« de hát elgyöngült hisztériás fiú létére csak lélekzet után kapkodott örömeben és a szeme karikája lett folyton nagyobb meg nagyobb.

— Ó, Mary! — sóhajtott föl félig sírva — hát meglátom én is? Bejutok oda én is? Hát *élni* fogok abban a kertben én is! — s összekulcsolta a két kezét s úgy nyujtogatta Mary felé.

Mary azonban oly kevéssé volt hisztériás s annyira természetes észjárású és gyerekes, hogy hangosan elkacagta magát, Colint is magához térítette elragadtatásából s néhány perc múltán már ott ült zsámolyán az ágy mellett és most már nem azt mesélte el, hogy milyennek képzei a kertet, hanem azt, hogy milyen a valóságban; amire Colin teljesen elfelejtette, hogy a feje fáj és ki van merülve, ellenben elragadtatással leste Mary szavait.

— Ép olyan tehát, mint amilyennek ön képzelte, — mondotta végül. — De úgy hangzott az elbeszélése, mintha már azelőtt is látta volna. Emlékezik-e, ezt mondtam a multkor is.

Mary gondolkozott pár pillanatig, aztán elszántan megvallotta az igazságot.

— Láttam is, voltam is benne, — mondotta — megtaláltam a kulcsot és már hetek óta járok a kertbe. De önnek nem mertem megmondani, mert nem tudtam, hogy vajjon bizhatok-e abban, hogy megőrzi a titkot, de igaziban *igazán*?

TIZENKILENCEDIK FEJEZET.

„Megjött!”

Dr. Cravent természetesen annak az éjnek az elmúltával, amikor Colinnak rohama volt, hívták. Ilyenkor mindig elszokott jönni és Colint rendszerint ágyán elterülve, halásápadtan és olyan hangulatban találta, hogy a legjelentéktelenebb szóra is rájött a hisztériás zokogás. Dr. Craven félt is ezektől a látogatásoktól, még pedig főleg azért, mert nem tudta, mihez kezdjen a beteggel. Ezúttal azonban nem volt otthon és csak délután jöhetett ki Misselthwaite-Manorba.

— Hogy van Colin? — kérdezte Mrs. Medlockot, nem kis izgalommal. — Ha így folytatja, még meg fog egyszer valami vérere pattanni. A gyereket a saját türelmetlensége és ingerültsége még meg is zavarhatja.

— Nos, uram, — felelte Mrs. Medlock — alig fog hinni a

saját szemének, ha majd meglátja. Az a savanyúképű kis leány, aki majdnem olyan gonosz mint Colin, teljesen megbabonázta. Hogy csinálta, nem lehet tudni. Isten bocsássa meg, de még ránézni is alig érdemes, az ember a szavát is olyan ritkán hallja, de megtette azt, amire eddig bátorsága nem volt egyikünknek sem. Úgy ugrott az ágyához a mult éjszaka, mint egy vadmacska, dobbantott a lábával és ráparancsolt, hogy hagyja abba a sikoltozást s ez valahogy úgy hatott rá, hogy rögtön el is hallgatott; ma délután pedig, — különben jöjjön, nézze meg, mert talán el sem hiszi, ha nem látja.

Dr. Craven aztán azon a jeleneten, mely a betege szobájában tárult eléje, valóban elámult. Amint Mrs. Medlock kinyitotta az ajtót, csevegést, kacagást hallott. Colin felöltözve ült a kereveten s miközben egy kertés képekkel teli könyvet nézegetett, azzal a jelentéktelen kis leánnyal beszélgetett, akit ezúttal nem is lehetett olyan jelentéktelennek mondani, mert az arca csakúgy sugárzott a vidámságtól.

— Ezt a hosszú kanyargósat, a két virággal, ebből legyen sok, — mondá Colin. — Ennek az a neve: Delphinium.

— Dickon azt mondja, hogy ettől erős és nagy a pacsirta, — kiáltott föl Mistress Mary. — Van is már belőle egész csomó hajtás.

Ebben a pillanatban vették észre a belépő dr. Cravent, mire mindketten elhallgattak. Mary egészen csöndes lett, Colin meg szálnalmas képet vágott.

— Nagy sajnálattal hallottam, fiam, hogy az éjjel megint rosszul volt? — mondotta dr. Craven kissé idegesen. — Talán ő is ideges volt kissé mindig.

— Most már jobban vagyok, sokkal jobban, felelte Colin, olyan rájaszerű tempóval. — Ha szép lesz az idő, egy-két nap mulva kimegyek a kis kocsiban a kertbe. Vágyódom a friss levegő után.

Dr. Craven leült melléje, megfogta ütőerét és kíváncsian nézett rá.

— De csak akkor, ha az idő nagyon szép lesz, — mondotta — és nagyon kell vigyáznia, nehogy kifáraszsa magát.

— A friss levegő nem fog elfárasztani, — jegyezte meg az ifjú rája.

Mint hogy azonban ugyanez a fiatal úr azelőtt, amikor neki friss levegőt ajánlottak, hangosan sírt és sikoltozott és azt emlegette, hogy a szabad levegőn meghül és akkor abba belehal, nem lehet csodálkozni, hogy az orvos megütődött kissé ezen a feleleten.

— Én azt hittem, hogy ön nem szereti a szabad levegőt? — mondotta.

— Nem is szeretem, ha egyedül vagyok, — felelte a rája — de ha kimegyek, velem lesz az unokatestvérem is.

— És persze, az ápolónő, — ajánlotta dr. Craven.

— Ó! nem, az ápolónő ne jöjjön velem, — mondotta Colin olyan fönséggel, hogy Marynek egészen önkénytelenül megint eszébe jutott a fiatal benszülött herceg, amint keskeny kezével, melyet ellepett a sok gyémántos, smaragdos, gyöngyös gyűrű, — s még a ruhája is teli volt tüzdelve rubintokkal — intett a szolgálknak, hogy közeledhetnek hozzá, szálámozhatnak és átvehetik parancsait.

— Majd vigyáz reám az unokatestvérem. Amikor ő velem van, mindig jobban érzem magam. A mult éjjel is neki köszönhetem, hogy jobban lettem. Ismerek egy nagyon erős fiút, az majd eltolja a kocsimat.

Dr. Craven láthatólag meg volt zavarodva. Ha ez a gyöngé, hisztériás beteg fiú meg talál gyógyulni, eltűnik minden reménye, hogy Misselthwaite-et örökölhesse; de bár ha nem is volt valami erős jellem, lelkiismeretlenek még sem volt mondható s azért meg akarta óvni attól, hogy esetleg valamilyen veszedelembé jusson.

— Annak nagyon erős, komoly fiúnak kell lennie, — mondotta. — Kell, hogy én is tudjak felőle valamit, ki az a fiú? Hogy hívják?

— Dickon, — szolt közbe egyszerre Mary. — Valahogyan úgy érezte, hogy aki ismeri a Csenderest, tartozik azt is tudni, hogy Dickon kicsoda. És igaza is volt. Rögtön észrevette, hogy dr. Craven komoly redőbe szedett képe egyszerre valami megkönnyebbült mosolygásba olvadt át.

— Ó, Dickon! Dickon kezében teljes biztonságban lesz. Olyan erős fiú az, mint egy csenderesi póni, az a Dickon!

— És megbízható, — mondotta Mary. — Ű a legmókányabb gyerök az egész vidékön. — Ezt a »kerti« stílusban mondotta, mert amint Dickonról emlékezett meg, akaratlanul utánozta beszédmódját.

— Ezt Dickontól tanulta? — kérdezte dr. Craven hangosan föl kacagva.

— Ezt én úgy tanulom, mintha franciául tanulnék, — felelte Mary némi hidegséggel. — Olyan beszéd ez, mint a benszülötteké Indiában. Aki okos, megtanulja. Én szeretem, Colin is szereti.

— Jó, jó, — mondotta az orvos. — Ha szeretik, az ugyan nem fog megártani. Bevett a mult éjjel brómot, Colin?

— Nem én, — felelte Colin. — Előbb nem is jutott eszembe, aztán Mary teljesen lecsillapított a beszédjével s olyan lassan beszélt, hogy egész elálmosodtam, elmondta, hogy megy be a kertbe a tavasz.

— Ez nagyon megnyugtató, — mondotta dr. Craven, talán még jobban megütődve mint eddig s oldalt rápillantott Maryre, aki csöndesen ült és föl nézett a mennyezetre. — Ön kétségtelenül jobban van, de emlékeznie kell arra...

— Nem akarok emlékezni semmire sem, — mondotta

Colin, akiben ismét föltámadt a rája. — Amikor egyedül fekszem és emlékezem, akkor egyszerre megfájul mindenem, aztán olyan dolgokra gondolok, amitől sírok, azért utálok emlékezni. Ha volna valahol olyan orvos, aki megtanítana felejteni, ahe-lyett, hogy mindig arra emlékeztetne, hogy beteg vagyok, azt szeretném idehívatni. — S úgy lendítette meg vékony jobb-kezét, mintha teli lett volna rakva a királyi föntség jelei gyanánt rubintos gyűrűkkel. — Az unokatestvéremtől azért vagyok jobban, mert segít nekem felejteni.

Roham után dr. Craven még soha olyan kurta betegláto-gatáson nem volt a Csenderesen, mint ezúttal; rendszerint sokáig kellett ott maradnia és egy csomó dolog felől intézkednie. Ezen a délutánon se gyógyszert nem rendelt, se másminő módon nem intézkedett és nem is kellett semmilyen nehéz helyzettel megküzdnie. Amikor lefelé haladt a lépcsőházban, nagyon mélyen látszott gondolkozni s amikor Mrs. Medlock elkezdett vele a könyvtárban beszélgetni, úgy látta, hogy az orvos egé-szen kijött a sodrából.

— Nos, sir, — kérdezte Mrs. Medlock — hát hitte volna ?

— Az bizonyos, hogy a helyzet egészen megváltozott, — mondotta az orvos. — S nem lehet elvitatni, hogy ez az új helyzet sokkal kedvezőbb, mint a régi volt.

— Azt hiszem, hogy Susan Sowerbynek van igaza, — mondotta Mrs. Medlock. — Tegnap, amikor Thwaitebe men-tem, megálltam a zsellérháznál és beszélgettem vele egy kissé. És ő azt mondta : »Hásze lehet, hogy nem ojan jó gyerek az a kis ján, ahogy nem is szép biz'a, de mégis csak gyerek s a gye-reknek kell a gyerek.« Mi, Susan Sowerby meg én, együtt jár-tunk iskolába.

— Susan különben a legjobb betegápolónő mindazok között, akiket ismerek, — mondotta dr. Craven. — Ha vala-melyik zsellérházban ott találok, legtöbbször az az érzésem támad, hogy a beteget megmenthetem.

Mrs. Medlock mosolygott. Nagyon szerette Susan Sowerby-t.

— Olyan furcsa észjárása van annak a Susan Sowerby-nek, — mondotta Mrs. Medlock meleg szeretettel. — Egész délelőtt ki nem ment az eszemből, amit tegnap mondott. »Egy-szer, amikor a gyerekek verekedtek egymással«, — mesélte, miután sokáig a lelkükre beszéltem, egyszerre csak így szóltam hozzájuk : »Még az iskolában tanultam, hogy a világ olyan gerezdekből áll, akár a narancs, de az egész narancs nem lehet senkijé se, erre már tízéves koromban rágyüttem. Mindenkire jut a gerezdből egy-egy darabka és néha rágyün az ember, hogy nincs is annyi gerezd, amiből össze lehetne állítani, az egész narancsot. Hát egyikőtök se kívánja megkapni az egész na-rancsot, — de egyitek se, — mert ha rá gondútok, rágyüttök arra, anélkül, hogy a kobakotokat nagyon meg kellene erőltet-netek, hogy ez nem is lehetséges és meg is bánjátok.« A gyerek

— folytatta Mrs. Medlock — a másik gyerektől tanulja meg, hogy hiába kapkodna az egész narancs után, hacsak meg nem akar aztán elégedni a keserű magjával, meg az ízetlen benső háncsával.

— Nagyon furfangos asszony, — mondotta dr. Craven, miközben felvette kabátját.

— Olyan furcsán mondja meg, amit mondani akar, — jegyezte meg jóindulattal Mrs. Medlock. — Néha mondtam is neki: »Hé, Susan, ha maga más asszony volna és nem beszélne olyan csenderesiesen, még megérné azt az időt, hogy művelt dámának nevezném.«

Colin egész éjjel át úgy aludt, hogy egyszer sem ébredt föl s amikor reggel csöndes fektében fölnevezett, mosolygott, anélkül, hogy tudta volna — és azért mosolygott, mert csodálatosan jól érezte magát. Nagyon kellemes volt így fölébrednie és tagjait bizonyos jóleső érzéssel nyújtogatta. Úgy érezte magát, mintha eddig szoros kötelékek fojtogatták volna s most egyszerre megszabadulna tőlük. Azt nem tudta, hogy dr. Craven azt mondaná felőle, hogy idegrendszere nincs annyira megerőltetve és most pihen. Máskor, ha így feküdt és bámult a falra, rendszerint megsajnálta, hogy fölébredt; most meg egészen teli volt a feje tervekkel, amelyeket Maryvel együtt főztek ki, a sok kertet ábrázoló képről, meg Dickonról és az ő szelíd állatjairól. Olyan kellemes érzés, ha az embernek van sok terve, amivel foglalkozhatik. S még tíz perce sem volt ébren, már hallotta, amint a folyosón nagy dobogással fut végig Mary és megjelenik az ajtóban. A következő pillanatban már ott is termett az ágy mellett és friss reggeli levegőt meg illatot hozott magával.

— Ön már lenn volt a kertben! Úgy-e, lenn volt? Olyan kedves zöldségszagot terjeszt, — mondotta Colin.

Mary futva jött, a haja kibomlott és összekócolódott, meglátszott rajta a friss levegő, az arca is neki volt pirosodva, bár ezt Colin nem láthatta.

— Olyan gyönyörű idő van! — mondotta Mary, a nagy futástól lihegve. — Ilyen szépet a világon sem lehet többet látni! Mert *megjött!* Azt hittem, hogy már rég itt van, de nem, csak most jött meg. Most hát itt van! Megjött a tavasz, Dickon is azt mondja!

— Igazán megjött? — kiáltott fel Colin — és ámbár nem nagyon értette, a szíve mégis hangosan dobogott az örömtől. S rögtön fel is ült ágyában.

— Nyissa ki az ablakot! — tette hozzá nevetve, félig a vidámságtól izgatottan, félig attól a bátorságtól, amely ebben az ötletben megnyilvánult. — Hátha meghalljuk, hogy szólnak az arany trombiták!

Mary nevetett ugyan az ötleten, de a következő pillanatban már ott termett az ablakban, kitérta mind a két szárnyát

s csak úgy dőlt befelé a friss, lágy, illatos levegő és a madár-csicsergés.

— Ez aztán friss levegő, — mondotta Mary. — Most csak feküdjék nyugodtan az ágyban és szívja be mély, hosszú lélekzettel. Így tesz Dickon is, amikor künn fekszik a Csenderesen. Azt mondja, hogy megérzi a kis ujjában is, az teszi erőssé s úgy érzi magát, hogy nem hal meg soha, de soha! Szívja be a levegőt, szívja be!

Csak azt mondta el, amit Dickontól hallott, de teljesen eltalálta Colin álmódosítását.

— Soha de soha! Ezt érzi? — kérdezte és megfogadta az utasítást hűen, hosszúakat és mélyeket lélekzett és nemsokára úgy érezte, mintha valami új, kellemes érzés töltené el egész szervezetét.

Mary már ismét ott állt az ágya mellett.

— A titkos kertben egyremásra bújik ki a virág a földből, — mondotta gyors hadarással. — A virágbimbók kinyílnak, a zöld levelecskék kiszélesednek, a zöld fátyol már majdnem teljesen elborította a sötét fátyolt, a madarak pedig olyan sietve igyekeznek fészket rakni, hogy el ne késsenek, hogy a jobb helyekért olykor még össze is vesznek. A rózsza úgy bimbózik, ahogy a rózsza egyáltalán csak bimbózhat, a kökörcsin már látzik a fűben mindenfelé és az a sok virágmag, amit elültettünk, mind kikelt és Dickon magával hozta a rókát, a hollót, a két mókust és egy újszülött báránycsibét.

S erre megpihent, hogy lélekzetet vegyen. Az újszülött báránycsibét Dickon egy rekettyebokor mellett találta a Csenderesen, elhullott anyja teteme mellett. Nem most talált először anyjavesztett báránycsibét és tudta azt is, hogy mit kell vele tennie. Bebugyolálta kabátjába, elvitte magával a zsellérházba, odafektette a tűz mellé és megitatta meleg tejjel. Olyan gyöngye kis állatka, kedves, buta, gyerekes nézésű, törzséhez képest a lába aránytalanul hosszú. Dickon az ölében hozta keresztül a Csenderesen, zsebében a mókust mellett egy szoptató üveggel. S amikor Mary egy fa alatt ülve az ölébe vette a kicsiny, meleg testű fejletlen báránycsibét, valami különös öröm úgy eltöltötte a szívét, hogy beszélni sem tudott. Báránycsibe, — báránycsibe! Élő báránycsibét tartott az ölében, mint valami csecsemőt!

Nagy gyönyörűséggel beszélt a báránycsibéről s mialatt Colin figyelmesen hallgatta és mély lélekzettel szívta magába a friss levegőt, belépett az ápolónő. Kissé megdöbben, amint a nyitott ablakot megpillantotta. Azelőtt sok meleg napon fintorgatta orrát a szoba rossz levegője miatt, mert Colin még akkor attól félt, hogy a friss levegőtől meghül.

— Biztos affelől, Mr. Colin, hogy nem fázik meg? — kérdezte tőle.

— Biztos, — volt a felelet. — Hosszú lélekzettel szívom magamba a friss levegőt. Ettől az ember megerősödik. Mindjárt

odamegyek a díványra reggelizni és az unokatestvérem is itt fog reggelizni velem.

Az ápolónő elnyomott egy mosolyt s kiment, hogy megrendelje a két reggelit. A cselédek termét sokkal mulatságosabb helynek tartotta a betegszobánál s lent amúgy is mindenki tudni óhajtott, hogy odafönn mi az ujság. A cselédek különben sokat nevettek a fiatal remetén, akiről a szakács megjegyezte: »Most azonban mesterére talált, úgy kell neki!« A cselédek terme nagyon 'unta már a sok rohamot s a házvezető, egyébként családos ember, nem először nyilvánította azt a véleményét, hogy a beteg már rég meggyógyult volna, ha valaki alaposan elverte volna egyszer.

Colin, amint a kereveten elhelyezkedett és előtte állott föl szolgálva kettejük reggelije, az ápolónőnek rájaszerű kijelentést tett.

— Ma reggel eljön hozzám egy fiú, egy róka, egy holló, két mókus és egy újszülött bárány. Föl kell őket hozzám vezetni olyan hamar, amint csak lehet. Senki se töltsse velük az időt a cselédek termében, hanem vezessék azonnal ide. Itt van a helyük, nem másutt.

Az ápolónő el akarta inagát egy kissé nevetni, de némi erőltetett köhintés túlsegitette ezen az illetlenségen.

— Meglesz, uram.

— Mindjárt megmondom azt is, hogy ön mit tegyen, — folytatta Colin. — Mondja el parancsomat Mártának is. Az a fiú Márta öccse. A neve Dickon, egyébként állatbűvölő.

— Remélem, Master Colin, hogy azok az állatok nem harapósak, — jegyezte meg az ápolónő.

— Hisz megmondtam, hogy állatbűvölő! — szólt szigorú hangon Colin. — Az állatbűvölő állatai pedig egyáltalán nem harapósok.

— Vannak Indiában kígyóbűvölők, — mondotta Mary — akik a kígyó fejét beveszik a szájukba.

— Nagy isten! — borzadozott az ápolónő.

A két gyermek a beözönlő reggeli levegőben reggelizett meg. Colin táplálkozása nagyon kiadós volt s Mary komolyan figyelte meg:

— Ön is meg fog lassankint hízni, mint én. Nekem Indiában sohasem ízlett a reggeli, itt pedig már alig várom.

— Nekem is volt ma étvágyam. Talán ezt is a friss levegőnek köszönhetem. Mit gondol, mikor jön meg Dickon?

A fiú nemsokáig váratott magára. Alig tíz perc múltán Mary fölemelte az egyik kezét:

— Hallga! nem hallja a hollót?

Colin figyelt, s rögtön hallotta is a világ egyik legesodálatosabb kiabálását: hollókárogást a ház falain belül: krák-krák!

— Csakugyan! — mondotta Colin.

— Ez Soot, — világosította fel Mary. — Figyeljen csak. Nem hall valami bégetést, egészen vékony kis bégetést?
 — Ó, hogyne! — kiáltott föl Colin és egészen belepirult.
 — Ez az újszülött bárány. Már itt is vannak.

Dickon mezőjáró cipője jó vastos és nehéz kis jószág lehetett, mert bárhogy igyekezett is csöndesen járni, messzire hallhatóan csattogott végig a folyosón. Mary és Colin hallották, amint jön-jön, mindaddig, amíg át nem haladt a kárpitozott ajtón és Colin külön folyosójának szőnyegére érkezett.

— Ha megengedi, uram, — jelentette be Márta — itt van Dickon az ő kis állatjaival.

S belépett Dickon az ő legkedvesebb, legszélesebb mosolygásával. Az újszülött bárányt az ölében hozta, mellette lépetgetett a róka, Nut a bal vállán ült, Soot a jobbon. Shell feje és patája meg a kabátja zsebéből kukucskált ki.

Colin lassan felült a díványon és bámult, épúgy bámult, mint nem is olyan régen Maryre, amikor legelőször látta szobájába belépni; álmélkodása azonban ezúttal merő öröm és gyönyörködés volt. Az bizonyos, hogy bármilyen sokat hallott is Dickonról, a kép, melyet róla alkotott, még csak haloványan sem hasonlított ahoz a fiúhoz, akit most mint élő valóságot látott maga előtt. Különösen az lepte meg, hogy Dickon megjelenése úgy hatott rá, mintha a róka, meg a holló, meg a két mókus, meg a kis bárány szorosán hozzátartozott volna egyéniségéhez. Colin még soha életében nem beszélgetett fiúkkal és a saját öröme és érdeklődése annyira elfoglalta, hogy eszébe se jutott valamit mondani.

De Dickont a szótalanság egyáltalán nem hozta zavarba. Azt is egészen természetesnek találta, hogy a holló, amikor legelőször találkozott, egyáltalán nem felelt neki. Az állatok már ilyenek, előbb alaposan megakarnak ismerkedni. Odalépett Colin kerevete mellé és lassú óvatossággal ráhelyezte a bárányt, mire a kis állat rögtön nekifordította fejét a Colin bársonyruhájának s elkezdte az orrával dörzsölgetni, gömbölyű gypjas fejével pedig az öltöny ráncai között keresett magának helyet.

— Hát ez mit csinál? — kiáltott föl Colin. — Mit keres?

— Az anyját keresi, — felelte Dickon mindjobban mosolyogva. — Egy kicsit éhesen hoztam el, azt akartam, had lássa ön is, hogyan eszik.

Letérdelt a dívány mellé és kivett a zsebéből egy szoptatósüveget.

— Jer ide, kicsikém, — mondotta és barna kezével puhán maga felé fordította a kis, fehérgyapjas állatfejet. — Hisz ez kell neked. Ebből többet kiszipakóhatsz, mint abbú a bársonybú! Na, ne! — és a gummivégű üveget behelyezte a mozgékony ajkak közé, s a bárány rögtön, észrevehető örömmel látott neki a szopásnak.

Ezek után bőven akadt beszélgetni valójuk. A kis bárány nemsokára elaludt, mire egyik kérdés a másikat követte és Dickon megfelelt valamennyire. Elmondta, hogy hol és mikép találta a kis bárányt három napja, napfölkeltkor. Akkor éppen egy pacsirtát hallgatott a Csenderesen s figyelte, mint röpül följebb, mindig följebb, egészen a kék égig, amíg a nagy magasságban csak egy kis pontocskának látszott.

— Már nem is láttam, de az énekét még mindig hallottam, és azon nagyon is csudálkoztam, mert hogyhát a pacsirta már ojan messzire vót, mintha a világú' is kiröppent vón' es amint így utána bámulok, egyszerre a magyalbokrok felől valami furcsa hangot hallok. Hát ez ojan gyenge bégetés vót, mingyá' tudtam, hogy ez valami újszülött bárány, aki éhes, azt is tudtam, hogy csak azért éhes, mert elveszejtette az anyját, hát elindútam, hogy megkeresem! Eh! De nyomot sokáig hiába kerestem. Nekimentem a magyalbokrokra és elkezdtem körü'járni, de hiába kerültem meg százszor is, mégsem tudtam meg-
tanáni. Végre eljutottam egy halomhoz, a sziklás tájékán, ott valami fehér fótót vettem észre s mikor utána másztam, megtanátam ezt a kicsit, félig hótan a hidegtű meg a koplalástú.

Mialatt Dickon mesélt, Soot komoly szárnycsapásokkal kilendült az ablakon és a kert fölött tett néhány károgó megjegyzést, míg Nut és Shell a közeli fák ágai közé ugrottak, apró kirándulásokat téve és szorgalmasan fürkészve a fa héjának ráncai között. Captain lehasalt Dickon mellé, aki régi szokása szerint a kandalló elé telepedett.

Aztán megnézték a kertészkönyv képeit és Dickon minden virágnak megmondta a nevét és pontosan tudta azt is, hogy ezek közül a virágok közül melyek nőnek már a titkoskertben.

— Mindenikrű' nem tom, hogy híjják, — és kijelölt egy virágot, amely alá ez a név volt nyomtatva, »Aquilegia«, — de mifelénk aszongyák rá, hogy ez galambszinű; ez meg a pinyökés, nagy csomóba terem vadon, de ezekben a kertekben nagyobb is, szebb is. Ha egész kinő és megráz egy csomó virágot, ojan e, mintha temérdek fehér meg kék pillangó repkedne rajta.

— Ezt én is meglátom! — kiáltotta Colin — meglátom én is!

— De mög ám, — mondotta Mary nagyon komolyan — még pedig mind a két látó szömvivel, hogy nagyon is láthassa.

... a bárány rögtön, észrevehető örömmel látott neki a szopásnak.

„Nem halok meg soha, soha — de soha!”

Ámde egy hétnél is tovább kellett várniok, mert elsősorban nagyon erős szelek jártak, aztán Colin volt erősen meghülve, és ez a két fölmerült akadály bizonyosan igen felingerelte volna, ha Dickon majdnem minden nap meg nem látogatja, bár olykor csak pár percet időzött is nála. De ilyenkor aztán elmondta a Csenderes minden, időközben fölmerült eseményét; hogy mi történik a réten, a csalitban, a patakok partján. S amikor ez az állatbűvölő elmondotta, hogy a borz, a vidra, meg a vízipatkány miképpen építi a házát és leírta a madárfészkeket, a mezei egerek tanyáit, ha elbeszélte mindazt a sok érdekesítő részletet, amelyről tudott, előadásának elevenségével valósággal lázbahozta hallgatóit is, szinte maguk előtt látták azt a nyüzsgő, reszkető szorgalmat, melyet ez a földalatti világ kifejtett.

— Nagyjában ép olyanok ők is, mint mi, — mondotta Dickon — csak ők minden esztendőben kénytelenek házukat újra megépíteni. Ettű van aztán annyi dóguk, hogy alig győzik szuszogással.

A legnagyobb fontosságú feladat azonban az volt Colin előtt, hogy az ő bevonulása a titkoskertbe olyan módon készítették elő, hogy arról senki se tudjon meg semmit. Senkinek nem szabad meglátnia, hogy Colin ülökocsijában és Mary meg Dickon mint mennek körül a bokrokon, végig a hosszú fason, el a hosszú fal mellett és hogyan jutnak a borostyános falig. S minél tovább haladt az idő, Colinban annál jobban és erősebben megrögződött az a meggyőződés, hogy a titkoskert csak akkor őrizheti meg teljes varázsát, ha titokzatosága tökéletesen érintetlenül marad. Senkinek még csak gyanítania sem szabad, hogy ilyen titkoskert egyáltalában van. Az embereknek azt kell hinnök, hogy Colin lemegy a kertbe és magával viszi Dickont és Maryt, mert tőlük, akiket amúgy is kedvel, nem veszi rossz néven, hogy rája tekintenek. Hosszan és élvezetesen tudtak tervezgetni erről az első kirándulásról. Végighaladnak ezen a fason, letérnek arra az útra, fölfelé haladnak a másik ösvényen, körüljárják a szökőkutat, mintha az üvegház kiültetett virágait akarnák megtekinteni, amelyekre Mr. Roach, a főkertész olyan büszke volt. S mindez annyira indokolt és természetes dolog, hogy emögött senki sem rejthet semminő titokzatosságot. Végül lekanyarodnak azután a bokrok mögé, ott elválnak egymástól s külön haladnak mindaddig, amíg eljutnak a hosszú falig. Az egész terv majdnem olyan komolyan és alaposan volt kidolgozva, mint aminő tervet nagy hadvezérek készítenek háború idején csapataik fölvonul-tatására.

Nagyon természetes, hogy az istállókba, a kertészek házaiba sok mindenféle hír szivárgott a cselédek útján a beteg gyermek szobájából és lakójáról, mindazáltal Mr. Roach nagyon meg volt döbbenve, amikor egy szép napon az a rendelet érkezett a beteg környezetéből, hogy személyesen kell az úrfinál jelentkeznie. Ez annyival feltűnőbb volt, mert a külső személyzetből még csak nem is látta soha senki a beteg gyermek szobáját, még kevésbé beszélt vele valaha.

— Hát jól van, jól van, — mondotta magában a főkertész, amint nagy sietséggel átöltözött — de mi lesz ebből? Amikor ő Királyi Fensége, akire eddig rá sem szabad volt nézni, most egyszerre hivatja is az embert!

Mr. Roach nem volt ment minden kíváncsiságtól. Soha a fiút még egy pillanatra sem látta, de akár egy egész tucat történetet hallott már arról, hogy milyen kellemetlen a nézése, modora, és hirtelen haragú a természete. Legtöbbször persze azt mondták el előtte, hogy a fiú bármelyik pillanatban elpusztulhat és olyanok, akik sohasem látták, rémes meséket terjesztettek erőtlén lábszárairól és púpos hátáról.

— Sok minden megváltozik most ebben a házban, Mr. Roach, — mondotta Mrs. Medlock, amint fölvezette a főkertészt a lépcsőházon át arra a folyosóra, amelyből a hisztériás híru gyermek szobája nyílt.

— Reméljük, hogy nem változik rosszabbra, Mrs. Medlock, — felelte a főkertész.

— Rosszabbra alig is változhatnék, — folytató Mrs. Medlock — de az a furcsa, hogy egy ideje mindenki sokkal könnyebbnek találja a szolgálatot. Aztán ne legyen meglepve, hogy egyszerre valami állatkertben fogja magát találni és Sowerby Márta Dickonjáról azt fogja látni, hogy otthonosabb itt, mint mi ketten, vagy akárki más a házhoz tartozók közül.

Mary úgy magában valósággal hitte is, hogy Dickon fölött valami varázs lebeg. S amikor Mr. Roach hallotta a Dickon nevét, szelíden mosolygott hozzá.

— Ó, ez a fiú a Buckingham-palotában, vagy akár egy kőszénbánya fenekén is otthonosan érezni magát, — mondotta. — Amellett nem is szerénytelen. De nagyon kedves fiú, az bizonyos.

De talán jó is volt, hogy figyelmeztették, mert különben a beteg szobájának megpillantása nagyon könnyen megzavarhatta volna az első pillanatban. Amint benyitott a hálószobába, egy nagy holló, amely egészen kényelmesen egy faragott karosszék támláján guggolt, hangos »krák-krák«-kal üdvözölte, mire Mr. Roach csak bizonyos erőfeszítéssel tudta megóvni magát attól, hogy visszahőköljön s így belépése méltóságán csorba essék.

Az ifjú rája sem az ágyban, sem a kereveten nem feküdt, hanem egy karosszékben ült; előtte egy kis báránka állott, amely farkincáját vidáman billegette, Dickon pedig térdelve itatta egy

üvegből. Dickon hátán egy kis mókus csücsült és nagy buzgósággal hámozta ki egy diónak a belét. A kis indiai lány egy széles számolyon ülve nézte őket.

— Master Colin, — mondotta Mrs. Medlock — itt van Mr. Roach.

Az ifjú rája megfordult és végignézett ezen az ő szolgáján, — legalább ilyesmit érezett magában a főkertész.

— Ó, hát ön Roach? Azért hívtam önt, hogy néhány nagyon fontos parancsot közöljek önnel.

— Rendelkezésére állok, uram, — mondta Roach, elkészülve arra, hogy utasítást fog kapni az összes tölgyfák kivágására, vagy arra, hogy a gyümölcsöst változtassa át hattyús tóvá.

— Ma délután kimegyek kerek kocsimban a kertbe, — mondotta Colin. — Ha a friss levegő jól fog esni, kimegyek minden nap. De amikor a kertben vagyok, ott, a hosszú fal mentén ne legyen egyetlen kertész sem. Egyáltalán ne legyen ott senki. Délután két óratájt megyek a kertbe, attól fogva ne lássak ott senkit mindaddig, amíg meg nem üzenem, hogy mindenki ismét folytathatja rendes munkáját.

— Meglesz, uram, — felelte Mr. Roach, örülve, hogy a tölgyek megmaradhatnak és a gyümölcsösnek sem esik semmi bánkódása.

— Mary, — fordult Colin unokahúgához — mit is szoktak mondani Indiában, ha a beszélgetésnek vége és azt akarja az ember, hogy az illető eltávozzék?

— Azt kell mondania: »Megengedem önnek, hogy eltávozzék«, — felelte Mary.

A rája kezével intett.

— Roach, megengedem önnek, hogy távozzék. De el ne felejtse, hogy amit mondtam, nagyon fontos.

— Nagyon jól van, uram, köszönöm uram, — felelte Mr. Roach, mire Mrs. Medlock kivezette a szobából.

A holló károgott egyet a főkertészre, de egészen barátságosan.

Amint kiért a folyosóra, előbb csak mosolygott magában, de aztán, mint afféle jókedélyű ember, hangosan kacagott.

— Szavamra, — mondotta — finom főúri tempója kezd lenni, igaz-e? Az ember azt hinné, hogy egyesül benne az egész királyi család fönsége, a herceg-férjet is beleértve.

— Eh! — mondotta mogorván Mrs. Medlock — amikor valamennyien hozzászoktattuk, hogy úgy taposhasson rajtunk, ahogy neki tetszik, mintha mi csakis azért volnánk a világon.

— Talán még megváltozik, ha megéli, — gondolta Mr. Roach.

— No, annyi bizonyos, hogyha élve marad és az az indiai lány sokáig lesz mellette, ez megtanítja rá, hogy nem övé az egész narancs, amint Susan Sowerby szokta mondani. Majd aztán megtalálja azt a . . . kis darabkát, amelyikhez jussa van.

Bent a szobában Colin hátradőlt székében.

— Most tehát már nyugodtak lehetünk, — mondotta. — Ma délután meglátom a kertet, belülről is meglátom!

Dickon állatjaival együtt visszament a kertbe, Mary ott maradt Colin mellett. Mary úgy látta, hogy Colin egyáltalán nem volt fáradt, nyugodt volt a villásreggeli előtt s azalatt is, amíg elfogyasztották. Mary eltöprengett ezen és így szólott:

— Hogy megnagyobbodott a szeme, Colin, — mondotta. — Amikor úgy elgondolkozik, úgy megnő a szeme, mint valami dió. Min gondolkodik most?

— Nem bírok másra gondolni, mint arra, hogy milyen is lehet? — felelte Colin.

— Micsoda? A kert? — kérdezte Mary.

— Nem a kert, hanem a tavasz. Azért gondolkozom, mert tulajdonképpen még egyáltalán nem láttam a tavaszt. Jóformán sohasem mentem ki a szobából és ha ki is mentem, nem néztem meg semmit. Nem is törődtem vele.

— Én sem láttam Indiában, mert ott nem is volt tavasz, — mondta Mary.

Colinnak, főképp azért, mert folyton el volt betegszobájába zárva, szorgosabban dolgozott a képzelete, mint a Maryé s ebben nem kis segítségére volt a sok könyvlapozás és képek nézegetése is.

— Amikor, nemrég reggel berohant hozzám s azt kiáltozta, hogy »Megjött! megjött!« egészen megzavarodtam. Úgy hangzott, mintha már közel volna és jönne nagy zajjal, trombitás muzsikával. Olyannak képzeltem, amilyennek valamelyik könyvemben le is van festve: vidám népek jönnek seregestül, gyermekek a vállukon és kezükben virágfüzerek pompáznak, mindenki nevet és mulat, és sípokon muzsikálnak a menet előtt. Azért mondtam is akkor, hogy »Talán meghalljuk az arany trombitákat«, és kértem önt, hogy nyissa ki az ablakot.

— Milyen különös, — mondta Mary. — Mert én is teljesen olyanformát gondolok. Mert ha az a sok virág, meg levél, meg zöld hajtás, meg madár, meg állatocska mind egyszerre kezdene el táncolni, milyen sokan volnának és milyen gyönyörűek! Azok biztosan énekelnének, meg fuvoláznának és megvolna a trombitás muzsika!

Arra aztán mind a ketten nagyot nevettek, de nem azért, mintha ezt az ötletet ki lehetett volna nevetni, hanem, mert tetszett mindkettejüknek.

Az ápolónő valamivel később felöltöztette Colint. És megfigyelte, hogy ezúttal nem feküdt, mint valami tuskó, amíg ruháját ráadják, hanem egyenest ült az öltöztetés alatt, sőt segített is némileg az ápolónőnek és az egész idő alatt nevetgélt Maryvel.

— Ma jó napja van neki, uram, — mondotta az ápolónő dr. Cravennek, aki eljött egy kis felülvizsgálatra. — Egészen vidám s szinte erősebb is.

— Estefelé ismét meglátogatom, — mondotta dr. Craven — ha majd visszajött a kertből. Meg akarom tudni, hogy hatott rá a szabad levegő. Szeretném, — tette hozzá csendesebb hangon — ha önnek is szabad volna mellette maradni.

— Inkább tüstént elmegyek ebből a házból, semhogy én most ezzel előálljak, — mondotta az ápolónő szokatlan határozottsággal.

— Nem is úgy gondoltam, hogy erőltesse, — mondotta az orvos némi idegességgel. — Hát próbáljuk meg. Dickon olyan fiú, akire akár egy újszülött csecsemőt is rá lehetne bízni.

A ház legerősebb szolgája levitte Colint kocsijával együtt a lépcsőházba s odáig toltta, ahol Dickon már kint várakozott. S miután párnáit és takaróját is megigazították, a rája kegyesen intett a legénynek és az ápolónőnek.

— Megengedem önöknek, hogy távozhassanak, — mondotta, mire mindketten gyorsan visszamentek a házba és be kell vallani, hogy amint biztonságban voltak, jóízűen kivihogták magukat.

Dickon elkezdte tolni a kerekes széket nyugodtan, lassan. Mistress Mary ment a kocsi mellett, Colin pedig fölfelé fordította az arcát, egyenesen az égboltozatnak. A kék bura roppant magassága alatt apró bárányfelhők lebegtek, mintha szárnyuk volna. A Csenderesről lágy, meleg szellő hullámai tódultak elő, valami nyers, vad édességű illatot hozva magukkal. Colin szűk kis melle csak úgy duzzadt, amint magába szívta a friss levegőt, s nagy szemével úgy nézett szerte, mintha a füle helyett azzal akarna hallgatózni mindenfelé.

— Annyi mindenféle hang dalol és zümmög, — mondta. — S milyen szag jön a széllel?

— Virágzik a magyal, — felelte Dickon. — Ó! van most sok, meg jó dóga a méhecskének.

Emberi lelket sehol, amerre ők elvonultak, látni nem lehetett. Mintha megbabonáztak volna minden kerti munkást és kertészt, eltűnt valamennyi. De azért csak kanyarogtak a faszorok között és az ösvényeken, körüljárták a szökőkutat, teljes hűséggel megtartva sétájuknak azt a tervét, melyet a titokzatosság kedvéért olyan gondossággal eszeltek ki, hogy az örömük ezzel is nagyobb legyen. De amikor az utolsó kerülőt is gondosan lerótták és közeledtek a borostyánlepte hosszú falhoz, valami furcsa érzéssel, amit megmagyarázni bizonytalannal nem tudtak volna, beszédük suttogássá halkult.

— Itt vagyunk, — lihegte Mary. — Itt szoktam járni folyton és mindig csak bámulok, meg bámulok.

— Itt vagyunk? — kiáltott föl Colin és a szeme a kíváncsiságtól mereven rátapadt a borostyánfüggönyre. — De nem látok semmit, — folytatta halkan. — Hiszen nincs itt semmiféle ajtó!

— Én is azt hittem, — mondotta Mary.

Erre nagyon kedvesen elhallgattak mind a hárman néhány percig, mialatt a kis kocsi tovább folytatta útját.

— Ebben a kertben szokott dolgozni Ben Weatherstaff, — mondotta Mary.

— Ebben? — felelt Colin.

Néhány lépéssel haladtak ismét odébb, mire Mary újból szólt valamit sűgva.

— Itt pedig, — s hangja sajtáságosan ünnepélyes és komoly lett, amint rámutatott egy orgonabokorral körülszegett virágágyra, — itt kaparta föl a vörösbegy a földet és kiásta nekem a kertajtó kulcsát.

— Hol? hol? itt? — kiáltotta Colin és a szeme olyan karika lett, mint aminő a farkasé lehetett, amikor a vörösbóbítás kis leánya a barlangjába benyitott. Dickon hallgatott és megállt a kocsival.

— Itt pedig, — mondotta Mary és egészen közel lépett az ágyhoz, a borostyán mellé, — beszélgettem vele, ő meg a fal tetejéről csiripelt le hozzám, akkor jött a szél és megfűtta ezt a borostyánfüggőnyt — s ezzel odanyúlva, elhúzta az örökzöld lecsüngő indáit.

— Ó! ez az, ez az! — hebegte Colin.

— S itt van a gomb és itt van az ajtó. Dickon tolja be, tolja be gyorsan!

S Dickon egy pompás, erős, nyugodt taszítással, egyszerre betolta a kocsit.

Colin ebben a pillanatban hátradőlt a kocsi párnáján, kezével letakarta mind a két szemét s bár örömeben szinte lihegett, nem akart addig látni semmit, amíg nincsen egészen a kertfalon belül; a kocsika megállt és mintha valami varázslat okozná, az ajtó egyszerre becsukódott mögöttük. Csak most kapta el kezét szeme elől s nézett széjjel, és egyre csak nézett és nézett; épúgy, mint annak idején Mary és Dickon. A falon, az ágakon, a földön és a fákon, a lengedező indákon és kacsokon eláradt mindenfelé a tündéri apró kis levelekből összeszőtt zöld fátyol és a pázsiton, a buja fűben, a fák alatt és a lugasok köedényeiben, itt-ott-amott, mindenütt nyiladozott lengedezett a tömérdek arany- meg bibor-, meg fehérszínű virág, fejük fölött a fák mutogatták rózsás és fehér bimbóikat, a levegő telve volt röpkedő pillékkal, édes madárfüttyel, meg zümmögéssel, meg illattal, százféle illattal. A nap pedig úgy öntötte rájuk meleg sugárözönét, mintha szerető kéz simogatná arcukat. Mary és Dickon Colin mellett állott és mindketten álmélkodva tekintettek rá. Olyan különösen megváltozott egész valója és annyira egészen más lett, mert elefántsonthalványságú arcát, meg a nyakát, meg a kezét, meg egész alakját elborította a rózsaszín.

— Meggyógyulok! egészséges leszek! — kiáltott föl. — Mary! Dickon! Egészséges leszek! És nem halok meg soha, soha, de soha!

HUSZONEGYEDIK FEJEZET.

Ben Weatherstaff.

A földi életnek különös sajátsága, hogy az ember néhanapján úgy érzi magát, mintha örökké, örökké, de mindörökké élhetne. Az embert néha olyankor fogja el ez az érzés, ha nagyon korán kél és megy ki a szabadba, még hajnalhasadása előtt, abban a finom szürkületben és megáll egyedül a mezőn s föltekintve az égre, figyel, hogy a halavány égbolt miként változik meg, miként pirosodik át, míg a kelet bámulatos átalakulásától csodálkozva kiált fel s a szíve dobogása is megáll az előtt a fönséges látvány előtt, amint nagy méltósággal fölbukkan a nap, amint fölbukkan minden istenadott reggelen már annyi ezeresztendő óta. S olyankor is így érezzük magunkat, amikor napnyugtakor megállunk egy csöndes erdőben, amelynek lombjai között átszűrődik a verőfény titokzatos aranycsillogása és lassan, nagyon lassan suttog valamit, amit megérteni nem lehet, bármiként is szeretnők. S néha akkor is örökkévalónak érezzük az életet, ha az éjszaka véghetetlen csöndjében föltekintünk a mélységes kék égbolt sok millió csillagai közé. S halhatatlannak érzi magát az ember akkor is, ha távoli zene hangjaira figyel, vagy ha nagyon mélyen belenéz valakinek a szemébe.

Ilyenformán érezhette magát Colin is, amikor legelőször találta magát az elrejtett kert négy falán belül és megérezte a tavaszt. Ezen a délutánon az egész világ arra látszott törekedni, hogy ennek az egy fiúnak a kedvéért, amennyire csak lehetséges, szép és bájos és jóságos legyen. Talán az égi kegyesség akarta úgy, hogy megjött a tavasz és minden lehető pompáját ráöntötte erre az egy gyerekre. Dickon egynéhányszor félbeszakította munkáját, megállt és csodálkozó tekintettel lassan csóválgatta a fejét.

— Eh, igazán nasszerű! — mondotta. — Tizenkét esztendősen elmúltam, nemsokára tizenháromeves leszek, és tizenhárom év alatt sok délután vót már, de még ijen nasszerű nem vót egyse!

— Jaj, be nasszerű! — mondotta az örömtől sóhajtván Mary. — Aszondom, hogy ijen nasszerű még nem is vót, amióta áll a világ!

— Nem gondúja, — kérdezte Colin mintegy álomlátóan elgondolkozva — hogy ez sok csudásság az én kedvemér' tevődik így együvé?

— Szavamra! — mondotta Mary bámulattal — maga elsőrendű gyerekek, úgy beszé', mint valami valódi idevalósi!

Merő boldogság volt a három gyerek.

A kis kocsit egy szilvafa lombja alátolták, amely hófehér

volt a sok virágtól és csakúgy zengett a hangos méhzümmögéstől. Olyan volt, mint egy tündérkirály trónjának mennyezete. Mellette egy virágzó cseresnyefa terpeszkedett, azontúl az alma büszkélkedett fehér és piros bimbóival, közöttük ellátott a szem jó messzire, a lombmennyezetek hézagai között alácsillogott egy-egy darabka kék ég, mint valami álmélködő tekintet.

Mary és Dickon itt is, ott is dolgozott valamit, Colin meg figyelte őket. Néha hoztak neki megcsodálásra méltó tárgyakat, bimbókat, amelyek ép megpattantak, aztán olyanokat, amelyek szorosan össze voltak csukódva, olyan ágakat, amelyek ép most kezdtek kizöldülni, fakopácsoló-szarka elhullajtott tollát és időelőtt kettéhasadt madártojás héját. Dickon lassan körültozogatta a kis kocsit az egész kerten, lépten-nyomon megállva valamelyik újabb csoda előtt, hogy láthassa, mi minden sarjad ki a földből és hasadozik elő a fák ágain.

— Vajjon meglátjuk-e a vörösbegyet? — kérdezte Colin.

— Megláthatja nemsokára ahányszor csak akarja, — felelte Dickon. — Majd ha a tojások szétpattannak s kibújnak a fiókák, lesz neki annyi dóga, hogy a feje is beleszédül a szegénynek. Meglássza, hogyan nyargalász ide-oda, ki a fészekbű, be a fészekbe, oszt aszt se tuggya, hogy a sok gilisztát, némelyik nagyobb, mint ú maga, oszt aszt se tuggya, hogy a sok csipogó szájbű, melyiket tömjé meg hamarébb. Hallunk majd akkor csipogást és csápogást mindenhunna. Anya aszongya, amikor látja, mennyi dóga van egy ijén vörösbegynek, hogy a sok apró begyest megtötse, úgy érzi magát, mint egy főúri dáma, akinek semmi dóga nincsen.

Ezen aztán olyan vidám kacagásra fakadtak, hogy be kellett fogni a szájukat, nehogy a röhöncölésük kihallják a kert falán túl is. Colint már néhány nappal azelőtt alaposan kioktatták a tompított hangú és suttogó beszéd törvényei felől. Neki tetszett is ennek a titokzatossága és megtett minden tőle telhetőt, de az már mégis csak nehéz dolog, hogy az ember a suttogást túl ne kacagja, ha már kacagni kénytelen.

A délután minden perce új meg új eseményt hozott, a napfény ragyogása pedig óráról-órára aranyosabbá vált. A kerekes kocsit visszatolták a mennyezet alá s Dickon ép leült a fűbe és elővette sípját, amikor Colin megpillantott valamit, amit eddig nem vett észre.

— Amott, az ott, nagyon öreg fa már úgy-e? — kérdezte.

Dickon végignézett a füves tér fölött a fára, Mary is oda tekintett és egy pillanatig mélyen hallgattak mind a ketten.

— Nagyon öreg, — mondotta végül Dickon s hangjában valami nagyon szelíd komolyság csendült meg.

Mary ismét ránézett a fára és elgondolkodott.

— A fa minden ága egészen szürke már s nincs rajta egyetlen zöld levél se, — folytatta Colin. — Meghalt már az a fa?

— Hja! — sóhajtott Dickon. — De teli van növe kúszó

rózsával s ha maj' az elkezd leveledzeni meg virágozni, teli lesz az elhalt fa levéllel meg virággal. Akkor már nem lesz halott. Szébb lesz valamennyinél.

Mary még mindig rajta felejtette tekintetét a fán és nagyon gondolkozott.

— Olyan, mintha egy nagy ága letört volna, — mondotta Colin. — Vajjon hogy történhetett?

— Az sok évvel ezelőtt történt, — világosította fel Dickon. — Eh! — kiáltott föl hirtelen és megérintette Colin vállát, — ott a vörösbecy! Nézze, nézze! Hát ott repül! Ennivalót visz a párjának.

Colin majdnem elkésett, de az utolsó pillanatban mégis meglátta a madarat, amint keresztülröpült a lombok között, csőrében cipelve valamit. S amint átröpült a zöld tisztáson, nekivágott a kert sűrűn benőtt szögletének és ott eltűnt a tekintet előtt. Colin visszadől ismét a székén és egy kissé elnevette magát.

— Talán most találják föl náluk az ozsonna-teát. Lehet, hogy ép öt óra van. Egy csésze teát magam is meginnék.

Igy túlestek a nehéz pillanaton.

— A varázslat hozta erre a vörösbecyget, — mondotta titokban Mary Dickonnak. — Én tudom, hogy ez a varázslat. — Mert mind a ketten, ő és Dickon attól féltek, hogy Colin majd még többet is akar tudni arról az ágról, amely tíz évvel ezelőtt letört. Dickon ugyancsak dörzsölgette zavarában az ő vörhenyes fejét.

— Úgy tegyünk, mintha az a fa ép olyan közönséges fa volna, mint a többi fa, — mondotta végül. — Azt sose mondhatjuk meg a szegény gyerekeknek, hogy az a fa hogy tört le! Ha még egyszer kérdez róla valamit, hát nekünk muszáj, de muszáj nevetni és úgy nézni arra a fára.

— Persze, hogy muszáj! — felelte Mary.

De egyáltalán nem érezte, hogy arra a fára nevetni is tudna. Dickon még egy ideig dörzsölgette a rozsdaszín haját, de kék szeme kezdett derültebben pislogni a világba.

— Mrs. Craven nagyon édes dáma lehetett, — folytatta némi habozás után. — Anya azt hiszi, hogy néha most is eljár Misselthwaitebe és megnézi az ő kis Colinját, ahogy minden anya visszajár, ha ezt a világot itthagyjá. Hát vissza is gyűtt; hát ű vezetett be minket ebbe a kertbe, és ű dógoztatott itt minket és az ű dóga volt az is, hogy a fiát idehoztuk.

Mary azt gondolta, hogy Dickon ezzel a magyarázattal tulajdonképpen a varázslatról beszélt. Mert Mary erősen hitt a varázslatban. Titokban még azt is hitte, hogy Dickon is varázsol, persze, jóindulatú varázslatot művel, azért szereti mindenki és az állatok azért tudják, hogy Dickon az ő jó barátjuk. El-eltöprengett azon is, hogy vajjon nem a varázslatnak köszönhető-e, hogy a vörösbecy ép abban a pillanatban jelent

meg, amikor Colin azt a súlyos kérdést intézte hozzájuk. Úgy látta, hogy ez a varázslat működött egész délután s ez változtatta át Colint egészen másfajta gyerekké, mint aminő azelőtt volt. Hiszen szinte hihetetlen volt, hogy ez a mostani Colin ugyanaz a veszekedő, nyugós fiú, aki nemrég még úgy sikított, a párnáját öklözte és harapta. Még elefántcsontszínű arca is egészen megváltozott. Az a halavány rózsaszínű pír, amely arcát, nyakát, kezét elborította, amikor besurrantak a kertbe, nem is hagyta el többé. Meglátszott rajta, hogy van vére és feje nem elefántcsont és nem is viasz immár.

Kétszer-háromszor is látták, amint a vörösbecy eleséget viszen a párjának, úgyhogy ők is megkivántak valaminő táplálékot és Colin nagyon áhítozott az ő ozsonna-teája után.

— Menjen és hozasson valamelyik szolgálával egy kosárban ozsonnát, — mondotta Marynek — ön és Dickon vegyék át tőle a rododendron-ágynál és hozzák be együtt.

A pompás eszmét könnyen meg is valósították s amikor a fehér terítő szétterült a fa alatt s volt rajta forró tea, frissen piritott vajaskenyér és sütemény, nagy étvággal és nem kisebb élvezettel fogyasztottak el mindent. Csakhamar a madarak egész sokasága gyült köréjük. Egy ideig csak figyelték a falatozó gyerekeket, de végül együtt lakomáztak velük, Nut és Shell süteménydarabkákkal ugráltak a fákra, Soot pedig egy jókora szelet vajaskenyérral az egyik sarokba húzódott és addig forgatta, vizsgálgatta mindenfelől és tett rá rekedt károgással megjegyzéseket, míg végül elszánta magát és vidáman lenyelte egyszerre az egészet.

A délután kezdett elfogyatkozni. A nap az ő sugárnyilait már kevésbé melegen és mind rézsútosabban lövelte alá, a méhek elmentek haza és a madarak ritkábban röpdöstek. Dickon és Mary a fűben ültek, a teáskosár edényeit már szép rendben összeszedték, hogy nemsokára hazaviszik. Colin hátradőlt kocsija támláján, homlokáról a rendszeren lecsüggő vastag fürt el volt simítva, arca egészen rendes színt mutatott.

— Ma már ne menjünk innen tovább, — mondotta — de holnap megint jöjjünk le és holnapután megint, és azután megint, és azután minden, minden nap megint.

— Megszerette a friss levegőt, úgy-e bár? — kérdezte Mary.

— Nem is szeretek már mást, — felelte Colin. — Most már láttam a tavaszt, megfogom látni azt is, milyen a nyár, meglátom, hogy a kertben hogyan nő minden és meg fogok nőni magam is.

— Persze hogy! — mondotta Dickon. — Maga is épúgy fog itt mászkálni mint más emberfia és fog kapálni, ahogy mi, meg mindenféle népség!

Colin szörnyen elvörösödött.

— Mászkálni! Kapálni! Én?!

Dickon rendkívül gyöngéden tekintett rá. Se ő, se Mary

soha egy szóval sem kérdezték, hogy mi baja lehet Colin lábának.

— Biztos, ami biztos, fog hát! — felelte keményen. — Hásze' magának is csak ojan keze-lába van, mint akárki másnak!

Mary egy kissé megijedt és félt is mindaddig, amíg Colin feleletét nem hallotta.

— Hiszen olyan, az igaz; nincsen semmi baja, de nagyon vékony és gyöngye. Reszket is a lábam, úgyhogy nem merek ráállani.

1 | Mary is, Dickon is megkönnyebbülten lélezett fel.

— Ha nem fél tüle, ráállhat bátran, — mondotta erős biztatással Dickon — hát hagyja is abba a félést ebben a minutumban!

— Hagyjam abba? — kérdezte Colin és álmodozva dőlt hátra kocsijában.

Néhány percig teljesen nyugodtak voltak mindhárman. A nap mind alább csúszott. Eljött immáron az az idő, amikor a természetben minden megnyugszik s az ő délutánjuk nagyon tartalmasan és mozgalmasan telt el. Colinon meglátszott, hogy fönsegesen pihen. Még a kis állatok is csöndesen viselkedtek s mozdulatlanul guggoltak egymás mellett. Soot egy alacsony ágra kapaszkodott, néha egyik lábát lenyujtogatta és csak a szeme héját húzogatta olykor fölfelé. Mary azt hitte, hogy a holló néhány perc mulva ugyancsak nekilát a hortyogásnak.

Ebben a nagy csöndességben szinte riasztó hatást tett, amint Colin hirtelen fölkapta a fejét és elég hangos suttogással, szinte ijedten kérdezte:

— Ki az az ember?

Dickon és Mary egyszerre talpon termettek.

— Ember? — kiáltottak föl mind a ketten elfojtott hangon.

Colin odamutatott a magas falra.

— Nézzenek oda! — suttogta izgatottan — odanézzenek!

Mary és Dickon gyorsan megfordultak és odanéztek. Egy létrán Ben Weatherstaff állott előttük s haragos ábrázattal meredt a kertre. Ebben a pillanatban öklével fenyegette meg Maryt.

— Ha feleségem vóna és te vónál az én jányom, — kiáltott rá — most ugyancsak elpüfőnélek!...

S ezzel még egy fokkal följebb kapaszkodott, szinte fenyegető módon, mintha az volna a szándéka, hogy nyomban beugrik a kertbe és megveri Maryt; de amint a leány közelébb lépett feléje, nyilván meggondolta a dolgot, mert megállt a létrán és megelégedett azzal, hogy öklét tovább is rázta Mary felé.

— Sohase állhattam ezt a köjket! — dühöngött tovább.

— Már akkor is utáltam, amikor legelőször láttam. Egy ijen vajsárgaképű senki mer ojakat kérdezni és beleüti az orrát ojakba, amihez semmi köze sincs! Sose tudtam, miért barát-

Egy létrán Ben Weatherstaff állott előttünk...

kozik vélem ojan vastagon. Ha ott nincs a vörösbecy, kiteker-tem von . . .

— Ben Weatherstaff, — kiáltott rá Mary, aki végre lélegzetet tudott venni — Ben Weatherstaff, hisz ép a vörösbecy mutatta meg az utat !

Erre aztán olyan dühbe jött az öreg Ben, mintha csakugyan le akart volna ugorni, hogy a lányt elverje.

— Ijen rossz köjök ! — ordított rá. — A maga gonoszságát rákeni a vörösbecyre, mintha anélkül is nem volna eléggé gonosz. Hát a madár mutatta meg az utat ! A madár ? He, rossz köjök ? — de ezt a káromkodást nem folytatta tovább, mert még dühénél is nagyobb volt kíváncsisága. — És hogy tudott oda bejutni ?

— A vörösbecy mutatta meg utat, — erősítgette Mary konokul. — Talán nem is tudta, hogy ő mutatta, de mégis ő mutatta. De most nem is tudom elmondani hogyan mutatta, mert ön folyton az öklét rázza felém.

Az öreg ebben a pillanatban abba is hagyta az öklérázást, az arca dühöngő kifejezése is megváltozott egyszerre ; egy pompás párnájú, fényes, kerek kocsi, olyan, mint valami udvari díszhintó, gurult eléje, benne egy ifjú, nagy, feketepillás szemű rája ült, aki sovány kis kezét fenyegető mozdulattal nyujtotta feléje. A kocsi közvetlenül Ben orra előtt állott meg. Nem csoda, hogy tátva maradt a szája.

— Tudja ön, hogy én ki vagyok ? — kérdezte a rája.

Hogy elbámult Ben Weatherstaff ! Úgy rámeredt, mintha valami kísértetet pillantott volna meg. Csak nézett, bámult, nem szólt egy hangot sem, sőt inkább nyelt egy nagyot.

— Tudja ön, hogy én ki vagyok ? — kérdezte Colin még fenyegetőbb hangon. — Feleljen !

Ben Weatherstaff szétnyitotta ökolbeszorult kezét, megdörzsölte előbb a szemét, aztán a homlokát, aztán kissé zavart dadogással felelt :

— Hogy maga kicsoda ? — mondotta. — Hát — honne tunnám, amikor a képibü úgy níz rám az édes anyja szemive'. A Krisztus tudja, hogy jutott oda be ! Maga a szegény kis nyomorék.

Colin egyszerre elfelejtette, hogy egyáltalán van gerince. Arca bíborpiros lett amint merészen, keményen, egyenesen felült.

— Én nem vagyok nyomorék ! — kiáltott rá felbőszülten. — Nem vagyok, ha mondom !

— Nem is ! — rivalt fel ingerülten Mary, haragos méltatlankodással. — Én megnéztem a hátát, nincs azon annyi púp se, mint gombostú, — nincs is !

Ben Weatherstaff még egyszer megdörzsölte a homlokát és úgy báméskodott, mint ahogy nem báméskodott még soha életében. A keze remegett, a szája remegett, a hangja is reme-

gett. Hiszen tulajdonképpen tudatlan egy öreg volt, meg tapintatlan is s csak az jutott ép eszébe, amit hallott.

— Hát — a maga lába nem kódis? — dadogta tovább Ben.

— Nem hát! — kiáltotta Colin.

— Hogy nem kódis a lába! — rebegte újból Ben.

Most már elég volt. Az az idegesség, amellyel saját beteges rohamait szokta magára idézni, szokatlan módon vett rajta ezúttal erőt. Azzal még soha senki — még suttogva sem — nem csúfolta meg, hogy a lába is nyomorék, s hogy Ben Weatherstaff ezt olyan határozottan állította, sokkal több volt, mintsem hogy az ifjú rája húsa és vére elbírta volna. Hangjában, sértett büszkeségében elfelejtett mindent és olyan elszántan erőssé tette, hogy akkora keménységet magáról fel sem tétélezett volna.

— Ide jöjjön! — kiáltott Dickonra és kezdte magáról ledobálni a szőnyeget, lábait kiszabadította a takaró alól. — Jöjjön! Jöjjön ide! Ebben a pillanatban!

Dickon nyomban mellette termett. Mary visszafojtotta lélekzetét s szinte érezte, hogy arca elhalványodik.

— Talpra áll! Talpra áll! *Talpra áll!* — hadarta olyan gyorsan, amint csak bírta.

Pár pillanatnyi elszánt erőfeszítés után a takarót lerúgta a földre, Dickon keményen megfogta Colin karját, a vékony lábszárak kinyultak a kocsiból — és megállottak a gyepen. Colin megállt egyenesen, — egyenesen! — olyan keményen, mint egy nyilvessző, megdöbbszentően magasnak is látszott, amint ott állt hátraszegett fővel. Különös tekintetében a méltatlankodás fényességével.

— Nézzen rám! — kiáltotta Ben Weatherstaffre. — Hát nézzen rám! Hát most nézzen rám jól, hallja!

— Olyan egyenes, mint én magam la! — mondotta Dickon.

— Nincs több olyan egyenes fiú Yorkshirban.

Ben Weatherstaff erre úgy megváltozott, hogy Mary alig tudta elgondolni, mi is történhetett vele. Előbb hümmögött, aztán nagyokat nyelt, végre megindult szeméből a könny és végigcsurgott viharvert ábrázatán, kezét meg összekulcsolta, mintha imádkozni akarna.

— Eh-ha, — tört ki végre — hogy hazudik a népség! Hásze' vékony mint a lécs és fehér, akár a kísértet, de nincs a testin egy darab görcs. Ember lesz belüle, — hogy az Isten is álgya meg!

Dickon erősen tartotta Colin karját, de a fiú egyáltalán nem ingadozott. Mindjobban kihúzta magát, és a szeme közé nézett Ben Weatherstaffnek.

— Amikor a papa nincs itthon, — mondotta — az ön gazdája én vagyok. És önnek az a kötelessége, hogy nekem engedelmeskedjék. Ez az én kertem. Senkinek a világon erről egy szót elmondani ne merjen! Most szálljon le arról a létráról, menjen végig a hosszú fal mellett, Miss Mary elibe megy és

behozza önt ide. Beszélni akarok önnel. Nem akartuk önt beavatni a dolgunkba, de most ön is tudja a titkunkat, hát jöjjön be. Siessen!

Ben Weatherstaff ráncos öreg ábrázata még mindig nedves volt attól az első könnyhullajtástól. Szinte úgy látszott, meg sem akar válni attól a látványtól, amit Colin sovány, álló, egyenes alakja, hátravetett feje nyújtott.

— Ej, ez a fiú! — suttogta folyton — ez az én fiam — s mintha hirtelen eszébe jutott volna valami, így folytatta: — Jövök, uram! Igenis, uram! — és szófogadóan lelért a létrán.

HUSZONKETTEDIK FEJEZET.

Amikor a nap lement.

Amint Ben feje a fal mögött eltűnt, Colin Maryhoz fordult.

— Menjen elibe, — mondotta és Mary keresztülröpült a gyepen a borostyánfödte ajtóhoz.

Dickon figyelő szemmel nézett Colinra, aki némileg zavartan állott, de semmi jelét nem adta a gyöngeségnek.

— Tudok én állni, — mondotta s fejét még mindig fönnten tartva, büszkén nézett szerte.

— Mondtam én, hogy tud, mihelyt nem fél tüle, — felelte Dickon. — S már nem is fél tüle.

— Nem is félek, — mondotta Colin.

Aztán egyszerre eszébe jutott, amit felőle egyízben Mary mondott.

— Ön szokott varázsolni? — kérdezte tőle élesen.

Dickon hullámos ajka széles vigyorgásra húzódott.

— Amit maga csinál, az a varázslat, — mondotta. — Az a varázslat, amitű' itt a fődbű kigyün a sarjadék, ami itt dógozik ebbe! — és vaskos cipőjével megérintett egy darab földet, amelyből már előbűjt a páfrány.

Colin letekintett a hajtásra.

— Hásze' — úgymond lassan — nagyobb varázslat má' enné' nem is lehetséges.

S még büszkébben kiegyenesedett.

— El szeretnék menni addig a fáig, — mondotta s rámutatott egy fára, amely tőle néhány lépésnyire állott. — Ott akarok lenni, mikorra Ben Weatherstaff bejön. S ha elfáradok, megtámaszkodhatok a fához. Ha le akarok ülni, le is ülhetek, de addig le nem ülök. Hozzon a székből egy párnát ide.

Ezzel odament a fához s ámbár Dickon fogta a karját, csodálatos erősen tartotta magát. S amikor odaért a fatörzshöz,

meg lehetett érteni, hogy kissé megtámaszkodott, de azért folyton egyenesen állott és szinte magastermetűnek látszott.

Amikor Ben Weatherstaff belépett a falbavágott ajtón, hallotta, hogy Mary lihegve mondogat valamit.

— Mit mond? — kérdezte kissé szórakozottan, mert egész figyelme arra az egyenes, vékony gyermekalakra összpontosult, aki ott állt a fa alatt, büszke arcát feléje fordítva.

Mary nem felelt, mert inkább magában mondogatta:

— Talpra állt! Talpra állt! Mondtam, hogy talpra tud állani. Meg tud állani a lábán! *Meg tud!*

Mindezt mégis inkább Colinnak mondotta, mert varázslatot akart gyakorolni s arra törekedett, hogy a fiú tartsa magát tovább is olyan erősen és egyenesen, mint most. Nem bírta volna elviselni, ha előbb elgyöngül, semhogy Ben Weatherstaff odáig eljut. De nem is gyöngült el. Fönntartotta az a sajátságos benső érzés, hogy minden soványsága mellett is egyszerre szebbé lett, amint így állott. Furcsa nagyúri tempójával mereven ránézett Ben Weatherstaffra.

— Nézzen rám! — szólt parancsoló hangon. — Nézzen végig rajtam! Hát púpos vagyok én? Kódis az én lábam?

Ben Weatherstaff megindultsága ugyan még nem mult el teljesen, de egy kissé már összeszedte magát s majdnem régi rendes hangján válaszolt.

— Szó se lehet róla! De egy szó se! De hát minek bujkál úgy? — oszt elhitette a népséggel, hogy nyomorék és félig meg van babonázva?

— Félig megbabonázva? — kérdezte Colin indulatosan. — Ki mondja?

— A sok bolond, — felelte Ben. — Teli a világ kofával, aki mind azon töri a fejét, hogy mitű járjon a szája. Hát miért is áporgott mindíg a szobájába, becsukva?

— Mert mindenki azt mondta, hogy megfogok halni, — felelte kurtán Colin. — De nem fogok!

S ezt olyan határozottan jelentette ki, hogy Ben Weatherstaff újból végignézett rajta, felülről lefelé és alulról fölfelé.

— Meghalni, maga? — mondta megvető méltatlankodással. — Szó se lehet arról! Sokkal bátrabb gyerek! Amikor megláttam, hogy olyan egyszeribe kidugja a lábát és rá is áll egykettőre, mingyá' gondútam, hogy: rendbe' van! Üljön már le egy kicsit arra a faderékra, Master és parancsójon velem.

Az öreg modorában volt valami különös keveréke a nyers gyöngédségnek és az okos megértésnek. Amíg végigjöttek a hosszú fal mellett, Mary nagy gyorsasággal adott neki annyi utasítást, amennyit csak lehetett. A földolog az volt, hogy el ne felejtse, hogy Colin nagyon egészséges, teljesen egészséges. S ezt a kertnek köszönheti. Senkinek nem szabad eszébe juttatnia, hogy púpja nőhet és meg is halhat.

A rája méltóztatott leülni a fatörzsre a nagy fa lombja alatt.

— Mit dolgozik ön, Ben Weatherstaff, a kertben?

— Mindent, amit parancsónak, — felelt az öreg Ben. — Énvelem nagyon jól bánnak, mert ő engem kedvelt.

— Ki az az ő? — kérdezte Colin.

— A maga édesanyja, — felelte Ben Weatherstaff.

— Az én anyám? — kérdezte Colin és ránézett az öregre szelíden. — Úgy-e, ez volt az én anyám kertje?

— Hát persze, hogy ez vót! — felelte Ben Weatherstaff és körülnézett a kertben. — Nagyon szerette ezt az ő kertyét.

— Most már ez a kert az enyém, — jelentette ki Colin. — Én is nagyon szeretem. Idejövök mindennap. De ennek titokban kell maradnia. Azt parancsolom, hogy arról senkinek tudnia nem szabad. Dickon és unokatestvérem dolgoztak eddig rajta, hogy új életre keltsék. Néha el fogok önért küldeni, hogy jöjjön segíteni, — de úgy kell jönnie, hogy senki észre ne vegye.

Ben Weatherstaff arcát valami széles mosoly öntötte el.

— Bejártam én ide azelőtt is, — mondotta — akkor is úgy, hogy nem látta senki.

— Igazán? — kiáltott föl Colin. — Mikor?

— Legutoljára — felelte az öreg s elgondolkozva nézett körül, — úgy két évvel ezelőtt vótam a kertben.

— De hisz tíz esztendeje nem volt itt senki, — mondotta Colin — az ajtóról senki sem tudta, hogy hol van?

— Én nem vagyok senki, — felelte nyugodtan Ben. — Aztán nem is az ajtón jöttem be, hanem a falon másztam át. A mult két esztendőben nem tudtam bemászni a csúzos lábamtú!

— Azért gyütt, hogy megmesse a rózsafákat! — kiáltott föl Dickon. — Láttam a dógát némej hejjen!

— Mert hát ő nagyon szerette, úgy szerette ezt a kertet! — mondotta lassú hangon Ben Weatherstaff. — S olyan fiatal, kedves teremtés vót. Egyszer aszongya, hogy: »Ben, és nevetett hozzá, ha én majd meghalok, vagy elmegyek innen, visejje gongyát az én sok szép rózsámnak«. S amikor csakugyan element, ki vót adva a parancs, hogy senkinek ide begyünni nem szabad. De hát én mégis csak begyüttem, — tette hozzá némi csökönyösséggel. — Átkapaszzkodtam a falon, de a csúztól aztán nem tudtam. De amíg lehetett, minden évben egyszer itt vótam. Hásze' az ő parancsa vót a régibb.

— Nem is vóna most ojan szép, ha nem gyütt vóna! — mondotta Dickon. — Csudálkoztam is.

— Örülök, hogy megtette, Weatherstaff, — jegyezte meg Colin. — Ön meg fogja őrizni a mi titkunkat.

— Haj, uram, meg hát, — felelte Ben. — Az ojan csúzos öregnek jobb is lesz az ajtó, mint a kerítés.

Mary az ásóját a gypágy mellett belevágta a földbe. Most Colin kinyújtotta kezét és kihúzta az ásót. Arcát különös kifeje-

zés öntötte el s nekifogott az ásásnak. Keskeny keze még meglehetősen gyöngé, de minthogy nagyon nézték, — Mary visszafojtott lélekzettel — Colin mélyen lenyomta az ásót és megfordított egy darab földet.

— Bírja, ha akarja! Bírja, ha akarja! — mondotta magában Mary. — Mondom önnek, hogy ön bírja, ha akarja!

Dickon kerek szeme teli volt kíváncsisággal, de nem szólt semmit. Ben Weatherstaff arca merő figyelem.

Colin megpihent. Miután néhány darab rögöt megforgatott, vidáman mondotta Dickonnak, még pedig lehetőleg hüén az ő beszédmódját utánozva:

— Maga aszonta az imént, hogy nemsokára fogok én itt mászkálni meg ásni, mint más emberfia, — aszt gondútam, hogy csak a kedvemért mongya. No né, még el se múlt az eeső nap, — és már mászká'tam, és ástam is!

Ben Weatherstaff szája erre a beszédre ismét tátva maradt, de nem szólt rá semmit, csak jóízűen vigyorgott.

— Ó! — mondotta végül — hisz ez fájin dolog. Yorshirei legény maga, biztos! Meg hogy ásott is. Hátha elütetne valamit? Ne hozzak egy rózsatövet?

— De hozzon! hozzon! — mondotta Colin és izgatottan folytatta az ásást. — Gyorsan! gyorsan!

S valóban el is végezték a dolgot eléggé gyorsan. Ben Weaterstaff úgy szedte a lábát, mintha soha csúzos nem lett volna. Dickon nekiállott erős karjával, hogy megmélyítse a gödröt, alaposabban, mint ahogy azt Colin vékony, gyöngé keze kimélyíteni képes lett volna. Mary elfutott, hogy öntözőkannát szerezzen. S amikor Dickon a gödörrel készen volt, Colin nekiállt, hogy a rögöket ásójával lehetőleg porhanyóssá tegye s a szokatlan, új testgyakorlattól nekimelegedett és átpirosodott arccal tekintett föl az égre.

— Szeretném, ha elkészülnénk, mielőtt a nap lemegy, teljesen lemegy, — mondotta.

Mary azt gondolta, hogy a nap merő jóindulatból megállott kissé útján. Ben Weatherstaff meghozta a cserepes rózsát az üvegházból. Keresztülbukdácsolt a gypágyon olyan fűgén, ahogy öreg lába csak bírta. Ő is kezdett izgalomba jönni. Letért a gödör elé és széttörte a cserépburkot.

— No, gyerek, — mondta és átadta a virágtövet Colinnak, tegye a földbe a maga kezével, mint valami kiráj, amikor egy új hejet avat fő.

A sovány kis kéz remegett egy kissé, Colin arca még jobban áttüzesedett, amint a rózsatövet tartotta, miközben az öreg Ben megtöltötte körülötte a gödröt földdel; csakhamar készen volt. Mary térdenállva s két tenyerére támaszkodva nézte a munkát. Soot odaröppent és élénk figyelemmel nézte az eseményt. Nut és Shell egy cseresnyefa ágán ülve beszélgetett a történőkről.

— El van ültetve! — jelentette végül Colin. — S a nap is csak most megy le a sövényen túl. Segítsen talpra Dickon. Addig akart állva maradni, amíg a nap el nem tűnik. Ezt így kívánja a varázslat.

Dickon támogatta s a kellő erőt megadta hozzá a varázslat, — vagy bárhogyan nevezzék is, — s amikor a nap lement és véget ért ez a különös bájos délután, valóban a maga lábán állt Colin és — nevetett.

HUSZONHARMADIK FEJEZET.

A varázslat.

Amíg a gyermekek visszatértek a házba, addig dr. Cravennek jóideig kellett várakoznia. Már töprengett is, nem volna-e helyes, ha valakit leküldene utánuk a kertbe, hogy keresse meg őket. Amikor Colint visszahozták szobájába, a szegény doktor nagyon komolyan nézett végig rajta.

— Nem kellett volna olyan sokáig künn maradnia, — mondotta. — Nem szabad magát túlerőltetni.

— Egyáltalán nem vagyok fáradt, — felelte Colin. — Nagyon jól esett künn lenni. Holnap is kimegyek, még pedig reggel is, délután is.

— Nem egészen bizonyos, hogy ezt megengedhetem-e, — felelte dr. Craven. — Attól tartok, hogy nem volna okos.

— Az nem volna okos, ha nem engedné, — mondotta Colin teljes komolysággal. — De úgylis kimegyek.

Mary is észrevette, hogy Colinnak tulajdonképpen sejtelve sem volt arról, hogy milyen durva gyerek benyomását teszi, amikor az embereknek a maga gógös modorában osztogatja a parancsokat. Eddigi élete valami olyan külön kis szigeten folyt le, amelynek ő volt a királya s amelyen egészen természetesen alakult ki a maga külön furcsa tempója, amelyet a máséval összehasonlítani módjában sem állott. Mary inkább csak saját természetéhez volt hű, de amióta Misselthwaitebe jutott, rájött lassankint, hogy az ő modora nem olyan, melyet kedvesnek vagy szokásosnak lehetne nevezni. S minthogy ezt a fölfedezést már megtette, elég érdekesnek tartotta, hogy azt Colinnal is közölje. Ezért aztán, amikor dr. Craven már elment, néhány percig szótalánul ült, kíváncsian tekintve Colinra. Szerette volna, ha a fiú megkérdezi, miért hallgat úgy, és ez a kívánsága teljesült is.

— Miért néz rám olyan furcsán? — kérdezte Colin.

— Az jutott eszembe, hogy szinte sajnálom dr. Cravent.

— Én is, — mondotta Colin nyugodtan, de némi önelégült-

séggel. — Most már egyáltalán nem kapja meg Misselthwaite-et, minthogy nem fogok meghalni.

— Én is sajnálom, persze, — mondotta Mary — de most az jutott eszembe, hogy minő keserves dolog lehet tíz éven át udvariaskodni olyan gyerekekkel, aki mindig durva hozzánk. Én ilyen sohasem lettem volna.

— Hát én durva vagyok? — kérdezte Colin nyugodtan.

— Ha ön az ő fia volna, és ő valami olyan verekedős természetű ember, — mondta Mary — most megverte volna.

— De nem mert, — jelentette ki Colin.

— Persze, hogy nem merte — mondotta Mary, még egyszer elfogultság nélkül gondolva át a történeteket. — Soha senki nem mert itt olyant tenni, ami önnek nem tetszett... mert azt hitték, hogy meg fog halni és már efféle olyan szánalmas teremtés volt.

— De már nem leszek többé szánalmas teremtés, — mondotta dacosan Colin. — Nem is engedem meg a személyzetnek, hogy engem szánalmasnak tartson. Ma délután már megállottam a magam lábán.

— Mert mindig teljesült minden kívánsága, attól lett olyan nyerssé, — mondotta Mary, inkább talán hangosan gondolkodva.

Colin mogorván fordul feléje.

— Hát én nyers vagyok? — kérdezte Maryt.

— Ó igen, — felelte Mary — még pedig nagyon. De azért ne haragudjék, tette hozzá engesztelő hangon, mert én is nyers természetű vagyok, meg Ben Weatherstaff is az. De most már távolról sem vagyok annyira nyers, mint azelőtt, amióta megszerettem az embereket és megtaláltam a kertet.

— Én se akarok ezentúl nyers lenni, — mondotta Colin. — Nem is leszek többé, — és ismét mogorva képet vágott hozzá.

Nagyon büszke természete volt a fiúnak. Egyideig elgondolkozva dőlt hátra, aztán Mary észrevette, hogy arca valami sajtóságos mosolytól megszépül és egészen átalakul.

— Attól szűnik majd meg az én nyerseségem, — mondotta — ha mindennap lejárók a kertbe. Van ott valami varázslat, — jó varázslat, higgye el nekem, Mary. Én tudom, egész biztosan tudom.

— Én is tudom, — felelte Mary.

— Ha nem is igazi varázslat, — tette hozzá Colin — mi elmondhatjuk, hogy azért megvan. *Valami* van ott, az bizonyos, — van ott *valami*!

— Az bizony varázslat, — de nem fekete. Olyan fehér, mint a hó.

Mindig is hittek a varázslatban s folyton emlegették, érezték is az alatt a három hónap alatt, amely ezután következett, csodálatos hónapok, ragyogó hónapok, mesés hónapok. Ó! mennyi minden történt a kertben az alatt a pár hó alatt!

Akinek soha kertje nem volt, meg nem értheti, de akinek volt, egészen természetesen találja, hogy egy egész kötetet meg lehetne tölteni, ha minden eseményét le akarnók írni. Elsősorban úgylátszott, mintha a növények egyáltalán soha meg nem akarnának állani növésükben, százával, ezrével bújtak elő a földből, a fű közül, a virágágyakból, még a fal tégláinak hézagai közül is. Azután elkezdtek a növények bimbózni, a bimbók hasadozni, színeket mutogatni, a kék minden árnyalatában, a bíbor minden fajtájában, a piros mindenféle, különösnél különösebb változatában. A virágzásnak ezekben a napjaiban lépten-nyomon virág kukucskált elő minden talpalatnyi földterületről, minden mélyedésből, valamennyi szögletből. Ben Weatherstaff nemcsak látta a virág buja növését, elő is segítette, ahol csak tehette; még a téglák közeiből is kiszedte itt-ott a habarcsot és egy-egy maroknyi földet tömött helyébe, hogy onnan is bájos virágok hajtsanak ki. A füves területek megtarkultak nőszirommal és fehér liliommal, a lugasok zöldjét frissebbé tette a magasszárú delfinium, a szarkaláb, meg a harangvirág.

— Ő azokat mind nagyon szerette, — de hogy szerette! — mondogatta Ben Weatherstaff. Úgy szerette, ha a sok virág főpislogott az égbe, ahogy mondani szokta. Ő sem igen nézett a földre, — nem ő. Szerette a földet is, de még jobb szerette, amikor a kék ég olyan vidáman somolygott lefelé.

Ami magot Mary és Dickon elültettek, úgy nőtt ki, mintha tündéri erő hajtotta volna. Mindenféle színárnyalatú, bársonylevelű pipacs vígan lengedezett a partos helyek lankáin s velük együtt pompázott az a sok szép virág, amely hosszú évekkal azelőtt szétszórta magvait a kertben és amelyek, ha megmondhatták volna, bizonyosan nagyon csodálkoznak azon, hogy milyen idegen népség tanyáz most ebben a kertben. Hát még a rózsza, a tömérdek rózsza! Egyre-másra bukkantak föl a fűben, körülölelték a napraforgót, átfonták a fák törzseit, lecsüngtek ágaikról, fölkapaszzkodtak a falra és elborították, úgyhogy valóságos rózsazuhataggá sűrűsödtek, napról-napra új meg új bimbót termelve, olykor még óránként is megszorodva. Parányi kis bimbó még az imént, — tömérdek bimbó, — olyan gyöngéd, finom és lenge, de csakhamar megduzzad, hat rája a varázslat, kifejlődik, meghasad, remek rózsává alakul át, szín pompáján kívül megtölti a levegőt, az egész kertet édes illatának felhőjével.

Colin meglátott mindent, megfigyelte az egymásután következő változásokat. Minden reggel lehozták a kertbe és minden nap minden egyes óráját, hacsak az eső nem esett, lenn töltötte a kertben. Még a borús napokat is szerette. Nagyon örömet fekiült a fűben s nézte, »hogy nő a kert«, amint mondani szokta. Ha az ember hosszan figyel, úgy vette észre, meglátja, mint feslik ki a bimbó. S aki fűben hever, meigsmerkedik

sok érdekes apró bogárral, amint látszólag céltalanul futkos ide-oda, de azért nyilván nagyon komoly céllal teszi meg a fásasztó utakat, mert a szájában egy-egy darabka szalmát, tollat vagy eleséget cipel, vagy lecsíp valamelyik fűszálról egy kis darabkát, kicsiben az embert utánozza, amint az erdőt tarolja le. Egy kis vakond, mely nagy küzdelmek árán föltúrta fejével a földet és végül előbukkant hosszú körmű, furcsa formájú apró lábával, — egyízben elszórakoztatta valamelyik nap egész délelőttjén. A hangya járása, a bogarak szokása, a méh munkája, a béka természete, a madarak életmódja, a növények fejlődése egész új világot tárt eléje s minthogy Dickon elmondotta valamennyinek különös tulajdonságait és megtette azzal, hogy mesélt a róka, a vidra, a borz, a mókus tempóiról, megja' pisztráng, a vízipatkány, meg a hörcsög tempóiról, mindig volt miről beszélgetniök és miről gondolkozniök.

Pedig mindez még fele sem volt a varázslatnak. Az a nagy esemény, amikor legelőször olyan erősen talpraállt, roppant mértékben foglalkoztatta Colint s mikor Mary bevallotta, hogy ő akkor egyes szók többszöri ismétlésével igyekezett varázsszal is hatni rá, ezt teljes mértékben megértette és méltányolta. Nagyon szeretett erről ismételten is beszélgetni.

— Azt hiszem, hogy tömérdek varázslat van a világon, — mondotta egyízben mély bölcsességgel — csakhogy az emberek nem tudják, milyen és nem bírják előidézni. Meglehet, hogy az örvendetes események is úgy következnek be, hogy az ember addig emlegeti, amíg csak valósággal be nem következnek. Talán jó lesz, ha teszünk valamilyen kísérletet.

Másnap reggel, amint lementek a titkos kertbe, azonnal hívatta Ben Weatherstaffet. Ben, amikor megjött, ott látta egyenest állani Colint egy fa alatt, önérzetesen, büszkén, szépen mosolyogva.

— Jó reggelt Ben Weatherstaff, — üdvözölte. — Szeretném, ha ön, Dickon és Miss Mary sorba állanának és rám figyelnének, mert nagyon fontos dolgot akarok mondani.

— Igenis, igenis uram! — felelte Ben Weatherstaff, kezével megérintve homlokát. (Ben Weatherstaff egyik rég ősmert kedves vonása, hogy abból az időből, amikor gyermekkorában megszökött a tengerre és nagyokat utazott, sok matrózs szokás maradt meg a természetében.)

— Szeretnék megpróbálkozni egy tudományos kísérlettel, — kezdte az ifjú rája. — Ha megnövök, nagy tudományos fölfedezéseket akarok tenni és már most megkezdem egy kísérlettel.

— Igenis, igenis uram, — felelte pontosan Ben Weatherstaff, ámbár most hallott életében először nagy tudományos fölfedezésekről.

Efféléről Mary is most hallott először, de azért bárminő furcsa fiúnak tartotta is Colint, tudta fölöle, hogy sokat olvasott,

erős akarata is volt és így képes lehetett olyasfélére, mint amit a tudományos fölfedezésen értett. S amikor ott állt fölvetett fejjel és sajátságos tekintetű nézésével rápillantott társaira, ezek akaratok ellenére is hittek benne, noha csak tízéves volt, — most fordult a tizenegyedikbe. Ebben a pillanatban különösen erős hatást tudott elérni, mert nyilván átérezte azt is, hogy most beszédet készül tartani, mint valami felnőtt férfiú.

— Az a nagy tudományos fölfedezés, — folytatta tovább — a varázslatra vonatkozik. A varázslat nagy dolog, ámbár alig tud valaki felőle, leszámítva azokat, akik róla régi könyvekben olvastak valamit — és némileg Maryt, minthogy ő Indiában született, ahol fakírok is vannak. Azt hiszem, hogy Dickon is tudja, hogy a varázslat mi, ámbár meglehet, hogy nem is tudja, hogy tudja. De ő megbűvöli az állatokat és az embereket. Sohasem engedtem volna meg, hogy meglátogasson, ha nem lett volna állatbűvölő, — ami annyit jelent, hogy fiú-bűvölő is, mert a fiú is csak olyan teremtés, mint az állat. Meg vagyok győződve, hogy mindenben van varázslat, csak hogy nem tudjuk jól megfogni, — ámbár épúgy hasznát vesszük, mint a villamosságnak, a lónak és a gőznek.

Mindez olyan nagyszerűen hangzott, hogy Ben Weatherstaff egészen izgatott lett miatta és nem bírta megállani szó nélkül.

— Igenis, igenis, uram! — mondotta és keményen kihúzta magát.

— Amikor Mary ezt a kertet megtalálta, teljesen életelen volt, — folytatta a szónok. — Aztán valami elkezdte hajtani a sarjakat a földből és növényeket teremtett a semmiből. S egy napon a növények itt voltak és még sok más egyéb is. Én még soha életemben növény növekedését nem láttam és nagyon kíváncsi lettem rá. A tudományos emberek mindig nagyon kíváncsiak, és én tudományos ember leszek. S azt mondtam magamban: »Mi ez?« »Mi ez?« Ez bizonytalanság. Ez nem lehet semmi! Minthogy nem tudom, minek hívják, elnevezem varázslathnak. Én még sohasem láttam fölkelni a napot, de Mary és Dickon már látták és ahogy ők elbeszélték, hogy milyen, biztos vagyok felőle, hogy az varázslat. Valami felvonja és le is húzza. Néha, amióta ebbe a kertbe járok, fölnezek a fákon át az égre s az a sajátságos érzésem van, hogy boldog vagyok, mintha valami buzogna, forna bennem, a mellemben, s arra kényszerít, hogy gyorsabban vegyek lélekzetet. A varázslat mindig buzog és ösztökél és semmiből teremt valamit. És mindent a varázslat teremt, a leveleket és a fákat, a virágot és a madarat, a borzot, a rókát, a mókust és az embereket. Tehát bizonyos, hogy mindannyian valami varázslatban élünk. A varázslatnak köszönhetem, hogy talpra állottam, hogy tudom, hogy élni fogok és ember lesz belőlem. S meg akarom próbálni azt a tudományos kísérletet, hogy meglegyen, hogy megszálljon engem is a varázs-

lat, buzogjon és dolgozzék bennem, hogy megnőjek és megerősödjek. Nem tudom, hogy miként kell csinálnom, de azt hiszem, hogyha gondolkozunk róla és megidézzük, talán megtanuljak aztán járni. Amikor én leelőször megpróbáltam talpra állani, Mary folyton és olyan gyorsan, ahogy csak bírta, azt mondta: »Talpra áll! Talpra áll!« — és én valóban talpra is állottam. Igaz, hogy magam is igyekeztem, de a varázslat segített hozzá, hogy sikerüljön, — és Dickon is segített. Minden reggel és este s napközben is ahányszor csak lehet, azt fogom magamban mondani: varázslat van bennem! A varázslat tesz egészségessé. Olyan erős leszek mint Dickon, olyan erős mint Dickon. És ugyanezt kell tenni önöknek is. Ez az én kísérletem. Akar-e segíteni, Ben Weatherstaff?

— Igenis, igenis uram! — felelte Ben Weatherstaff. — Igenis! igenis!

— Ha ezt megtesszük szabályosan mindennap, épúgy, mint ahogy a katonák gyakorlatoznak, meglátjuk, mi történik s hogy a kísérlet miképpen sikerül. Az ember úgy tanul meg bizonyos dolgokat, ha jól átgondolja és annyiszor ismétli magában, amíg a fejében megmarad s azt hiszem, ugyanúgy vagyunk a varázslattal is. Ha folyton idézzük, hogy jöjjön, legyen velünk, segítsen bennünket, végre is önmagunknak része lesz, velünk marad és segít dolgozni.

— Egyszer Indiában hallottam, amint egy tiszt beszélte a mamámnak, hogy vannak fakírok, akik egy-egy szót ezerszer is elmondtak egymás után.

— Én is hallottam, amint Jem Fettleworth felesége legalább ezerszer aszondta az urának, hogy »Jem egy részeg dísznó«, — mondotta Ben Weatherstaff nyugodtan. — Arra Jem jól elpuffóte az asszonyt, elment a »kék oroszlánho« és úgy leitta magát, mint egy lord.

Colin kissé összehúzta szemöldjét és gondolkozott. Aztán lassan földerült.

— Hát valami mégis lett belőle, — mondotta. — Csakhogy gonosz varázslatot használt és azért kapott verést. Ha jóindulatúan varázslott volna és folyton kellemeseket mond, talán nem issza le magát, mint egy lord és meglehet, — meglehet, hogy akkor vett volna neki egy új kalapot.

Ben Weatherstaff röhögött egy kissé és apró, szúrós szeméből csak úgy csillogott az őszinte bámulat.

— Maga, Colin úrfi ojan okos, mint amijen egyenes a lábászára, — mondotta. — Ha találkozom Becs Fettleworth-tal, maj' kitanítom, hogy ezentúl hogy varázsójjja meg az urát. Nagyon megfogja csudáni, meg örülhet is majd neki, ha a jó varázslat beüt, meg Jemnek is jó fog esni.

Dickon mozdulatlanul állva hallgatta az előadást s kerek szeme szinte ragyogott az örömtől. Nut és Shell ott kucorgott

a két vállán, az ölében meg egy hosszú fülű házinyulat tartott és egyre puhán símogatta a hátát, ami láthatólag jól esett neki, mert hosszú fülét egészen odalapította a hátára és láthatólag nagyon otthonosan érezte magát.

— Mit gondol, — kérdezte puhán Dickontól, látva, hogy elgondolkozott — fog-e sikerülni a kísérlet? Amúgy is gyakran szerette volna tudni, hogy vajjon hogy vélekedik Dickon, amikor boldog, széles mosolyával olyan hosszan tekint rá vagy valamelyik állatjára.

Dickon ismét mosolygott és ezúttal még szélesebben, mint rendesen.

— Hát persze, hogy gondolom, — mondotta. — Épúgy fog sikerülni, mint ahogy kinő a mag, ha a nap megsüti. Biztosan sikerü. Fogjunk hozzá rögvest?

Colin és Mary is úsztak az örömben. Tudták, hogy úgy ahogy azt Colin képeskönyveiben látta és olvasta : a mennyezet-alakú lomb alatt, a fakírok és rajongók módjára nekik is körbe kell ülniök, keresztbevetve és maguk alá húzva lábaikat.

— Úgy ülünk majd, mintha valami templomban volnánk, — mondotta Colin. — Különben is elfáradtam, jó lesz egy kissé leülni.

— Eh! — szólt közbe Dickon — ne kezdje azzal, hogy elfáradt! Megrontja a varázst.

Colin feléje fordult és belenézett Dickon kerek, ártatlan szemébe.

— Igaza van, — felelte lassan. — Nem szabad egyébre gondolnom, mint a varázslatra.

Minden olyan nagyon titokzatosnak és fölségesnek látszott, amint körbe leültek. Ben Weatherstaffet az az érzés fogta el, mintha valami mélyen áhitatos gyülekezetbe csöppent volna. Alapjában véve nem szeretett semmiféle gyülekezetet, de minthogy ezúttal az ifjú rája volt a pap, szinte megtiszteltetésnek tartotta, hogy a gyűlésben ő is részt vehet. Mistress Maryt éppen annyira ünnepélyes, mint boldog érzés töltötte el. Dickon az ölében tartotta a házinyulat s talán adott is valamelyes állatbűvölő jelt, amit senki észre nem vett, de amint keresztbevetett lábbal épúgy leült a fűbe, mint a többiek, a holló, a róka, a két mokus és a kis bárány lassan mind odatelepedtek a körbe, mintha a szertartásban ők is részt óhajtanának venni.

— Megjelentek az állatok is, — mondotta komolyan Colin — segíteni akarnak bennünket munkánkban.

Mary úgy látta, hogy Colin most nagyon szép. Magasan föntartotta fejét, mint valami lelkész s különös szeme szinte csodálatosan fénylett. A lombmennyezet alatt ömlött rá a verőfény.

— Kezdjük el, — szólalt meg. — És hajtogassuk a derekunkat, Mary, előre meg hátra, mint a dervisek.

— Én nem hajlok előre meg hátra, — mondotta Ben Weatherstaff — mert nem engedi a csúz.

— [A varázslattól elmúlik a csúz, — felelte Colin főpapi hangsúlyozással, — de addig, amíg el nem múlik, hagyjuk el a hajlongást. Elég, ha énekelünk.

— Én aszt se tudok, — dűnyögte Ben Weatherstaff egy kis makacssággal. — A templomi énekkarbú' is mindig kizavartak, ahányszó' csak rákezdtem.

Nem mosolygott senki. Ahoz a hangulat túlságosan elkomolyodott már. Colin arca meg sem mozdult. Csak a varázslatra gondolt.

— Énekelek én, — mondotta. S amikor hozzáfogott, szinte olyan volt, mint valami különös fiú-szellem. — Süt a nap, süt a nap. Ez a varázslat. A virág nő, a gyökér kivirágzik. Ez a varázslat. Az életerő, ez a varázslat, a megerősödés, ez a varázslat. Megszállott engem a varázslat, megszállott engem a varázslat. Bennem nagyon, bennem nagyon. Valamennyiünket megszállott. Benne van a Ben Weatherstaff derekában. Varázs! Varázs! Jöjj és segíts meg!

Ezt aztán elmondta sokszor, — nem éppen ezerszer, de eléggé tekintélyes számban. Mary átszelleműlten figyelt. Szépnek és megdöbbenőnek találta és kívánta, bár folytatná tovább, tovább. Ben Weatherstaff úgy kezdte magát érezni, mintha ringatnák és ez nagyon jól esett neki, már szinte álmodott is. A virágok körül úgy zűmmögtek a méhek, hogy muzsikájuk összeolvadt a Colin dúdoló hangjával, amitől el kellett szundikálni. Dickon keresztbetett lábán a házinyúl csöndesen elaludt, másik kezét a kis bárány hátán pihentette. Soot elriasztotta Dickon válláról az egyik mókust és maga telepedett helyére, miközben folyton húzogatta szürke szemhéját. Colin végül elhallgatott.

— Most pedig körüljáróm a kertet, — jelentette ki.

Ben Weatherstaff feje ép akkor billent egyet előre, mire hirtelen fölkapta.

— Ön elaludt, — mondotta Colin.

— Szó se róla, — dörmögte Ben. — Nagyon szép volt az ima, de én mindig kimegyek, ha elkezdenek gyűjteni.

Még nem volt teljesen éber.

— Most nem vagyunk a templomban, — jegyezte meg Colin.

— No, én legalább nem, — felelt Ben és egyszerre kiegyenesedett. — Hát mondtam én, hogy ott vagyok? Hallottam minden szót, amit mondott. Aszondta, hogy varázs van a derekamba! A doktor meg aszongya, hogy csúz.

A rája kezével intett.

— Rossz volt a varázslat, — mondotta. — Ezentúl jobb lesz. Megengedem, hogy elmehessen dolgozni. De holnap jöjjön vissza megint.

— Jobb szeretnék itt maradni, hadd lássam én is, hogy járja körű' a kertet, — motyogta Ben.

Nem haragosan motyogta ezt a pár szót az öreg, de azért mégis csak »vissza« motyogott. Az kétségtelen, hogy kemény vén csont létére megvolt neki a maga akarata s mivel a varázslattól nem volt túlságosan elragadtatva, meg nem is igen értette, elhatározta magában, hogy ha kiküldik, ő bizony fölmászik a létrára, átleskelődik a falon és ha bármilyen baj történik, ismét visszabakalász a kertbe.

A rája nem ellenezte, hogy a kertben maradjon s így a menet megalakult, mert valósággal olyanná vált a csoport, mint valami menet. Elül haladt Colin, egyik oldalán Dickonnal, Maryvel a másikon. Ben Weatherstaff mögöttük lépkedett s utána jöttek az állatok, a bárány és a rókakölyök lehetőleg Dickon közelébe igyekezve, a fehér házinyúl is ott ugrált, itt-ott megállva, hogy rágicsáljon egy kissé, Soot pedig olyan komoly méltósággal zárta be a menetet, mint amilyen egy ilyen menetben hivatalosan szereplő személyiségtől megkövetelhető.

A menet lassan haladt ugyan, de kellő ünnepélyességgel. Időnkint meg-megállottak pihenni. Colin rátámaszkodott Dickon karjára, Ben Weatherstaff ilyenkor élesen figyelt, hogy mindenkép résen legyen, de Colin néha elengedte Dickon karját és ilyenkor egyedül lépegetett. Fejét mindig szépen föntartotta és nagyon takarosán föstött.

— Bennem a varázslat! — mondogatta olykor. — A varázslat erőssé tesz. Érzem az erejét! Érzem az erejét!

Egészen kétségtelennek látszott, hogy van valami, ami föntartja és segíti. A lugasokban leült, egyszer-másszor a fűvön is megpihent, többízben haladtában is megállt és ilyenkor rátámaszkodott Dickonra, de szilárdan el volt határozva arra, hogy körüljárja az egész kertet. Amikor aztán visszaérkezett a falomb-mennyezet alá, az arca ki volt pirosodva és a tekintetéből szinte sugárzott a siker öröme.

— Sikerült! A varázslat hatott! — kiáltott föl. — Ime, tudományos fölfedezésem első eredménye.

— Mit szól vajjon hozzá dr. Craven? — vetette föl a kérdést Mary.

— Nem mondhat semmit, — felelte Colin — mert nem szabad megtudnia. Ez legyen a mi legnagyobb titkunk. Senki-nek semmit sem szabad tudni mindaddig, amíg olyan erős nem leszek, hogy úgy tudok majd járni és futni, mint a többi fiú. Székemben jövök ide mindennap s úgy is megyek vissza a házba. Nem akarom, hogy az emberek suttogjanak rólam és kérdezősködjenek s a papa megtudjon valamit mindaddig, amíg a siker teljes nem lesz. De aztán, ha majd hazaérkezik Misselthwaitebe, bemegyek dolgozószobájába egyedül s így szólok hozzá: »Itt vagyok; olyan vagyok, mint akármelyik fiú. Teljesen egészséges

vagyok, életben maradok és férfi lesz belőlem.» És mindezt az én tudományos kísérletemnek köszönhetjük.

— Azt hiszi majd, hogy álmodik, — mondotta Mary. — Nem fog hinni a saját szemének.

Colin büszkeségében elpirult. Elhitette önmagával, hogy ki fog gyógyulni, ami félig már biztosította is az eredményt. De hitében és törekvésében mindennél erősebben az a gondolat ösztökélte, vajjon mit fog mondani atyja, ha meglátja, hogy az ő gyermeke ép olyan erős és kemény, mint más emberfia? Elmult betegsége alatt az tette legszomorúbbá, hogy olyan nyomorult, kis púpos gyermeknek érezte magát, akire még a saját atyja is csak rémülettel tekinthet.

— Kénytelen lesz elhinni, amit lát, — mondotta. — S mihelyt a varázslat teljesen működik, második tudományos kísérletem az lesz, hogy atléta legyen belőlem.

— De öklözni is fog maga, aszondom, legfőjebb egy hét mulva, vagy a körü', — mondotta Ben Weatherstaff. — De meg a lesz abbú', hogy megnyeri a nagy díjat és egész Angliában maga lesz a legelső díjbirkózó.

Colin szigorú tekintettel nézett rá.

— Weatherstaff, — szólt rá komolyan — ön megfedekezik magáról. Azért, hogy benne van a titokban, még nem mondhat mindent, amit akar. Akárhogy működik is a varázslat, díjbirkózó nem leszek. Én tudományos felfedező akarok lenni.

— Engedelmet, uram, engedelmet kérek, — felelte Ben és tisztelegve érintette meg homlokát. — Persze, hogy persze, hisz csak mókáztam, — tette hozzá hunyorgatva, de láthatóan nagyon meg volt elégedve. Egyáltalán nem vette zokon, hogy kikapott, mert még ez a kis dorgálás is azt jelentette, hogy az úrfi erősödik testben, lélekben egyaránt.

HUSZONNEGYEDIK FEJEZET.

„Hadd ne vessenek!”

Dickon nemcsak a titkos kertben dolgozott. A csenderesi kis zsellérházat alacsony, nagy kövekből összerótt fallal vette körül. Korán reggel és az esti szürkületben, ameddig csak lehetett és minden olyan napon, amikor nem volt együtt Colinnal és Maryvel, hű állatjai kíséretében ott szokott dolgozni, és anyja számára burgonyát, káposztát, fehér és sárgarépat és másfajta zöldséget ültetett és kapált meg. Csodálatosan nőtt és fejlődött a keze alatt minden, és nem fáradt el tőle soha. Ásás, kapálás közben folyton fütyörészte, dalolgatta a yorkshirei csenderesi nótákat, vagy beszélgetett Soottal és Captain-nel, öccsikével

és hűgaival, akiket megtanított arra is, hogy neki miként segíthetnek.

— Sohasem volna olyan jó dolgunk, mint amilyen van, — mondotta Mrs. Sowerby — ha meg nem volna a Dickon kertje. Kinő az ő keze alatt minden. Az ő krumplija meg káposztája kétszer akkora, mint a másé és olyan illatos, amilyen semelyik kertben sem terem.

S amikor csak tehetette, mindig kiment a kertbe Dickonnal beszélgetni. Vacsora után, szürkületkor még mindig lehetett foglalkozni a kertben és az volt az ő pihenője. Leült az alacsony kőfalra, nézte a munkát és meghallgatta, hogy mi volt a napi esemény. Ezt a kis pihenőt nagyon élvezte. Termett ám a kertben egyéb is, nemcsak zöldség. Dickon vásárolt olykor pár fillérért virágmagot és pompás illatú virágokat ültetett a málnabokrok, sőt a káposztafők közé is, az egyes ágyakat beszegte szegfűvel és árvácskával, a falakra rózsát futtatott fel vagy olyan évelő-virágokat ültetett melléjük, amelyek minden tavasszal kibimbóztak és pompás virágfürtöket hajtottak. Az alacsony falkerítés olyan szép lett a Dickon gondossága folytán, hogy Yorkshirban alig akadt párja. A nagy nyers kövek minden üregébe, hézagába elhelyezett egy-egy marok földet s beültette harangvirággal, páfránnyal s mindenféle olyan futó és virágzó növényvel, amely kerítéseken és kövek között jól érzi magát.

— Megterem a' minden gyerek keze alatt is, anya, — szokta volt mondani, — csak legyen hozzá igazi jó barátsággal. Azok is csak ojanok, akár az állat. Ha megszomjuhozna, meg kell őket itatni; ha éhesek, kapjanak valami enivalót. Azok is épúgy akarnak élni, mint mi magunk, la. Ha valamelyik elhalna közülök, azt hinném, hogy én viseltem magam rosszul, hát azért, — és kegyetlenül bántam tán velük.

Ilyen esti szürkület idején értesült Mrs. Sowerby minderről, ami Misselthwaite-Manorban történt. Előbb csak annyit tudott meg, hogy Mr. Colin a fejébe vette, hogy kikocsizik a szabadba Maryvel s ez nagyon jól esett. De a két gyerek nem-sokára megegyezett, hogy Dickon anyját is »beveszik a titokba«. Valahogy úgy érezték, hogy anya titoktartása »bizonyosan biztos«.

Igy aztán egy csöndes estén Dickon elmondta az egész történetet, annak minden izgalmas részletét, az eltemetett kulcsot, a vörösbegyet, a szürke fátyolt, amely olyan volt, mint valami szemfedő s a nagy titkot, amit Mistress Mary soha elárulni nem akart. Dickon közbejöttes, a mód, ahogy vele a titkot közölték, drámai részletei annak, hogyan jutott be az elrejtett birodalomba, Weatherstaff megrémült ábrázata, amint a falon át letekintett, Colin úrfi haragos szigorúsága — annyira megkapta Mrs. Sowerbyt, hogy hatása még kellemes arculatján is visszatükröződött. }

— Szavamra! — kiáltott föl — valóságos szerencse, hogy az a kis leány bejutott a kastélyba. Embert csinál a fiúból és meg is menti. Hogy már talpra is állt! Csak gondúja meg az ember, — ezt a félkódis gyereket, akinek egyetlen egyenes csontja se' vót.

Anya sok mindenfélét kérdezett még, Dickon kék szemén pedig meglátszott, hogy a fiú ugyancsak gondolkozik.

— És mit mondanak ehez a kastélyban, — amikor látják, hogy olyan jól érzi magát, vidám és nem nyűgös? — kérdezte Mrs. Sowerby.

— Nem tuggyák, hogy mit mongyanak, — felelte Dickon. — Az ábrázatyja fojton-fojtvást gömbölyübbnek lácik, már nem ojan sovány mint vót és nem is ojan viaszszínű. De azért itt-ott mégis nyafog egy-egy kicsikét, — tette hozzá ravasz vigyor-gással.

— Az istenért, de hát minek? — kérdezte Mrs. Sowerby.

— Azért, hogy meg ne tuggyák, hogy tulajdonkép mi történik. Mert ha a doktor megtunná, talán meg is haragunna és képes volna megírni Mr. Cravennek. Colin úrfi pedig nagyon félti az ő titkát. Folyton, napról-napra próbálgatja, hogy varázslatával meggyógyítja a lába gyengeségét, mielőtt az apja hazagyün, aztán maj' bemegy hozzá a szobájába és megmutassa, hogy ő is olyan igyenes és kemény fiú, mint a többi gyerek. Azért asztán ű, meg Miss Mary azt gondúták ki, hogy legjobb lesz, ha néha mégis nyafog, meg nyűgösködik, nehogy a cseléd-ség megszimatójon valamit.

Mrs. Sowerby lassan, jóízűen nevetett, még mielőtt Dickon rövid mondókáját befejezte.

— Ej, úgy látom, hogy ez a két gyerek elég jól is mulat mellette, — mondotta. — Az nekik biztosan a legnagyobb multságuk, hogy komédiázhatnak egy kicsit, szereti azt minden gyerek. Hát csak mondja, Dickon, tovább.

— Colin úrfit, amikor csak a kertbe akar menni, mindig a kocsiján viszik le, — folytatta Dickon. — S rendszerint leszidja Johnt, a szolgát, mert nem tolja a kocsit elég gondosan. S ojan szomorú képeket vág, amijeneket csak tud és fő' nem emelné a fejét semmiért se, — amíg minket a kastélybú megláthatnak. S ahányszor beteszik a kocsiba, úgy nyöszörög és nyavajog, ahogy csak bír. Azon osztán nagyokat mulatnak, ű, meg Miss Mary és hogy panaszkodnak! Miss Mary fojton aszondja: »Szegény Colin! Nagyon fáj? Hát ojan gyenge maga, szegény Colin?« — de néha az a nagy baj, hogy alig bírják el, hogy ki ne pukkagyjon belőlük a röhögés. De amikor oszt' biztonságban vagyunk a kertbe, akkor úgy nevetnek és addig nevetnek, hogy már szuszogni sem bírnak. És bedugják a képüket a Mr. Colin párnájába, nehogy valamék kertész, ha arra vetődik, meg tanája hallani.

— Minél többet nevetnek, az csak annál jobb nekik, — mondá Mrs. Sowerby és maga is jót nevetett hozzá. — Az egészséges gyerekeket többet ér, mint egy egész patika. Ez a két gyerek meg is fog tőle hizni.

— Híznak azok máris, — mondotta Dickon. — Folyton éhesek, de nem mernek több ennivalót kérni, nehogy főtűnjön. Mr. Colin aszongya, hogyha több ételt kérnének, nem hinnék el, hogy még beteg. Miss Mary akart neki adni a maga kosztjából, de azt a fiú nem fogagyja el, mert akkor Mary lesoványodnék, pedig ő azt akarja, hogy hízzanak meg mind a ketten.

Mrs. Sowerby olyan jóízű kacagott azon a helyzeten, hogy ím, merő ravaszkodásból most az a két gyerek tulajdonképpen koplal, — hogy testével ide-odalóbálta magát nagy nevetében és vele együtt mulatott az eseten Dickon is.

— Mondok valamit, gyerek, — szólalt meg Mrs. Sowerby, amikor a nevetéstől végre beszélni tudott. — Kitaláltam valamit, amivel segíthetek a gyerekeken. Holnap vigye magával, amit küdök, egy rocska frissen fejt tejet, sütök hozzá egy jókora fonott kalácsot, lesz benne egy kis mazsola is, ahogy azt a gyerek legjobban szereti. Nincs annál jobb, — friss tej, meg kenyér. Évvel lecsillapíthatják az étvágyukat a kertben, a finom ételeket meg megehetik a kastélyban, ahogy csak jó' esik.

— Jaj, anya! — kiáltott föl őszinte csodálattal Dickon — micsoda nagyszerű asszony maga! Mindig eltanájja azt, ami a legokosabb. Tegnap is egész oda vót a két gyerek. Nem tudtak rá módot, hogy rendezjenek még valami ételt, — pedig üresnek érezték a belüket.

— Mert ojanok, mint két fiatal csikó, s meggyűtt az egészségük. Ijenkor ojan a gyerek, mint a farkasköjök, az ételtől kap húst meg vért, — mondotta Mrs. Sowerby és épolyan csigavonalú szájjal mosolygott, ahogy Dickon szokott. — Eh! az biztos, hogy jól is mulathatnak mellette!

Teljesen igaza is volt ennek a csodálatosan kedves, anyának termett asszonynak — és különösen jól találta el azt, hogy a komédiázásban nagy örömük tellett a gyerekeknek. Colin és Mary ebben a mulatozás bőséges forrására találtak. A színjátszás ötletét önkénytelenül is az a csodálkozás keltette föl bennük, amellyel az ápolónő s utóbb dr. Craven kezdte őket figyelni.

— Master Colin, — mondotta neki egy napon az ápolónő — az ön étvágya jelentékenyen megjavult. Azelőtt alig evett valamit és olyan sok ételt kifogásolt.

— Most nem kifogásolok már semmit, — felelte Colin — s amikor észrevette, hogy az ápolónő nagyon kíváncsian tekint rá, eszébe jutott, hogy talán nem lesz célszerű megmutatni, hogy mennyire jól érzi magát. — Vagy hogy legalább is jobban ízlik most már egyik-másik étel, mint azelőtt. Talán a szabad levegő az oka.

— Az bizony meglehet, — vélte az ápolónő titokzatos ábrázattal. — De ezt mégis meg kell beszélnem dr. Cravennel.

— De hogy megbámulta önt! — mondotta Mary, amikor az ápolónő kiment. — Mintha arra gondolt volna, hogy itt lappang valami, amit neki ki kellene találni!

— De én nem akarom ám, hogy kitalálja, — mondotta Colin. — Senkinek sem szabad azt még most kitalálni!

S dr. Craven, amikor ugyanaz nap reggelén meglátogatta, szintén láthatólag meg volt lepve. Annyi mindenfélét kérdezett, hogy megbosszantotta vele Colint.

— Ön most sokat van a kertben, — mondotta — merre szokott járni?

— Azt én nem akarom, hogy megtudják, — felelte a fiú. — Arra megyek, amerre én akarok. Senkinek sem szabad akkor az utamba vetődnie. Nem akarom, hogy vigyázzanak rám, és folyton nézzenek. Ezt ön jól tudhatja!

— Ön mostanában a szabad levegőn tartózkodik egész nap és ebben én nem látok semmi bajt, — nem is hiszem, hogy megártana. Az ápolónő azt mondja, hogy most sokkal jobb az étvágya is, mint amilyen azelőtt volt.

— Meglehet, — mondotta Colin, kit valami hirtelen ötlet kapott meg — hogy ez csak afféle természetellenes, hamis étvágy.

— Ezt én nem hiszem, — felelte dr. Craven — mert úgy látom, hogy a bővebb táplálkozás jót is tesz önnek. Kezd húsrá kapni és arcszíne is sokkal jobb.

— Talán — talán föl vagyok fuvódva és lázam is van, — mondotta Colin és igyekezett hozzá szánalmas képet vágni. — Az olyan ember, akiben nincs elég életerő, gyakran annyira — más.

Dr. Craven csak megcsóválta fejét. Megfogta Colin csuklóját és föltolta kabátja ujját.

— Nincs önnek semmi láza — állapította meg elgondolkozva, — s a karja is teljesen egészséges módon kezd húsosodni. Ha ez így tart tovább is, nem kell többet a meghalásról beszélni. Lesz a papájának öröme, ha megtudja, milyen örvendetes változás állott be.

— De én nem akarom, hogy megtudja! — kiáltott föl haragosan Colin. — Mert aztán megint elszomorodik, ha újra rosszul leszek, — pedig éppen ma éjjel megint rosszul leszek. Már érzem is, hogy leszek. Nem akarom, hogy leveleket írkaljanak a papának!... nem akarom... hát nem akarom! Engem itt mindig felmérgecsenek, pedig jól tudják, hogy az nekem megárt. Már is olyan melegem van. Utálok azt az örökös írkalást, meg hogy mindig én rólam beszélnek, meg hogy folyton engem néznek!

— S-s-s-s, fiacskám! — csillapította az orvos. — Ha ön nem engedi meg, nem írunk egyetlen szót sem; úgy látom, hogy

bizonyos dolgokban túlságosan érzékeny. Kár volna most elrontani azt a szép haladást, amit nagynehezen elért.

Nem is beszélt többet arról, hogy meg lehetne írni valamit Mr. Cravennek és amikor meglátta az ápolónőt, külön figyelmeztette, hogy a beteg előtt még a levélírás lehetőségét sem szabad megemlítenie.

— A gyerek sokkal jobban van, — mondotta. — Ez a haladás szinte csodálatos. Az a fődolog, hogy most a saját akaratából megteszi azt, amire azelőtt rávenni sehogysem bírtuk. De még mindig nagyon hamar felizgul, s kerülnünk kell mindent, ami idegessé tehetné.

Mary és Colin nagyon meg voltak rökönnyödve és komolyan megtárgyalták az esetet. Ettől a pillanattól fogva kezdődött az ő »komédiázásuk«.

— Kénytelen leszek rohamot szerezni, — szomorkodott Colin. — Pedig nem szeretném és nem is érzem magam rosszul, hogy kieröltessem. Az is meglehet, hogy egyáltalán nem is bírom már kieröltetni. A torkomat most már sohasem fojtogatja semmi és rá sem tudok gondolni arra, ami rossz, mert folyton csak a mulatságon jár az eszem. De ha sokat beszélnek arról, hogy írnak a papának, valamit mégis csak ki kell találni.

Elhatározta, hogy ezentúl kevesebbet fog enni, de azt a fényes ötletét nem tudta megvalósítani, mert amikor fölébredt és a díván előtt meglátta a reggelit, teljes étvággal látott neki a friss kenyérnek, friss vajnak, hófehér tojásnak, málnaíznek és tejszínhabos tejnek. Mary mindig együtt reggelizett vele s amikor úgy szembe ültek egymással az asztalnál, s különösen amikor az ezüst bura alól néhány szelet forró sonka is kiárasztotta andalítóan finom illatát, — elrémülten néztek egymásra.

— Mary, most az egyszer, együk ezt meg mind — szokta Colin végül rendesen mondani. — Majd inkább a villásreggeliből vagy az ebédből hagyjunk meg valamit.

Aztán rájöttek, hogy egyáltalán nem bírtak meghagyni semmit és a fényesre kitorült tálak sok beszédre adtak alkalmat a tálalóban, meg a konyhában.

— Nem is értem, minek vágják ezt a sonkát olyan vékonyan, — mondotta Colin — aztán még egy szelet pirított vajaskenyér is nagyon kevés egy embernek!

— Annak, aki meg akar halni, — mondotta Mary, amikor ezt a megjegyzést először hallotta — éppen elég. Én is meg tudnék belőle enni akár három darabot; ez a finom rekettye, meg magyalvirágillat, amint bejön a nyitott ablakon át a Csenderesről, az az oka.

S egy szép reggelen, amikor a gyerekek már jó két óra hosszat mulatoztak a kertben, Dickon egyszerre csak eltűnt egy vastag rózsabokor mögé, ahonnan két bádogedénnyel bújt újra elő. Az egyik teli volt pompás frissen fejt tejjel, melyen vastagon úszott a hab, a másikba meg tiszta kékfehér kendőbe bugyo-

lált mazsolaszőlős kalács volt elrejtve, — olyan gondos csomagolásban, hogy egész melegségét megtartotta, — el lehet képzelni, hogy erre milyen boldog öröm fogta el őket. Milyen ötletes ez a Mrs. Sowerby! Micsoda jó, okos egy asszony! Milyen remek a mazsolás kalács! Hát még a friss tej!

— Varázslat van Mrs. Sowerbyben épúgy, mint Dickonban! — mondotta Colin. — Attól gondol ki jóságos, kedves gondolatokat és meg is csinálja. Varázslatos asszony, az bizonyos. Mondja meg Dickon, hogy nagyon köszönjük, — hihetetlenül köszönjük.

Olykor szeretett olyan, felnőtt emberekhez illő szavakat is használni, — szinte öröme telt hangzatosságukban. S nem is találta ezúttal eléggé megfelelőnek, amit mondott, megtoldotta ekképpen:

— Mondja meg az édes anyjának, hogy igazi nagylelkűséget tanúsított irántunk s hogy hálánk ezért rendkívül magasfokú.

És rögtön megfélekedzvéen előkelőségéről, s olyan mohón esett neki a kalácsnak és olyan egészségesekeket húzott a tejes bögréből, mint ahogyan minden más gyerek tette volna, aki a Csenderes éles levegőjében szokatlanul erős testi munkát végezett és aki már két órája nem evett semmit.

Ez azonban csak kezdete volt sok más hasonló kellemes események sorozatának. Lassanként rájöttek azonban arra is, hogy Mrs. Sowerbynek tökéletesen eléggé nehéz lehet tizennégy éhes bendőt táplálni és nem igen telik arra, hogy azonfelül még két éhes gyereket is tömjön. Ezért aztán megkérték, engedje meg, hogy élelmiszer-vásárlásra küldhessenek néhány shillinget.

Dickon közben pompás felfedezésre bukkant. A parkon kívül, a kertnek abban a részében, ahol először látta őt meg Mary, amint sípjával bűvölgeti az állatokat, talált valami mély barlangszerű üreget, amelynek sziklakövei között nagyon könnyen lehetett olyan kemencét összeállítani, ahol tojást meg burgonyát süthettek. A sült tojás teljesen új csemege volt előttük, a frissen sült burgonya pedig friss vajjal és megsózva olyan élvezetes táplálék, hogy akár az erdő királya is megnyalhatja utána a száját, — azonfelül pedig tápláléknak is elsőrendű. Burgonyát és tojást pedig vásárolhattak amennyit csak akartak, anélkül, hogy ezzel az a kellemetlen érzés együtt járt volna, hogy tizennégy éhes száj elől esznek el valamit is.

A mennyezetes lombsátor alatt, amely amint a virágzás rövid ideje elmúlt, mind tömörebbé vált, az összeülő körben minden délelőtt nagy hatással működött a varázslat. A szertartás után Colin mindig elvégezte gyaloglási gyakorlatait és időközönként más módon is kipróbálgatta testi erősségét. Izomossága minden nap növekedett valamennyire, járni is folyton jobban tudott és mindig nagyobb darab földet volt képes fölászni. És minden nap erősebben hitt a varázslatban is, — ami

nagyon könnyen megérthető. S amint ereje gyarapodott, Dickon mesteri útmutatása szerint egyre újabb gyakorlatokra vállalkozott.

— Tegnap, — mesélte Dickon, miután egy napon át elmaradt, — anya beküldött Thwaitebe s ott a »kék tehén« korcsma mellett találkoztam Bob Haworth-zal. Ő a Csenderes legerősebb legénye. Ő a bajnok-birkózó és nincs olyan fiú, aki nála magasabbat tudna ugrani, meg a kalapácsot is ű dobja a legmesszibbre. Néhány évvel ezelőtt odajárt Skóciába, sportot tanulni. Engem már kicsi korom óta jól ösmerek, barátságos is vélem, hát kérdeztem tőle egyet-mást. Az urak aszongyák, hogy ű atléta s nekem maga jutott eszembe, Mr. Colin, aztán aszontam neki: »Bob, mit csinál maga, hogy ojjan erős lett a karja, meg a lába? Csinál valami különöset, hogy olyan szörnyű erős lett?« Arra ű aszongya: »Hát persze, hogy csinátam. Vót egyszer Thwaiteben egy cirkusz, annak vót egy erős embere, az mutatta meg, hogy mitű' lesz az ember keze-lába, a testiben minden izma ojan erős.« Én meg azt mondtam: »Erősebb lesz attű' egy gyöngge gyerek is?« Arra ű neveiett és aszongya: »Tán maga az a gyöngge gyerek?« Én meg azt mondtam: »Dehogya is; de ösmerek egy fiatal urat, aki most kezd kiszabadúni hosszú betegségibű, hát szeretnék néhány fogást ösmerni, amit megmutathatnék neki.« Nevet nem mondtam, ű se kérdezte. Osztán, mert hát ahogy mondtam, barátságos vélem és jó fiú, fölállt, mutatott néhány gyakorlatot, amiket én addig csináltam utána, amíg megtanútam.

Colin nagy érdeklődéssel figyelte.

— Megmutatja? — kiáltott föl. — Ugy-e megmutatja?

— Hát persze, — felelt Dickon s mindjárt neki is állott. De ű azt is mondta, hogy eleinte csak módjával kell csinálni a gyakorlatokat, elfáradni meg nem nagyon szabad. Időnkint pihenni kell, nagyokat lélekzeni és vigyázni, hogy túlzás belüle ne legyen.

— Nagyon vigyázok, — mondotta Colin. — Csak mutassa meg! Mutassa! Dickon, ön a legvarázslatosabb fiú a világon!

Dickon kiállt a gyöpre és lassan megmutatott egynéhány nagyon egyszerű, gondosan összeválogatott szabadgyakorlatot. Colin tágrameresztett szemmel figyelte. Néhányat utána csinálhatott ülve is. De nemsokára talpra állt és így is elvégezte az erősítő mozgásokat. Kedvet kapott hozzá Mary is. Soot, aki figyelő szemmel leselkedett a mutatványokra, lerebbent a fáról s nagyon nyugtalanul tipegett ide-oda, mert ő maga nem tudta a gyakorlatokat elvégezni.

Ettől fogva a testgyakorlat ép olyan fontos része lett a napi teendőknek, mint maga a varázslat-idézés. Mind Mary, mind Colin napról-napra több és több testgyakorlatot tudtak és bírtak elvégezni, úgyhogy Dickonnak az ozsonnakosarat a folyton növekvő étvágy veszedelmével szemben ugyancsak alaposan

el kellett dugdosnia mindenféle bokrok mögé. De a kert mögött a kis kemence és Mrs. Sowerby jótékonyága annyira kielégítette az igényeket, hogy az ápolónő, Mrs. Medlock és dr. Craven ismét titokzatos tünetek előtt állottak. Mert az ember könnyen fumigálhatja a villásreggelit és piszkálhat az ebéd fogásai között, ha előbb jól megtelt sült tojással, meg sült burgonyával, meg frissen fejt tejjel, meg mazsolás kaláccsal, meg mézzel, meg tejszínhabbal.

— Nemsokára már semmit sem esznek, — mondotta az ápolónő. — Meghalnak ezek éhen, ha valami ennivalót beléjük nem erőltetünk. És mégis, nézze, milyen színben vannak!

— Mit nézzem! — kiáltott föl Mrs. Medlock méltatlankodva. — Eh! szinte halálra gyötöröm magam miattuk, olyan két kis ördög! Az egyik nap szétszaggatják a ruhájukat, a másikon az orrukat fintorgatják, akármilyen remekül is főz a szakácsné. Meg se kóstolták azt a finom felfújtat, de hozzá se nyúltak, amit a szegény asszony külön az ő számukra komponált, egyszerűen kiküldték. A szegény majdnem sírva fakadt. Attól fél, hogy ha ezek meghalnak éhen, attól az ő híre megy tönkre.

Megjött dr. Craven és hosszan, gondosan megvizsgálta Colint. Nagy megütközés tükröződött az arcán, amikor az ápolónő megmutatta, hogy a villásreggeli tálcája, amelyet állítása igazolására külön féltetett, jóformán érintetlenül jött ki a gyerekektől. De zavara, ha ugyan lehetséges, még nagyobbá vált, amikor leült Colin mellé a kerevetre és alaposan megnézte a fiút. Hivatalos ügyben Londonba hívták és már vagy két hete nem látta Colint. Ha a gyerek elkezd valamilyen betegségből kibontakozni, rendkívül hamar kap erőre. Arcáról a viaszos szín teljesen eltűnt s helyén meleg rózsás pír ömlött el; szép szeme tisztán csillogott, a képe szinte egészen megtelt. Sötét haja, amely azelőtt mindig homlokára omlott, most mintha tömörebbé vált volna, erős csomókban magasan állt fölfelé és noha megmaradt puhának, szinte meleggé vált és duzzadt az életerőtől. Ajka fejlettebb lett és természetes színt kapott. Az bizonyos, hogy beteges hatást egyáltalában nem tett ez a beteges gyerek. Dr. Craven rátámasztotta állát kezére és mélyen gondolkozott.

— Nagy szomorúsággal hallottam, hogy ön jóformán semmit sem eszik, — mondotta. Ebből pedig baj lesz. Elveszít mindent, amit magára szedett, — pedig nagyon örvendetesen összeszedte magát. Hiszen még nemrég olyan jó étvágya volt!

— Mondtam önnek akkor is, hogy az természetellenes étvágy volt — felelte Colin.

Mary, aki közelükben ült, erre olyan különös hangot szajtott ki a száján, hogy csak nagy erővel tudta elfojtani, amitől aztán szinte hápogott.

— Mi a baj? — fordult feléje dr. Craven és kíváncsian nézett rá.

Mary modora gyorsan komollyá vált újból.

— Egyszerre jött rám a tüsszentés, meg a köhögés, — mondotta bizonyos nehezteléssel vegyes méltósággal. — Aztán megakadt a torkomon.

— De hát már nem bírtam tovább, — mondotta röviddel azután Colinnak; — kitört belőlem, mert önkénytelen eszembe jutott, hogy micsoda óriási darab burgonyát vett legutoljára a szájába s hogy falta azt a pompás, vajas-lekváros kenyeret!

— Lehetséges-e, — fürkészte dr. Craven, Mrs. Medlockot kérdezve, — hogy ezek a gyerekek valahonnan titokban szereznek élelmiszereket?

— Az nem lehetséges, — felelte Mrs. Medlock, — ha csak a földből ki nem ássák, vagy fáról nem szedik. Egész nap kinn vannak a kertben és ott a világon ő kívülök nincsen senki. De ha ép megéheznek és kérnek valamit, küldünk utánuk, amit csak akarnak.

— Hát, amíg ilyen jól megvannak táplálkozás nélkül is, — mondotta dr. Craven, — igazán nincs miért nyugtalankodnunk. A fiú egészen megváltozott.

— De a leány is, — mondotta Mrs. Medlock. — Sőt igazán csinos lett, amióta az a csúf kis savanyuság eltűnt a képiből. A haja is megvastagodott, meglátszik rajta, hogy egészséges, az arca is megpirosodott. Azelőtt olyan durcás, nyafogó, jelentéktelen teremtés volt, most meg Colinnal együtt úgy nevetnek folyton, mint két kis bolond. Lehet, hogy ettől hiznak úgy.

— Az is meglehet, — mondotta dr. Craven. — Hát csak hadd nevéssenek.

HUSZONÖTÖDIK FEJEZET.

A függöny.

A titkos kert pedig tovább fejlődött, virágzott és minden reggelen új csodákat tárt föl. A vörösbegy fészkeben már ott fehérlett néhány tojás, a nöstényke rajtuk ült, kis tollas testének melegével és szárnyának gondos takargatásával. Eleinte a nöstényke nagyon ideges volt s maga a vörösbegy is haragosan éberkedett. Ez időtájt még Dickon sem mert a kertnek abba a sűrűen benőtt sarkába menni, feljűk sem nézett mindaddig, amíg a kis párnak valami titokzatos ösztöne meg nem súghatta és csiripelésük nyugodtabb módjával valamikép meg nem mutatták, hogy most, ebben a kertben nem félnek semmitől sem. Mert itt mindenki teljesen méltányolja és tiszteletben tartja azt a csodálatos nagy eseményt, amely előtt állanak, a tojáskiköltés óriási, megható, rettentő, szívtetpő szépségét és ünnepélyességét.

Egyetlen olyan lélek sem jár most ebben a kertben, aki a lelke legbensőbb tudatában nincs meggyőződve arról, hogy csak egy tojás eltűnése vagy megsértése is elegendő arra, hogy fölforduljon tőle az egész világ és kiessék mind a két sarkából és elpusztuljon az egész mindenség, — itt minden teremtet lélek ezt így hitte és tudta, ekképen viselkedett, mert érezte, hogy enélkül nem képzelhető el semmiféle boldogság, még ennek a bűbajos tavasznak aranyos levegőjében sem. De ezt ők valamennyien érezték és tudták, a vörösbegy és nősténykéje pedig tudták felőlük, hogy ezt ők így tudják.

A vörösbegy az első időben élénk aggodalommal figyelte meg Maryt és Colint. Valamilyen titokzatos ok miatt sejtette, hogy Dickontól nincs mit félnie. Már az első pillanatban, amikor nagy kerek szemével rámeredt Dickonra, látta, hogy ez nem holmi idegen, hanem szintén olyan vörösbegyszerű, csak hogy nincsen ép csőre és tollazata. Mindenekelőtt ez tudott vörösbegyül (ami olyan nyelv, amelyet teljesen meg lehetett különböztetni minden más madárnyelvtől). Ha valaki a vörösbegyhez vörösbegyül szól, az ép olyan, mintha franciául szólítanánk meg egy francia embert. A vörösbegy hallotta, amint Dickon az ő társaival valamilyen más, zagyvalékos nyelven szólt, de bizonytalannal csak azért, mert azok nem voltak elég okosak ahhoz, hogy vörösbegyül értsenek. De még minden mozdulata is vörösbegy. Soha őket meg nem riasztja, hirtelen föllépéssel meg nem lepi, nem rémítgeti. Dickont megértette minden vörösbegy s az ő jelenléte ekképen még zavarólag sem hatott.

De másrészt annál jobban kellett vigyázni arra a két másikkra. Első sorban aggasztó lehetett, hogy az a fiú-teremtés nem a saját lábán jött a kertbe. Betolták valamin, ami kerekéken jár és állatbőrrel van letakarva. Aztán ő maga is olyan gyanusan viselkedett. Mert amikor talpra állt és elkezdett mozogni, azt egészen különös módon csinálta és úgy látszott, hogy a többiek meg segítenek neki. A vörösbegy titokban, valamelyik közeli bokorba rejtőzve, figyelte meg és ilyenkor a fejét félre hajtotta balra, aztán meg félrehajtotta jobbra. Azt gondolta, hogy ezek a lassú mozdulatok afféle merő ravaszság, olyan meglapulásféle, amilyennel a macska él, mielőtt ugrik. Mert a macska, mielőtt támad, olyan szép lassan mászik, hozzásimul a földhöz s csak azután ugrik hirtelen a zsákmányra. Mindezt a vörösbegy alaposan meghányta-vetette az ő nősténykéjével néhány napon át, de aztán elhatározták, hogy nem beszélnek róla többet, mert attól tartottak, hogy a nagy félelem rossz hatással lehet még a tojásokra is.

Amikor azonban a fiú elkezdett magában is járni, sőt gyorsabb mozdulatokat is tett, roppant mód megkönnyebbültek. De azért még hosszú ideig, — vagy legalább is a vörösbegy előtt hosszúig, — az ő magaviselete állandóan nyugtalanító maradt. Mert nem úgy mozgott, mint a többi emberi teremtés. Nagyon

szeretett járni, nyilván, de amellett gyakran leült, vagy lehevedett a fűbe, aztán megint fölöttébb különös módon indult útnak.

A vörösbegynek valamelyik napon eszébe jutott, hogy amikor születől röpülni tanult, körülbelül ő is így viselkedett. Ő is röpülgetett néhány rőfnyire, de aztán mindig meg-meg kellett pihennie. S azért arra gondolt, hogy talán az a fiú is most tanul röpülni, — vagy esetleg járni. Ezt aztán megemlítette nősténykéjének s amikor kifejtette, hogy az ő tojásaik, majd ha fölpattantak, alighanem ugyanúgy fognak viselkedni, a nőstényke is teljesen megnyugodott, sőt utóbb élénken érdeklődött is és kiülve a fészek peremére megfigyelte a fiút, — bár azt gondolta, hogy az ő tojásai sokkal ügyesebbek lesznek és sokkal gyorsabban fognak megtanulni mindent. De aztán elnézően hozzátette, hogy az emberi teremtés egyáltalán jelentékeny mértékben esetlenebb, mint a tojás s akárhány van közöttük, aki teljességgel képtelen arra, hogy rendesen megtanuljon röpülni. Fönn a levegőben, vagy valamelyik fa tetején nehezen lehet velük találkozni.

Nemsokára a fiú ép úgy mozgott, mint a többiek, de a három gyerek időnként egészen szokatlan dolgokat művelt. Megállottak valamelyik fa alatt s kezüket, lábukat, fejüket olyan furcsa mód mozgatták, ami se járás, se futás, se ülés nem volt. Ezt cselekedték egy-egy ideig minden nap és a vörösbegy sehogy sem bírta a nősténykéjének megmagyarázni, hogy ezek tulajdonképen mit csinálnak, vagy mit akarnak. Annyit azonban határozottan kijelentett, hogy az ő tojásaik közül így egyik sem fogja szárnyát csattogtatni s amikor megállapították, hogy ezeket a mozdulatokat az a fiú is csinálja, aki egész folyékonyan tud vörösbegyül, teljesen megnyugodtak abban, hogy ebben a dologban semmiféle veszedelem őket nem fenyegeti. Persze, se a vörösbegy, se a nősténykéje soha még Bob Haworthnak a birok bajnoknak s azoknak a gyakorlatoknak, amelyektől izmai úgy kidagadnak, mint egy doromboló macska háta, — hírét nem hallották. A vörösbegy egészen más teremtés, nem olyan, mint az ember; az ő izomzata az első pillanattól fogva dolgozik és egészen természetes úton-módon fejlődik ki. Ha ő ráéhezik valamilyen élelemre, nekie repülni kell érte egy darabot és az izomrendszere el nem lanyhul (ami azt jelenti, hogy a tétlenség folytán össze nem zsugorodik).

Amikor a fiú már ép úgy járt és futkosott, ásott és gyomlált, mint a többi, a lombos sarok fészke fölött nagy békességes megnyugvás uralkodott. Az az idő, hogy a tojások miatt aggódjanak, teljesen elmúlt. Az a tudat, hogy a tojások olyan biztos helyen vannak, mintha valamelyik bank páncélszobájában volnának elcsukva s hogy ennek folytán a vörösbegy nyugodtan nézdegélhet egyebet is, figyelheti, milyen furcsa dolgokat művelnek azok oda lenn, egészen kellelmes volt. Sőt egy esős

napon a tojások anyukája bosszankodott is, hogy a gyerekek nem jöttek le a kertbe.

De Mary és Colin még esős napokon sem únták magukat. Egy olyan reggelen, amikor az eső kegyetlen kitartással zuhogott s Colin kezdett türelmetlen lenni, amiért a szobában kényyszerült maradni és nem futkoshatott a szabadban, Marynek új ötlete támadt.

— Most, hogy én is igazi fiú vagyok, — mondotta Colin — kezem, lábam, egész testem, annyira teli van varázslattal, hogy alig bírok velük, — mindig mozognának. Folyton csinálni akarnak valamit. Tudja-e, Mary, hogy amikor reggel fölébredek, még egészen hajnalban s a madarak kezdenek kinn csiripelni s minden lármázik örömeiben, — még a fák és a bokrok is, csak-hogy azt mi nem halljuk, — azt érzem, mintha nekem is ki kellene ugranom az ágyból és kurjongatnom. De ha megtenném, csak gondolja el, mi lenne abból!

Mary erre lehetetlen módon vihogott.

— Beszaladna az ápolónő és beszaladna Mrs. Medlock és mind a ketten azt hinnék, hogy ön megőrült és elküldenének az orvosért.

Colin maga is vihogott, amint elképzelte, hogy milyen arcot vágnának, hogy mennyire megrémítené őket kiabálása és mennyire álmélkodnának azon, hogy egyenest áll a lábán.

— Szeretném már, ha a papa hazajönne, — mondotta. — Szeretnék neki elmondani mindent magam. Folyton erre gondolok, — ezt így már úgy sem folytathatjuk sokáig. Nem maradhatok mindig fekvé a háznép előtt, azonfelül egészen meg is változtam. De jó volna, ha már megszűnne ez az eső!

Ekkor támadt Marynek az az ötlete.

— Colin, — szólalt meg titokzatosan, — tudja-e, hogy ebben a házban hány szoba van?

— Azt hiszem, hogy van vagy ezer.

— Van körülbelül száz, amit nem használnak soha. Én egy ilyen esős napon végig mentem a folyosókon és nagyon sokat megnéztem közülök. Ezt azonban nem tudta meg senki, ámbár Mrs. Medlockkal találkoztam a folyosón, mert eltévedtem s amikor vissza akartam menni szobámba, megállottam az ön folyosóján. Akkor hallottam önt sírni másodszer.

Colin fölugrott a kerevetről.

— Száz szoba, amit nem használnak, — mondotta, — ez majdnem úgy hangzik, mint a titkos kert. Hátha neki indulnánk és megnéznők? Ön tolhatná a kocsit és senki sem tudná meg, hogy merre jártunk.

— Ezt gondoltam én is, — mondotta Mary. — Utánunk jönni nem merne senki. Van egy hosszú folyosó, ahol szaladgálhatna. Aztán elvégezhetnők a testgyakorlatot is. Van egy kis indiai szoba teli apró, elefántcsontból faragott elefántokkal. Van itt mindenféle szoba.

— Csöngessen ! — mondotta Colin.

A belépő ápolónővel aztán rendelkezett :

— Hozzák ide a kerekcsoksi. Miss Maryvel megnézzük a ház lakatlan részét. John tolja a kocsit egész a képtárig, mert van közben néhány lépcső. Aztán menjen el, hagyjon bennünket egyedül és csak akkor jöjjön vissza, amikor hivatom.

Ettől fogva az esős napoktól nem volt mit félniök. Amikor a szolgálta eltolta a kerekcsoksi a képtárig s ott a parancshoz híven elhagyta a gyermekeket, Mary és Colin nagy vidámsággal tekintettek egymásra. S amint Mary megbizonyosodott afelől, hogy John valóban lement a lépcsőn és visszatért a személyzet termébe, Colin kiszállt kocsijából.

— Most végigfutok a csarnokon, oda és vissza, — mondotta, — aztán ugrok, aztán meg elcsináljuk a Bob Haworth testgyakorlatait.

S elvégezték az egész műsort és még sok egyeben is elmulatoztak. Megnézték az összes arcképeket s megtalálták azét a kis leányét is, akinek az egyik ujján zöld papagály ül.

— Ezek itt biztosan mind az én rokonságom, — mondotta Colin. — Ez a papagályos, azt hiszem az én ükk-nagynéném lehetett. Némileg hasonlít is önhöz Mary, de nem a mai arcához, hanem ahhoz, amilyen akkor volt, amikor hozzánk jött. Most már sokkal gömbölyűbb és szebb.

— De ön is ! — felelt Mary s azon mind a ketten nevettek egy nagyot.

Bementek az indus szobába és játszottak az elefántcsontból faragott elefántokkal. Megtalálták a rózsaszínű brokát szalont, abban az egérlyukas díványpárnát, de az egerek azóta megnőttek és elmenekültek valamerre. Találtak azonfelül még sok olyan termet és képet, melyet Mary első kirándulásában nem is látott. Fölfedeztek új folyosókat és csarnokokat, meg érdekes képeket, amelyek nagyon megtetszettek és sok olyan holmit, amiről nem bírták kitalálni, hogy mire valók lehetnek ? Nagyon mulatságosan telt el az egész délelőtt, mert ugyancsak tetszett nekik, hogy elvándorolghattak egy egészen idegen világba és láthattak annyi új képet és mindehhez még a házból sem kellett kimenniök ; úgy hatott rájuk a temérdek látványosság, mint ha sok mértföldnyire mentek volna el hazulról. Az ezernyi fölfedezést úgy élvezték, mintha valami pompás szórakozásban lett volna részük.

— Nagyon örülök, hogy ide eljöttünk, — mondotta Colin. — Sohasem sejtettem, hogy a házunk ilyen furcsa öreg ház. De nekem tetszik. Ezentúl minden esős napon át fogjuk kutatni. Azt hiszem, hogy minden alkalommal találunk itt valami furcsa, meg érdekes dolgot.

A sok érdekes holmin kívül találtak még hatalmas étvágyat is, úgy, hogy amikor visszatértek Colin szobájába és föltaláltak

a villásreggelit, teljességgel lehetetlen volt abból bármit is érintetlenül visszaküldeni.

S amikor az ápolónő az edényes tálcát levitte a konyhába és lecsapta a tálaló asztalra, Mrs. Leonis, a szakácsnő, egyebet se látott a tálcán, mint alaposan fényesre kitörölt tányért, meg tálal.

— Hát csak nézzenek ide! — mondotta. — Ez a legcsodálatosabb ház a világon és ez a két gyerek benne a legnagyobb csoda.

— Ha ezt napról-napra így csinálják, — mondotta John, az erős fiatal szolgálta, — nem lehet csodálni, hogy a fiú ma kétszer olyan nehéz, mint amilyen ezelőtt egy hónappal volt. Ideje, hogy valami más állást keressek magamnak, különben kimarjok a karom.

Ennek a napnak délutánján azt vette észre Mary, hogy Colin szobájában valami új jelenség látható. Látta ő már azt az előző napon is, de nem szólt semmit, mert azt gondolta, hogy merő véletlenség. Ma sem beszélt róla, de hosszan ránézett a kandalló fölött lógó képre. S most azért nézhette, mert a függöny félre volt húzva. Ez az a változás, amit észrevett.

— Kitalálom, hogy mit akar kérdezni, — mondotta Colin néhány percnyi gondolkodás után. — Rendesen eltalálom, hogy mit gondol, amikor velem van. Úgy-e azon csodálkozik, hogy a függöny félre van vonva? Ezután pedig mindig így marad.

— Miért? — kérdezte Mary.

— Azért, mert most már nem bánt, hogy a mosolygását látom. Tegnapelőtt éjjel, amikor fölébredtem, nagyon világosan sütött a holdvilág, úgy éreztem, hogy a szoba teli van varázslattal és minden úgy ragyog, hogy nem bírtam tovább mozdulatlanul feküdni. Fölkeltem és kinéztem az ablakon. A szoba egészen világos volt és nem is tudom, hogy miért, de önkénytelenül odamentem a képhez és félre húztam a függönyt. A szegény mama egyenest rám nézett s úgy láttam azért mosolyog, mert örül, hogy engem egyenest lát állani. És én is örültem, hogy ránézhettem. Ezentúl már folyton látni akarom a mosolygását. Azt hiszem, hogy talán ő is varázslatos egyéniség lehetett.

— Ön most annyira hasonlít hozzá, — mondotta Mary, — hogy szinte azt hiszem, hogy ön az ő szelleme, átalakulva fiúvá.

Ez az ötlet mély benyomást tett Colinra. Gondolkozott fölötte, aztán lassú hangon így felelt:

— Ha én az ő szelleme volnék, akkor a papa szeretne engem is.

— Szeretné, hogy a papája szeresse? — faggatta Mary.

— Eddig nem bántam, mert nem szeretett. De ha elkezdené engem megkedvelni, akkor azt hiszem, elmondanám neki a varázslatos dolgokat is. Attól talán jobb kedvű lenne.

HUSZONHATODIK FEJEZET.

„Itt az anya!“

A gyerekek hite a varázslatban egészen saajátságos módon megállandósult. Colin, a reggeli varázslati dúdolgatás után néha külön előadást is tartott.

— Szeretem ezt a varázslat-üzést, — magyarázta egy ízben, — mert ha megnövök, tudományosan is föl akarom fedezni. Kénytelen leszek róla előadást tartani s amit most teszek, csak előzetes gyakorlat. Most még csak kurtán beszélhetek róla, mert még nagyon fiatal vagyok, másrészt pedig Ben Weatherstaff azt hinné, hogy templomban van és elaludna tőle.

— Az a legfájnabb ebbe' az előadásba', — jegyzé meg Ben, — hogy egy ilyen gyerek neki állhat, mondhat, amit akar és senki emberfia nem szóhat bele. Néha jómagam is szeretnék így előadni.

De amikor Colin folytatta előadását, az öreg Ben komolyan rászégezte szemét és nem is tévesztette szem elől egy percre sem. Bírálgó tekintettel nézett rajta végig. Nem is annyira az előadás érdekelte, mint inkább azt nézegette, hogy a fiú lábaszára mennyire megerősödött, egész alakja hogy izmosodott napról-napra, fiús fejét milyen keményen tartja magasra, azelőtt annyira vékony álla, beesett orcája hogy megtelt s a szeme miképpen változott meg ragyogásában annyira, hogy teljesen hüen emlékeztet egy másik szempárra. Colin, amikor néha így magán érezte Ben kutató nézését, azt gondolta, hogy előadása tett rá talán szokatlanul erős benyomást és fölöttébb óhajtotta tudni, hogy miket gondol hozzá; egy ízben, amikor az öreg teljesen átszellemültnek látszott, meg is kérdezte.

— Mit gondol erről a dologról. Ben Weatherstaff?

— Azt gondútam, — felelte Ben, — hogy akár jót is állhatnék érte: hizik maga hetenként legalább három-négy fontot. Nizegetem a lábikráját, meg a fejét. Szeretném is, ha egyszer megmázsálatná a szeméjiségit.

— A varázslatnak köszönhetem, — meg annak a kalácsnak, tejnek és egyéb ételnek, amit Mrs. Sowerby küldött, — mondotta Colin. — Ebből is láthatja, hogy a tudományos kísérlet bevált.

Ennek a napnak reggelén Dickon olyan későn jött meg, hogy az előadást már elmulasztotta. S amikor megérkezett, a sietéstől egészen ki volt pirulva és furcsa ábrázata még a rendesnél is mozgékonyabbnak látszott. S minthogy az eső után sok gyomlálni valójuk volt, mindjárt neki is állottak a munkának. Amikor a tartós meleg eső megszűnt, rendszerint akadt elég dolguk. Az a nedvesség, amely olyan jótékonyan hatott a virágra,

erősen kifejlesztette a gyomot is és apró zöld hajtásait idején ki kellett irtani, mielőtt gyökere megerősödhetett. Colin az ilyen napokon ép olyan szorgalmasan gyomlált, mint a többi, de azalatt megtarthatta előadását is.

— A varázslat akkor dolgozik a legjobban, ha mi is szorgalmasan dolgozunk, — mondotta. — Az ember érzi minden csontjában és izmában. Most a csontokról és izmokról akarok néhány könyvet olvasni, de a varázslatról én magam akarok könyvet írni. Most jöttem rá sok dologra és sokat kell még ezentúl megállapítanom.

S nem sokkal azután, hogy ezeket a szavakat elmondotta, letette ásóját és kiegyenesedett. Néhány percig hallgatott s meglátszott rajta, hogy amint gyakran máskor is szokása volt, ezúttal is előadásán gondolkozott. S amikor így hirtelen leszúrta az ásóját és kimagasodva megállott, Dickon és Mary ugyanannak a benyomásnak hatása alá kerültek: azt látták ugyanis rajta, hogy valami erős indulat fogta el, azért állott meg munkája közepett. Úgy kiegyenesedett, ahogy csak birt és két karját különös lendülettel tárta szét. Arcát elborította a pír és saját-ságos szemében különösen vidám fény lobogott. Úgy látszott, mintha valamilyen érzés egészen elhatalmasodott volna rajta.

— Mary! Dickon! — kiáltott föl. — Most nézzenek rám!

Ezek rögtön abbahagyták a gyomlálást és rátekintettek.

— Emlékeznek-e még arra a reggelre, amikor legelőször hoztak engem ide? — kérdezte tőlük.

Dickon nagyon élesen tekintett rá. Állatbűvölő létére sok olyan tünetet látott ő meg, amit más ember észre sem vett, de amiről ő soha beszélni nem szokott. Valami ilyest láthatott most a fiún is.

— De mennyire emlékszem! — felelte Dickon.

Mary szintén figyelmesen nézte Colint, de nem szólott semmit.

— Ép ebben a pillanatban egyszerre eszembe jutott, hogy milyen voltam akkor, — hogy fogta a kezem az ásót akkor, — hogy álltam a lábamon akkor — és most látom, hogy mi lett belőlem azóta. *Ez most a való igazság — egészséges vagyok, — egészséges vagyok!*

— Persze, hogy egészséges! — mondotta Dickon.

— *Egészséges vagyok! egészséges vagyok!* — ismételte Colin és arcát egészen előntötte a pirosság.

Hiszen tudta ő azt valahogyan már előbb is, látta, hogy reménysége teljeseedik, napról-napra egyre jobban, erősebben és biztosabban érezte ezt, de most, ép most, úgy átnyilalt rajta a teljes erő érzése és valami diadalmas megkönnyebbülés, az álom megvalósulása gyanánt hatott rá, még pedig olyan hirtelen és ellenállhatatlan kényszerrel, hogy nem bírta magát visszatartani attól, hogy hangosan ki ne kiáltja.

— És nem is halok meg soha! soha! — de soha! — kiáltott

föl átszellemülve. — Föl fogok találni ezer meg ezer sok mindenfélét. Megösmérem az embereket, az állatokat, a növényeket, — mint Dickon — és fönn tartom a varázslatot szünetlenül. Egészséges vagyok! Egészséges vagyok! Érzem — úgy érzem, hogy kiabálnom kell, — kurjongatnom, — hogy hálás lehessen ezért a boldogságért.

Ben Weatherstaff, aki ott dolgozott közel hozzá egy rózsabokornál, feléje fordult.

— Hát énekeljen el egy zsolozsmát, — mondotta a maga rendes, csöndes dörmögő módján. — Nem volt egyébként semminő véleménye a zsolozsmák felől és egyáltalán nem is gondolt rá, hogy javaslatának valaminő különös jelentősége is lehet.

Ám Colin kutató szellemű természet volt és eddig mit sem tudott arról, hogy mi is az a zsolozsma?

— Mi az? — kérdezte.

— Dickon maj' elénekel egyet, gondolom, — felelte Ben Weatherstaff.

Dickon azzal a széles mosollyal válaszolt, amellyel állatjainál szokta magát behízelegni.

— A templomba' szokták azt énekeni. Anya aszongya, hogy alighanem azt énekei a fülemüle is, amikor reggel főrepű' a magasba.

— Ha pedig ő azt mondja, — felelte Colin, — akkor az nagyon szép ének lehet. Én még sohasem voltam templomban. Nem mehettem az örökös betegségem miatt. Énekelje el, Dickon. Igazán szeretném hallani.

Dickon őszinte volta kizárta, hogy keresse magát. Azon felül ő talán jobban is megértette azt az érzelmet, amely Colint annyira áthatotta. Természetes ösztöne vezette rá s szinte öntudatlanul is mélyebben érezte át talán, mint Colin maga. Levette sapkáját és még mindig mosolyogva körül nézett.

— De le kell venni a sapakot, — mondotta Colinnak, — és magának is, Ben, — meg fő' is kell állni, hisz' tudhassa!

Colin levette a sapkáját, a nap pedig rásütött vastag, sűrű hajára, amint mély bensőséggel figyelt Dickonra. Ben Weatherstaff is fölkecmelgett térdelő helyzetéből és szintén levette sapkáját, bár durcás képén meglátszott, hogy nem nagyon érti, miért kell neki mindezt a különös műveletet végrehajtania.

Dickon ott állt a fák és a rózsabokrok között és nekilátott az éneknek egyszerű, természetes módon, a maga kellemes, erős, fiús hangján:

Dicsérlek téged Uristen!
Dicsérlek teljes szívemben!
És csodatételeidet
Hirdetem jótéteményeidet.
Amen.

Amikor az ének véget ért, Ben Weatherstaff szótlanul állt s bár a szája még mindig némi duzzogással össze volt szorítva, tekintete bizonyos zavarral szegeződött Colinra. Colin arcán meglátszott a mély elgondolkozás és megértés.

— Nagyon szép ének ez, — mondotta. — Igazán nagyon szép. Talán én is ép ezt akartam mondani, amit az ének mond, amikor kiabálni szerettem volna, hogy hálás legyek a varázslat iránt. — Erre elhallgatott és zavartan kezdett töprengeni. — Az is meglehet, hogy mind a kettő ugyanazt jelenti. Hogy is tudhassuk mindennek a nevét pontosan? Dickon énekelje el még egyszer. Mary, tanuljuk meg. Én is el szeretném énekelni. Hogy is kezdődik?

És elkezdtek énekelni elülről; Mary és Colin, amennyire zenei hallásuk engedte, megtették, ami tőlük telt, Dickon meg kieresztette hangját csengően, szépen, — a második sornál már Ben Weatherstaff is köszörülte torkát, a harmadiknál már szinte harsogott is az öreg, mikor pedig eljutottak a végire, az Amenig, Mary észrevette, hogy Ben Weatherstaffel most ugyanaz esett meg, ami vele történt meg, amikor meglátta, hogy Colin egyáltalán nem olyan nyomorék, mint amelyennek magát képzei, — elkezd im az ajka remegni, a szeme sűrűen pislog és öreg ráncos képét elborítja a nedvesség.

— Nem nagyon sokat bántam én azelőtt a zsolozsmákat, — mondotta rekedten, — de má' ezután mégis másképp lesz. Aszondom, Colin úrfi, hogy nincs egy hete, hízott maga legalább öt fontot, — öt igazi fontot!

Colin tekintete végig futott ebben a pillanatban a kerten s szinte ijedt volt.

— Ki jön ott? — kérdezte gyorsan. — Ki az?

A borostyános fal ajtaja lassan kinyílt és bejött egy asszony. Az ének utolsó soránál lépett be, de megállt, hallgatta és nézte őket. S amint ott állt a borostyán fal előtt, a fák lombjain átszűrődő verőfényben, hosszú kék ruhájában, a viruló zöld kertben üde, kellemes, mosolygó arccal, úgy hatott, mint Colin valamelyik könyvének egyik szép, színes képe. Csodálatosan gyöngéd nézésű szeméből mintha az látszott volna visszatükröződni, hogy szeretettel néz és lát meg egyszerre mindenkit, még Ben Weatherstaffet és az állatokat és minden nyíló virágot is. És noha megjelenése teljesen váratlan volt, senki sem gondolt arra, hogy jötte illetéktelen is lehetett volna. Dickon szeme úgy lobogott, mint a lámpa.

— Itt az anya — ez az anya! — kiáltott föl, és rohant hozzá a pázsiton keresztül.

Colin megindult feléje, vele ment Mary is; mind a kettőnek erősebben kopogott a szíve.

— Az én anyám! — mondotta Dickon, amint félúton találkoztak. — Tudtam, hogy maguk szeretnék már látni, hát megmondtam, hogy hol találja meg a rejtekajtót.

Colin kissé szégyenkező előkelőséggel nyújtott kezét, de szemével majd elnyelte Mrs. Sowerby arcát.

— Már akkor is szerettem volna önnel megösmernedni, — mondotta, — amikor még beteg voltam, önnel, meg Dickonnal, meg ezzel a kerttel. Pedig azelőtt nem kívántam látni senkit és semmit.

Colin arcának megpillantása hirtelen megváltoztatta »anya« arckifejezését: elpirult, ajka megremegett, szemét könnyes fátyol borította el.

— Eh! kedves fiam! — kiáltott föl remegő hangon. — De kedves fiam! ismételte, mintha azt sem tudná, hogy mit akar mondani. Szó se volt arról, hogy Colin úrfinak, Mr. Colinnek szólítsa, a legtermészetesebb volt a »kedves fiam«. Ugyanezt mondta volna kétségkívül Dickonnak is, ha annak az arcán pillant meg valami meglepőt s ez Colinnak nagyon tetszett.

— Meglepi önt, hogy ilyen egészségesnek lát? — kérdezte Colin.

— De mennyire meglep! — felelte Mrs. Sowerby, — de meg a megbódogult édes anyjához is úgy hasonlít, hogy a szívem is dobog túle.

— És mit gondol, — kérdezte tovább némi szepegéssel Colin, — ha úgy hasonlítok rá, fog-e a papám engem ezért szeretni?

— Hogyne szeretné, kedves fiam! — felelte s gyöngéden hátba is vágta egy kicsit, — jó vóna má', ha haza gyünne, — hadd gyűjjön má' haza!

— Susan Sowerby, — mondotta Ben Weatherstaff, teljesen közel lépve hozzá, — nézze meg ennek a fiúnak a két lábászárát, — lássa-e? Ojan vót e ma két hónapja, mint a pipaszár, úgy lötyögött a strimflijébe', — pedig azt beszélték, hogy akkor még be is volt pójálva a lába, — hát nézze meg most!

Susan Sowerby jóízűen nevetett.

— Nemsokára ojan erős lesz a lába, mint akármék fickóé — mondotta. Csak hadd játszon, dógozzon a kertbe', egyék, amennyi jó esik és igyon sok jó édes tejet — és nem lesz még egy pár ojan kemény lábikra egész Yorkshireba', mint ez itt, — hogy az isten is álgya meg.

Aztán rátette mindkét kezét Mary két vállára és anyai szeretettel nézett rá.

— Ez is ojan, la! — mondotta. Majd ojan erős már, mint a mi Lizabeth Ellenünk. Merek fogadni, hogy maga is hasonlít a megbódogult édes anyjához. Az én Mártám pedig aszonta, hogy Mrs. Medlocknak mondta valaki, hogy az szép asszony vót. Úgy ki fog maga fejlődni, lelkem, kis lánykám, mint a rózsa ha megnő, isten segedelmével.

Azt bölcsen elhallgatta, hogy Márta, amikor egyik szabadnapján otthon volt és elmondta, hogy milyen az a kis, sárgás-képű lány, hozzátette, hogy alig hiszi el, amit Mrs. Medlock az

anyjáról hallott. »Azt el se lehet képzelni, hogy ennek a vézna, sanyarú kis jánnak az anyja szép asszony vót,« — tette hozzá csökönyösen.

Mary eddig nem sok figyelmet fordított arra, hogy arca változik-e és mennyiben? Csak azt tudta, hogy most már »mást« mutat és hogy haja sokkal sűrűbb és vastagabb lett. De minthogy nagyon jól emlékezett arra, hogy milyen örömmel nézdegélte Mem Sahibot, nagyon szívesen hallotta most, hogy majd egykor talán hasonlítani fog hozzá.

Susan Sowerby aztán a gyerekekkel együtt bejárta az egész kertet, meghallgatta történetét apróra, s megszemlélt minden rózsát és fát, amely azóta új életre kelt. Egyik oldalán ment Colin, s Mary a másikon. Mindketten gyakran pillantgattak kellemes rózsás arcára, miközben magukban azon töprengtek, hogy vajjon miért tölti meg szívüket az ő jelenléte olyan sajátos, meleg, jóleső érzéssel? S úgylátszik, hogy ezt Mrs. Sowerby kitalálta épúgy, mint ahogy Dickon ösmeri az ő állatjai minden csirádzó indulatát is. Meg-megállott némelyik rózsatőnél, és beszélt róluk a gyerekeknek, de úgy, mintha azok is gyermekek volnának. Soot mögötte tipegett, egyszer-kétszer károgott egyet feléje, aztán fölröpült a vállára, akár a Dickonéra. S amikor a gyerekek beszéltek a vörösbegyről, meg arról, hogy a fiókák hogy tanultak röpülni, olyan igazi anyásan nevetgélt magában hozzá.

— Azt gondolom, — mondotta — hogy a madár épúgy tanul röpülni, mint járnai a gyerek; de azért nem szeretném, ha az én gyermekeimnek is szárnyuk volna lábuk helyett.

És minthogy kedves, csenderesi parasztos természetével annyira csodálatos asszonynak találták, beavatták őt a varázslatos hitükbe és észjárásukba is.

— Hisz ön a varázslatban? — kérdezte Colin, miután az indiai fakirok szokásait is elmondotta. — Remélem, hogy hisz.

— Persze, gyeregem, hogy hiszek, — felelte Mrs. Sowerby. — Nem tudom, hogy így hívják, de hát a név amúgy sem fontos. Biztosan egészen más neve van neki Franciaországban és a németeknél is megint egészen más. Az se lehet egyéb, mint amitől a virágmag kinő, amitől süt a nap, amitől magából embernai gyerek lett — szóval nem lehet egyéb, mint a jó szellem. Nem illik mi hozzánk, szegény tudatlanokhoz, hogy ki gondoljunk valamit, és mingyár' el is nevezzük valami névvel. Az a Nagy Jó Szellem azért meg nem áll az ő munkájában, akár elnevezzük, akár nem. Azért csak dolgozik tovább, és millió olyan világot teremt, amilyen a mienk. Abban sohasem szabad kételkedni, hogy van valamilyen Jó Szellem, s teli van véle az egész világ, — akárhogy hívják is. Ahoz énekeltek maguk is, amikor ép a kertbe bejöttem.

— Olyan boldognak éreztem magam — mondotta Colin, ráemelve különös tekintetű szép szemét, — hirtelen rájöttem arra,

hogy milyen más voltam azelőtt, mennyire megerősödött kezem, lábam, hogy tudok most már ásni, a lábamon megállni, — hogy fölugrottam, és oda akartam kiáltani az örömet valakinek, aki meghallhassa.

— A varázslat meghatott, amikor a zsolozsmát énekelte, — de meghatotta vón' az, akármit énekel is, aszondom. Az a legfőbb, hogy megvót az öröme, és meg is van. Ó, gyerek, gyerek, minek nevet adni annak, aki az öröm legfőbb okozója? — mondotta Mrs. Sowerby s egy kicsit ismét ráütött a Colin hátára.

Egyébként pedig hozott magával egy jól megrakott ozsonnás kosarat, s mikor a pihenés ideje megjött és Dickon előhozta rejték helyéből az elimőzsiát, leült a gyermekekkel együtt az ő fájuk lombátora alá, és nagy gyönyörűséggel nézte: mekkora étvággyal esnek neki a falatozásnak és nyelnek le lehetőleg mindent. S azalatt elmondott nekik mindenféle vidám történetet, mert maga is merő vidámság és derű volt. S velük együtt ő is jó nagyokat nevetett s amikor a gyerekek elmondották, hogy milyen nehéz komédiázásba kerül folyton elhítenni, hogy Colin tulajdonképen szájalomra méltó kis beteg, alig bírt már rajtuk eleget kacagni.

— Hát lássa, majdnem mindig így nevetünk, ha együtt vagyunk egész nap, — magyarázgatta Colin. — Ez pedig egyáltalán nem hangzik valami nagyon betegesen. Igyekszünk a nevetést visszafojtani, de folyton kipukkan belőlünk s akkor még sokkal erősebb.

— És a legnagyobb baj, — mondotta Mary — hogy egy bolondos gondolatot nem tudok a fejemből kiverni és emiatt alig tudok olykor magamon uralkodni. Azt gondolom ugyanis, mi lesz akkor, ha Colin arca úgy meghízik, mint a holdvilág? Még most nem olyan kövér ugyan, de minthogy mindennap kövérebb egy kissé, meglehet, hogy egyszer csakugyan olyan gömbölyű lesz, mint a telihold, — de mi lesz akkor?

— A jó ég segítse magukat, hogy tovább is legyen okuk a komédiázásra, — mondotta Susan Sowerby. De már nagyon sokáig ez a játék nem tarthat. Craven úrnak haza kell már jönnie.

— Azt hiszi, hogy hazajön? — kérdezte Colin. — Mért gondolja?

Susan Sowerby csöndesen mosolygott.

— Attól tartok, hogy a maga szíve nagyon fájna, ha mástól tudná meg a nagy titkot. Hát ki kell valamit gondolnia, hogy csakis magától tudhassa meg először és senki mástól.

— Nem bírnám elviselni, hogy mástól tudja meg. Ép azért mindenféle terven töröm a fejem majdnem mindennap. Azt hiszem, hogy befutok egyenest a szobájába, — és megvan.

— No, az szép meglepetés lesz, — mondotta Susan Sowerby. — Szeretném én akkor az ő ábrázatját látni, gyerekem! Ezt szeretném! Csak jöjjön már vissza! — jöjjön haza!

Aztán nagyon alaposan megbeszélték, hogy a gyerekek

miként fognak ellátogatni a zsellérházba. Erről is sok tervet szőttek, keresztül kocsiznak a Csenderesen, és a szabadban, a rekettyebokrok között megreggeliznek. Megösmerkednek mind a tizenkét gyerekkel, megnézik Dickon kertjét is és csak akkor térnek haza, ha már teljesen kifáradtak.

Susan Sowerby végre fölkelt, hogy visszamenjen a házba és Mrs. Medlockot meglátogassa. Itt volt az ideje annak is, hogy Colint kerekes kocsiján hazavigyék. De mielőtt kocsijába beült, szorosán odaállt Mrs. Sowerby mellé és szemét határtalan csodálattal rátapasztva arcára, erősen megfogta ruháját és így szólt :

— Ön éppen olyan, aminőnek . . . én képzeltem. Úgy szeretném, ha az én anyám is volna, — épúgy, mint a Dickoné.

Susan erre nyomban lehajolt és két meleg karjával átölelve a fiút, odaszorította az alatt a kék ruha alatt rejlő szívéhez, mintha a Dickon öccse lett volna. S a szemét egyszerre ismét elborította az a nedves ködfátyol.

— Ej, kedves gyerekem, — mondotta. — Hát én azt hiszem, hogy a maga igazi édes anyja is itt van most ebben a kertben. Nem tudott ő innen teljesen elszakadni. A papája meg hadd jöjjön haza, — haza kell neki jönni minél hamarabb !

HUSZONHETEDIK FEJEZET.

A kert.

Amióta a világ áll, minden századnak megvolt a maga csodálatos fölfedezése. A mult évszázadban pedig több csodát találtak föl, mint azelőtt egy egész csomóban együttvéve. És ebben a mi századunkban talán még több ilyen csoda megösmerésére lesz alkalmunk. A tömegek eleinte teljességgel nem akarnak hinni a nagy ujságban, aztán kezdik remélni, hogy talán mégis lehetséges, s amikor mégis megvalósul, mindenki azon álmélkodik, hogy mikép nem jöttek rá már több évszázaddal ezelőtt ? S azoknak az új jelenségeknek egyike, melyeket az ember csak ebben a században kezd megérteni, az, hogy a gondolat — tisztán a gondolat — épp olyan hatalmas erő, mint valami villamos telep, — olyan jótékony akár a napfény, vagy annyira romboló mint a méreg. Aki megengedi, hogy valamely rossz gondolat az agyába férkőzzék, ép olyan veszedelemnek teszi ki magát, mint, aki a vérébe beoltatja a vörhenyt. S ha aztán is magában hordja, amikor már megfogant, soha többé az életben nem tud tőle megmenekülni.

Miss Mary is, amíg abban a hitben, hogy őt nem szereti senki, hogy nem tetszhetik senkinek, hogy nincs a világon

ember, aki iránta érdeklődjék, maga is került mindenkit: valóban afféle megsavanyodott sárgaképű, kis nyafogó, csúf gyermek volt. Pedig azok a körülmények, amelyek között élt, eléggé kedvezőek voltak, noha ő maga alig méltatta figyelemre. De ezek a körülmények önmaguktól is elkezdtek rá fokozatosan hatni. Amikor a gondolkodásában — teli volt kellemetlen gondolatokkal — tért foglalt lassanként a vörösbegy, a csenderesi zsellérház nyüzsgő gyermekcsapatával, a furcsán mászkáló öreg kertésszel, az egyszerű kis yorkshírei cseléddel, a tavasszal, a napról-napra újjá éledő titkos kerttel, s hozzá a Csenderesnevelte fiúval és az ő szelíd állatocskáival, agyából kivonultak mindazok a kelletlen gondolatok, amelyek eddig annyira megrontották az életét, megzavarták egész szervezetét és amelyekből természetesen sárga és unott lett még az arca is.

Colin is mindaddig, amíg elzárkózva élt szobájában és egyébre se gondolt, mint a saját rémületére s arra, hogy az emberek mennyire gyűlölték, mert folyton őt vizsgálgatják és amíg nem gondolt másra, mint a saját gyöngeségére, a fenyegető púpkínövésre, a korai halálra, — hisztériás, csak félig értelmes, kis képzelt beteg volt, aki nem is sejtette, hogy mi az a verőfény és a tavasz, tehát azt sem sejtette, hogy még meg is gyógyulhat s megállhat a saját lábán, ha megpróbálja. Amikor új és kellemes gondolatok kezdtek benne támadni a régi kelletlenek helyén, ereiben egyszerre megindult az egészséges vérpezsdülése, új élet támadt szervezetében és szétáradt benne a fiatalság ereje. Tudományos kísérlete teljesen egyszerű és gyakorlatias volt, mindenféle csodálatosság nélkül. De ha valakiben megvan az az erős akarat, hogy amint valami kellemetlen eszme megtámadja, ellentáll neki és kiszorítja helyéből kellemessel és haszonnal, azzal még sokkal meglepőbb dolog is történhetik. Két dolog egyidőben, ugyanazon helyen meg nem állhat.

»Ha kertedben rózsát ültetsz,
Bogáncs ottan meg nem terem.«

Mialatt újjáéledt a titkoskert és abban igazi életnek zsendült két gyermek, egy férfiú vándorolt messzi országok szép vidékein, a norvég fjordokban, Svájc völgyeiben és hegyein; olyan ember, aki tíz hosszú esztendőn át megtöltötte a saját lelkét sötét és szívettpő gondolatokkal. Nem tartozott azok közé a bátor emberek közé, aki a nehéz gondolatok helyébe más gondolatokat lett volna képes ültetni. Amikor a kék tavak mellett járt, akkor is ezeken a sötét gondolatokon tépelődött, s ahogy lehevert valamelyik hegy lejtőjén, hiába nőtt körülötte csomókban a szép, sötét tarnics s terjesztette szét édes illatát a levegőben, ezek a gondolatok nem engedték nyugodni. Rettentő szomorúság gyötörte és sötétségébe nem hagyott becsillanni semmi világitó, vigasztaló fényugárt. Megfeledkezett elhanyagolt

otthonáról és minden kötelességéről. Bárhol utazgatott is, magával vitte s szinte terjesztette maga körül szíve sötétségét s megjelenése még az idegenekre nézve is kellemetlen volt, mert szinte úgy hatott, mintha megmérgezné maga körül a levegőt. A legtöbb idegen azt gondolta felőle, hogy vagy félig örült, vagy valami nehéz bűn terheli lelkét. Zilált arcú, magas termetű, bár ferde válló férfiú, aki a fogadók névjegyzékébe rendszerint ezt írta: »Archibald Craven, Misselthwaite-Manor, Yorkshire, Anglia«.

Amióta Miss Maryval dolgozószobájában beszélgetett és megmondta neki, hogy ad neki »egy darab földet«, szerteséjjel utazott a világban. Meglátogatta Európa legszebb helyeit, ámbár sehol néhány napnál tovább megmaradni nem bírt. Járt olyan magas csúcsokon, amelyek a felhőket érik s amikor fölkel, a nap rózsás fénnel és világossággal öntött el mindent, mintha épp akkor születnék meg a világ, lenézett róluk a többi hegyre, amikor fölkel a nap, és rózsás fénnel és világossággal öntött el mindent, mintha épp akkor születnék meg a világ.

De ez a világosság soha az ő lelkéig eljutni nem bírt, amíg egy napon először vette észre, hogy valami különös dolog történik. Akkor épp az osztrák Tirol egyik olyan csodálatos szép völgyében járt, melynek bájossága bármelyik más férfi lelkéből elűzte volna a sötétséget. De bárhová, bármily messzire és bármily sokáig vándorolt is, szívében megmaradt a sötétség. De amint ment, ment, végül mégis csak elfáradt és egy kis, tiszta vizű patak puha mohás, pázsitos partján ledőlt pihenni. A patak vize víg csörgedezéssel folydogált alá keskeny, tarka virággal teli szűk medrében. Megfigyelte, hogy sok madár, mint száll le a vízre, mint mártja meg csőrét, majd szárnyát szétterjesztve, mint rebben tova. Csiripelésük volt jóformán az egyetlen életjel, de még ez is szinte mélyebbé tette azt a nagy csöndet, amely a völgyre súlyosodott. Nesztelen nyugalom nehezedett el körülötte.

Archibald Craven amint nézegette, mint folyik a víz a patakban zavartalanul alá, lassankint úgy érezte magát, mintha teste, lelke éppen olyan nyugodttá válnék lassankint, mint maga a békés völgy. Szinte azt hitte, hogy alszik, pedig nem aludt. Csak üldögélt és nézte a napsütötte vizet; szeme lassankint megszokta, hogy a patak partján burjánzó virágokat is meglássa. A bájos kék nefelejts olyan tömegben termett ott, hogy soknak a levele a vízbe ért és amint így nézdegélt, eszébe jutott, hogy évekkal ezelőtt éppen így gyönyörködött a nefelejtsben. S aztán egyideig nem is gondolt másra, mint hogy mind élénkebben fölidézte emlékezetében azt a sok száz finom kis virágot, s azt, hogy akkor, mint tudott bennük gyönyörködni. És anélkül, hogy sejtelve lett volna róla, ez az egyszerű kis visszaemlékezés lassankint betöltötte a szívét, mindjobban szétterjeszkedett benne, mindjobban elhatalmasodott, amíg észrevétlenül kiszorított belőle minden emléket. Olyan volt ez, mintha valami sötétszínű, tócsa alján egyszerre friss, tisztavizű forrás támadna,

amely mind erősebben bugyogva, addig szaporodik, amíg a fekete színű víz megritkul és lassankint teljesen eltűnik. De erre ő maga, természetesen nem is gondolt. Csak azt vette észre, hogy amint nézte a kedves kék virágzást, a völgy nyugodalmassága folyton-folyton nőtt. Nem is sejtette, meddig ült ott, vagy hogy mi is történt vele, csak egyszerre olyan mozdulattal, mintha fölébredne, lassan fölállt, még egy darabig tovább ott vesztegelt a mohás parton, hosszú, mély lélekzettel szívta magába az üde levegőt és alig értette meg a saját hangulatát. Lelkében valami egészen észrevétlenül, szinte loppal fakadt föl.

— Vajjon mi lehet? — kérdezte önmagától szinte suttogva és végig simította homlokát. — Szinte úgy érzem magam, mintha fölelevenedtem volna egyszerre.

Én bizony vajmi keveset tudok a még földerítetlen csodálatos jelenségekről, azért alig magyarázhatnám meg alaposan, hogy tulajdonképen mi és hogy történt most Archibald Craven-nel. Azt hiszem, hogy most még más se igen tudna erre felelni. Ő maga sem értette, — de még jóval több hónappal azután is, amikor már újból otthon volt Misselthwaiteben, eszébe jutott ez a csodálatos óra és rájött, hogy talán merő véletlenségből ennek az ideje teljesen egybe eshetett azzal az időponttal, amikor Colin bemenne a titkos kertbe, így kiáltott föl:

— Nem halok meg soha, soha, — de soha!

Ez a csodálatos elcsöndesülés nem hagyta el egész éjen át, és szokatlanul jól, felüdítőn aludt tőle; de ez a hangulat nem tartott sokáig. Másnap éjjel ismét feltárta lelkét a sötét gondolatok előtt s azok jöttek is, és csomóstól suhantak vissza régi helyükre. De azért, bármilyen különösnek tartotta, mégis akadtak már percek — sőt akadt néha egy-egy félóra is, — amikor, anélkül, hogy tudná miképen, a sötét függöny megritkult újból, s úgy érezte magát, hogy nem az a halódó ember többé, amelyik eddig volt, hanem kezd fölébredni. Lassan — fokozatosan — sejtelve sem lehetett róla, hogy mi oknál fogva, de »föléledt« ő is, épúgy, mint a kert.

Amikor az aranyos nyár átalakult mélyebb aranyosságú ősszé, elutazott a comói-tó partjára. Itt megtanult ismét aludni. Az egész napot vagy a tó kék vizén töltötte, vagy a környező hegyek lejtőinek sötétzöld erdeiben barangolt mindaddig, amíg jól kifárasztotta magát, hogy éjjel nyugalma legyen. Ez időtájt kezdett jobban aludni és észrevette, hogy álmai nem olyan rettenetesek többé, mint azelőtt.

— Meglehet, — gondolta magában — hogy a szervezetem kezd megerősödni.

Bizonyos is, hogy erősödött, de ezt azoknak a békeséges perceknek köszönhette, amikor a sötét gondolatok nem háborgatták s amikor a szíve is nyugodtabbá, erősebbé vált. Gyakrabban jutott eszébe Misselthwaite, s azon töprengett, ne menjen-e haza? Olykor némi bátortalansággal rágondolt a

fiára is s azon töprengett, vajjon mit fog érezni, ha majd ismét ott áll a négy faragott oszlopú ágy mellett és lenéz arra a halavány, elefántcsontszínű, éles vonású kis arcra, amelyet az alvó lecsukott, hosszú szempillájú szemek olyan sajátságossá tesznek? Megborzongott tőle.

Egy csodálatos napon annyit gyalogolt, hogy amikor hazatért a teli hold már egészen fönnlibegett az égen és az egész világot ezüstös fényvel és sötétkék árnyékkal borította el. A tó, a part, az erdő csöndességében olyan jól érezte magát, hogy be sem ment abba a villába, amelyben lakott. Egyideig a tó partján járt még fel és alá, aztán egy emelkedettebb parton leült és mély lélekzettel szívta magába az éjjeli levegő édes illatát. Érezte, hogy lassan-lassan nagy megnyugvás szállja meg s egyre erősebben fogja körül, míg aztán egyszerre elaludt.

Azt nem tudhatta, hogy mikor aludt el és mikor kezdett álmodozni; álmát olyan élesen tisztán látta, hogy nem is úgy hatott rá, mint az álom. Később is megemlékezett róla és alig bírta elhinni, hogy valóban álom volt. Úgy tudta, hogy amint ott ült s magába szívta a kései rózsák illatát és hallgatta, hogy loccsan a parthoz a tó vize, egyszerre egy hang megszólította. Édes, tiszta, vidám hang, valahonnan, nagyon megszűröl. De akármilyen óriási távolságból jött is, olyan határozottan megértette, mintha közvetlenül mellette csendült volna meg.

— Archie! Archie! Archie! — mondotta ez a hang, majd ismét megszólalt s ezúttal még bájosabban, még tisztábban: — Archie! Archie!

Utóbb úgy érezte, hogy akkor meg sem lepődött, hanem talpra ugrott.

A hang annyira élesen hallható, valóságos volt, hogy nem lehetett benne kételkednie.

— Liliás! Liliás? — felelte ő, — hol van Liliás?

— A kertben! — csendült fel a válasz olyan hangon, mintha aranyfuvolából eredt volna. — A kertben!

Ezzel az álom véget ért. De azért nem ébredt föl. Nyugodtan, mélyen aludta át az egész gyönyörű éjszakát. Amikor végre a verőfényes reggelen fölébredt, egy szolga állt mellette, kinek tekintete figyelmesen tapadt rá az arcára. Olasz származású volt, s mint a villa többi alkalmazottai, ő is hozzá volt szoktatva, hogy minden kutatás nélkül egészen természetesnek találja, az idegen vendég uraknak akármilyen furcsa viselkedését. Soha, senki sem tudta előre, hogy Craven hova megy, mikor érkezik vissza, hol fog aludni, nem tölti-e az egész éjszakát a kertben, vagy a tó valamelyik ladikjában. A szolga egy tálcán néhány levelet tartott eléje és mozdulatlanul várt, amíg Craven átveszi. Mr. Craven, amikor a szolga eltávozott, néhány pillanatig kezében tartotta a leveleket és nézte a tó vizét. Különös nyugodtságát még mindig megőrizte, de azonfelül még valami egyéb is meglátszott az arcán — a megkönnyebbülés csillanása,

mintha megtudta volna, hogy valami rémség, melynek bekövetkeztétől félt, elmarad immáron ; valami megváltozott benne és körülé. Eszébe jutott az álom, a valóság, — az a valóságos álom.

— A kertben ! — mondotta magában, álmélkodva. — A kertben ! De hiszen a kert el van zárva és kulcsa mélyen el van ásva !

Amikor aztán nemsokára rápillantott a levelekre, azt látta, hogy a legfelső angolul van írva és Yorkshireből jött. Kezdetleges női kézírás, még pedig teljesen ösmeretlen. Nemi szórazottsággal nyitotta föl és kezdte olvasni, de már az első szavaknál rajta csüggött egész figyelme.

»Kedves Uram !

Én vagyok az a Susan Sowerby, aki önt a Csenderesen meg merte már egyszer szólítani. Akkor Miss Maryről beszéltem. Most meg írni merek önnek. Azt hiszem, hogy nem bánná meg, ha haza jönne, és — meg ne haragudjon érte, uram — ha az ön megboldogult felesége még itt volna, ő is csak azt mondaná.

Alázatos szolgálója

Susan Sowerby.«

Mr. Craven kétszer is elolvasta a levelet, mielőtt a borítékba visszatette. Aztán, amint a kezében tartotta, folyton az álmra gondolt.

— Megyek haza Misselthwaitbe, — mondotta — Úgy van, megyek rögtön.

S keresztül haladva a kerten, bement a villába, s megparancsolta Pitchernek, hogy csomagoljon s indulnak vissza, Angliába.

Néhány nappal utóbb ismét Yorkshireban volt ; a hosszú vasúti úton gyakran gondolt a fiára, de ezúttal egészen máskép, mint az elmúlt tíz év alatt ! Az eltűnt években mindig arra törekedett, hogy lehetőleg elfelejtse. Most pedig, bár nem foglalkozott vele szándékosan, folyton emlékeztette valami a fiára. Eszébe jutott az a nehéz korszak, amikor úgy dühöngött, mint az órült, hogy a fia életben maradt, amikor az anyja meghalt. Nem is akarta a gyermeket látni s amikor végre rászánta magát, hogy megnézzze, gyöngye, nyomorúságos teremtésnek találta, akiről mindenki azt hitte, hogy néhány nap alatt elpusztul. De mindazok nagy meglepetésére, akikre a csecsemő gondozása ez időn bízva volt, egymásután multak a napok és a gyermek életben maradt, de általában úgy gondolták, hogy egyéb nem válhatik belőle, mint idomtalan, nyomorék.

Hiszzen nem akart ő szívtelen atya lenni, de egyáltalán nem volt benne a gyermek iránt atyai érzés. Fölhajszolt annyi orvost, ápolónőt és minden elképzelhető egyebet, amennyire csak egy beteg kis fiúnak szüksége lehet, de magától a gyermektől rémüldözött és teljesen elhúzódva tőle, szinte kizárólag a saját szerencsét-

lensége martalékaul engedte át magát. Amikor egy évi távollét után visszatért Misselthwaitebe, s a kis, nyomorúságos gyermek fáradtan és közömbösen feléje fordította arcát és ránézett azzal a hosszú szempillás, szürke szemével, amely annyira hasonlított ahhoz a boldog szempárhoz, amelyet ő imádott és amelyetől mégis olyan rettenetesen különbözött, — ennek a szemnek a tekintetét nem bírta elviselni. Sápadt lett, mint a halál és elfordult. Azután csak nagyon ritkán nézte meg a gyermeket, de mégis leginkább olyankor, amikor a gyermek aludt; és nem is igen tudott felőle egyebet, minthogy teljesen nyomorék s alig beszámítható, indulatos, hisztériás teremtés lett belőle, akitől csak úgy lehetett a dühöngés rohamait távoltartani, ha minden szeszélyét és akaratát teljesítették.

Mindez az emlék épenséggel nem hathatott nagyon megnyugtatóan, de amint a vonat keresztül kanyargott a hegy-szorosokon és végighaladt a verőfényes lapályokon, az a »feléledő« ember kezdett egészen másképp gondolkozni és gondolkozása mindig mélyebbé vált.

— Meglehet, hogy sok hibát követtem el azalatt a tíz év alatt, — mondotta magában. — Tíz év nagy idő. Lehet, hogy már el is késtem, hogy bármit is tehessek, — teljesen elkéstem. De hát mennyit gondoltam rá!

Természetes, hogy azzal kezdeni, hogy »teljesen lekésett« — nem más, mint gonosz varázslat. Ezt Colin is megmondhatta volna. De hát Mr. Craven egyáltalán semmit sem tudott a varázslatról, sem a feketéről, sem a fehérről. Ezt meg kellett még előbb tanulnia. Azon is sokat töprengett, hogy vajjon mi lelte Susan Sowerbyt, hogy olyat merészel, hogy neki levelet írjon, hacsak ez a csupa anyateremtés nem azt akarta tudtára adni, hogy a fiú sokkal rosszabbul van, vagy éppen veszedelmesen beteg. Ha a Csenderes levegőjének csodálatos nyugalma meg nem nyugtatja idegeit, sokkal szerencsétlenebbnek érezte volna magát talán, mint azelőtt bármikor is. De ez a csöndesség némi bátorságot öntött beléje és reménykedővé is tette. S ahelyett, hogy átengedte volna magát a legsötétebb sejtelmeknek, mint hajdanán, most azt vette észre, hogy inkább kezd lassankint valamilyen kedvezőbb fordulatban hiinni.

— Talán Mrs. Sowerby azt gondolja, hogy én segíthetek valamit a fiamon, és az én felügyeiletem üdvös hatással lehet rá? — gondolta. — Mielőtt eljutok Misselthwaitebe, betérek hozzá.

De amint Csenderesen áthaladtában kocsiját a zsellérház előtt megállította, csak hét vagy nyolc gyereket talált otthon, akik hét vagy nyolc udvarias és barátságos hajbókolás után elmondták, hogy a mamájuk már kora reggel elment hazulról a Csenderes túlsó végire, hogy egy asszonynak, akinek kis babája született, segítségére legyen. »A mi Dickonunk« pedig — tették hozzá önkényt — átment a kastély egyik kertjébe, ahol egyébként minden héten tölt néhány napot.

Mr. Craven szétnézett a kis zömök testű, piros képű gyermekek között, akik valamennyien jóízűen vigyorogtak és megállapította magában, hogy egészséges, kedves kis csapat. Barátságos modorukon derűsen mosolygott és zsebébe nyulva, Lizabeth Ellennek, mint legidősebbnek, egy arany sovereignet adott át.

— Ha ezt elosztja nyolc részre, mindeniknek jut belőle egy-egy félkorona — mondotta.

Aztán a gyerekek vidám mosolygása és hajlongása közegett hajtattott tovább, maga mögött hagyva a boldogan nevetgélő és ugráló gyermekhadat.

Kocsizása a Csenderesen keresztül nagyon üdítő, megnyugtató hatást gyakorolt reá. Vajjon miért esik a hazatérés abba az ódon házba, amelyben családjá már hatszáz éve lakott, ezúttal először olyan jól? Alig hitte, hogy ez valaha vele még megtörténhetik és íme, most egyszerre meglátta, hogy milyen szép ez a vidék, milyen csodás az égbolt, milyen bájos minden virágzó bokor, és a szíve megtelt melegséggel. Pedig milyen borzongással hajtattott el innen legutóbb is, miközben rémüldözve gondolt a ház elzárt szobáira, a négy faragott oszlopos ágyra, amelynek brokát függönyei között az a gyerek fekszik. Lehetséges-e, valjon, hogy a gyermek valamivel jobban van, s hogy talán lebírja magában küzdeni az iszonyatot, mellyel iránta eddig viseltetett? Minő élethű volt az az álom, s minő csodálatosan tiszta az a hang, amely őt visszahívta ide, »A kertbe! — a kertbe!«

— Megpróbálom megkeresni a kulcsot, — mondotta magában. — Megpróbálom kinyitni az ajtót. Ki fogom nyitni, — még nem tudom mikép, de ki fogom nyitni.

Amikor a kastélyba érkezett, a személyzet a szokásos szertartások között fogadta, de mindenki észrevette, hogy arszíne jobb és hogy ezúttal nem vonul vissza abba a lakosztályba, amelyet rendszerint Pitcher gondozott, hanem egyenest a könyvtárba megy, ahol azonnal Mrs. Medlockot hívatta, aki zavartan, izgatottan és ünnepélyesen csakhamar ott üdvözölte.

— Medlock, hogy van Master Colin? — kérdezte Mr. Craven.

— Jól van, uram, — felelte Mrs. Medlock — ő most valahogy egészen más, hogy úgy mondjam.

— Rosszabbul van, mint volt?

Mrs. Medlock láthatóan elvörösödött.

— Hát kérem, uram, tetszik látni, igyekezett magyarázgatni Mrs. Medlock, — se dr. Craven, se az ápolónő, se jó magam nem ösmerjük ki magunkat teljesen.

— Miket beszél össze-vissza?

— Hogy az igazat bevalljam, uram, Colin úrfi talán sokkal jobban van, meg talán nincs is olyan jól. Étvágya mintha nem volna, — ami meg a modorát illeti...

— Az talán még sokkal-sokkal különösebb? — kérdezte gazdája s aggódva vonta össze szemöldökét.

— Hát ez az, uram. Egészen különösen viselkedik, ha a régebbi modorával összehasonlítjuk. Azelőtt alig evett valamit, aztán egyszerre rengeteg sokat evett, — aztán ismét egyszerre teljesen abbahagyta és az ételeket ismét érintetlenül küldte ki, mint hajdan. Ön talán nem is tudja, uram, de azelőtt soha a szobából ki nem vitette magát. Annyi mindenfélével próbálkoztunk, hogy még most is reszketek belé, csakhogy ki csaljuk a friss levegőre. De ilyenkor mindig olyan rosszul lett, hogy dr. Craven azt mondta, nem vállal érte felelősséget, ha tovább is erőltetjük. Nos, uram, közvetlenül azután, hogy egyszer nagy rohama volt, anélkül, hogy ajánlottuk volna, — egyszerre azt követelte, hogy Miss Maryvel mindennap kimehessen a szabadba, a kocsiját pedig Susan Sowerby fiának, Dickonnak kellett tolni. Egészen belebolondult Miss Marybe és Dickonba, és Dickon elhozta ide az ő szelidített állatjait s akár hiszi, akár nem, uram, most reggeltől estig mindig künn van a szabadban.

— És jó színben van? — kérdezte tovább Mr. Craven.

— Ha rendszeren evett volna, uram, azt hinné az ember, hogy meghízott, — de így attól félünk, hogy csak felfuvódott. Néha, amikor egyedül van Maryval, olyan furcsán nevetnek együtt. Pedig azelőtt egyáltalán nem nevetett soha. Dr. Craven azonnal eljön, ha megengedi; ő sem volt ilyen zavarban még, amióta a világon van.

— Most hol van Colin?

— A kertben, uram. Most mindig a kertben van, — bár egy teremtetett léleknek sem szabad hozzá közel mennie, mert nem akarja, hogy nézzék.

Mr. Craven a legutóbbi szavakat már alig hallotta.

— A kertben! — mondotta s amint Mrs. Medlockot elbocsátotta, megállt egy helyen és egymásután többször is elmondta: »A kertben! A kertben!«

Annyira lenyűgözte a gondolkodás, hogy alig tudott álló helyéből elmozdulni; csak mikor ismét uralkodni tudott érzékein, akkor fordult egyet és ment ki a szobából. S azon az úton, amelyen annakidején Mary járt, a bokros ösvényen végig, a babérszegte úton haladt a szökőkútig, amely körülültetve gyönyörű őszi virággal, ezúttal működött is. Keresztül ment a nagy gyepágyon a hosszú fasorba, amely a borostyános fal mellett húzódik végig. Nem tudta megérteni miért, de valamilyen érzés nagy erővel vonzotta erre a helyre, amelyet olyan rég nem látott. Azt tudta jól, hogy a sűrű borostyán függöny mellett is hol találja meg az ajtót; de, hogy a kulcsot hová ásta el, azt már elfeledte.

Ezért aztán megállt s csöndesen körültekintett, de szinte abban a pillanatban, amint így elkezdett töprengeni, — fölnesselt és azt hitte, hogy íme, most ismét álmodik.

A borostyán sűrű leomló tömeggel födi be az ajtót, kulcsa mélyen el van ásva a bokrok között, semmi emberi lélek abba a kertbe tíz év óta be nem juthatott, — és a kertből hangok halatszanak elő. Lábdobogás zaja, amint többen is nyargalnak a fák alatt, siető lihegés, elfojtott kiáltás, vidám nevetés. Nyilvánvalóan gyermeki hangok, erőszakosan letompított nevetés zaja, amely azonban az izgalmak hatása alatt olykor annál erősebben, szinte erőszakosan tör ki, ellenállhatatlan erővel. De az isten szerelmére, micsoda sajtóságos álom ez ismét, — mi az, amit hall? Vagy talán elvesztette minden önuralmát és csak képzelettel azt, amit hallani vél? Ezt a csodát is az a messziről hangzó szózat űzi vele most?

S most bekövetkezett az a pillanat, mikor a mérséklés minden lehetősége megszűnt. A lábak dobogása egyre gyorsabb, gyorsabb lett — közeledik a kert ajtajához — fiatal, erős tüdők lihegése egész tisztán hallatszik, aztán a nevető kurjongatás diadalmas kitörése, amit visszatartani nem lehetett, — az ajtó hirtelen teljes szélességében kitárul, amitől a borostyán függöny messzire szétlódul és kirohan egy fiú a legnagyobb gyorsasággal s anélkül, hogy észrevenné a künn álló férfit, egyenest széttárt karjai közé fut.

Mr. Craven épp idejében fogta föl, hogy föl ne bukják vele együtt és csak aztán tartotta magától kissé távol, hogy jobban megtekinthesse a még folyton lihegő gyermeket, — miközben maga is alig tudott lélezni.

Sugár termetű, csinos fiú. Csakúgy sugárzik az életerőtől, és a futás hevétől pompás pirosság borítja arcát. Fekete haját fölsimítja homlokáról és föltekint azzal a sajtósággal szürke szemével, amely teli van fiús vidámsággal s olyan hosszan övezi körül a szempilla íve, mint egy-egy legyező. Ennek a szempárnak láttára állt el Mr. Craven lélezete.

— Ki — hogyan — kicsoda? — dadogta.

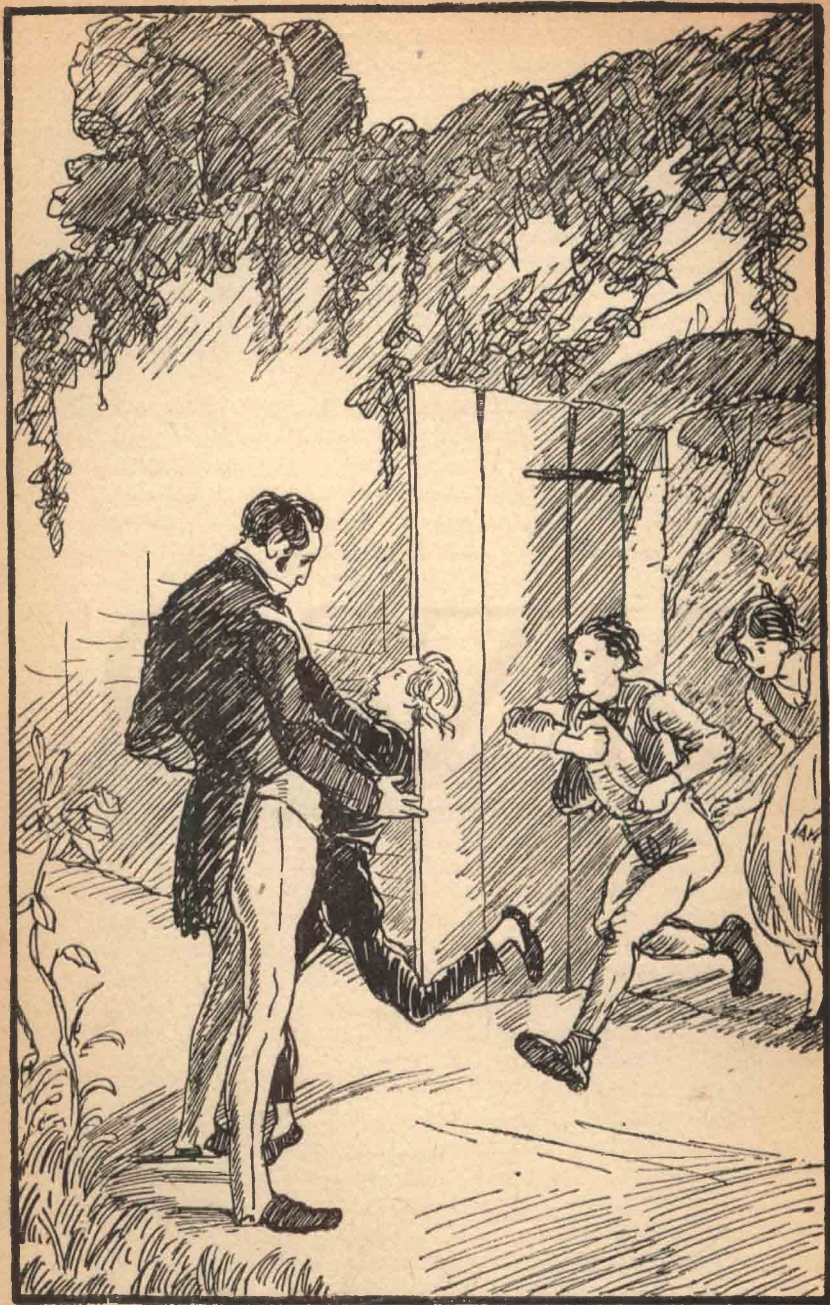
Colin nem ezt várta, — nem is így tervezte. Ilyen találkozásra nem is gondolt soha. De így előrohanni, — megnyerve egy versenyt, — talán még jobb is volt. És most kiegyenesedett, ahogy csak bírt. Mary, aki utána futott és szintén kirohant az ajtón, úgy látta, mintha Colin szándékosan magasabbra húzta volna ki magát, — több hüvellyel is magasabbra, mint aminő rendesen volt.

— Papa, — szólalt meg — én vagyok Colin! Nem akarja elhinni? Magam is alig bírom elhinni, pedig én vagyok, Colin!

S aztán úgy járt, mint Mrs. Medlock. Ő sem értette meg, miért mondja atyja:

— A kertben! A kertben!

— Úgy van, — a kertnek köszönhetem, — kiáltotta Colin. — Ezt a csodát a kert tette, — meg Mary, meg Dickon, meg az ő kis állatai, — meg a varázslat. És nem tud róla senki. Papának

Mr. Craven épp idejében fogta föl, hogy föl ne bukják...

őrizték a titkot, amikorra hazajön. És egészséges vagyok, — megvertem Maryt versenyfutásban — atléta leszek!

Mindezt úgy hadarta el, mint ahogy egy egészséges fiútól csak várható volt, — nekipirult arccal, a szó csak úgy pattogott elő az ajakán, — míg Mr. Craven lelkét hihetetlen öröm töltötte el.

Colin megfogta atyja karját.

— Örül-e, papám? — kérdezte végül. Most már nem halok meg soha, soha — de soha.

Mr. Craven rátette két kezét a fiú két vállára és csöndesen tartotta maga előtt. Néhány pillanatig alig mert megszólalni.

— Menjünk be a kertbe, fiam, — mondotta végül. S aztán mondjon el szép sorjában mindent.

Arra bevezették a kertbe.

A kert telve van őszi ragyogással; arany fénnel, bíboros pirossággal. Kék és piros virággal, minden felülről fehér, vagy fehér-rubinszínű liliommal. Mr. Craven nagyon jól emlékezett rá, hogy a liliomot mikor ültették és épp ebben az évadban jutalmazta meg őket első hajtásaival. Kései rózsák nyiltak magas száraikon, futó indáikon, bokraikon s a nap olyan fénnel öntötte el a sárguló lombokat, hogy az ember valami elvarázsolt templomnak képzelhette, ahol a fák levelei aranyból valók. Az újon érkezett szótlanul megállt, épúgy, mint ahogy elnémultak a gyermekek, mikor először lépték át a szürke kert küszöbét.

— Azt hittem, hogy a kert kihalt, — mondotta.

— Eleinte Mary is azt hitte, — felelte Colin — de föléledt.

Archibald Craven azt gondolta, hogy a legkülönösebb történet az, amit életében valaha csak hallott, amint a fiú a maga gyerekes gyors összevisszaságában az eseményeket elmondotta. A titok, meg a varázslat, meg a csenderesi állatok, — a borzalmas éjjeli találkozás, — a tavasz megjöttem — és az ifjú rája gögje, amint megsértett önérzetében megalázta az öreg Ben Weatherstaffet, — aztán a kifejlődött jó cimboraság, a komédiázás a cselédség előtt, és a nagy titok annyi gonddal való megőrzése. A hallgató addig nevetett, amíg a könnye ki nem csordult, de kicsordult volna akkor is, ha nem nevet. Az atléta, az oktató, a tudományos fölfedező nagyon kedves, mulatságos fiatal legényke lett.

— De most már — fejezte be történetét — nincs ok a további titkolózásra. Azt hiszem, hogyha most egyszerre megjelenek közöttük, el fognak ájulni, — de én soha többé a kerek kocsiba bele nem ülök. Együtt megyek be a házba önnel, papám.

Ben Weatherstaffnak ritkán volt egyébűtt is dolga, mint a kertben, de ezúttal alkalmat keresvén arra, hogy a konyhába menjen, egy kis zöldségfélét vitt magával. Mrs. Medlock behívta a személyzet termébe és megkínálta egy pohár sörrel. Így lett — amint remélte is — tanúja a legdrámaibb esemény-

nek, amelyet a mostani nemzedék a Misselthwaite-kastélyban átélt.

A csarnok egyik ablakából oda lehet látni a kert nagy gyepszőnyegére. Mrs. Medlock, ki tudta, hogy Ben a kertből jő, azt remélte, hogy találkozott az úrral és esetleg tanúja volt a jelenetnek, amikor Mr. Craven a fiát megtalálta.

— Weatherstaff, látta valamelyiket közülük? — kérdezte az öreg kertésztől.

Ben letette söröspoharát és keze fejével megtörülte száját.

— Persze, hogy! — felelte, nagyon ravaszul hunyorgató képpel.

— Mindkettőt talán? — faggatta Mrs. Medlock tovább.

— Persze, hogy mind a kettőt, — felelte Ben Weatherstaff. — Köszönöm a sört, asszonyság. Le tudnék ebbű' nyelni még egy másik pohárral is.

— Együtt voltak már akkor? — kérdezte Mrs. Medlock és izgatottságában úgy meglódította a söröskancsót, hogy az árpalé kicsordult a pohárból.

— Együtt bizony, asszonyság, — felelte Ben és nagyot húzott a sörből.

— Hát Colin úrfi hol volt? Milyen színben volt? Mit mondtak egymásnak, amikor találkoztak?

— Azt én má' nem hallottam, — felelte Ben — mert főmáztam a létra tetejébe és onnan, a falrú' láttam őket. Hanem mondok valami mást. Ojan dógok vannak itt, má' mint a kertbe', amiről maguk, házi népség, nem tudnak semmit se. De amit mégis meg kő tunniok, megtuggyák, egykettőre.

S alig telt el két perc azóta, hogy söre utolsó kortyát is lenyelte, kezefejének egy széles mozdulatával odamutatott arra az ablakra, ahonnan a bokorral beszegett gyepszőnyegre lehetett látni.

— Oda nézzen, ha akar valamit látni — mondotta. — Csak nézze, hogy mi gyün ott a fűvön.

S amint Mrs. Medlock kitekintett, széttárta a két karját, fölsíkkoltott egy kissé, mire ahány férfi és női cseléd csak a személyzet termében időzött, mind odarohant az ablakhoz s olyan bámulattal nézett le, hogy a szemük majd kiugrott a helyéből.

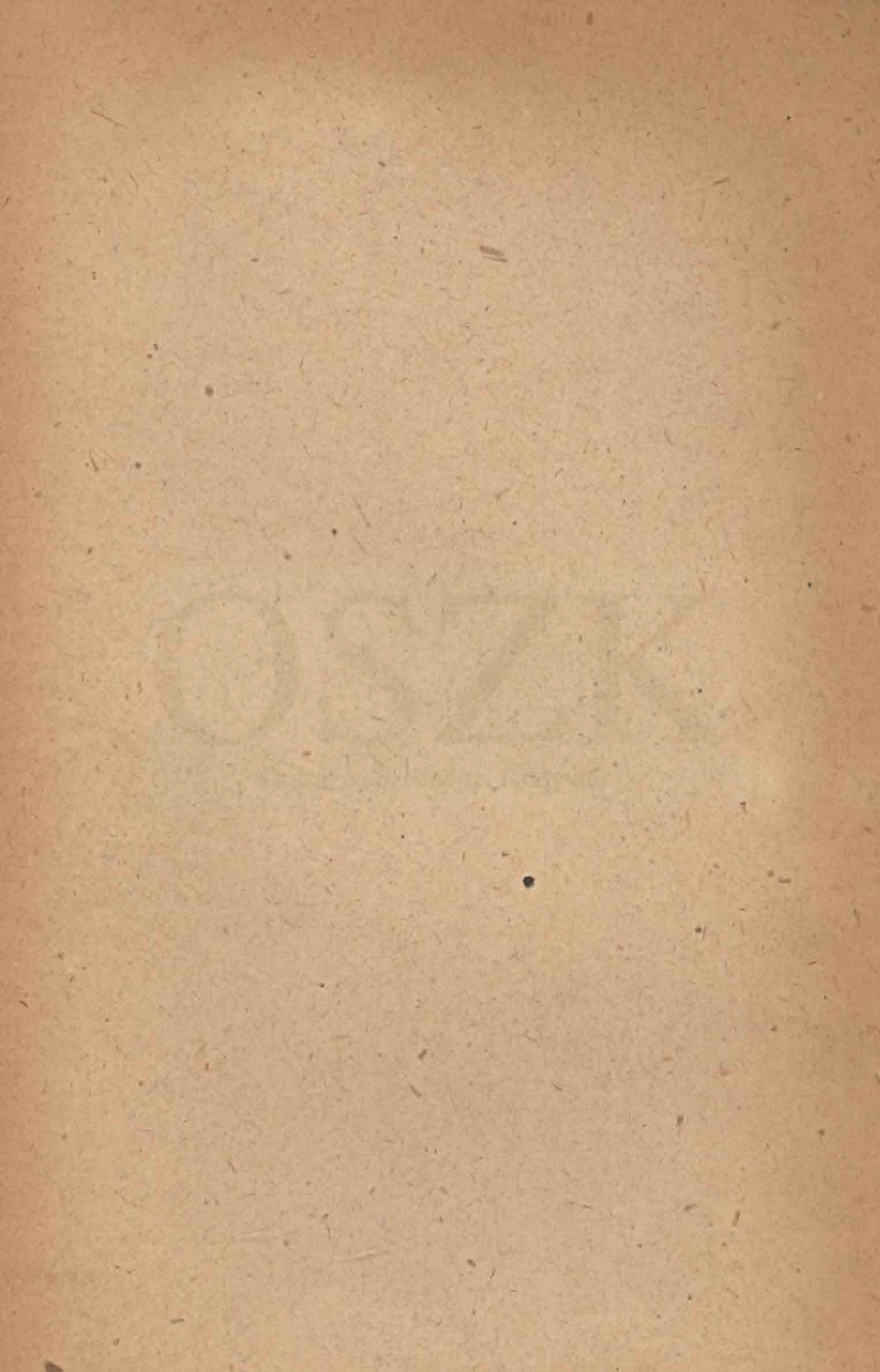
A fűvön át Misselthwaite ura olyan arccal közeledett, aminővel alig is látta közülök egy is valaha. S mellette lépegetett emelt fővel, a vidámságtól ragyogó szemmel, oly erős és kemény járással, mint akármelyik yorkshirei legényke — Colin úrfi.

VÉGE.

TARTALOM.

	Lap
I. Senki sem maradt életben	3
II. Csak azért is — Mary kisasszony	7
III. Keresztül a Csenderesen	13
IV. Márta	18
V. Sírás a folyosón	31
VI. »Itt valaki sírt — sírt!«	36
VII. A kert kulcsa	41
VIII. Az utat megmutatja a vörösbegy	46
IX. A legkülönösebb ház, amelyben valaha élő ember lakott	52
X. Dickon	59
XI. A pacsirtafészek	68
XII. »Kaphatnék egy darabka földet?«	74
XIII. »A nevem Colin«	81
XIV. Az ifjú rája	91
XV. Fészekrakás	100
XVI. »Nem megyek!« — mondotta Mary	109
XVII. A roham	114
XVIII. »Ne tőccsük az időt!«	119
XIX. »Megjött!«	124
XX. »Nem halok meg soha, soha — de soha!«	134
XXI. Ben Weatherstaff	140
XXII. Amikor a nap lement	148
XXIII. A varázslat	152
XXIV. »Hadd nevéssenek!«	161
XXV. A függöny	170
XXVI. »Itt az anya!«	176
XXVII. A kert	183

OSAKA

OSZK

